

Carta pastoral del bisbe de Mallorca
Mons. Sebastià Taltavull Anglada

Batiats, confirmats i enviats

ENTRE DUES ABRAÇADES I COM A MOLINS DE VENT
PLANTATS EN AQUESTA TERRA DE MISSIÓ

Carta pastoral del bisbe de Mallorca
Mons. Sebastià Taltavull Anglada

Batiats, confirmats i enviats

ENTRE DUES ABRAÇADES I COM A MOLINS DE VENT
PLANTATS EN AQUESTA TERRA DE MISSIÓ

Primera edició: Desembre 2019

Assessorament lingüístic i traducció: Santiago M. Amer Pol

Disseny i maquetació: Secretaria de Comunicació del Bisbat de Mallorca

ISBN: 978-84-09-16437-0

Dipòsit legal: PM 1428-2019

Imprès a Serveis Gràfics Eugeni

C. del Temple, 16 - 07001 Palma

Estimats amics i amigues en el Senyor Jesús,

Compartint amb vosaltres el goig de la fe, el consol de l'esperança i l'ardor de la caritat, vos dirigesc aquesta Carta pastoral amb el cor obert i disponible al Senyor i, juntament amb vosaltres, li deman que ens faci «actius i diligents en l'acció, humils en el servei i constants en l'oració». Com a Església, estam en camí, en actitud sinodal –que vol dir caminar junts– amb la confiança posada en el Senyor que ens envia i acompanya, comptant –quin atreviment– amb les nostres pobres capacitats i bona voluntat. També, acompanyats per la nostra Mare, santa Maria de Lluc, pregant-li que en tot moment estigui al nostre costat amb la seva protecció maternal. Acció, servei i oració, tres gestos que hem de tenir ben presents a l'hora de portar a terme tot allò que el Senyor confia a la nostra Església de Mallorca, al seu conjunt formant un sol cos, i a cadascú en particular com a compromís que prové del baptisme, molt conscients de les nostres mancances i possibilitats, i del moment històric que vivim.

Aquesta és una carta oberta, on no es parla de tot ni molt manco, i que entre tots seguirem escrivint des de l'experiència que cadascú té de la seva vida cristiana, conseqüència d'haver rebut el do del baptisme que a tots ens introdueix en la igualtat de fills de Déu. Aquesta és la garantia de sentir-nos germans els uns dels altres per la fe en Déu, que és Pare nostre, de tots, sense cap exclusió. Amb aquesta convicció, feim l'esforç de ser una Església de portes obertes i en sortida, és a dir, amb la voluntat de contagiar l'alegria de l'Evangeli fent possible la trobada amb Jesucrist, des de la individualitat de cadascú i des del goig de l'experiència eclesial, que és comunitària i ens engloba a tots. Podreu veure que a cada capítol hi segueix un qüestionari perquè sigui treballat personalment o en grup; són preguntes indicatives que podeu ampliar amb moltes altres des de la pròpia realitat, la qual cosa afavorirà més la concreció. I, a continuació, una pregària, que també podeu seguir ampliant a partir de la reflexió feta. És important que aquests dos elements, reflexió-diàleg i pregària, vagin sempre interrelacionats, ben units.

Us convid a la **lectura personal** d'aquesta carta pastoral, a la reflexió dels punts que s'hi exposen, a ampliar-los amb la vostra pròpia reflexió i, si és possible, també treballada en petits grups. És llarga i conté molts aspectes, però no hi ha pressa, tenim tot el temps per endavant. La meva intenció és que entre tots la seguim escrivint junts. Per això, voldria que completàssiu

el text amb la vostra aportació i me la féssiu arribar a **cartapastoral@bisbatdemallorca.com**. Serà aquesta una forma de comunicació que ens pot fer molt de bé, sempre que ho femem amb la intenció de ser feels al Senyor, viure la nostra comunió eclesial i ser per a tothom constructors de fraternitat. Us ho proposo a tots, preveres, diaques, laics i laiques, i germans i germanes de vida consagrada, com a experiència d'enriquiment mutu i de diàleg, per tal que junts i amb l'Evangeli anem edificant l'Església i siguem bon ferment per a la nostra societat. Ens ha de donar molta confiança saber que vivim entre dues abraçades, la que Déu ens va donar en el baptisme i la que esperam que ens doni en arribar a la glòria. Aquest gest d'amor és el que ens fa confiar i caminar plens d'esperança.

Sentir-nos acollits i estimats entre aquestes dues abraçades m'ha fet venir a la memòria aquella pregària de Ramon Llull, del *Llibre del gentil i dels tres savis*, ressaltant l'amor del Senyor que ho inunda tot: «Amable Déu, qui has saviesa en tu mateix, infinitament en la teva bondat, grandesa, eternitat, poder, amor, perfecció, i en tot ço que has creat, la teva saviesa, Senyor, am i ador de totes les meves forces corporals i espirituals. Al teu amor, que no és qualsevol amor, ans és amor sobre tots altres amors, amor qui és perfecció en la teva perfecta bondat, grandesa, eternitat, poder, saviesa; aquell amor teu, Senyor, ador i am, i aquell de tota la mia voluntat, i tota la virtut de ma intel·ligència, i tot quant el teu amor m'ha volgut donar, tot ho don, Senyor, a servir i honrar i lloar ta amor tots los jorns de ma vida».

Vull ser molt realista. Des que som aquí, entre vosaltres, he agraït sempre l'acollida i l'estimació que he rebut de part vostra i valor molt tants esforços i entrega perquè l'Evangeli sigui anunciat i tingueu el bon Jesús com a company de ruta en tots els aspectes de la missió que se'ns ha confiat per a realitzar-la des dels diferents estaments de la nostra Església. Cada dia, en la pregària, don gràcies a Déu pel vostre testimoni i pels nombrosos exemples que rep i que em són un estímul per estar animat i seguir endavant. Així camina també la nostra comunitat de fe guiada per l'Esperit Sant i protegida per Maria, la Mare de Jesús i Mare de l'Església, a qui veneram de manera especial sota l'advocació de Lluc. És ella la qui assenyalant el seu Fill ens diu «Feis tot el que ell vos digui» (Jn 2,5). És un consell de mare que hem de ben escoltar, i fer-ne cas, ja que il·lumina tota la nostra actuació cristiana amb la Paraula que ens diu Jesús. Dirigim-nos a ella amb la pregària que el papa Francesc posa al final de la *Evangelii gaudium* i femem nostres els seus sentiments:

Batiats, confirmats i enviats

ENTRE DUES ABRAÇADES I COM A MOLINS DE VENT
PLANTATS EN AQUESTA TERRA DE MISSIÓ

Verge i Mare Maria,
vós que, moguda per l'Esperit,
acollíreu el Verb de la vida
en la profunditat de la vostra fe humil,
totalment lliurada a l'Etern,
ajudau-nos a dir el nostre «sí»
davant la urgència, més imperiosa que mai,
de fer ressonar la Bona Notícia de Jesús.

Vós, plena de la presència de Crist,
duguéreu l'alegria a Joan Baptista,
fent-lo exultar en el si de la mare.
Vós, estremida de goig,
cantàreu les meravelles del Senyor.

Vós, que estiguéreu plantada davant la creu
amb una fe indestructible
i rebéreu l'alegre consol de la resurrecció,
recollíreu els deixebles en l'espera de l'Esperit
perquè nasqués l'Església evangelitzadora.

Aconseguíu-nos ara un nou ardor de ressuscitats
per a dur a tothom l'Evangeli de la vida
que venç la mort.
Donau-nos la santa audàcia de cercar nous camins
perquè arribi a tothom
el do de la bellesa que no s'apaga.

Vós, Verge de l'escolta i la contemplació,
mare de l'amor, esposa de les noces eternes,
intercediu per l'Església, de la qual sou la icona puríssima,
perquè ella no es reclogui mai ni s'aturi
en la seva passió per instaurar el Regne.

Estrella de la nova evangelització,
Ajudau-nos a fer resplendir el testimoni de la comunió,
del servei, de la fe ardent i generosa,
de la justícia i l'amor als pobres,
perquè l'alegria de l'Evangeli
arribi fins als extrems de la terra

Batiats, confirmats i enviats
ENTRE DUES ABRAÇADES I COM A MOLINS DE VENT
PLANTATS EN AQUESTA TERRA DE MISSIÓ

i cap perifèria no es privi de la seva llum.
Mare de l'Evangeli vivent,
font d'alegria per als petits,
pregau per nosaltres.
Amén. Al·leluia.

Hi ha moments, tanmateix –també ho dic des de la pregària–, que en algunes persones **percep com un cert desencís** que fa que estiguin afectades pel desànim. Percep que n'hi ha qui prefereixen deixar les coses com estan i no fer res per sobreposar-se als contratemps; poca il·lusió per emprendre amb ardor nous projectes d'evangelització; una tendència malaltissa a la crítica negativa que afebleix el coratge del compromís; sentiment de soledat davant d'un ambient hostil al fet religiós i cristià; percep símptomes de fatiga apostòlica; percep aquella sensació de no haver fet prou i que degenera en baixa autoestima; percep el desànim de pensar –almanco així es diu– que de cada vegada som més pocs i patim el buit que provoca la manca de vocacions i la poca presència i participació dels joves, i un llarg etcètera. Encara que sigui aquest un fenomen minoritari, pot afavorir la impressió d'una Església en retirada que ja té molt poc o gens a dir a les generacions d'avui que viuen una situació de canvi com mai no s'havia vist. El temps que vivim, tanmateix, és al que hem de donar resposta i fer-ho amb la confiança posada en el Senyor, Ell que ens ha promès la seva assistència dia rere dia (cf. Mt 28,20).

Aquesta és, vulguem o no, amb les seves llums i ombres, **la realitat eclesial i secular a la qual el Senyor ens envia** i ens hi devem, comptant sempre amb la seva assistència que no ens deixa i ens anima dient-nos «No tingueu por!» (Mt 28,5.10; Mc 16,9; Lc 24,38) i «Jo som amb vosaltres dia rere dia fins a la fi del món» (Mt 28,20). Ho fa perquè posem tota la confiança en ell i puguem dur a terme la missió que ens confia. L'encàrrec ja no pot ésser més clar: «Anau per tot el món i anunciau l'Evangeli a tota la humanitat» (Mc 16,15). Ens fa participar d'allò mateix que Ell ha rebut i ens dona la força que necessitam: «Com el Pare m'ha enviat a mi, també jo us envii a vosaltres. Rebeu l'Esperit Sant» (Jn 20,21-22).

Aquesta confiança és la que ens ha de canviar la mirada i ens ha d'ajudar a veure-ho tot amb ulls nous, com va succeir als deixebles que havien caminat amb Jesús cap a Emmaús i van recuperar la fe, l'ardor apostòlic, el coratge de l'anunci, la força del testimoni. Tot i que tenien molts

motius per estar desanimats per tot el que havia passat, ara viuen el seguiment de Jesús d'una forma apassionant. Això és el que hem de recuperar i començar a donar respostes a les preguntes que la gent es fa; i si no se les fa, provoquem nosaltres que se les facin. Voldria que us arribàs al cor, fins a contagiar-vos el coratge i la fermesa del papa Francesc, qui, als seus anys, ens està donant una lliçó continuada d'entrega per a fer una **Església missionera**, ja que aquest és el màxim desafiament que estam vivint. No ens cansarem de dir, encara que l'ambient ens faci anar per una altra direcció o ens tempti d'exigir rebaixes, «que ja no podem quedar-nos tranquils en els nostres temples i que fa falta passar d'una pastoral de mera conservació a una pastoral decididament missionera. Aquesta tasca continua essent la font de les majors alegries per a l'Església: «Hi haurà més goig al cel per un sol pecador convertit que per noranta-nou justs que no necessiten convertir-se» (Lc 15,7) (EG 15).

Facem-ho tot amb visió positiva i amb la convicció que amb poc podem fer molt. Que ningú se senti estrany ni pensi que no es pot comptar amb ell. Una postura excessivament crítica i negativa no condueix a res sinó a crear més amargor. És tan gran la missió rebuda que no ens podem permetre ser d'aquells o d'aquelles que sempre posen pals a les rodes, que viuen de l'ofici de la xerrameca, de la desqualificació i que són signe evident d'un cor eixut, incapaç de tendresa i de compassió per l'altre. Podem i hem de recuperar molta i bona relació humana juntament amb gestos sincers i humils d'apropament i cooperació, encara que sigui amb mitjans molts senzills i fins i tot pobres. Tinguem present que l'ofrena de la viuda pobra de l'Evangeli és el que Jesús valora i posa com a exemple dient que «tots han donat el que els sobrava; ella, en canvi, ha donat el que necessitava, tot el que posseïa, tot el que tenia per viure» (cf. Mc 12,42-44).

Els cristians i cristianes que formam l'Església de Mallorca hem de viure aquesta oportunitat tan significativa per al nostre temps, en la qual podem abocar tota la nostra generositat. Tenim una paraula a dir i no podem callar. No esperem que avui tot s'hagi de fer per decret –com n'hi ha qui ho demanen– ni tampoc sense assenyalar un nord que ens doni confiança i ens atregui. Més aviat, se'ns demana ser adults i respondre amb les conviccions assumides pel fet d'haver-nos trobat amb Jesús i haver assimilat l'Evangeli. Això és tasca pròpia de cadascú i de cadascuna de les nostres comunitats, el camí d'haver descobert l'essencial. Sant Pau demostra estar-ne tan convençut que veu que l'anunci de l'Evangeli va inherent a la fe pel seguiment de Jesús,

Batiats, confirmats i enviats
ENTRE DUES ABRAÇADES I COM A MOLINS DE VENT
PLANTATS EN AQUESTA TERRA DE MISSIÓ

per això diu «Jo no puc gloriar-me d'anunciar l'Evangelí, perquè és una obligació que m'han imposat: Ai de mi si no anunciés l'Evangelí..., és un encàrrec que tenc confiat» (1Co 9,16-17). Hi estam «obligats» per l'elecció que hem fet des del baptisme. Anem confiats, perquè en aquest recorregut el Senyor no ens deixa i el seu Esperit ens inspira en qualsevol ocasió.

Imaginem-ho, **facem-nos la idea que som com molins de vent**, plantats en aquesta terra de missió que Déu estima, molins, de tots els estils i maneres: a ple rendiment, a mitja marxa, restaurats, aturats, amb poques aspes o sense, mig esfondrats, del tot desfets o quasi desapareguts. Si ens hi posam, segur que podem recuperar fins tot allò que sembla inservible. Quan qualche aspa s'ha deteriorat, no se l'ha de tirar mai, anirà bé anar al ferrer perquè l'arregli o a qualsevol entès que hi pugui posar solució. Es tracta de rehabilitar-nos perquè el vent de l'Esperit trobi en nosaltres unes aspes ben renovades que puguin acollir la seva alenada i posar-nos en moviment, i així, produir l'energia que necessitam. Ho vaig escriure en un dels primers fulls dominicals perquè veia necessari posar-nos a mercè de la seva acció ja des de bon començament. Per carretera o des de l'avió és fàcil contemplar el pla de Sant Jordi. Donava goig –fa anys– admirar la bellesa original de tants de molins que rodaven les seves aspes empeses pel vent. Però, ha passat el temps i ara, tret d'alguna excepció, és una espècie de cementeri de molins quasi abandonats i que ja no serveixen per a res. Quina llàstima! Què ha passat? Veig que el problema no és el vent. El vent segueix bufant, seguiria movent les aspes si hi fossin, seguiria produint energia i moviment, hi hauria vida i generaria vida... Tanmateix, no tot és així, a altres indrets n'he vist de ben rehabilitats i en funcionament. El problema no és el vent, el problema és el molí, som nosaltres, ben plantats o mig desfets, bons receptors del vent o sense possibilitat d'acollir allò que els fa útils, allò per al que han estat creats. En els molins de vent de Mallorca hi veig una espècie de paràbola que em fa pensar en la necessitat que tenim d'una alenada forta d'aire fresc que impulsi la nostra vida, provocant aquell moviment que ha d'ajudar-nos a vèncer la tebiesa i a eliminar l'acció. Ho dic molt en general i no sols pensant en els cristians: a vegades potser donam la impressió que som com molins mig desfets, dels quals només en queda l'esquelet, sense figura completa, sense la fermesa que manté ben col·locades i orientades les aspes per a fer-les rodar quan el vent bufa. Quina descripció més adient la del nostre poeta Mn. Llorenç Riber quan, en el seu llibre *Poesies: A sol ixent*, diu:

«Jo estim la torre tota sola,
del vell molí que està eixalat;
és com un colom que ja no vola,
és un cor gran que ja no bat,
és un gegant que al vent dansava
i amb sos llargs braços menaçava
la minyonia qui jugava
i se menjava tot el blat»

El vent hi és, l'Esperit hi és, suau o impetuós, i sempre actua, i vol posar-nos en moviment de sortida i activar les turbines del nostre compromís baptismal, vent que es transforma en energia, aigua que purifica i dona vida. És l'alenada de l'Esperit que ens empeny a demanar-nos si en la nostra actuació com a cristians les preferències de Jesús són les nostres i si la nostra manera d'estimar és com la seva, començant per allò que és més feble, els malalts, els més pobres, els més vulnerables, els qui pateixen marginació, aquells als qui no se'ls reconeixen els seus drets i són víctimes de qualsevol abús. L'alè de l'Esperit oxigena la nostra ment i encén el nostre cor per a veure-hi clar i actuar en conseqüència, com el bon samarità que es va deixar guiar més per l'amor que no pels condicionaments d'una llei que ofegava i no deixava actuar amb la llibertat dels fills de Déu; un cor que va veure qui necessitava amor i va actuar en conseqüència.

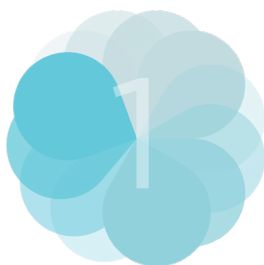
Potser en aquests moments Déu ens està demanant si som molins drets o caiguts, sencers o mig desfets, si estam preparats per a encarar el vent que ve i rebre'l com a do o quedam a mercè d'aquelles altres ventades que ens desorienten, ens dispersen o ens destrossen, perquè són la mediocritat que ens domina o la tebiesa que ens afebleix; tot això és un conjunt que ens fa viure més d'activitats inconnexes infectades d'activisme que no d'accions plenes de l'aire suau i fresc de l'Evangeli. Saber destriar els vents i la seva procedència –a vegades irrompen de forma imprevista amb la seva força destructiva i mesclada amb turmenta degut al canvi climàtic– ens fa adonar del buit espiritual que patim i del llastre cap on l'arrossega la nostra indiferència. Acceptar el vent i plantar-li cara. Tractem de ser molins ben construïts que fan goig, sempre disposats a rebre aquell vent favorable que tot ho neteja, aireja, posa en moviment de sortida i comunica vida. És per això que Jesús ens ha donat el seu Esperit –el seu alè– «perquè tinguem vida i la tinguem a desdir» (cf. Jn 10,10). Deixem-nos rehabilitar i, si és necessari, començar de bell nou.

En la festa de Pentecostès, el papa Francesc ha definit l'Esperit dient que és harmonia. Diu que l'harmonia és el que faltava als deixebles i l'Esperit els hi aporta. Necessitaven ser canviats per dintre, en els seus cors. Per això els repeteix una i altra vegada: «Pau a vosaltres!» (Jn 20,19.21). Aquesta pau no els allibera dels problemes, sinó «en» els problemes; una pau que ens és oferta a cadascú de nosaltres; una pau que identifica el cor amb la mar profunda, que sempre està tranquil·la encara que la superfície estigui agitada per les ones. L'Esperit és una harmonia tan profunda que fins i tot pot transformar les persecucions en benaventurances. El punt d'inflexió és la pau de Jesús, és l'harmonia de l'Esperit.

Per tot això, necessitam l'Esperit: és Ell qui posa ordre en el frene-sí. Ell és la pau en la inquietud, la confiança en el desànim, l'alegria en la tristesa, la joventut en la vellesa, el valor en la prova. Ell és el Consolador que transmet la tendresa de Déu. També porta «harmonia» a fora, entre els homes, ens fa Església, un sol edifici «harmònic» on la unitat es construeix des de la diversitat, reuneix els qui s'han distanciat, uneix els allunyats i fa retornar els dispersos. Per a ser espirituals –diu– per a tastar l'«harmonia» de l'Esperit, hem de posar la seva mirada per damunt de la nostra. L'Esperit és la primera i darrera necessitat de l'Església.

Acaba demanant-nos que a l'Esperit Sant li preguem cada dia i, a més, ens ajuda a fer-ho amb aquesta pregària. Facem-la!

Esperit Sant, harmonia de Déu,
tu que transformes la por en confiança
i la clausura en do, vine a nosaltres.
Dona'ns l'alegria de la resurrecció,
la joventut perenne del cor.
Esperit Sant, harmonia nostra,
tu que fas de nosaltres un sol cor,
infon la teva pau en l'Església i en el món.
Esperit Sant, fes-nos artesans de concòrdia,
sembradors del bé, apòstols de l'esperança.
Amén.

DES DEL BAPTISME I LA CONFIRMACIÓ «som» una missió enmig del poble

Vet aquí la promesa de Jesús:

«Quan l'Esperit Sant vindrà damunt vosaltres,
rebreu una força que us farà testimonis meus a Jerusalem,
a Samaria i fins a l'extrem de la terra»
(Ac 1,8)

I el seu compliment. Això és el que som!

«Tots van quedar plens de l'Esperit Sant»
(Ac 2,4)

Aquesta és la primera predicació de Pere:

«Convertiu-vos i que cadascun de vosaltres
es faci batiar en el nom de Jesús, el Messies,
per obtenir el perdó dels pecats,
i així rebreu el do de l'Esperit Sant»
(Ac 2,38)

Així, som enviats i l'Esperit ens acompanya. Llegim poc a poc 1Co 12,12-30
i Rm 12,1-18. La vida nova del cristià. Comentem-ho!

Tots tenim una missió. Som missió!

1. Creis que podem dir que Mallorca és «terra de missió»?

Vivim temps no fàcils per a dur a terme la missió que hem rebut de Jesús de fer-lo present en els nostres ambients més propers i a la societat en general. Que ningú digui «jo no hi tenc res a dir ni res a fer» per humil i discreta que sigui la consciència que tenim de la missió rebuda. Tots tenim una missió. Som missió! —ens diu el papa Francesc—, ja que «la missió en el cor del poble no és una part de la meua vida, un ornament o un apèndix. És allò que jo no puc arrencar del meu ésser si no vull destruir-me» (EG 273). Sabem bé que, en el cos, tots els membres tenen la seva importància i es fan el bé els uns als altres.

Quan un sofreix, sofrem tots, quan un s'alegra, ens alegrem tots. Comptem-hi i evitem qualsevol tipus d'exclusió, la pròpia o la dels altres. Cada membre del cos té una responsabilitat en la missió que tots compartim i, alhora, una funció concreta per al bé del conjunt, com el cos en la seva unitat i cohesió interna té una missió en vista a l'exterior, que és la del testimoni, la missió d'unitat que Jesús ens va encomanar des del manament nou de l'amor perquè tothom pugui reconèixer que nosaltres som deixebles seus.

2. Una lectura pausada, meditada i comentada del capítol 12 de la primera carta als Corintis ens pot ajudar a entrar dins d'aquesta dinàmica, que és la de l'Esperit, ja que Ell és el qui amb els seus dons crea unitat, intercanvi i solidesa entre la diversitat que hi ha en el cos. Pensem que la diversitat ens enriqueix humanament i espiritualment, que «els dons que rebem són diversos, però l'Esperit que els distribueix és un; són diversos els serveis, però és un el Senyor a qui servim; són diversos els miracles, però tots són obra d'un sol Déu, que actua sempre en tots nosaltres» (1Co 12,4-6). Encara és més detallat el que segueix (vv. 7-11) referit a les manifestacions de l'Esperit distribuïdes a cadascú en bé de tots; uns dons «que són obra de l'únic Esperit, que els distribueix en particular a cadascú com li sembla bé».

Tot això confirma la interrelació humana i espiritual a la qual no podem renunciar si hem entrat a formar part de l'Església, Cos de Crist, Temple de l'Esperit. Aquest do ens ha vingut pels sagraments del Baptisme i de la Confirmació i, d'aquests, ha sorgit la missió, l'enviament a anunciar Jesús, l'Evangeli, i viure el testimoni de l'alegria de ser cristià. Hem de demanar molt al Senyor que ens ajudi a acceptar i viure aquesta diversitat, que és fruit de

l'acció de l'Esperit Sant en nosaltres, al mateix temps que ajudam a construir la unitat. No som contrincants ni ens ha d'entristir que siguem diversos, sinó tot el contrari.

L'espiritualitat que fa de la diòcesi la casa i l'escola de comunió

3. En aquest canvi d'època, i més que mai, hem de vetlar allò que ha de ser **la força i la motivació de tot: l'espiritualitat** que ens mantengui en la comunió i ens impulsi a la missió. El papa Francesc observa que «una tasca moguda per l'ansietat, l'orgull, la necessitat d'aparèixer i de dominar, certament no serà santificadora. El desafiament és viure la pròpia entrega de tal manera que els esforços tenguin un sentit evangèlic i ens identifiquem més i més amb Jesucrist. D'aquí que se solgui parlar, per exemple, d'una espiritualitat del catequista, d'una espiritualitat del clergat diocesà, d'una espiritualitat del treball. Per la mateixa raó, a l'exhortació apostòlica *Evangelii gaudium* vaig voler concloure amb una espiritualitat de la missió, a *Laudato si'* amb una espiritualitat ecològica, a *Amoris laetitia* amb una espiritualitat de la vida familiar» (*Gaudete et exsultate* 28). Hi hem d'afegir, encara, la darrera exhortació apostòlica *Christus vivit* dirigida a tot el Poble de Déu i especialment als joves. Serà bo que, aquests cinc documents del papa Francesc, els tinguem a prop per a llegir-los, reflexionar-los i assimilar-los amb deteniment. En podem sortir personalment i eclesialment molt reforçats. Són un bon acompanyament i una bona font d'espiritualitat per a viure avui la nostra fe cristiana.

4. D'on ens ve la força per a la missió? Hem d'entendre la missió a partir d'una espiritualitat que la impulsi i li doni cos, una espiritualitat radical, d'història de la salvació. Necessitam espais de gratuïtat, hores de silenci, temps d'interioritat que, juntament amb la qualitat humana de cadascú, ens capacitin per a viure amb serenor i, així, respondre a qualsevol que ens demani explicació de la nostra fe i raó de la nostra esperança (cf. 1Pe 3,15). Que bé si cadascú de nosaltres, cada cristià, ho viu segons la seva vocació, allà on Déu ens crida a cadascú a fer-se present. Com a conseqüència, hem de fer que també amb sentit d'Església ho visquem així, a la nostra diòcesi de Mallorca, on s'hi ha d'inculturar l'Evangeli per tal que ens configuri en tot allò que som, deim i feim. Hem estat batiats i confirmats, i, per això som enviats a ser-ne testimonis, la qual cosa significa que hem d'estar disposats a mantenir viu l'esperit missioner de l'Església en el cor de la societat.

La proposta és la d'una espiritualitat de comunió per a viure la missió

5. Crec que és molt adient per al moment que vivim la valuosa aportació de sant Joan Pau II a l'inici del tercer mil·lenni quan explica quina ha de ser l'espiritualitat per al segle XXI (cf. NMI 43). Ens proposa una espiritualitat de comunió per a **fer de l'Església la casa i l'escola de comunió**. Ell mateix ens diu que «aquest és el gran repte que tenim davant nostre en aquest mil·lenni si volem ser fidels al dissenyi de Déu i respondre també a les profundes esperances del món». I, amb tota claredat i quasi bé com a condició prèvia per a qualsevol actuació, estableix que «abans de programar iniciatives concretes, cal promoure una espiritualitat de comunió, tot proposant-la com a principi educatiu en tots els llocs on es forma l'home i el cristià, on s'eduquen els ministres de l'altar, les persones consagrades i els agents de pastoral, on es construeixen les famílies i les comunitats». Decidim-nos a que sigui així i practiquem-ho.

6. Què és i com hem de viure l'**espiritualitat de comunió**?

- Espiritualitat de comunió significa per damunt de tot una mirada del cor sobretot cap al misteri de la Trinitat que habita en nosaltres, la llum de la qual ha de ser reconeguda també en el rostre dels germans que estan al nostre costat.
- Espiritualitat de comunió significa, a més, capacitat de sentir el germà de fe en la unitat profunda del Cos místic, i, per tant, com «un que em pertany», per saber compartir les seves joies i els seus sofriments, per intuir els seus desigs i atendre les seves necessitats, per oferir-li una veritable i profunda amistat.
- Espiritualitat de comunió és també capacitat de veure primordialment allò que hi ha de positiu en l'altre, per acollir-lo i valorar-lo com a regal de Déu: «do per a mi», a més de ser un do per al germà que l'ha rebut directament.
- En fi, espiritualitat de comunió és saber «donar espai» al germà, portant «les càrregues els uns dels altres» (Ga 6,2), i refusant les temptacions egoistes que contínuament ens assetgen i generen competitivitat, ganes de fer carrera, desconfiança i enveges. No ens

facem il·lusions: sense aquest camí espiritual, de poca cosa servirien els instruments externs de la comunió. Esdevindrien mitjans sense ànima, màscares de comunió, que no les seves vies d'expressió i de creixement.

7. Serà bo que a la nostra Església de Mallorca ens unim per a fer nostra aquesta línia d'espiritualitat com a motor de tota l'acció pastoral, una **espiritualitat eminentment diocesana**, perquè és assumida per tota la nostra Església particular, com una vocació compartida. A vegades, per desconfiança, hi ha qui cerca altres espiritualitats –en certa manera llogades o reduïdes només a un mètode– que més que unir-nos a Déu i als germans tenen el perill de convertir Déu en un ídol o en la projecció d'un mateix. O també, són una excusa per a tancar-se en una pietat individualista que acaba essent egoista i queda separada de la resta de la comunitat dels cristians.

8. L'espiritualitat, com a vida segons l'Esperit de Jesús que és, ens ha d'ajudar a establir vincles i ponts, a construir amb solidesa, com ho fa aquell home prudent del qui parla Jesús a l'Evangeli i que construeix sobre la roca, no sobre terreny fluix, com l'arena (cf. Mt 7,24-27). El fonament sòlid de l'espiritualitat cristiana és Jesucrist, facem l'esforç de no substituir-lo per res ni per ningú. El secret és estimar i estimar-nos «tal com Ell ens estima» (Jn 15,12). La font per descobrir-ho és l'Evangeli, ja que Jesucrist és la mesura de tota actuació. Que bé si cada dia som conscients d'aquest fonament i en la pregària demanam que ens mogui a estimar «tal com Ell ens estima» i actuar en conseqüència fent de la nostra vida cristiana un signe viu del seu amor.

9. L'espiritualitat cristiana és la vida segons l'Esperit de Jesús, viscuda en constant atenció i referència a Ell. No és de cap manera l'autocontemplació ni molt manco l'obsessió per l'autoreferencialitat, sinó el trobament personal amb Jesús que ens salva. Posem atenció al que ens diu el papa Francesc per entendre-ho i viure-ho millor. Primer, ens adverteix sobre el perill d'una falsa espiritualitat i diu que «sempre fa falta conrear un espai interior que atorgui sentit cristià al compromís i a l'activitat. Sense moments detinguts d'adoració, de trobament orant amb la Paraula, de diàleg sincer amb el Senyor, les tasques fàcilment es buiden de sentit, ens debilitem pel cansament i les dificultats, i el fervor s'apaga. L'Església necessita imperiosament el pulmó de la pregària, i m'alegra enormement que es multipliquin en totes les institucions eclesials els grups d'oració, d'intercessió, de lectura orant de la Paraula, les adoracions perpètuas de l'Eucaristia. Al mateix temps,

s'ha de rebutjar la temptació d'una espiritualitat oculta i individualista, que té poca cosa a veure amb les exigències de la caritat i amb la lògica de l'Encarnació. Hi ha el risc que alguns moments d'oració es convertesquin en excusa per no donar la vida en la missió, perquè la privatització de l'estil de vida pot portar els cristians a refugiar-se en alguna falsa espiritualitat» (EG 262).

10. És així que hem d'entendre que **«la primera motivació per evangelitzar és l'amor de Jesús que hem rebut**, aquesta experiència de ser salvats per Ell que ens mou a estimar-lo sempre més. Però, quin amor és aquest que no sent la necessitat de parlar de l'ésser estimat, de mostrar-lo, de fer-lo conèixer? Si no sentim l'intens desig de comunicar-lo, necessitem aturar-nos en pregària per demanar-li a Ell que torni a captivar-nos. Ens cal clamar cada dia, demanar la seva gràcia perquè ens obri el cor fred i sacsegi la nostra vida tèbia i superficial. Posats davant Ell amb el cor obert, deixant que Ell ens contempli, reconeixem aquesta mirada d'amor que va descobrir Natanael el dia que Jesús es va fer present i li va dir: «Quan estaves sota de la figuera, t'he vist» (Jn 1,48). Que dolç que és estar enfront d'un crucifix, o de genolls davant el Santíssim, i simplement ser davant els seus ulls! Que bé que ens fa deixar que Ell torni a tocar la nostra existència i ens llanci a comunicar la seva vida nova! Llavors, el que passa és que, en definitiva, «el que hem vist i sentit és el que anunciam» (1Jn 1,3). La millor motivació per decidir-se a comunicar l'Evangeli és contemplar-lo amb amor, és aturar-se en les seves pàgines i llegir-lo amb el cor. Si l'abordam d'aquesta manera, la seva bellesa ens sorprèn, torna a captivar-nos una vegada i una altra. Per això és urgent recobrar un esperit contemplatiu, que ens permeti redescobrir cada dia que som dipositaris d'un bé que humanitza, que ajuda a portar una vida nova. No hi ha res millor per transmetre als altres» (EG 264). Anem-ho integrant i assumint a poc a poc. Dediquem-hi temps i gust de fer-ho. En quedarem satisfets. Una vegada més haurem tastat quelcom essencial per a la nostra vida cristiana.

Per una Església de tots, Poble de Déu!

11. Prou vegades i per defecte, potser sense adonar-nos, pensam l'Església en clau clerical i queim fàcilment en la temptació de creure que tot depèn i s'orienta exclusivament a partir de la figura del capellà. Tant per actituds personals de part nostra, el clergat, com per la inèrcia de les mateixes estructures, sovint s'ha mantingut el laïcat en un estadi inferior no reconei-

xent en els batiats la seva dignitat i igualtat. Per això, de cada vegada més s'ha de comptar amb els laics i laiques per a pensar no sols l'organització de l'Església de cara a si mateixa, *ad intra*, sinó la seva vocació i el seu compromís enmig de la societat, *ad extra*, que és el lloc que pròpiament els correspon. Sempre m'ha fet pensar molt la darrera frase que els bisbes d'Espanya van escriure en el seu document *Els laics cristians, Església en el món* (1992) que deia: «**La nova evangelització, la faran sobretot els laics, o no es farà**». Mirem quants anys han passat i pensem, què hem fet? L'Església està convençuda que «en un món secular, els laics –homes i dones, infants, joves i ancians– són els nous samaritans, protagonistes de la nova evangelització, amb l'Esperit Sant que els ha estat donat. L'Esperit Sant impulsa els evangelitzadors i fa que es convertesquin, comprenguin i acceptin l'Evangeli que els és proposat» (cf. ChL 46.49; EN 75; RM 21seg.).

12. El pas que hem de donar ha de ser qualitatiu si volem respondre amb fidelitat al moment que ens toca viure, pensant sobretot en una Església-Poble de Déu on hi som tots, i no lamentant-nos dient sempre que som pocs i que hi falten vocacions. D'altra banda, no està bé que diguem que el laicat no està preparat. Què vol dir això? Vol dir que tenim la visió d'una Església centrada només en el culte i no acabam de fer confiança a un laicat que pot donar molt bona resposta als plantejaments pastorals i als nous reptes d'avui, sobretot els que provenen del cor de la societat, que és el lloc de la presència laical on s'hi ha de fer present l'Evangeli. La formació és un dels reptes als quals hem de donar resposta i com més prest millor. Ho hem dit moltes vegades, la crisi vocacional prové de la manca de resposta generosa a la crida que Déu segueix fent. Que bé si tots feim el possible perquè aquesta crida ressoni en els nostres cors i especialment en el dels joves. A ells dirigeix el papa Francesc aquestes paraules: «en el discerniment d'una vocació no cal descartar la possibilitat de consagrar-se a Déu en el sacerdocí, en la vida religiosa o en altres formes de consagració. Per què excloure-ho? Tingues la certesa que, si reconeixes una crida de Déu i la segueixes, això serà el que t'omplirà» (ChV 276).

13. Des d'aquesta perspectiva, és important l'**atenció al món dels joves**, avui tan divers i en el qual es repeteixen esquemes de sempre pronunciats amb altres paraules i nous llenguatges, especialment els que provenen de les noves tecnologies. D'altra part, és necessari acollir les noves sensibilitats i formes d'expressió religiosa i ajudar-les a mantenir la fidelitat a les arrels cristianes. Per això, en el darrer Sínode sobre *Els joves i el discerniment voca-*

cional, el papa Francesc ha convidat a valorar la relació amb les generacions anteriors, que els joves dialoguin amb els ancians, amb els avis i, referint-se a ells, els diu: «Ells són les arrels, les arrels de la vostra concreció, les arrels del vostre creixement, florida i donar fruit. Recordau: si l'arbre està sol, no donarà fruit. Tot el que l'arbre té de florit ve d'allò que està enterrat [...] Aferrau-vos a les arrels, però no us hi quedeu. Agafau les arrels i portau-les endavant per a donar fruit, i també vosaltres us convertireu en arrels per als altres. Parlau amb els ancians, amb la gent gran i això us farà feliços» (Roma, octubre de 2018).

Canvi d'època i signes dels temps

14. Hem de ser conscients –vulguem o no– que **estam en un canvi d'època**. No podem seguir pensant que hem de fer les coses perquè tota la vida ho hem fet així. Estam davant d'un canvi que marca una nova cultura que demana noves respostes. La resposta que puguem donar ho ha de tenir molt present, especialment en allò que afecta la nostra resposta creient, la nostra espiritualitat i la nostra decisió de viure l'Evangeli. Això ens obliga a estar molt atents a l'Esperit Sant, que –com diu el papa Francesc– «ens ajuda a reconèixer comunitàriament els signes dels temps» (EG 14). Per qualsevol cosa que ens proposem, serà necessari prestar-li atenció i discernir què diu a la seva Església –a la nostra Església de Mallorca– per a respondre-hi generosament. Pot anar bé que ens orientem des de tres àmbits a l'hora de proposar com i a qui hem de portar l'Evangeli. Ens ho indica així el papa Francesc:

- 1) L'àmbit de la pastoral ordinària, amb els qui regularment freqüenten la comunitat i celebren el diumenge, el dia del Senyor; també els qui conserven una fe catòlica intensa i sincera. És una pastoral orientada al creixement cristià dels creients.
- 2) L'àmbit de les persones batiades que no viuen les exigències del baptisme; no tenen pertinença cordial a l'Església ni experimenten el consol de la fe. Aquesta és una pastoral que s'esforça perquè aquestes persones visquin una conversió que els retorni la joia de la fe i el desig de comprometre's amb l'Evangeli.
- 3) L'àmbit dels qui no coneixen Jesucrist o sempre l'han rebutjat; molts d'ells cerquen Déu secretament i tenen el dret de rebre

l'Evangeli. A nosaltres ens toca el deure de fer-los-el assequible. L'Església no creix per proselitisme, sinó per atracció (ibíd.)

15. En aquest món hi som presents, hi vivim, i al mateix temps, hi som enviats. No podem restar indiferents, sinó més aviat atrets a posar-hi vida i Evangeli i, com a conseqüència, a comunicar-li-ho. El bé sempre tendeix a comunicar-se i és a nosaltres que ara ens toca aquesta missió, essent deixebles missioners de Jesús. Creients, tebis i no practicants, a tots va dirigida la crida, de forma directa o indirecta. Detectem-ho i actuem! Tot això demana –ho diu sant Pau VI a l'exhortació apostòlica *Evangelii Nuntiandi*– per part de cadascú una adhesió vital i comunitària, la qual cosa ens fa veure que «l'anunci no adquireix tota la seva dimensió fins que és escoltat, acceptat, assimilat i fa néixer en el qui l'ha rebut una adhesió del cor. Adhesió a les veritats que per misericòrdia el Senyor ha revelat.

Sí, però més encara: adhesió al programa de vida –vida en endavant transformada– que ell proposa. En una paraula, adhesió al regne, és a dir, al «món nou», al nou estat de coses, a la nova manera de ser, de viure junts, que inaugura l'Evangeli. Aquesta adhesió que, no pot restar abstracta i des-encarnada, es revela concretament per mitjà d'una **entrada visible en una comunitat de feels»** (EN 23).

Qüestionari per a reflexionar personalment i/o en grup

1. Haver rebut el baptisme i la confirmació m'ha de donar la doble consciència d'haver rebut un do que m'ha fet cristià i, al mateix temps, una missió que he de fer realitat cada dia, tots els dies. Fins a quin punt som conscient d'aquest do i d'aquesta missió? Com els visc?
2. Quina espiritualitat configura la meua vida de cristià? Quina relació té l'espiritualitat amb la vida de l'Església i, en concret, de l'Església que peregrina a Mallorca?
3. Referent a l'espiritualitat de comunió –de la qual ens parla sant Joan Pau II– i de l'explicació que fa el papa Francesc sobre el recentrament de l'espiritualitat en Jesucrist, quines conviccions en trec? Com les puc viure?
4. En aquests moments i en l'espai en el qual visc, quina missió estan exercint els laics i laiques? Dins l'àmbit de l'Església o de presència en la societat? Què cal fer perquè de cada vegada més hi hagi un major i millor reconeixement del laicat? En què s'ha de concretar la missió que el laicat té dins la societat?
5. Avui, els batiats, on i a qui som enviats? Però, hi som o encara hi hem d'anar? Quines dificultats trobam –personals i ambientals? Quines oportunitats se'ns presenten? Les aprofitam?

Pregària

Pels sacraments del baptisme i la confirmació,
sacraments de la iniciació cristiana,
i amb la força gratificant de l'Eucaristia,
ens has enviat i confiat la missió de ser testimonis teus.

Com els profetes, sentim el pes d'aquesta missió,
experimentam les dificultats de la indiferència,
els contratemps de la insensibilitat religiosa,
i, en certs moments difícils, la fatiga de l'apòstol.

La por apareix quan les divisions ens paralitzen,
quan certes «seguretats» impedeixen el diàleg,
quan sentir-se judicat congela el compromís,
quan una Església a la defensiva retrocedeix,
i, a toc de retirada, arriba a tancar portes.

Jesús, el Déu encarnat fins al més impensable,
fet home entre els homes fins al darrer moment,
ens has ensenyat que el camí és un altre: el teu!
I, agafant-nos de la mà, t'has fet company de camí.

No t'has fet mai enrere, ni has tingut por,
No has tocat mai a retirada quan les coses venien malament,
No has dit mai: «assegura-vos les portes ben tancades».

Ben al contrari. ens has fet mirar endavant, il·lusionats,
fonamentats en una espiritualitat que és de comunió,
plenament fiats que ens acompanyes, dia rere dia,
fins a la fi dels temps i amb la por desterrada.

No tingueu por! —ens dius— Tirau mar endins! Confiau!
Acompanya'ns, pel teu Esperit, en tot moment.
No ens deixis. Mira la nostra Església, la teva,
amb aquell amor amb què sempre l'has estimada,

DES DEL BAPTISME I LA CONFIRMACIÓ
«som» una missió enmig del poble

fes de la nostra missió apostòlica un exercici constant de sinodalitat, de fraternitat, de diàleg i de comunió.

Dona'ns la valentia creient de la teva Mare, Maria, la que magnifica Déu restablint la dignitat humana, per respondre puntuals a l'avui de la nostra vida, sense por, sense cap por, només amb la confiança, amb la humilitat de la fe i el coratge de la missió.

—29—

—30—

—31—

POSEM EN PRÀCTICA ELS DONS REBUTS, saber rebre i voler donar

«Demanau, i Déu us donarà; cercau,
i trobareu; tocau, i Déu us obrirà...»
(Mt 7,7)

«Feis als altres tot allò que voleu que ells vos facin»
(Mt 7,12)

«Tots han donat del que els sobrava;
ella ha donat del que necessitava»
(Mc 12,41-44)

Llegir la paràbola dels talents i pregar-hi
(Mt 25, 14-30).

Comentem-la en grup. Facem també el mateix amb la paràbola dels
cridats a treballar a la vinya (Mt 20,1-16).

Anem a l'Evangeli, anem a allò que és l'essencial

16. Hi ha molta feina per fer, no perdem temps, ni l'utilitzem amb aquelles discussions frívoles i inútils que ens impedeixen aprofitar-lo per a fer el bé i construir més germanor. Totes les hores del dia han de ser per a beneir i construir. No en deixem de perdudes o mal emprades. **Anem a allò que és evangèlicament essencial.** Som convidats a ser rescatats de la nostra consciència aïllada i de l'autoreferencialitat, tal com ens ho indica el papa Francesc, a fi que el retrobament amb Jesús –amb l'amor de Déu– es convertesqui en fel·liç amistat (cf. EG 8). Que bé quan aquesta amistat amb Jesús ens il·lumina per a discernir allò que és essencial d'allò que no ho és. Pensem que l'essencial és invisible als ulls, que és una realitat interior que hem d'acollir amb el cor. Recordem la paràbola dels talents, la capacitat receptiva de cadascú, i facem-la generosa, sense enterrar mai els dons rebuts, sinó treballar perquè donin molt de fruit, el fruit esperat.

17. «Una pastoral en clau missionera no s'obsessiona per la transmissió desarticulada d'una multitud de doctrines que hom intenta imposar a còpia d'insistència. Quan s'assumeix un objectiu pastoral i un estil missioner, **l'anunci es concreta en allò que és essencial**, que és allò més bonic, més gran, més atractiu i alhora més necessari. La proposta se simplifica, sense perdre tanmateix profunditat i veritat, i així es torna més contundent i radiant» (EG 35). Nosaltres hem de saber tractar-ho junts, parlar-ne amb calma i amabilitat, ja que sovint es perd molt de temps i energies aprofitables si es discuteix per coses que no valen la pena. D'altra part, «el problema més gros –diu el papa Francesc– es produeix quan el missatge que anunciam apareix identificat amb aquests aspectes secundaris que, sense deixar de ser importants, per ells mateixos no manifesten el missatge de Jesucrist» (EG 34). Les converses que mantenim en solen ser un exponent. També això ha de ser objecte de revisió, de pregària personal, de diàleg i reflexió dins cada grup i comunitat. Mirem de fer aquest exercici de forma constant i donem un to ben nou i positiu a tot allò que feim.

Normalment, de què xerrem entre nosaltres?

18. Per a verificar si anam a allò que és essencial o ens perdem per altres indrets secundaris, convé que ens demanem sobre les nostres converses, és a dir, de què xerrem normalment, amb quin to i amb quina intenció

comentam els esdeveniments, pensam i xerram sobre els altres i amb quines expressions ens referim a ells. És freqüent sentir a dir que ens és fàcil xerrar malament els uns dels altres, fins i tot algú per justificar-se diu «què hem de fer, tanmateix aquí som així». Pensem que potser això és símptoma d'una amagada forma de poder, d'enveges o gelosies, de poca voluntat de canvi, de resignació o d'indiferència. Va bé que escoltem Jesús quan diu «entre vosaltres no ha de ser així!» (Mt 20,26; Mc 10,43) o també escoltant la severa advertència de «com és que veus la busca a l'ull del teu germà i no te'n tems de la biga que tens dintre el teu?» (Lc 6,41).

D'altra part, és interessant fer ben nostre allò que ja he esmentat anteriorment sobre l'espiritualitat de comunió en tant que fa que mirem les persones amb els ulls d'amor amb què Déu ens mira i, al mateix temps, descobrir en elles tot allò que hi ha de bo i positiu. Fem-ne pregària per detectar-ho i un bon exercici al llarg del dia. En sortirem contents i confortats.

19. Pensar i xerrar malament d'algú no està bé i ho hem d'eliminar en nosaltres mateixos i, amb caritat, ajudar els altres també a superar-ho, ja que fa molt de mal a l'Església, a tothom en general i a persones concretes. Fixem-nos que, en una ocasió, Jesús va demanar als seus deixebles quin era el tema de les seves converses, perquè va veure que discutien sobre qui era el més important. Aleshores, els va dir amb molta claredat: «El qui vulgui ser el primer que sigui el darrer de tots i el servidor de tots» (Mc 9,30-37). Els convida a fer pròpia l'actitud de servei humil. Aquest és l'estil que ens demana i la proposta que ens fa. Hem de canviar el to i el contingut de les converses i la visió negativa que potser tenim dels altres i transformar-la en positiva, construint ponts d'amistat i bona entesa, no murs de prejudicis i de crítica destructiva.

20. Qui de nosaltres pot pretendre viure estancat en el seu orgull, pensant sempre contra qui anirà o quin mal farà, si som cristians, seguidors de Jesús? Comptam amb el seu exemple, perquè «Ell, essent de condició divina, no es volgué guardar gelosament la seva igualtat amb Déu, sinó que es va fer no res, prenent la condició d'esclau i fet semblant als homes, tingut per un home qualsevol, s'abaixà i es feu obedient fins a la mort i una mort de creu...» (Fl 2,6-8). Sembla incomprendible que entre cristians que manifesten ser-ho, hi hagi qui creï divisió per causa de frustracions personals, gelosies i odi. Per què degradar-se personalment atropellant amb actitud caïnita? Sembla incomprendible, ho repetesc!

21. Fins i tot, com diu el papa Francesc, «als qui estan ferits per divisions històriques els resulta difícil acceptar que els exhortem al perdó i a la reconciliació, ja que interpreten que ignorem el seu dolor, o que pretenem fer-los perdre la memòria i els ideals. Però si veuen el testimoniatge de comunitats autènticament fraterne i reconciliades, això és sempre una llum que atrau. Per això em sap tant de greu comprovar com en algunes comunitats cristianes, i fins i tot persones consagrades, consentim diverses formes d'odi, divisions, calúmnies, difamacions, venjances, gelosies, desigs d'imposar les pròpies idees a costa de qualsevol cosa, i àdhuc persecucions que semblen una implacable caça de bruixes. A qui anirem a evangelitzar amb aquests comportaments?» (EG 100).

Podem amb la mateixa llengua beneir Déu i maleir els homes?

22. Quin misteri és la persona humana, que és capaç de les reaccions més contradictòries: «amb la llengua beneïm el Senyor, el nostre Pare, i amb la llengua maleïm els homes, fets a imatge de Déu. D'una mateixa boca surten benedicció i maledicció. Germans meus –diu l'apòstol sant Jaume– que no sigui així. Poden rajar pel mateix forat de la font aigua dolça i aigua amarga?» (Jm 3,9-11). Ja en la pregària dels salms apareix aquesta mateixa constatació que, una vegada més, fa veure la fragilitat de la condició humana i la maledicció que inclou, quan diu: «obres els llavis per dir mal i la teva llengua calumnia. T'asseus a malparlar dels teus germans, a difamar els teus familiars. He de callar mentre fas tot això? Et pensaves que seria com tu? Te n'acús, t'ho retrec a la cara» (salm 49, 19-21). Ens hem de deixar corregir quan és per al nostre bé, quan aquesta correcció ens ve de Déu que ens estima i de les persones que fan l'esforç de fer-la amb el seu mateix amor.

23. Com ja s'ha dit, sant Joan Pau II posava com un element clau de l'espiritualitat del cristià d'aquest segle la que parteix de la mirada d'amor que Déu té sobre nosaltres i sobre la humanitat. **Si Déu ens mira i ens parla amb amor, per què nosaltres no podem fer el mateix?** Per què la nostra mirada no ha de ser com la seva? En una conversa durant el dinar d'un dia de recés enguany, em va agradar molt sentir dir a un dels nostres capellans que «quan enç reunim per pregar, aleshores el to de les nostres converses és un altre». És així, si la nostra pregària és sincera, les nostres converses també ho han de ser. Per què no omplim les hores fent el bé i te-

nint converses edificants? Les possibilitats, les tenim totes si hi ha fermesa de voluntat i posam la confiança en l'acció de l'Esperit que ens mou a estimar, a perdonar, a ser misericordiosos, que és el que Jesús ens demana.

24. Deixem de banda les històries que ens separen, cremem els arxius personals que no edifiquen, no prenguem gust de mostrar els pedaços bruts de ningú. Tot això val no sols per a les converses, sinó també i sobretot per l'abús que es fa de la relació humana quan s'embruta amb la calúmnia, amb notícies falses –*fake news*– en directe o des de l'anonimat. Ni fer-ho, ni prendre-hi part, ni afavorir-ho, ni fer-se'n portaveu... Recordem-ho: «entre vosaltres no ha de ser així». Ho diu Jesús! El papa Francesc, a l'exhortació apostòlica *Gaudete et exsultate* sobre la crida a la santedat en el món actual (GE, 115) ho diu així: «També els cristians poden formar part de xarxes de violència verbal a través d'internet i dels diversos fòrums o espais d'intercanvi digital. Fins i tot, en mitjans catòlics es poden perdre els límits, se solen naturalitzar la difamació i la calúmnia, i sembla quedar fora tota ètica i respecte per la fama de l'altre. Així es produeix un perillós dualisme, perquè en aquestes xarxes es diuen coses que no serien tolerables en la vida pública, i es mira de compensar les pròpies insatisfaccions descarregant amb fúria els desigs de venjança. Cal notar que a vegades, pretenent defensar altres manaments, es passa per alt completament el vuitè: «No donaràs fals testimoni ni mentiràs», i es destrossa la imatge de l'altre sense pietat. Allí es manifesta amb descontrol que la llengua “és un món de maldat” i, “encesa pel mateix infern, fa cremar tot el cicle de la vida” (Jm 3,6).»

Assegurem aquest objectiu pastoral: l'amistat amb Jesús i l'amor fratern

25. Tornem-ho a dir: anem a l'essencial, ja que només Jesús és el camí, la veritat i la vida (Jn 14,6). Fins i tot, ho cantam prou vegades: No fixeu els ulls en ningú més que Ell, no adoreu a ningú més que Ell, no esperem a ningú més que Ell... Creis que podem comptar amb res que sigui millor? Tenim el millor missatge, el millor contingut –la persona de Jesús i l'Evangeli– per a donar-lo a conèixer i viure'l. Diu el papa Francesc que «quan s'aconsegueix d'expressar adequadament i amb bellesa el contingut essencial de l'Evangeli, segurament aquest missatge parlarà a les recerques més fondes des cors». De fet, «l'Evangeli respon a les necessitats més profundes de les persones, perquè tots hem estat creats per a allò que l'Evangeli ens proposa:

l'amistat amb Jesús i l'amor fraterne» (EG 265). L'oració és el mitjà més adient perquè això sigui possible. Com la faig? «Amb l'amic parlem, compartim les coses més secretes, Amb Jesús també hi conversam. La pregària és un desafiament i una aventura. I quina aventura! Permet que el coneguem cada vegada més bé, entrem en la seva espessor i cresquem en una unió cada vegada més forta. La pregària ens permet d'explicar-li tot el que ens passa i quedam confiats en els seus braços, i al mateix temps ens regala instants de preciosa intimitat i afecte, en què Jesús vessa en nosaltres la seva pròpia vida» (ChV 155). Facem nostra aquesta experiència tan entranyable!

26. En l'amistat amb Jesús ja tenim, per tant, l'objectiu cap on s'han de dirigir els nostres esforços i valoracions en tot allò que volem dur a terme. Això toca de ple els moments de diàleg que tenim en qualsevol ocasió i lloc, el contingut de les nostres reunions, catequesis, trobades i, per a nosaltres, preveres, diaques i bisbe, la nostra forma de predicar, el temps, l'estudi i la pregària que dedicam a l'homilia i amb la responsabilitat de comunicar la Paraula. Escoltar Déu i escoltar el poble, aquest és l'equilibri necessari. «Un predicador —ens diu el papa Francesc— és un **contemplatiu de la Paraula i també un contemplatiu del poble**. Per això necessita posar una orella al poble per a descobrir el que els fidels necessiten escoltar. Es tracta de connectar el missatge del text bíblic amb una situació humana, amb alguna cosa que ells viuen, amb una experiència que necessita la llum de la Paraula... El que es procura descobrir és el que el Senyor desitja dir en una determinada circumstància» (cf. EG 154). El papa Francesc ho diu a tots, però especialment als joves després del Sínode que els ha dedicat l'atenció: «Per més que visquis i experimentis no arribaràs al fons de la teva joventut, no coneixeràs la veritable plenitud de ser jove si no trobes cada dia el gran amic, si no vius en amistat amb Jesús» (ChV 150). Això demana dedicar-hi temps i voluntat, com en tot procés relacional.

Llegir i meditar la Paraula de Déu, l'Evangeli, des del cor i la vida diària

27. Aquest és un exercici que podem fer tots: llegir la Paraula de Déu, l'Evangeli, des del cor i des de la vida, des de la realitat que cadascú i tots vivim cada dia, i portar-ho a la pregària. Crec molt il·lustratiu fer-ho amb el mètode ja conegut i practicat per molts de la *Lectio divina* o lectura creient. Són preguntes molt senzilles que intenten ajudar-nos a fer un exercici

també ben senzill: davant del text de la Paraula de Déu, em deman: què diu? (lectura), què em diu? (meditació), què em fa dir? (oració), què em fa fer? (contemplació). Referent a això, el papa Francesc diu que «la lectura orant de la Paraula de Déu, més dolça que la mel» (cf. Salm 119,103) i «espasa de dos talls» (He 4,12), ens permet d'aturar-nos a escoltar el Mestre perquè sigui llàntia per als nostres passos, llum en el nostre camí» (cf. Salm 119,105)» (GE 156). Aquest camí porta un nord ben definit: «El trobament amb Jesús en les Escriptures ens duu a l'Eucaristia, on aquesta mateixa Paraula assoleix la seva màxima eficàcia, perquè és presència real del qui és la Paraula viva» (GE 157).

28. Provem-ho, entrem en el cor d'aquesta forma dialogal de pregar que és la *Lectio divina*, ben segur que ens anirà bé. És l'**experiència de compartir la Paraula de Déu**. Ho pot fer cadascú, individualment, o en petits grups repartits en els locals parroquials o a les cases, on les famílies s'acullen les unes a les altres i fan de la trobada una ocasió d'aprofundiment en la Paraula de Déu i en l'amistat. És una pràctica perenne que hauríem de dur a la normalitat de la vida. Per fer-ho, no és necessària molta organització, són petites cèl·lules cristianes que reparteixen vida a tota la comunitat. En concret, els preveres i els diaques –amb la responsabilitat compartida d'organitzar pastoralment el nostre temps– tenim la missió d'acompanyar aquests grups entorn de la Paraula de Déu onsevulla que es trobin, i ajudar a la seva comprensió, aprofundiment i projecció en la vida. Quin temps hi dedicam i a quines persones o grups estam acompanyant? És una opció prioritària en la nostra missió de pastors. Diu el papa Francesc que «si una cosa ha d'inquietar-nos santament i preocupar la nostra consciència, és que tants germans nostres visquin sense la força, la llum i el consol de l'amistat amb Jesucrist, sense una comunitat de fe que els contingui, sense un horitzó de sentit i de vida» (EG 49). Què feim per arribar a tanta gent que ens necessita?

Què n'hem fet del nostre baptisme i de la confirmació?

29. Som cristians des del moment que vam rebre el do baptismal que ens ha configurat a Jesucrist per sempre. És la porta a través de la qual accedim als altres sagraments i a partir d'aquell s'inicia un procés que portarà a la maduresa cristiana, en el qual rebre el do de l'Esperit Sant en el sagrament de la confirmació és un moment important. La trobada

personal amb Jesucrist és decisiva per arribar a ser cristià. Ho va dir el papa Benet XVI i ho ha repetit el papa Francesc: «Hom no comença a ser cristià per una decisió ètica o una gran idea, sinó pel trobament amb un esdeveniment, amb una Persona, que dona un nou horitzó a la vida i, amb això, una orientació decisiva» (EG 7; cf. DCE 1). Què ha succeït des del baptisme fins ara? Quin és el meu moment, l'ara de la meva fe? En l'exercici pastoral del ministeri sacerdotal i episcopal m'he trobat amb freqüència amb joves i també adults que han descobert Jesús i l'Evangeli i, en aquesta trobada per l'experiència viscuda, han recuperat el seu sentit de pertinença a l'Església. S'han sentit aollits, estimats i acompanyats en el seu procés de fe. Això ha estat possible gràcies als qui s'han avançat a fer-los costat de forma ben personal i dedicant-los temps.

Avui, aquesta és la manera més eficaç d'ajudar algú a prendre consciència del seu ser cristià. A partir d'aquesta vivència, alguns han demanat el baptisme, d'altres han sol·licitat la confirmació i la participació a l'Eucaristia, sagraments que havien quedat aparcats per la ignorància o la indiferència causades per actituds personals o per la pressió social.

30. Mirau de quina forma més entranyable el papa Francesc col·loca la identitat del cristià: diu que **entre dues abraçades**. Per això ho he posat en el títol d'aquesta Carta pastoral. Aquestes són les seves paraules: «La identitat cristiana, que és aquesta abraçada baptismal que ens va donar de petits el Pare, ens fa anhelar, com a fills pròdigs –i predilectes en Maria–, l'altra abraçada, la del Pare misericordiós que ens espera a la glòria. Fer que el poble se senti com enmig d'aquestes dues abraçades és la dura i bella tasca del qui predica l'Evangeli» (EG 144). Tota la vida en mans de Déu, sostinguts per ell, abraçats per ell, i en ell, abraçant-nos els uns als altres. «El bé tendeix a comunicar-se [...], comunicant-lo, el bé s'arrela i es desenvolupa» (EG 9). Per això, el creient que sap que Déu l'estima viu el goig d'aquesta convicció de fe i no li és gens costós contagiar-lo als altres, ja que ho arriba a fer de forma totalment espontània. El fet és que «l'amor de Crist ens obliga» (2Co 5,14) i, com també diu sant Pau, «ai de mi si no anunciés l'Evangeli» (1Co 9,16).

31. Mirem el resultat. Hem de tenir clar quina és **la identitat que ens defineix**, ja que «en virtut del Baptisme rebut, cada membre del Poble de Deu s'ha convertit en deixeble missioner (cf. Mt 28,19). Cada un dels batiats és un agent evangelitzador [...]. La nova evangelització ha d'impli-

car un nou protagonisme de cada un dels batiats» (EG 120). Recuperem la consciència d'aquest do, no menyspreem la gràcia que hem rebut i que és la força que ens manté forts en la fe, la que ens ajuda a créixer en el seguiment de Jesús. No podem quedar aturats en el fals confort d'una vida mediocre o contaminats per la tebiesa i la indiferència. La comunitat de Laodicea va haver d'encaixar que l'Esperit li digués «conec les teves obres i sé que no ets ni fred i calent. Tant de bo que fossis fred o calent. Però, ja que ets teb, i no fred o calent, estic a punt de vomitar-te» (Ap 3,15-16). Als inicis de l'Església –com ha succeït en molts de temps–, els cristians ja eren convidats a superar aquests defectes en els quals fàcilment queien. Per això, eren exhortats a no deixar perdre la gràcia rebuda en el baptisme i a treure el màxim profit del moment present (cf. 2Co 6,1-2), l'hora favorable, el dia de la salvació.

32. Pel baptisme hem entrat a formar part de la comunitat cristiana i, de forma més plena, per la confirmació, a ser membres de ple dret de l'Església de Jesús; d'aquí la importància del sentit de pertinença. Som part viva del Poble de Déu i cap dels batiats no és un cristià aïllat; si ho fos, no tindria sentit la seva vida, seria com una sarment separada del cep. Recordes quin és el dia i el lloc del teu bateig? Saber-ho i fer-ne memòria és un signe de la importància que li dones i una ocasió d'acció de gràcies, ja que tot va començar aquell dia. Amb la del naixement, la data del baptisme és una que va bé recordar, perquè va ser el Senyor el qui va venir a trobar-te en el camí de la vida i va començar a caminar amb tu. Quina consciència en tens de tot això? És només un record del passat o és vigent la seva actualitat?

Per a canviar el món, començar per un mateix i fer fructificar els dons rebuts

33. Ens és fàcil pensar el bé que esperam dels altres, però –per allò que és millor donar que rebre– serà bo que pensem **quin és el bé que hem de fer als altres** i que segurament esperen de forma explícita o implícita. Qualsevol persona, creient o no, pot fer seves aquestes paraules de Jesús «Feis als altres tot allò que voleu que ells us facin» (Mt 7,12). Diu el papa Francesc que «una autèntica fe –que mai no és còmoda ni individualista– sempre implica un profund desig de canviar el món, de transmetre valors, de deixar alguna cosa millor rere el nostre pas per la terra. Estimem aquest magnífic planeta on Déu ens ha posat, i estimem la humanitat que l'habita, amb tots els seus drames i cansaments, amb els seus anhels i esperances,

amb els seus valors i fragilitats. La terra és la nostra casa comuna i tots som germans» (EG 183). Els dons que cadascú ha rebut, les habilitats i qualitats que ens identifiquen personalment, professionalment i espiritualment, gairebé podem dir que estan orientades al bé comú i que, en certa manera, són patrimoni compartit. Fem cas de l'exhortació que fa l'apòstol Pere als primers cristians: «Que cadascú ajudi els altres amb els dons que ha rebut, ja que heu de ser bons administradors de la gràcia de Déu, que pren formes tan variades. Si algú parla, que sàpiga que transmet paraules de Déu; si algú presta un servei, que es valgui de les forces que rep de Déu. Així Déu serà glorificat en tot per Jesucrist» (1Pe, 4,10-11). També això és anar a l'essencial de l'Evangeli.

34. Tot i que hem de tenir sempre present el gran desafiament que és el dolorós fet de les desigualtats socials que s'accentuen de cada dia més en el món i entre nosaltres, comencem per allò que està al nostre abast des de la disponibilitat que obre molts camins de servei dins la comunitat humana. No es tracta tant de fer moltes coses, sinó ser útil des d'allò que cadascú pot aportar. En primer lloc, ajudar que tothom gaudeixi de les mateixes oportunitats i s'eviti tota discriminació, fent el possible perquè allò que a algú li falta, l'altre li ho pugui proporcionar i, així, **començar a obrir camins de solidaritat**. Des de cadascú, el voluntariat pot ser un camí que ho faci possible i, a la vegada, un reclam perquè molts descobresquin que és millor donar que rebre. En segon lloc, la feina de conscienciació que ha de conduir a conèixer més i més la realitat per a poder actuar-hi amb un mínim d'eficàcia. El món dels pobres és immens i pren formes molt diverses, des de les pobres de sempre fins a les noves pobres que han eixamplat les dimensions d'aquest fenomen que, en el seu conjunt, abasta ja la majoria de la humanitat.

35. Com hem de fer participar els altres del do que és un mateix? Segurament aquesta pregunta toca de prop la fibra vocacional que contempla una entrega radical, com la que va escoltar de Jesús aquell jove ric quan el va convidar a seguir-lo. Jesús, que se'l va mirar amb afecte, li va dir que encara li faltava una cosa, i sense rodejos li va fer la proposta: «si vols ser perfecte, ves, ven tot allò que tens i dona-ho als pobres, i tindràs un tresor guardat en el cel. Després torna i vine amb mi» (Mt 19,21). En aquest jove, la generositat no hi va ser –diu l'Evangeli–, perquè era molt ric. Tanmateix, quan els deixebles van veure la negativa que feia veure la dificultat del seguiment de Jesús, va ser el mateix Jesús qui els va encoratjar dient-los

que «als homes és impossible, però Déu ho pot tot» (v.26). Hem de viure d'aquesta confiança, la de Jesús fent-se company de ruta i donant-nos la mà en qualsevol moment i circumstància.

36. Jesús –caminant al costat nostre– ens prega que vulguem ser perfectes, com ho demana al jove ric (cf. Mt 19,16-29), i ens capacita per arribar-hi, ja que mai no exigeix res que superi les pròpies capacitats i, a més, dona la força per a portar-ho a terme. De part de cadascú, la fe és la resposta. Però aquesta perfecció implica l'opció pels pobres que per a nosaltres ha de trobar el camí que la faci possible. El papa Francesc diu que «l'imperatiu d'escoltar el clamor dels pobres es fa carn en nosaltres quan se'ns estremeixen les entranyes davant del dolor de l'altre» (EG 193). L'actitud serà la misericòrdia. Aquest «és un missatge tan clar, tan directe, tan simple i eloqüent, que cap hermenèutica eclesial no té dret a relativitzar-lo [...] Per què complicar allò que és tan simple? Els aparells conceptuals hi són per afavorir el contacte amb la realitat que pretenen explicar, i no per allunyar-nos-en.

Això val sobretot per a les exhortacions bíbliques que inviten amb tanta contundència a l'amor frater, al servei humil i generós, a la justícia, a la misericòrdia envers el pobre. Jesús ens va ensenyar aquest camí de reconeixement de l'altre amb les seves paraules i els seus gestos. Per què enfosquir una cosa tan clara?» (EG 194).

37. Anirà bé contemplar **l'experiència dels deixebles camí d'Emmaús** en el moment en el qual descobreixen Jesús i la confiança els porta a refer de nou el camí recorregut i anar a dir-ho als altres: llegim-ho i meditem-ho amb calma: Lc 24,13-35. Demanem-nos: per què són capaços de dir-li a Jesús «queda't amb nosaltres!» (v.29) fins el punt d'obrir els ulls de la fe i reconèixer-lo amb aquestes paraules: «no és veritat que el nostre cor s'inflamava dins nosaltres mentre ens parlava pel camí i ens obria el sentit de les Escripures?» (v.32). Aquest relat mostra tot el procés que un cristià ha de fer des de deixar-se acompanyar fins a llegir amb els ulls de la fe la presència del Ressuscitat en la fracció del pa. L'evangelí diu que en aquell instant «se'ls obriren els ulls i el van reconèixer» (Lc 24,31). Ben segur que Jesús els va anar preparant durant la conversa, obrint-los el cor i netejant-los els ulls, que és allà on hi sol haver la resistència per a veure-hi clar. Quin acompanyament més meravellós el de Jesús respecte a aquests deixebles decebuts! A les benaventurances ho diu així: «feliços els nets de cor, ells veuran Déu» (Mt 5,8). Netedat de cor, transparència interior, capacitat per a veure amb els ulls

POSEM EM PRÀCTICA ELS DONS REBUTS
saber rebre i voler donar

de la fe els signes d'una nova presència, aquesta vegada en la fracció del pa. Pensem que a cada Eucaristia tenim la possibilitat de viure la mateixa experiència, deixant que se'ns obrin els ulls de la fe, i descobrir la presència sacramental de Jesús enmig nostre i, després, rebre'l com a aliment, que ho és sobretot per als febles.

Qüestionari

per a reflexionar personalment i/o en grup

1. En aquests moments, què consider essencial en la meua vida cristiana? És allò a què em dedic? Don més importància a coses secundàries? Quines són? Som conscient que visc entre dues abraçades, és a dir, convençut/da que Déu m'estima?
2. Com són habitualment les nostres converses i els comentaris que feim (de paraula i per escrit)? És freqüent sentir parlar malament dels altres? Quina reacció personal em produeix? Quines són les conseqüències? Què hem de fer per a donar la volta a aquest problema?
3. Quins aspectes vull destacar de l'espiritualitat que visc? Què pens de l'espiritualitat de comunió? M'ajuda a viure la comunió en la meua relació amb Déu, amb les altres persones i dins els diferents àmbits de la nostra Església?
4. Quin lloc ocupa la Paraula de Déu en la meua vida personal? És un referent important en la meua vida? La llegesc sovint? En faig meditació i pregària? Tot sol o amb altres?
5. Haver rebut el baptisme i la confirmació, com influeix en la meua vida i què m'aporta com a cristià? A quina comunitat em sent unit i de quin grup de cristians em sent formar part? Veig important i necessari per a la meua vida cristiana no anar tot sol? Per què?

Pregària

Tots hem demanat l'entrada a l'Església,
almanco una gran majoria fa temps que ho hem fet.
La nostra vida ben projectada i Déu hi ha intervingut.
El baptisme no és negat a ningú. Tothom hi té cabuda.
Però, entrar no ho és tot, el camí de la fe està per fer;
de principi hem anat a l'essencial i salvat les excuses,
encara que després en venguin moltes. Bé ho sabem!

Jesús, ara, em mires a mi i em demanes: què?
On és el vestit de festa?, ho saps?, en vols?, en tens?
Fins i tot hem convertit la festa eucarística en cerimònia,
el diumenge en dia de no fer res, de no ser-hi o per dormir,
o per a les excuses: l'hort, el xalet, la carretera, l'esport.
Tot molt bé, però ens dius que cada cosa té el seu moment,
que cada cosa ha d'estar al lloc que li correspon.

Ens demanes unitat de vida, coherència amb l'Evangeli,
que és el que vam escollir en el moment del baptisme.
Però, Jesús, ens hem acostumat a les cares llargues,
sembla que tot es fa perquè s'ha de fer, amb rutina,
i no descobrim la joia de la novetat que ens comuniqués
perquè tenim molts altres interessos, molt per fer!

Fes-nos reconèixer el valor de la teva donació,
la gratuïtat del teu gest, els dons que ens has regalat,
la força de la fraternitat quan ens trobam junts.
Vols una Església cridada a una alegre convivència,
a una constant celebració de la vida, del teu amor.
Fes que tinguem temps per a Tu, com tu en tens per a tots.

Dona'ns el goig de trobar-lo, el goig de donar-lo,
fes-nos passar de la indiferència a l'obligació interior,
allà on compartim l'amor, la solidaritat i els teus dons,
allà on ens dius: «Feis això en memòria meva!».
No podem deixar de fer-ho: deixàriem de ser el que som.
Com et van dir els deixebles d'Emmaús, ara et deim:
«Queda't amb nosaltres, que ja es fa tard!» (Lc 24,29).

—47—

—48—

—49—

TREBALLEM EN EQUIP, CREEM COMUNIÓ
no anem sols, relacionem-nos en xarxa

El fonament d'aquesta unitat: Jesús prega demanant la unitat, la plena comunió entre nosaltres:

«Que tots siguin u, com tu, Pare, està en mi i jo en tu.
Que també ells estiguin en nosaltres,
perquè el món cregui que tu m'has enviat»
(Jn 17,1-26).

Hem d'observar com ho vivim. Cal aprofundir en aquests dos textos complets. Com ens implica? Ho feim?

«Els va enviar de dos en dos»
(Lc 10,1-9)

«Els creients tenien un sol cor i una sola ànima»
(Ac 2,42-44).

Apuntem-nos a aquesta impostergable renovació eclesial

38. Tot i el desànim que moltes persones manifesten portar a causa d'una infinitat de causes, crec que d'altra part interpret bé el desig de molts cristians i cristianes quan diuen que també a la nostra Església de Mallorca tenim necessitat d'una impostergable renovació eclesial i manifesten il·lusió i confiança per apuntar-s'hi. Jo també ho pens i per això m'he llençat amb gust a promoure-la i ho faig posant tota la confiança en el Senyor. Al mateix temps, són nombrosos els qui demanen que sigui així i, amb l'ànim que ens dona constantment el papa Francesc, somiam amb una «opció missionera capaç de transformar-ho tot, per tal que els costums, els estils, els horaris, el llenguatge i tota l'estructura eclesial es convertesqui en una via adequada per a l'evangelització del món actual més que per a la seva autopreservació.

La reforma d'estructures que exigeix la conversió pastoral només pot entendre's en aquest sentit: procurar que totes elles siguin missioneres, que la pastoral ordinària en totes les instàncies sigui més expansiva i oberta, que col·loqui els agents pastorals en constant actitud de sortida i afavoresqui així la resposta positiva de tots aquells a qui Jesús convoca a la seva amistat» (EG 27). Hem de fer d'aquest somni una palpable i engrescadora realitat.

39. Us convid que, de cada un d'aquests punts exposats en el paràgraf anterior, també en facem conversa i pregària per a detectar si la nostra voluntat hi coincideix, si volem treballar així a les nostres parròquies, comunitats, als moviments i grups i si personalment –com a capellà, religiós/a o laic/a– estic disposat/da a contribuir-hi. Fer-ho ja és un signe valuós de comunió i la **voluntat ferma de sinodalitat**, de voler implicar-nos caminant junts i sentir-nos coresponsables de tot el que duim entre mans. Qualsevol organització ha de servir aquest estil, aquesta forma de treballar en xarxa, evitant anar cadascú sol o cada grup pel seu compte. Evitem ja de forma definitiva els «regnes de taifes», frase que he sentit dir sovint quan es mira la realitat. Fins i tot, seguint allò que diu sant Pau, que «som membres els uns dels altres» (Ef 4,25), hem de reconèixer que les xarxes socials ens hi poden ajudar, sobretot si afavoreixen un clima de proximitat, d'informació veraç i bona entesa.

Això funciona gràcies a la coparticipació de tots exercida amb responsabilitat. Xarxa i comunitat troben el seu punt de confluència quan es

complementen mútuament per al bé comú i individual.

40. Sant Pau, dirigint-se als cristians de Filips, els exhorta a tenir els mateixos sentiments que Jesucrist: «teniu els mateixos sentiments i el mateix amor els uns pels altres, unànimes i ben avinguts. No faceu res per rivalitat ni per arrogància; amb tota humilitat, considereu els altres superiors a vosaltres mateixos. Que no miri cadascú per ell, sinó que procuri sobretot pels altres» (Fl 2, 2-4). Tota una lliçó d'humilitat i de plena identificació amb Jesucrist. El resultat és claríssim i verificable en els nostres grups, comunitats i parròquies. El referent és la primera comunitat cristiana, ja que dedins «els creients tenien un sol cor i una sola ànima» (Ac 2,42-44).

41. El papa Francesc expressa el **desig d'unitat que ens posa en línia de conversió**: «Esper que totes les comunitats procurin posar els mitjans necessaris per avançar en el camí d'una conversió pastoral i missionera, que no pot deixar les coses com estan» (EG 25). Vivim sempre una eterna novetat. No val allò de dir «que sempre s'ha fet així». A vegades, aquesta expressió, que sol ser una justificació per a no fer res i deixar-ho tot com està, amaga enyorances de coses que no tornaran i ens deixen ancorats en l'avorriment d'unes activitats que tenen poc sentit. Massa vegades és més important allò que jo pens i m'agrada –perquè m'és o bé un entreteniment personal o qui sap si una forma de compensar certs buits que no acabam d'omplir– en lloc de centrar tota la meua atenció, dedicació i activitat a allò que és essencial per a la vida de l'Església o per al servei que devem a les persones i al poble. Per això és important anar a les fonts originals, com l'Evangeli, i fer-nos presents allà on som més necessaris per a estendre'l. Som convidats «a ser audaços i creatius en la tasca de repensar els objectius, les estructures, l'estil i els mètodes evangelitzadors de les pròpies comunitats» (EG 33).

42. Mirem-ho en positiu –com dic en la presentació d'aquesta carta– i siguem conscients del moment present en el qual se'ns demana una renovació que ens faci creïbles. «Jesucrist, en la seva vinguda, ha portat amb ell tota novetat –ho diu així sant Ireneu–. Ell sempre pot amb la seva novetat, renovar la nostra vida i la nostra comunitat i, encara que travessi èpoques fosques i febleses eclesials, la proposta cristiana mai no envelleix. Jesucrist també pot trencar els esquemes avorrits en els quals pretenem tancar-lo i ens sorprèn amb la seva constant creativitat divina. Cada vegada que intentam tornar a la font i recuperar la frescor original de l'Evangeli, broten nous camins, mètodes creatius, altres formes d'expressió, signes més eloqüents,

paraules carregades de renovat per al món actual. En realitat, tota autèntica acció evangelitzadora és sempre nova» (EG 11).

Sentim-nos contents i feliços, cercant el bé i la felicitat dels altres

43. Hem d'afirmar que «el vertader missioner, que mai no deixa de ser deixeble, sap que Jesús camina amb ell, parla amb ell, respira amb ell, treballa amb ell. Percep Jesús viu enmig de la tasca missionera. Si hom no el descobreix a Ell present en el cor mateix del lliurement missioner, aviat perd l'entusiasme i deixa d'estar segur del que transmet, li falta força i passió. I una persona que no està convençuda, entusiasmada, segura, enamorada, no convenç ningú. Units a Jesús, cercam allò que Ell cerca, estimam allò que Ell estima» (EG 266-267). Dirà encara més, que «només pot ser missioner algú que se senti bé cercant el bé dels altres, desitjant la seva felicitat» (EG 272). Ja tenim prou feina si hem de ser així i si hem d'ajudar a ser-ho als altres: missioners. Això és deixar-se evangelitzar per a després comunicar l'Evangeli als altres, de paraula i amb els fets. És l'encàrrec que ens ha fet Jesús. Fent-ho, ens vol feliços!

44. El cristianisme és una proposta de felicitat. Jesús anomena «feliços» als qui l'han entès o estan disposats a entendre'l, i volen assumir els valors que ell proposa: són els pobres en l'esperit, els qui ploren, els qui estan de dol, els humils, els qui tenen fam i set de ser justs, els compassius, els nets de cor, els qui posen pau, els perseguits pel fet de ser justs (cf. Mt 5, 3-12). Jesús veu les persones que encarnen en la seva vida aquesta felicitat i per això l'eleva a la categoria de present, on no diu «hauríeu de ser així», sinó «feliços perquè ja sou així!». És el punt on han arribat els sants, ja que la força del seu testimoni prové de viure les benaventurances. «Són poques paraules –diu el papa Francesc– senzilles, però pràctiques i vàlides per a tothom, perquè **el cristianisme és principalment per a ser practicat**, i si és també objecte de reflexió, això tan sols és vàlid quan ens ajuda a viure l'Evangeli en la vida quotidiana» (GE 109).

45. A l'exhortació apostòlica *Gaudete et exultate*, el papa Francesc diu que **les benaventurances són com el carnet d'identitat del cristià** (Mt 5,3-12 i Lc 6,20-23) i si algun de nosaltres es planteja la pregunta: com es fa per arribar a ser un bon cristià?, la resposta és senzilla: cal fer, cadascú

a la seva manera, el que diu Jesús en el sermó de les benaventurances. En aquestes s'hi dibuixa el rostre del Mestre, rostre que som cridats a transparències en la nostra vida diària. «La paraula "feliç" o "benaventurat" passa a ser sinònim de "sant", perquè expressa que la persona que és feel a Déu i viu de la seva Paraula assoleix, en el lliurement de si mateix, la veritable felicitat» (GE 64). Tot amb tot, la cosa no és fàcil perquè suposa en molts moments anar contra corrent. Per això, diu que «encara que les paraules de Jesús puguin semblar-nos poètiques, tanmateix **van molt contra corrent respecte al que és costum**, al que es fa en la societat; i, si bé aquest missatge de Jesús ens atrau, en realitat el món ens duu cap a un altre estil de vida. Les benaventurances de cap manera no són una cosa lleugera o superficial; al contrari, ja que només podem viure-les si l'Esperit Sant ens envaeix amb tota la seva potència i ens allibera de la feblesa de l'egoisme, de la comoditat, de l'orgull» (GE 65). El meu suggeriment és que afegiu a aquesta reflexió el que el papa Francesc diu de cada benaventurança en aquest document: GE 67-94, hi tenim una meravellosa ocasió per aprofundir allò que és essencial a l'Evangeli.

Deixem-nos acompanyar, aconsellar, no és bo que cadascú vagi pel seu compte

46. Quan ens queixam dient que cadascú va pel seu compte i que és difícil sentir-nos acompanyats, anirà bé fer l'esforç de treure'ns del damunt la tendència individualista que caracteritza la nostra època i que tantes males passades ens fa. «En una civilització paradoxalment ferida d'anonimat—diu el papa Francesc— i ahora obsessionada pels detalls de la vida dels altres, impúdricament malalta de curiositat malsana, l'Església necessita la mirada propera per a contemplar, commoure's i aturar-se davant l'altre tantes vegades com sigui necessari. En aquest món els ministres ordenats i els altres agents pastorals poden **fer present la fragància de la presència propera de Jesús i la seva mirada personal**. L'Església haurà d'iniciar els seus germans—sacerdots, religiosos i laics— en aquest "art de l'acompanyament", perquè tothom aprengui sempre a treure's les sandàlies davant la terra sagrada de l'altre (cf. Èx 3,5).

Hem de donar al nostre caminar el ritme saludable de proximitat, amb una mirada respectuosa i plena de compassió, però que al mateix temps curi, alliberi i encoratgi a madurar en la vida cristiana» (EG 169).

47. Tot això ens ha d'animar a contribuir a fer entre tots una Església propera a la vida de la gent, acollint i acompanyant les persones, teixint xarxes de solidaritat en nom d'un Evangeli de veritat i de caritat en un context ampli, divers i plural. Al mateix temps, una Església simple i humil, porta d'accés a l'Evangeli per a tots, una Església present en el cor del poble, que s'avança a les situacions humanes que demanen solucions urgents, que acompanya, discerneix i integra la fragilitat de les persones i les institucions. Una Església que haurà de trobar i oferir sempre la força i l'aliment en l'Eucaristia, font primera per a viure en comunió interna i testimoni de fraternitat que dona un nou impuls a les relacions humanes per a una convivència basada en el manament de l'amor. Això ens portarà a l'actitud de deixar-nos acompanyar. Fer-ho serà un gest de confiança.

L'acompanyament de la família i de la comunitat cristiana

48. El primer lloc d'acompanyament és la família. És l'espai on es cou la consciència de pertinença, el referent per a l'educació en l'amor. No tot es fa de cop ni tot s'aprèn a la vegada. S'ha de fer un procés que demana unes etapes ben definides fins arribar a la maduresa. S'aprèn de forma progressiva el sentit de la relació humana, l'oportunitat de la transmissió dels valors evangèlics juntament amb la fe, la pràctica de la vida cristiana en el camí de cada dia. En distintes ocasions he compartit unes hores amb grups de pares de catequesi en família a distintes parròquies. Ha estat meravellós. Com estimen els seus fills! He pogut percebre, xerrant amb ells i compartint unes mateixes inquietuds, la demanda de formació i la necessitat d'aprenentatge per tal d'acompanyar més i millor els seus fills en el procés de creixement. Creixent, però, ells, ajuden els fills quasi sense adonar-se'n i aquests reben dels pares el millor testimoni cristià. Avui i després d'anys d'experiència, crec que **la catequesi en família ha de constituir un dels objectius diocesans permanents**, ja que és atenció primordial a la família en la seva responsabilitat educativa i una opció preferencial pels infants perquè siguin educats i cresquin en un clima favorable d'amor. Totes les edats de la infància són importants, però ho són d'una manera especial els primers anys de la vida —dels 0 als 7 anys—, quan la influència familiar és decisiva: l'entorn físic i material, les actituds humanes i els signes religiosos, les festes, la pràctica celebrativa i de vida cristiana dels pares, les paraules, els gestos, la vida de cada dia.

49. De l'acompanyament de la família s'ha de passar a l'acompanyament de la comunitat cristiana, freqüentment la comunitat parroquial, que serà el nou punt de referència, juntament amb altres tipus de comunitat. Sentir-se membre viu d'una família i membre viu de la comunitat cristiana, vet aquí dos elements claus necessaris per al creixement cristià. Tot això ens fa veure que no podem anar cadascú pel nostre compte, que forçosament ens necessitam els uns als altres.

Tanmateix, avui és un fenomen freqüent el fet d'abandonar la relació amb l'Església. A poc a poc, persones que havien rebut el baptisme i una formació cristiana –de catequesi sobretot– deixen de freqüentar la comunitat cristiana i van desapareixent en silenci. Què feim per recuperar els qui se n'han anat? He anat mai personalment a trobar alguna persona que abans freqüentava l'Església i ara ja no te la trobes? Jesús diu «anau!», no diu «esperau que venguin». A qui anam? A qui hauríem d'anar? Avui, més que mai, l'evangelització es fa a través de la proximitat de l'acolliment, del diàleg sincer, de la trobada amable, de la proposta clara.

Qüestionari **per a reflexionar personalment i/o en grup**

1. Vaig tot sol o treball en equip, comptant amb els altres? Quins resultats dona una o altra tendència? Mirant l'Església com a conjunt dels qui creim en Jesucrist, la veig també com a proposta de fraternitat? Si és així, quina ha de ser la nostra manera d'actuar?
2. Ha estat habitual dir que, com a molts d'altres llocs, a Mallorca patim una situació de «regnes de taifes»? És així? En què ho veim? Amb qui? Fem-ne una descripció i proposem vies de solució.
3. Tenc consciència missionera, la qual cosa vol dir que estic decidit/da a anar allà on fer present l'Evangeli? O és tot al contrari, visc de forma individualista i tancada a transmetre i compartir amb altres la meua fe?
4. Tenc consciència de pertànyer a una comunitat concreta o visc una forma de vida cristiana dispersa? Trobo sentit a la manera com ho faig? Em deix acompanyar, en sent la necessitat? Crec que he d'acompanyar els altres que ho necessiten?
5. Penseu en algú o en algun grup a qui puc donar una mà, com catequesi, voluntariat o qualsevol tipus de formació? Tenc en aquest sentit alguna experiència que pugui comunicar i compartir?

Pregària

Jesús, que has estat el primer a estimar-nos,
ets el qui ens fas apòstols dels nostres germans.
Enviats o dimitits: no hi ha postura intermèdia,
ens demanes que ens definim: tot o res!

Ja ens ho has dit a l'Evangeli moltes vegades:
no val posar la mà a l'arada i mirar enrere,
com no val nedar i guardar la roba.
Ho sabem, no valen les excuses, els pretextes,
les composicions, les autojustificacions, les ficcions,
els simulacres o cridar des de la barrera,
sense implicar-nos-hi, sense el risc de la fe.

Ens vols enmig del sembrat, treballant en equip,
ens vols coratjosos, convençuts, decidits,
perquè allò que som sigui Bona Notícia,
allò que deim cridi al seguiment i creem comunió
i allò que feim n'interrogui i encoratgi molts.

Ens vols «deixebles missioners», com diu Francesc.
Però, com hem de fer-ho sentint-nos tan poca cosa?,
com ens hi hem de posar essent tan inconseqüents?,
com no hem de defraudar patint de tanta incoherència?

Ens dius que sí, que estimant n'hi ha prou,
que vivint amb senzillesa, ja està!,
que gastant-nos per amor i servint no t'amagam,
sinó que et revelam i així et poden conèixer.

Fes-ho possible dins les nostres famílies,
desperta en els més petits el do de la fe,
anima i acompanya el creixement dels més joves,
encoratja'ns a tots cap a un vertader testimoni.

Que allò que hem vist i sentit,
allò que ens han contat i hem après,

TREBALLEM EN EQUIP, CREEM COMUNIÓ
no anem sols, relacionem-nos en xarxa

no ho amaguem a ningú,
sinó que ho donem amb amor a tothom.

Gràcies, Senyor, pels qui moguts per l'amor,
un dia ens van dir a cau d'orella:
amb Jesús s'hi pot parlar!

Obre'ns els ulls de la fe,
els que ens fan veure clar fins a dir-te:
Hi crec, Senyor! Augmenta la nostra fe!

—61—

—62—

—63—

LES ESTRUCTURES I ELS CÀRRECS ESTAN ORIENTATS al servei de l'Evangelí i de les persones

Llegim sencer aquest text de l'Evangelí, meditem-lo, preguem i, si es fa en grup, comentem-lo:

«No he vingut per a ser servit, sinó a servir i donar la vida»
(cf. Mc 10,35-45)

La primera comunitat: tot al servei de tots:

«La multitud dels creients tenia un sol cor i una sola ànima,
i cap d'ells no considerava com a propis els béns que posseïa,
sinó que tot estava al servei de tots.»
(Ac 4,32).

L'elecció dels diaques per al servei:

«Després de pregar, els imposaren les mans.»
(Ac 6.1-7)

Les estructures serveixen quan hi ha una vida que les anima

50. La proposta de noves estructures eclesials i els nomenaments d'agents pastorals a la nostra diòcesi de Mallorca van orientats i volen donar resposta a la renovació demanada des de molts indrets i escoltada amb insistència. Si **passam d'onze a sis arxiprestats** és per a cohesionar millor el treball pastoral, fent més fàcil la trobada i l'intercanvi de persones i, d'aquesta manera, afavorir que els desplaçaments naturals de població facilitin el treball de conjunt, sotmès avui a una mobilitat que abans no existia en una població que era més sedentària. La referència arxiprestal vol ajudar especialment als capellans i als diaques, tant si tenen càrrec pastoral com si estan en l'etapa de jubilació. El bon tracte entre uns i altres, l'ajuda mútua, la complementarietat en els serveis eclesials, i tants d'altres aspectes que configuren la convivència humana, han de ser facilitadors del treball pastoral i, al mateix temps, un testimoni eloqüent per al laïcat, amb el qual sempre s'haurà de comptar. Des d'aquesta perspectiva, és recomanable que, de cada dia més, laics i laïques i membres de la vida consagrada assumeixin responsabilitats importants dins la comunitat cristiana, a més dels compromisos seculars ja contrets dins la societat.

51. El papa Francesc ens adverteix, tanmateix, que «hi ha unes estructures eclesials que poden arribar a condicionar un dinamisme evangelitzador, igualment les bones estructures serveixen quan hi ha una vida que les anima, les sosté i les jutja. Sense vida nova i autèntic esperit evangèlic, sense fidelitat de l'Església a la pròpia vocació, qualsevol estructura nova es corromp amb poc temps» (EG 26). Us deman que estiguem atents al que passa cada dia al vostre voltant, als detalls que la vida ens depara, ja que **el que realment interessa és la relació amb les persones, el seu estat d'ànim, la seva salut física, espiritual i moral**. Les estructures no han d'ofegar mai ni impedir el procés de creixement que tot cristià té dret a fer, encara que el faci lentament. A tots se'ns demana confiança, paciència i perseverança. Estiguem atents a l'entorn més proper i actuem amb promptitud en aquells casos més urgents.

52. Vivim una nova època, la de la mobilitat i les tecnologies de la comunicació. En molts moments **haurem de fer l'esforç per a desplaçar-nos** i poder participar en trobades, reunions, celebracions dels sagraments o de pregària i haurem de fer-ho contents, amb l'alegria de l'Evangeli,

resultat de trobar-nos amb Jesús. Ho hem dit molt aquests anys amb les paraules del papa Francesc: «La joia de l'Evangeli omple el cor i la vida sencera dels qui es troben amb Jesús [...]. Amb Jesús sempre neix i reneix l'alegria» (EG 1). Encara més, ens convida a «renovar ara mateix el nostre trobament personal amb Jesucrist, o, almanco, a prendre la decisió de deixar-se trobar per Ell, d'intentar-ho cada dia sense descans [...]. Ell ens permet d'aixecar el cap i tornar a començar amb una tendresa que mai no ens desil·lusiona i que sempre pot retornar-nos la joia» (EG 3).

53. En l'ambient d'Església, **tota trobada entre nosaltres és una trobada amb Jesús**, i així ho hem de viure, primer amb la il·lusió d'anar-hi fent camí, i també amb el gust de ser-hi. Això ens fa plantejar a cadascú quina és la nostra relació amb la comunitat cristiana, si és freqüent, intermitent o nul·la. Ja ho hem dit molt, avui no es pot viure la vida cristiana en solitari, ens necessitam, necessitam els altres. El papa Francesc ens diu que «l'important és no caminar sols, comptar sempre amb els germans i especialment amb el guiatge dels bisbes, en un savi i realista discerniment pastoral» (EG 33). Més, quan el guiatge és compartit amb els preveres i diaques i, junts, feim l'esforç de comunió que és imprescindible en una Església que vol ser creïble per la paraula que predica i pel testimoni que dona. **Facem de la pastoral un espai i un taller d'amistat** i pensem que –com diu el papa Francesc– «l'amistat és un regal de la vida i un do de Déu. A través dels amics el Senyor ens va polint i ens va madurant. Al mateix temps, els amics fidels, que estan en el nostre costat en els moments durs, són un reflex de l'afecte del Senyor, del seu consol, de la seva presència amable. Tenir amics ens ensenya a obrir-nos, a comprendre, a tenir cura dels altres, a sortir de la nostra comoditat i de l'aïllament, a compartir la vida. Per això "un amic no es compra a qualsevol preu"» (ChV 151). No podem separar la nostra experiència humana d'amistat de l'experiència de la trobada d'amistat amb Jesús.

**Els càrrecs, orientats al servei,
pensant que és prioritari el bé de la persona**

54. Hem d'entendre que els nomenaments i els encàrrecs que contenen són en funció del servei que la diòcesi ha de fer a les comunitats parroquials i als altres organismes eclesials, als homes i dones de la nostra terra, ja que no ho són perquè cadascú es serveixi a si mateix pensant en categories humanes i d'escalafó, sinó per a **fer-nos servidors els uns als**

altres, amb l'actitud del bon pastor (cf. Jn 10,1-18), del bon samarità (cf. Lc 10,25-37), en definitiva, del bon Jesús, quan és capaç d'agenollar-se i rentar els peus als seus deixebles, tot i les resistències que hi troba (cf. Jn 13,1-17). Els nomenaments són per a servir el conjunt de la nostra Església diocesana, ja que formam un sol Cos en el qual Jesucrist és el Cap i nosaltres som els seus membres. Només d'Ell rebem vida, unitat, cohesió interna i projecció a l'exterior. No podem prescindir del Cap ni excloure ningú, tot el Cos en rep la força per a viure. Així com les sarments quan se separen del cep deixen de tenir vida, s'assequen, també ens pot passar el mateix si ens separam d'Ell. Ho diu Jesús, referint-se a la nostra relació amb Ell i a la possibilitat de ruptura que pot haver-hi.

55. Posats a reconstruir, sabem que hi ha **molts dons espirituals repartits** que hem de reconèixer i integrar, diversitat de funcions i d'activitats, tot fruit d'un mateix Esperit que ho distribueix com vol per al bé comú (cf. 1Co 12,1-26) Per això –sant Pau conclou– «quan un membre pateix, tots patim amb ell, i quan un membre s'alegra, tots ens alegrem amb ell» (v.26). Aquesta és i ha de ser l'experiència de cada dia, la que dona sentit i goig a la nostra disponibilitat i entrega les vint-i-quatre hores de la jornada. Pensem que la diversitat és riquesa si embelleix la nostra comunió i no és causa d'enveges i gelosies. No som competidors, som del mateix equip humà i teixit de la mateixa xarxa. D'altra part i essent tot el contrari, em dol que hi hagi qui s'alegri fent sofrir a altres, ja sigui amb paraules que fereixen, amb escrits calumniosos, amb actituds de menyspreu o de indiferència. El que hem de fer, tanmateix, és «aprendre a descobrir Jesús en el rostre dels altres, aprendre a sofrir en una abraçada amb Jesús crucificat quan rebem agressions injustes o ingratituds, sense cansar-nos mai d'optar per la fraternitat» (cf. EG 91). Aquesta serà també la novetat que escamparem quan enmig d'un ambient hostil sabem mantenir la serenitat i posar-nos a favor de crear nous vincles d'amistat i enfortir els que ja hi ha.

Un dinamisme evangelitzador que actua per atracció

56. El papa Francesc adverteix que «les diferències entre les persones i les comunitats de vegades són incòmodes, però l'Esperit Sant, que suscita aquesta diversitat, pot treure de tot quelcom bo i convertir-ho en un **dinamisme evangelitzador que actua per atracció**. La diversitat ha de

ser sempre reconciliada amb l'ajuda de l'Esperit Sant; només Ell pot suscitar la diversitat, la pluralitat, la multiplicitat i, al mateix temps, realitzar la unitat. En canvi, quan som nosaltres els qui pretenem la diversitat i ens tanquem en els nostres particularismes, en els nostres exclusivismes, provocam la divisió i, d'altra banda, quan som nosaltres els qui volem construir la unitat amb els nostres plans humans, acabam per imposar la uniformitat, l'homologació. Això no ajuda gens a la missió de l'Església» (EG 131). Aquesta situació i les actituds que inclou reclamen urgent «conversió».

57. La dedicació a les parròquies i als santuaris, la comunió dins l'arxiprestat i en el cor de les unitats pastorals, la dedicació a les vicaries, delegacions, secretariats i serveis diocesans, entre els quals la Cúria i la Casa de l'Església en el seu conjunt, tot és una manifestació de la caritat pastoral que vol abastar les dimensions de viles i ciutats, en la varietat de les seves barriades i la complexitat de les seves estructures cíviques, arribant, això sí i sobretot, a les persones. Si l'Església existeix no és per a contemplar-se a ella mateixa, sinó per a **encarnar-se en aquestes realitats eclesials i ciutadanes**. La sal dins el saler no fa cap efecte, la llum posada davall d'una taula no il·lumina a ningú, el llevat dins el frigorífic no transforma res. Jesús ens ha deixat molt clar quina és la funció de cadascun d'aquests elements. No existim només per a fer planta! Existim per a transformar! Ho deia sant Pau VI, l'Església «existeix per a evangelitzar».

58. Si de veres volem renovar-nos, no podem viure condicionats per una mena d'introversió eclesial, o pensar –com hi ha qui diu– que no pot canviar res «perquè tota la vida s'ha fet així». El resultat ha estat la inèrcia i el que sovint ha provocat ha estat la indiferència, fins al punt de veure's globalitzada. La idolatria s'ha girat cap al diner, l'abús de consum i tantes males herbes que han hipnotitzat el qui li rendeix culte i l'adora. Cedint a una cultura del benestar que anestesia, és fàcil detectar per quines esclertes fuig l'aigua que havia de mantenir ple el safareig. **Tractem de ser lúcids i siguem capaços d'analitzar-nos** per a detectar de quina manera aquesta situació ens està afectant i crea un estat d'ànim gens favorable. No quedem, però, amb el diagnòstic, posem-hi solucions i no esperem que tot se'ns doni fet.

59. Em dol veure persones aferrades a costums del passat per conveniència pròpia o per motius que no són cristians: aquests són un impediment per a un diàleg cordial i han perdut la frescor de la novetat de l'Evangeli. Fins i tot, aferrats a les seves pròpies idees, es converteixen en jutges implacables

dels altres d'una manera descarada o des de la covardia de l'anonimat. Esforcem-nos perquè l'ambient sigui totalment distint. Tenim Jesús i l'Evangeli que ens mostren el camí per aconseguir-ho. Quan la comunicació vol fer present la persona de Jesús i fer que el seu missatge arribi al cor de les persones, aleshores es converteix en testimoni creïble, mai des d'una actitud prepotent, sinó des de la veritat que és proposada amb humilitat. Deixem que ens hi ajudi la pregària, la qual, quan és feta amb sinceritat i netedat de cor, ens dona una capacitat nova per entrar dins una dinàmica també nova, la de la tolerància, la misericòrdia, el perdó. L'esforç d'una **comunicació sincera i transparent** ens donarà la possibilitat de crear un clima de més humanitat, necessari per a gaudir dels avenços que en qualsevol àmbit s'estan fent. Que bé si ens ho agraïm mútuament.

Evitar la mundanitat espiritual: temptació freqüent i oferta disfressada d'èxit

60. Fa temps que ho sabem, però va bé recordar de quin mal podem patir quasi sense adonar-nos per la subtileza amb que es presenta i per l'atractiu que conté. El papa Francesc l'anomena mundanitat espiritual. En parla en el marc de la crisi del compromís comunitari i de les temptacions dels agents pastorals i diu que «la mundanitat espiritual, que s'amaga rere aparències de religiositat i fins i tot d'amor a l'Església, és **cercar, en comptes de la glòria del Senyor, la glòria humana i el benestar personal**. És el que el Senyor retreia als fariseus: "Com és possible que cregueu, vosaltres que us glorificau els uns als altres i no us preocupeu per la glòria que només ve de Déu?" (Jo 5,44). És una manera subtil de cercar "els seus propis interessos i no els de Crist Jesús" (Fl 2,21). Pren moltes formes, d'acord amb el tipus de persones i amb els estaments en què s'enquista» (EG 93).

Qui està afectat per la mundanitat espiritual fa que «el principal beneficiari no sigui el Poble de Déu, sinó l'Església com organització. En tots els cassos, no porta el segell de Crist encarnat, crucificat i ressuscitat, es tanca en grups elitistes, no surt realment a cercar els perduts ni les immenses multituds assedegades de Crist. Ja no hi ha el fervor evangèlic, sinó el gaudi espuri d'una autocomplaença egocèntrica» (EG 95).

61. Aquest és el perill imminent en l'exercici de qualsevol càrrec o responsabilitat tant dins l'Església com fora, i pronostica el mal resultat en

els qui en reben les conseqüències. L'advertència és perquè l'evitem al màxim **posant l'Església en moviment de sortida d'ella mateixa**, de missió centrada en Jesucrist, de lliurament als pobres. En aquest mateix paràgraf dirà que «aquesta mundanitat asfixiant es cura agafant gust per l'aire pur de l'Esperit Sant, que ens allibera d'estar centrats en nosaltres mateixos, amagats en una aparença religiosa buida de Déu» (ibíd.). El crit d'alerta és «no ens deixem robar l'Evangeli!». Si anam a l'essencial –com ja he dit des del principi– i deixam interessos i tendències que no casen amb l'Evangeli, no caurem en cap trampa. Si anam des del cor de l'Evangeli, evitem que el missatge que anunciam corri el risc d'aparèixer mutilat i reduït a alguns dels seus aspectes secundaris, aspectes que per ells mateixos no manifesten el cor del missatge de Jesucrist (cf. EG 34).

Acceptant les nostres noves pobreses dins les pròpies comunitats parroquials, no tinguem por de posicionar-nos en actitud de sortida, la qual cosa vol dir que no estam aferrats a res, sinó que confiam plenament en el Senyor que ens acompanya i, dia rere dia, no ens deixa.

62. Tractem de fer un canvi en positiu, demanant al Senyor que ens faci entendre la llei de l'amor. A cadascú de nosaltres s'adreça l'exhortació de sant Pau: «no et deixis vèncer pel mal, ans venç el mal amb el bé» (Rm 12,21). «Tots tenim simpaties i antipaties –comenta el papa Francesc–, i potser ara mateix estam enutjats amb algú. Almanco diguem al Senyor: "Senyor, jo estic enutjat amb aquest, amb aquella. Jo et deman per ell i per ella." Resar per aquell amb qui estam irritats es un bell pas en l'amor, i és un acte evangelitzador. Facem-lo avui! No ens deixem robar l'ideal de l'amor fratern!» (EG 101).

En una dimensió més ampla, Francesc ens diu que «Crist ha introduït com a emblema dels seus deixebles sobretot la llei de l'amor i del do de si mateix als altres (cf. Mt 22,39; Jn 13,34), i ho va fer a través d'un principi que un pare o una mare solen testimoniar en la seva pròpia existència: «Ningú no té un amor més gran que el qui dona la vida pels seus amics» (Jn 15,13). Fruit de l'amor són també la misericòrdia i el perdó. En aquesta línia, és molt emblemàtica l'escena que mostra una adúltera a l'esplanada del temple de Jerusalem, envoltada dels seus acusadors, i que acaba sola amb Jesús, que no la condemna i la convida a una vida més digna (cf. Jn 8,8-11)» (AL 27). Acció contundent de Jesús contra la pena de mort que dona pas a la tendresa de l'abraçada.

Bisbe, preveres i diaques: una vocació a l'amor i al servei del Poble de Déu

63. Quan el papa Francesc explica el ministeri del bisbe, en diu que «sempre ha de fomentar la comunió missionera en la seva Església diocesana seguint l'ideal de les primeres comunitats cristianes, en què els creients tenien un sol cor i una sola ànima (cf. Ac 4,32). A tal fi, a vegades estarà al davant per indicar el camí i atendre l'esperança del poble, altres vegades estarà simplement enmig de tothom amb la seva proximitat senzilla i misericordiosa, i altres cops haurà de caminar darrere el poble per ajudar els ressagats i, sobretot, perquè el ramat mateix té el seu olfacte per a trobar nous camins» (EG 31).

Participant de la mateixa missió i com a cooperador directe del bisbe per la força del sagrament de l'orde, el prevere comparteix la mateixa missió pastoral i és cridat a exercir el ministeri d'unitat en l'àmbit que se li ha confiat. Se li demana que sigui expert en humanitat, signe viu de Jesucrist pastor que serveix fins a donar la vida, home de la Paraula i dels sagraments, element de reconciliació i dispensador del Perdó, pobre amb els pobres, ungit per a perfumar amb la bona olor de Crist a tot el poble.

El diaca, ministeri unit a la missió del bisbe i acompanyant del prevere també en l'exercici de la seva missió, és signe i instrument del servei de la Paraula i de la Caritat en la comunitat a la qual és enviat. «El prevere, el bisbe i el diaca –diu el papa Francesc– han de **pasturar el ramat del Senyor amb amor**». Els tres, elegits i consagrats per aquests servei, perllonguen en el temps la presència de Jesús, si ho fan amb la força de l'Esperit Sant, en nom de Déu i amb amor. Aquesta és la nostra vocació per la qual hem entregat del tot la nostra vida per estar al servei de tot el Poble de Déu, amb un amor universal, fent costat a tots i especialment als més pobres, seguint l'estil de Jesús, el bon Pastor. A tota la comunitat i a tota persona de bona voluntat, vos demanam que ens acompanyeu amb la pregària, la correcció fraterna i la vostra amistat sincera, que us agraim de tot cor.

Qüestionari **per a reflexionar personalment i/o en grup**

1. A partir del coneixement que en tenc, quines estructures eclesials existents tenen vida i quines no? Qui mana més: l'estructura o la vida? Revisem-nos.
2. Com ens afecta la mundanitat espiritual? Fets que ens ho fan veure. És bo que els portem a la revisió d'actituds personals i cadascú faci un examen sincer del seu comportament. Per això, demanem-nos: estic cercant la meva glòria i els meus interessos o la glòria de Déu i el bé de l'Església?
3. Què vol dir i què ens exigeix posar l'Església en moviment de sortida? Pensem en tots els signes i gestos necessaris que avui ho facin realitat.
4. Si comparam la vida dels primers cristians amb nosaltres, quines semblances i diferències hi ha? Quin lloc ocupaven els pobres entre ells i quin lloc ocupen avui entre nosaltres? Com col·laboram amb Càritas i altres institucions socials?
5. En aquests moments, hi ha algú amb qui hauria de fer les paus, algú amb qui m'hauria de reconciliar? Quins passos he de fer?

Pregària

Jesús, preguntar-nos si podem beure la teva copa
és situar-nos davant del repte i la voluntat de servei.

És mostrar-nos el terme de la creu per amor
i és fer-nos veure que el camí que duu a la vida
és estret i difícil, mal d'encaixar, poc atractiu.

Ens has dit que «qui no porta la seva creu
i em segueix, no pot ésser deixeble meu» (Lc 14,27);
«esforcau-vos a entrar per la porta estreta» (Lc 13,24);
que «si el món us odia, teniu present que m'ha odiat
primer a mi abans que a vosaltres» (Jn 15,18);
que «si m'han perseguit a mi, us perseguiran a vosaltres;
que «el criat no és més important que el seu amo» (Jn 15,20);
que «ve un temps que els qui us matin
es pensaran que donen culte a Déu» (Jn 16,2).

Tot això ens ho has dit perquè en tu trobem la pau:
«teniu confiança: jo he vençut el món» (Jn 16,33).
Gràcies a tu, Jesús, s'aixeca un alè de confiança
i comença a obrir-se la porta de la llibertat.
Perquè, essent Déu, ets home com nosaltres,
coneixes l'aspiració humana d'una pau interior,
i ens dones l'Esperit que el món no pot acollir,
que habitarà a ca nostra i estarà dins nosaltres.
«No us deixaré orfes, tornaré a vosaltres» (Jn 14,16-18).

Jesús, ens demanes atenció a la família humana,
però sobretot que ens fixem en tanta gent i tants de pobles
que són com la figura misteriosa del servidor sofrent,
humiliats i maltractats, sense res que atregui l'atenció.
Perdó, perquè són els qui carreguen les nostres creus,
les nostres sofrències i malalties, els vicis i pecats.

LES ESTRUCTURES I ELS CÀRRECS ESTAN ORIENTATS
al servei de l'Evangeli i de les persones

Per això, per molt pobres que siguem, fes-nos costat,
ajuda'ns a no apagar el foc d'amor del teu Esperit,
que és la nostra pau, la nostra confiança i el consol.

En tu, Jesús, només en tu que t'entregues,
hi ha una força incomparable d'atracció
que ens mou a dir «sí», a servir i a no ser servits,
a estar «disposats a beure la teva copa»,
el glop de l'entrega total fins a l'extrem, per amor.

—76—

-77-

ÉS ESSENCIAL ENTRAR DE MANERA PROGRESSIVA en el misteri de Crist, trobar-se amb Ell

Partim de la convicció de fe que sant Pau ens comunica:

«L'Esperit ve a ajudar la nostra feblesa i intercedeix per nosaltres»
(cf. Rm 8,26-30)

I l'autor de la carta als Hebreus diu:

«Vosaltres, idò, germans, poble sant, fixau la vostra mirada en Jesús»
(cf. He 3,1)

Hem de conèixer tots els casos de persones que es troben amb Jesús i veure què succeeix: pobres, pecadors, malalts, deixebles, dones, infants, jove ric, no creients, d'altres religions...

El goig inexpressable de viure l'encontre amb Crist

64. Tot i que alguna cosa ja s'ha dit abans, **el que hem d'aconseguir és viure la trobada amb Jesús.** Estam davant d'una de les opcions que més defineixen el cristià: conèixer Jesucrist a fons, identificar-se amb Ell, establir amb Ell tracte freqüent, viure segons Ell. Ja en una altra ocasió hem vist que el papa Francesc diu que «si una cosa ha d'inquietar-nos santament i preocupar la nostra consciència, és que tants germans nostres visquin sense la força, la llum i el consol de l'amistat amb Jesucrist, sense una comunitat de fe que els contengui, sense un horitzó de sentit i de vida» (EG 49). Tanmateix, Com fer-nos propers a aquests germans nostres i arribar fins a ells? Començant a exigir-m'ho a mi el primer, jo també «us convid a cada cristià d'aquesta diòcesi, en qualsevol lloc i situació en què es trobi, a renovar ara mateix el seu trobament amb Jesucrist, o almanco, a prendre la decisió de **deixar-se trobar per Ell**, d'intentar-ho cada dia sens descans» (cf. EG 3). Deixem-nos ajudar a fer-ho i fem tot el possible per ajudar-ne d'altres per tal que aquest trobament ens configuri més i més.

65. En aquests moments tenim aquesta seriosa preocupació i la inquietud que ens ha de moure és que arribi a molta gent, tant si toca a la nostra porta com si no, la possibilitat de fer un camí creient, no sols aprenent coses de l'Evangeli i de la vida cristiana, sinó **entrant progressivament en el misteri de Crist**, com s'entra a conèixer a fons una persona que saps que t'estima i que tu també l'estimes. És l'ofertament d'un **exercici de la intel·ligència i del cor.** Aquest és l'objectiu de la iniciació cristiana i de tota catequesi, ajudar a fer aquest procés d'identificació amb Crist. Per aquí volem que vagi tot el moviment catequètic i la promoció del catecumenat entre nosaltres, ajudant a fer una descoberta i creixement de la fe cristiana. No caiguem en la temptació de la improvisació ni en la d'un ofertament rebaixat del catecumenat, quan de fet avui és més necessari que mai un procés de creixement en la fe que porti a la maduresa cristiana, juntament amb una proposta d'integració progressiva a la comunitat dels creients mitjançant la litúrgia i l'acció caritativa.

66. Per desgràcia, sovint hem fet de l'experiència cristiana una sèrie de compartiments separats i desconnectats entre ells, per això n'hi ha qui fan diferències entre evangelització i sacramentalització; entre catequesi, litúrgia i vida; entre creients i no practicants. Cap d'aquests elements té vida per separat, i, si creim que en tenen, queim en la incoherència de la divisió interna.

Pensem que, als inicis, la catequesi es feia durant la litúrgia, no hi havia diferència entre catequesi, litúrgia i vida. Tot s'ha de viure en una gran unitat, és el do que anomenam mistagògia o l'experiència de l'encontre amb Jesucrist, entrar en el seu misteri i cada dia conèixer-lo més. En la litúrgia demanam conèixer més i més el misteri de Crist i viure d'acord amb les seves exigències. Aquestes exigències han de ser descobertes per cadascú des del tracte amistós amb Jesucrist i el coneixement progressiu que se'n faci. Pensem que Ell mateix ex presenta com a amic i vol aquest tracte.

L'acció catequètica ha de promoure i conduir a la trobada personal amb Crist

67. La catequesi té l'objectiu d'ajudar que es realitzi la relació personal amb Crist, a retenir la seva presència dins cadascú i entre nosaltres, sempre arrelada en l'amor. Això demana deixar certs hàbits i deixar-se prendre per la presència del Ressuscitat. Déu ens estima i aquesta convicció ha d'estar present en tots els àmbits de la vida. Quan ho hem après, ho vivim i ho comunicam, apareix el fenomen que anomenam evangelització. Per això, cada un dels batians és un enviat a ser un agent evangelitzador i protagonista de l'anunci de l'Evangeli. I, quin és aquest anunci? És el primer i principal anunci: **«Jesucrist t'estima, va donar la vida per salvar-te, i ara és viu al teu costat cada dia, per il·luminar-te, per enfortir-te, per alliberar-te»** (EG 164). Aprenquem-lo bé.

Per això, hem de fer que ressoni sempre, a qualsevol edat, adaptat a cada etapa i tenint molt en compte el procés que fa cadascú i la circumstància que l'envolta. Hem de tenir clar, idò, que «en la catequesi té un rol fonamental el primer anunci o kerigma, que ha d'ocupar el centre de l'activitat evangelitzadora i de tot intent de renovació eclesial» (ibíd.).

68. El papa Francesc diu que «seria inadequat pensar en un esquema evangelitzador tirat endavant per actors qualificats on la resta del poble fidel sigui només receptiu de les seves accions» (EG 120). Cap de nosaltres pot postergar el seu compromís amb l'evangelització, «ja que si un de debò ha fet experiència de l'amor de Déu que el salva, no necessita gaire temps de preparació per a sortir a anunciar-lo, no pot esperar que li donin molts cursos o llargues instruccions» (ibíd.). L'essencial és **haver-se trobat amb l'amor de Déu en Crist Jesús**. Hem de donar importància als mitjans que

ens hi ajuden, accentuant la pedagogia de la pregària, l'experiència d'oratori, l'educació del silenci.

Catequesi i comunitat familiar: mai l'una sense l'altra!

69. En vista a la nostra acció pastoral i posant-nos sovint nerviosos pel que succeeix tantes vegades a la catequesi i a les celebracions litúrgiques dels sacraments, un pensa en les famílies, els pares i mares, els padrins i padrines joves..., què hi ha d'aquesta experiència de trobada amb l'amor de Déu en Crist Jesús? Què hi ha de maduresa cristiana en ells perquè puguin ser veritables acompanyants de la fe dels qui encara van creixent? En aquests moments i vista l'experiència de llargs anys, hem de convenir que **una catequesi que prescindeix de la comunitat familiar té poca consistència**. Poc resultat dona una catequesi en la qual els pares no hi participen, ni en allò que organitza la parròquia, ni tampoc a casa, és a dir, quan no hi ha cap tipus d'informació i formació religiosa dins el marc familiar, sense pregària, sense referents religiosos, sense educació en els valors de l'Evangeli, sense testimoni per part del qui educa.

- En vista al plantejament cristià dels 0-7 anys, quin lloc ocupa la persona de Jesús? Què succeeix dins les nostres famílies durant aquests set primers anys de la vida? Quin ambient, detalls i signes cristians hi ha a casa o creim que hi hauria d'haver? Resam junts algun moment del dia; matí, vespre, menjades? Pares i mares: els fills vos veuen resar? És sols quan ho veuen que n'aprenen.
- Cada família que es considera cristiana, quins valors viu i intenta transmetre?
- Per què els infants després dels set anys, quan comencen el procés catequètic a la parròquia, no tenen cap noció sobre la vida cristiana, ni tenen hàbits de pregària o no coneixen els signes religiosos més simples? Quina solució hi podem posar?

70. Referint-se als **pares i mares de família**, primers educadors de la fe dels seus fills, el Directori general per a la Catequesi diu que «el testimoni de vida cristiana que els pares ofereixen en el si de la família, arriba

als infants embolcallat en la tendresa i en el respecte matern i patern. Els fills perceben i viuen joiosament la proximitat de Déu i de Jesús que els pares manifesten, fins el punt que aquesta primera experiència cristiana deixa en ells, tot sovint, una empremta decisiva que perdura tota la vida. Per això, aquest despertar religiós infantil en l'ambient familiar té un caràcter insubstituïble. Aquesta primera iniciació es consolida quan, en presentar-se determinats esdeveniments familiars o festes assenyalades, es procura fer més entenedor en família el contingut cristià o religiós d'aquests esdeveniments. Aquesta iniciació esdevé encara més profunda si els pares comenten i ajuden a interioritzar la catequesi més sistemàtica que els seus fills, ja més grans, reben de la comunitat cristiana. Efectivament, la catequesi familiar precedeix, acompanya i enriqueix qualsevol altra forma de catequesi» (n. 226). Per això, a la nostra diòcesi de Mallorca proposam i privilegiam aquesta forma de catequesi, en la qual els pares assumeixen la primera responsabilitat i, encara millor, si ells mateixos són els catequistes dels seus fills, comptant amb l'estreta col·laboració de la parròquia.

Comunitat parroquial i família: família de famílies

71. Queda prou evident, com a conseqüència, quina ha de ser la prioritat catequètica a partir d'aquesta **unitat entre la família i la comunitat parroquial**. No hi ha dubte que hem de fer tot el possible perquè els pares siguin els primers que se sentin responsables de l'educació cristiana dels seus fills i siguin els primers col·laboradors en l'acció catequètica. Fa goig la presència dels pares amb els seus fills participant cadascú al seu nivell en les trobades de la parròquia i, sobretot, en la celebració de l'Eucaristia. La participació dels pares crea un ambient molt singular, el d'una comunitat viva, jove, alegre, participativa i compromesa, tot allò que necessitam per a ser un atractiu per a molts que ho cerquen i ho esperen. En el document postsinodal orientat especialment als joves, el papa Francesc parla de crear «llar», de crear «família», la qual cosa —diu— «és aprendre a sentir-se units més enllà de vincles utilitaris o funcionals, units de tal manera que sentim la vida una mica més humana [...]». És teixir llaços que es construeixen amb gestos senzills, quotidians i que tots podem realitzar. Un llar, i tots ho sabem molt bé, necessita la col·laboració de tots [...]. Crear llaços forts exigeix la confiança que s'alimenta cada dia amb la paciència i el perdó» (ChV 217).

72. Treballem de cada dia més per a fer de les famílies i comunitats llars de comunió, ja que per aquí s'orienta tota l'àrea de l'anunci, de la iniciació cristiana, del catecumenat, de la pastoral baptismal i matrimonial, la formació dels agents de pastoral. Amb arxiprestats i parròquies hem de fer un front comú i treballar units i ben coordinats, seguint les pautes dels rituals per a la iniciació cristiana d'infants i d'adults i unint esforços en totes les dimensions del procés catequètic. És el que vol ajudar a entendre el nou organigrama diocesà i les orientacions pastorals que es vagin donant. Avui sabem que aquest treball no és fàcil, per això hem d'anar units i ajudar-nos els uns als altres. Fa falta, tanmateix, tenir present que a l'evangelitzador se li demanen unes actituds que ajudin a acollir millor l'anunci: «proximitat, obertura al diàleg, paciència, acolliment cordial que no condemna» (EG 165). En el fons, la pregunta a respondre de forma pràctica i esperant resultats és «com es fa un cristià?». De fet, no naixem cristians, ens hi feim. Per això, resulta decisiu el procés d'iniciació cristiana que volem oferir i que ha de respectar totes les etapes necessàries per arribar a la maduresa. No fem el ridícul ni ens decanem per la ignorància pensant que el procés de fer-se cristià depèn d'unes lliçons apreses de memòria o salvant unes poques hores d'assistència a unes sessions per a sortir del pas. Començar amb bon peu la iniciació cristiana és **assegurar un clima favorable dins la família i dins la parròquia**, és caminar conjuntament pares i catequistes, és fer de l'ambient catequètic aquell àmbit normal educatiu en el qual la fe anirà creixent i solidificant-se de la manera més normal del món, posant-hi tots els mitjans humans i espirituals que ho facin possible.

Itinerari per a la trobada personal amb Jesús

73. En diverses ocasions se m'ha demanat **què s'ha de fer quan s'està en silenci en el temps de l'oració personal** en qualsevol lloc, celebració litúrgica o davant del Santíssim. Record l'anècdota d'aquell vellet que estava davant del sagrari i a qui el Rector d'Ars va demanar: què fas davant del Santíssim? I ell va respondre amb molta simplicitat: «jo el mir i ell em mira». Una cosa semblant havia dit santa Teresa de Jesús: «parlar d'amor amb aquell que saps que t'estima». Què hem de fer, idò? «Ara, parla amb Jesús, que amb ell s'hi pot parlar», em va dir mon pare fluixet a l'orella el dia de la meua primera comunió, en els moments de silenci després d'haver combregat. I, el vespre abans d'anar a dormir, encara em va dir: «què li has dit a Jesús aquest matí?... i ell, què t'ha dit?». Creis-me, això és possible! La

raó és òbvia: tot transcorre en un clima d'estimació. «Vosaltres –diu Jesús– sou els meus amics» (Jn 15,14). També ens ho va recordar el Concili Vaticà II: «en aquesta revelació, mogut pel seu gran amor, parla als homes i dones com amics, i conversa amb ells per invitar-los i rebre'ls en la seva companyia» (DV 2). Per això el diàleg és fàcil i la fe es transmet per contagi, per atracció, pel testimoni. De pregar, n'aprenem cada dia, fins i tot amb l'esforç d'haver de ser autodidactes. El més important, però, és l'actitud de confiança, de serenor, de deixar-se reposar en els braços amorosos del Senyor; l'ambient de concentració i silenci; l'oportunitat de tenir la Paraula de Déu molt a prop; la consciència de pertànyer a un grup de creients i sentir-te acompanyat, ben interpretat, valorat, estimat... És cert que la pregària també pot ser feta en temps de turbulències, però la resposta és la mateixa perquè hi juga l'amistat, i transforma la desolació en felicitat.

74. Em remet a l'exhortació apostòlica *Christus vivit* del papa Francesc. Tota ella és un **bell itinerari per a la trobada personal amb Crist** i, encara que referida prioritàriament als joves, val per a qualsevol edat. Llegiu-la i mediteu-la. Pos l'accent especialment en el paràgraf titulat En amistat amb Crist i sobretot quan de forma positiva diu que «és possible arribar a experimentar una unitat constant amb ell, que supera tot el que puguem viure amb altres persones: "Ja no som jo qui visc; és Crist qui viu en mi" (Ga 2,20). No privis la teva joventut d'aquesta amistat. Podràs sentir-lo al teu costat no solament quan preguis. Reconeixeràs que camina amb tu en tot moment. Prova de descobrir-lo i viuràs la bella experiència de saber-te sempre acompanyat» (ChV 156). Resulten molt il·luminadores les paraules del bisbe màrtir de El Salvador, Òscar A. Romero, quan diu: «el cristianisme no és un conjunt de veritats que cal creure, de lleis que cal complir, de prohibicions. Així resulta molt repugnant. El cristianisme és una Persona que em va estimar tant que reclama el meu amor. El cristianisme és Crist».

75. La trobada personal amb Crist és possible a qualsevol hora. Podem transportar l'experiència de convivència que van tenir els deïxebles en temps llargs i curts. També la proximitat i l'aprenentatge que van rebre en el tracte diari amb el Mestre, les llargues hores d'escoltar-lo, de fer-li preguntes, també, paradoxalment, no fer-li cas i fins i tot oblidar-lo. Quan pregam, això ens passa amb freqüència i no ens ha d'inquietar, sinó tot el contrari. Ell ve a reforçar la nostra feblesa i curar les nostres incoherències si tenim voluntat de conversió. Estam en la línia de compartir amb Ell i al màxim el misteri de l'encarnació. Per això, en la pregària podem fer, fer-nos i fer-li

moltes preguntes. Si us hi fixau, l'Evangeli n'està ple i tenim molts exemples de relació de persones concretes amb Jesús per identificar-nos-hi. Què hi trobam en aquests diàlegs? Sobretot hi ha acció de gràcies, peticions de perdó, pregàries d'ofrena i d'intercessió... «Cercar el Senyor, guardar la seva Paraula, mirar de respondre-hi amb la pròpia vida, créixer en les virtuts, això fa forts els cors dels joves. A tal fi cal mantenir la connexió amb Jesús, estar en línia amb ell [...] Així com et preocupa no perdre la connexió a internet, procura que estigui activada la teva connexió amb el Senyor; això significa no trencar el diàleg, escoltar-lo, explicar-li les teves coses, i quan no sàpigues amb claredat què hauries de fer, preguntar-li: "Jesús, què faríeu vós en el meu lloc?"» (ChV 158).

76. Aquesta experiència única i original que és la pregària, i que serveix per a mesurar la trobada amb Jesús, ens ha d'orientar al creixement espiritual i a la maduresa cristiana. Els moments de pregària personal i comunitària, els actes litúrgics, els mateixos moments d'adoració, no han de ser considerats com actes puntuals i aïllats que responen a devocions particulars i moments especialment emotius. Formen part d'un procés que ha d'anar *in crescendo* i s'han d'inserir dins el conjunt d'accions que tot cristià realitza al llarg de la seva vida. Tanmateix, cal evitar dos extrems, «perquè –com diu el papa Francesc–, així com alguns voldrien un Crist purament espiritual, sense carn i sense creu, també es pretenen relacions interpersonals només vehiculades per aparells sofisticats, per pantalles i sistemes que es puguin encendre i apagar a voluntat» (EG 88). Hi ha formes d'espiritualitat que, en lloc de crear vincles, aïllen i, encara que manifestin externament una relació piadosa amb Déu, el que expressen és una falsa autonomia que l'exclou.

En aquesta forma de fer, el papa Francesc hi veu una forma de consumisme espiritual a la mesura del seu individualisme malaltís. Per una autèntica trobada amb Crist, hem de tenir molt present que «el retorn al sagrat i les recerques espirituals que caracteritzen la nostra època són fenòmens ambigus. Més que l'ateisme, avui se'ns planteja el desafiament de respondre adequadament a la set de Déu de molta gent, perquè no busquin apagar-la en propostes alienants o en un Jesucrist sense carn i sense compromís amb l'altre. Si no troben en l'Església una espiritualitat que els curi, els alliberi, els ompli de vida i de pau al mateix temps que els convoqui a la **comunió solidària i a la fecunditat missionera**, acabaran enganyats per propostes que no humanitzen ni donen glòria a Déu» (EG 89).

ÉS ESSENCIAL ENTRAR DE MANERA PROGRESSIVA
en el misteri de Crist, trobar-se amb Ell

Fixem-nos en el lloc que ocupa la centralitat de Crist en la descoberta de Déu que fa sant Agustí i que ell mateix conta en el llibre de les *Confessions*. És per a prendre'n nota i compartir l'experiència:

«Vaig tardar a estimar-vos, oh formosor tan antiga i tan nova,
vaig tardar a estimar-vos! I això que vós estàveu dintre de mi i no fora;
i us cercava per fora, i jo, deforme, m'abraonava
sobre aquestes coses belles que vós vau crear.
Vós estàveu amb mi, però jo no estava amb vós.
Em retenien lluny de vós aquelles coses que,
si no fossin en vós, no serien.
Vós cridàreu i clamàreu i vau rompre la meva sordesa,
vau brillar i vau resplendir i vau foragitar la meva ceguesa;
exhalàreu el vostre perfum i el vaig aspirar, i anhel per vós;
us he tastat i tenc fam i set; m'heu tocat i m'ha arborat la vostra pau»

Qüestionari **per a reflexionar personalment i/o en grup**

1. Jesucrist, compta en la meua vida? El conec? L'estim? El segueisc? Quins mitjans pos per a conèixer-lo més i més de cada dia?
2. Com és la meua relació amb Ell? Què m'aporta? Quin procés he fet i estic fent? Quin lloc ocupa en la meua pregària? Què em diu el text de sant Agustí? Té a veure amb la meua experiència de Déu?
3. Em preocupa comunicar la meua fe als altres o la visc de forma individualista? Forma part del meu plantejament de vida cristiana? Ho faig? Com?
4. Quin valor don a la catequesi en família, és a dir, a la implicació dels pares i la resta de la família en l'educació cristiana? Com s'ha de fer possible avui?
5. Pensem en la pregunta formulada en el text: com es fa un cristià? Quines són les principals exigències i quin és el camí que s'ha de recórrer? Estam actuant en aquesta línia?

Pregària

Que fàcil és parlar i opinar tot el dia
quan això no ens compromet a res.

Que fàcil és passar el temps,
pescant comentaris i repescant converses.

Que fàcil dir allò que un no fa,
opinar allò que no creu i controlar els altres.

Que fàcil viure d'anònims, de frases,
d'eslògans, de títols, d'enquestes sense contrast,
el temps invertit entre tanta abundància...

Que fàcil dir que et seguim
quan et feim a la nostra imatge.

Però, Tu, Jesús, ets l'home lliure, l'home nou,
el qui no es deixa manipular, ni rebaixar ni vendre.
L'home de l'amor sense límits i de la paraula segura,
l'home del silenci, de la paraula i de la pregunta,
l'home intrigat per la decisió dels qui t'admiren.
Saps bé que, quan demanes, sempre en nom de Déu,
amb la mirada o amb la paraula, inspirant-nos,
esperes la sinceritat, l'espontaneïtat, la veritat.
Saps que allò que diu la gent és insignificant,
es queda en l'aparença, en els comentaris,
es tergiversa, s'insinua, es prejutja sense el cor.

En la pregària sincera, en la conversació amable,
en la iniciativa amorosa, en la mirada que salva,
no dubtes de la resposta perquè ajudes a donar-la:
quin misteri! I ens deixes lliures!
Ens crides, ens elegeixes, ens demanes, ens impliques.
La teva amistat revela un secret inexplicable:
el do d'arribar-te a conèixer i descobrir-te,
el do de respondre a la teva proposta,
el do d'entendre't per viure, i viure a desdir,
el do del sí amb els llavis i amb el cor,

ÉS ESSENCIAL ENTRAR DE MANERA PROGRESSIVA
en el misteri de Crist, trobar-se amb Ell

el do de la possessió confiada d'un tresor,
que saps molt bé a qui el confies, a nosaltres,
febles vasos d'argila, fràgils i pobres,
però dels que sempre en treus partit.

Estam amb tots els qui avui i sempre,
apòstols, confessors i màrtirs, sants i santes,
no han callat la teva veu i han pronunciat el teu nom.
Deixa'ns que et diguem amb tots els qui creuen,
i per boca dels qui no creuen perquè també els salvís:
Jesús, tu ets el Crist, el Messies, Déu mateix!

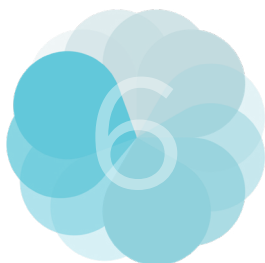
—91—

—92—

—93—

ÉS URGENT LLEGIR, CONÈIXER, ESTUDIAR la Paraula de Déu i pregar-hi

Sant Pau exhorta al seu deixeble Timoteu, fent-li veure la importància de la Paraula de Déu:

«Proclama la Paraula de Déu, insisteix quan és oportú
i quan no ho és, reprèn, interpel·la, exhorta,
com un que té molta paciència i sap ensenyar»
(2Tm 4,2)

La convicció amb què hem de llegir, conèixer, estudiar la Paraula de Déu i pregar-hi prové de saber i creure que «la Paraula de Déu és viva i eficaç» (He 4,12).

Fixem-nos com el profeta Jeremies acull la Paraula de Déu:

«Sempre que m'arribava la vostra Paraula,
jo la devorava, i era un goig i una delícia per al meu cor»
(Jr 15,16)

Cerquem i dediquem temps per conèixer més l'Evangelí i aprendre'l bé

77. El que pot donar continuïtat a tots els processos de creixement cristià és el contacte i la referència a la Paraula de Déu. És l'aliment quotidià, personal i/o en grup. A Mallorca hi ha grups de preveres, de religiosos i religioses i de laics i laiques que es troben periòdicament per a la *Lectio divina* (lectura creient de la Paraula de Déu) o per a l'Estudi d'Evangelí, o per fer Revisió de Vida. Enhorabona! **Això s'ha de promocionar i ho hauria de fer cada parròquia de Palma i de la Part Forana**, com a activitat irrenunciable, animant i reunint grups que fessin seva la iniciativa i comencessin a caminar. El poble té dret a conèixer la Paraula de Déu, a assaborir-la, a fer-la vida de la pròpia vida. No és tan difícil organitzar grups que es trobin a les cases (o als locals de la parròquia) per a portar-ho a terme. És un símptoma de maduresa tenir iniciativa i fer-ho. Avui hem de saber explicar la nostra fe i no quedar en blanc quan algú ens ho demana, fins i tot –cosa que no és gaire habitual– parlar en aquest nivell i de tema religiós hauria de ser la cosa més normal. No creguem que a la gent no els interessa, més aviat abunda una fe vergonyant que impedeix parlar-ne de forma explícita. Aprofitem totes les ocasions, que podem fer molt de bé a molts que ho necessiten.

78. Tractant-se de formar grups entorn de la Paraula de Déu, farà falta, tanmateix, que es pugui comptar amb animadors o acompanyants d'aquesta experiència d'**aprofundir en la Paraula de Déu** que pot ser tan enriquidora humanament i tan fecunda espiritualment. Que bé quan aquests grups es troben junts el cap de setmana a l'església parroquial per celebrar l'Eucaristia dominical. Són comunitats vives que van creixent amb l'aliment de la Paraula i s'enforteixen amb el de l'Eucaristia, en la trobada sacramental amb Jesús i els altres creients. Tota la vida pren una dimensió nova perquè l'actuació cristià ha trobat la font que l'alimenta i li dona vida. Són necessàries per a portar-ho a terme persones expertes i dedicades a l'acompanyament. El darrer Sínode «reconeix la necessitat de preparar consagrats i laics, homes i dones, que estiguin qualificats per a l'acompanyament dels joves» (ChV 244). I, ho concreta en un llistat de qualitats que els mateixos joves han descrit en referència a l'acompanyant: que sigui un autèntic cristià compromès amb l'Església i amb el món; que cerqui constantment la santedat; que comprengui sense jutjar; que sàpiga escoltar activament les necessitats dels joves i pugui respondre-hi amb gentilesa; que sigui molt bondadós, i conscient de si mateix; que reconegui els seus límits i que conegui l'alegria i el sofriment

que tot camí espiritual comporta; que reconegui la seva pròpia humanitat... Ha de plantar la fe en els joves, sense voler veure immediatament els fruits del treball de l'Esperit Sant (cf. ChV 246).

79. En aquest camp de l'acompanyament, serà important **ajudar a una lectura adequada de la Paraula de Déu**. Fa segles que l'Església ho explica, ja ho he insinuat abans amb paraules semblants, però m'estim més ampliar-ho ara amb les del papa Francesc. Vet aquí el mètode per fer-ho: «A la presència de Déu, en una lectura reposada del text, és bo preguntar, per exemple: «Senyor, què em diu a mi aquest text? Què vols canviar de la meua vida amb aquest missatge? Què em molesta en aquest text? Per què això no m'interessa?» o bé: «Què m'agrada? Què m'estimula d'aquesta Paraula? Què m'atreu? Per què m'atreu?». El que Déu «simplement vol [és] que mirem amb sinceritat la pròpia existència i la presentem sense mentides davant els seus ulls, que estiguem disposats a continuar creixent, i que li demanem a Ell allò que encara no podem aconseguir» (EG 153).

80. Aquest exercici resulta sempre nou perquè **la Paraula de Déu il·lumina la vida en la seva novetat de cada dia**, tant a nivell personal com col·lectiu. Per això, el seu exercici és perenne i la parròquia sempre el pot oferir. Que bé si tothom en fes l'experiència! En l'ambient de pregària que es crea, la Paraula de Déu ens il·lumina, ens fa estar al dia i ens renova. Què més volem? Déu ens parla al cor, la qual cosa «implica tenir-lo no sols ardent, sinó il·luminat per la integritat de la Revelació i pel camí que aquesta Paraula ha recorregut en el cor de l'Església i del nostre poble fidel al llarg de la seva història» (EG 144). Per això, «és indispensable que la Paraula de Déu sigui cada vegada més el cor de tota activitat eclesial» (EG 174). Més encara, és missió de l'Església escampar aquesta Paraula per tot arreu. El Concili Vaticà II, en el decret sobre la llibertat religiosa, núm. 14 i 13, diu que «per obtenir el manament diví: "Convertiu tots els pobles" (Mt 28,19), l'Església catòlica ha de treballar sense estalviar-ne cap esforç perquè "la paraula de Déu es difongui i sigui glorificada" (2Te 3,1)»; «tot això, en virtut de la llibertat que l'Església demana en tant que societat humana que té el dret de viure en la societat civil segons imperatius de la fe cristiana». El mètode serà sempre la proposta, mai la imposició.

81. Hem d'arribar a l'entusiasme amb què el profeta Jeremies, enmig de conflictes interns i contrarietats que li venen d'un entorn que li és hostil, és capaç de dir: «Sempre que m'arribava la vostra paraula, jo la devorava, i

era un goig i una delícia per al meu cor. Jo port el vostre nom, Senyor, Déu de l'univers» (Jr 15,16). O la convicció amb què el profeta Isaïes defensa que la Paraula de Déu és eficaç i sempre dona el fruit esperat: «Tal com la pluja i la neu cauen del cel i no hi tornen, sinó que amaren la terra i la fecunden, i la fan germinar fins que dona llavor als sembradors i pa per a aliment, així serà la paraula que surt dels meus llavis: no tornarà a mi infecunda. Realitzarà el que jo volia, complirà la missió que jo li havia confiat» (Is 55,10-11). A partir d'aquí, se'ns obre un camí de confiança pel goig d'una comunicació de Déu que som capaços d'interioritzar i per l'eficàcia de la seva fecunda acció en cadascú de nosaltres, en la comunitat dels creients i en la societat en la qual som presents.

Anem a la font d'aigua bona, evitem les aigües contaminades

82. El missatge al Poble de Déu del Sínode sobre la nova evangelització i la transmissió de la fe ens situa «com la samaritana en el pou de Jacob, a Sicar» (cf. Jn 4,5-42) i ens diu que «no hi ha home o dona que en la seva vida, com la dona de Samaria, no es trobi al costat d'un pou amb una gerra buida, amb l'esperança de **sadollar el desig més profund del cor, aquell que només pot donar significat a l'existència**. Avui són molts els pous que s'ofereixen a la set de l'home, però convé discernir per evitar aigües contaminades. És urgent orientar bé la recerca, per no caure en desil·lusions que poden ser ruïnoses [...]. En la persona de Jesús es revela el misteri de l'amor de Déu Pare per tota la família humana. Ell no ha volgut deixar-la a la deriva de la seva impossible autonomia, sinó que l'ha unida a si mateix mitjançant un renovat pacte d'amor».

83. Som convidats a discernir sobre els molts «pous» que s'ofereixen a la nostra set. No hi ha home o dona que, en la seva vida, com la dona samaritana, no es trobi a prop del pou amb una gerra buida, amb l'esperança d'associar el desig més profund del cor, aquell que només pot donar sentit ple a l'existència. Primer cadascú, personalment. La trobada amb Jesús és quelcom decisiu. Provem-ho! En el silenci de la pregària, en la lectura orant de la Paraula de Déu, en l'Eucaristia i els altres sagraments, en els signes dels temps i en els esdeveniments diaris, en l'altre, en qui hi veim el seu rostre de Fill, el seu rostre sofrent, el seu rostre de Ressuscitat; també en la natura, en la joia, en la bellesa, en l'amor, en el perdó, en l'abraçada de

pau, en el desig de justícia, en la recerca de la veritat, en tota benaventurança.

84. La nova evangelització, **l'Evangeli que s'encarna en les cultures d'avui i en els seus nous escenaris ens demana conduir els homes i dones del nostre temps cap a Jesús**, després de descobrir en el cor de cadascun d'ells l'acció i l'escalf de l'Esperit, i establir les mediacions oportunes per tal que les persones senzilles, i tal vegada afligides, puguin trobar-se amb Déu. Com la font enmig de la plaça del poble –deia sant Joan XXIII–, on tothom s'hi pot acostar i pouar aigua neta, encara que el pou aparegui brut i el seu entorn fangós. Netegem la mirada, facem-la sacramental, la que sap veure l'invisible, la que arriba al cor, allà on Déu i l'ésser humà es troben amb sinceritat, lliure de tota contaminació. **La netedat de cor ens regala la visió de Déu**, que és amor, i ens fa observar tot allò que Ell estima. Pensem en les moltes oportunitats d'evangelització, les que cada dia se'ns presenten: una conversa, una telefonada, compartir una lectura, una tertúlia, una sessió d'estudi, una paraula d'ànim, un gest d'amistat, una visita, un comentari, una opinió, una informació, una invitació a pregar, una acció caritativa, tot amarat amb el gust de l'Evangeli.

L'opció pastoral de crear grups de *Lectio divina*

85. No és una proposta nova. Molts ho han experimentat des de fa segles i dona resultat. Es tracta de decidir-se i fer la primera passa, que és **anar a cercar a qui li pot interessar i crear un grup**. Algú preparat l'ha d'animar i donar joc a la intervenció de tots els participants. Qualsevol persona que s'hi senti cridada ho pot posar en marxa. La Paraula de Déu actua en nosaltres si li som dòcils i la llegim i comentam amb voluntat d'escolta i actitud oberta. Aquests grups poden donar molta vida a una parròquia i trobar-se periòdicament –setmanalment o quinzenalment– per a pregar i celebrar junts amb altra gent. La confluència important serà que a l'Eucaristia dominical tots els grups es trobin per celebrar el Dia del Senyor, ja que és el moment més important de la setmana per a trobar-se amb Jesucrist i viure la comunió dels qui creim en Ell, sentint-nos comunitat de germans que es coneixen, celebren junts i aporten a la comunitat humana els valors evangèlics que van descobrir.

Qüestionari **per a reflexionar personalment i/o en grup**

1. Quin és el meu contacte amb la Paraula de Déu, la Bíblia, l'evangeli?
2. Estic interessat/da per conèixer-la, per estudiar-la, per fer-ne pregària?
3. La Paraula de Déu és un referent en la meua vida? Té a veure amb la meua forma de pregar i com hi intervé? Faig *Lectio divina* o Estudi d'Evangeli personalment o en grup? Amb qualque altre mètode? Què m'aporta? Ho comunico a d'altres? Ho comparteixo?
4. Crec en l'eficàcia de la Paraula de Déu en la meua vida i en la de la gent?
5. Com podem organitzar grups entorn de la Paraula de Déu? *Lectio divina* o Estudi d'Evangeli? Altres? Qui es decideix a ser-ne animador i acompanyar? Plantegem-ho als responsables de la parròquia perquè es pugui rebre formació i s'organitzi.

Pregària

En cada esdeveniment que vivim,
important o insignificant,
favorable o advers,
personal o col·lectiu, religiós o secular...,
hi ha sempre la pregunta:
què ens vols dir, Senyor?

És la pregunta religiosa i ètica
oberta a l'escolta de la teva Paraula,
atenta a la teva Persona
per a saber des de la pregària
quin discerniment s'ha de fer,
quina actitud s'ha d'adoptar
i quina actuació cal dur a terme.

Conèixer més i més la teva Paraula
ens obre el cor a la confiança,
ens capacita per tenir un referent,
ens assenjala un nord en la vida,
ens obre els ulls per veure-hi clar,
ens dona motius per viure i esperar.

Acudir cada dia a la teva Paraula
és alegria i delícia del cor,
és com qui arrela vora l'aigua,
on el fullatge no es mustia ni mor,
on les branques s'enforteixen,
on els fruits queden ben assegurats.

Tens la iniciativa i ens parles al cor,
ens emportes al desert de l'escolta
per a establir un diàleg amb tu.
Ajuda'ns així a pregar i conversar,
a trobar-te proper i sentir-te amic.

ÉS URGENT LLEGIR, CONÈIXER, ESTUDIAR
la Paraula de Déu i pregar-hi

El que no podem desestimar,
el que mai no deixarem d'agrair
és que sempre ens acompanyes,
i que ens demanes que estiguem desperts,
que romanguem no sols atents i vigilants,
sinó que, havent-te escoltat, et facem cas.
Jesús, amic, vine, parla'ns i escolta'ns.

—103—

—104—

—105—

ÉS ESSENCIAL VIURE EN COMUNITAT L'EUCARISTIA i celebrar junts el Dia del Senyor

Jesús pren la iniciativa de fer participar de la seva mateixa vida, combregant el pa i el vi:

«Jesús prengué el pa, digué l'acció de gràcies,
el partí i els el donà dient: Això és el meu cos, entregat per vosal-
tres. I, havent sopat, feu igualment amb la copa dient:
Aquesta copa és la nova aliança, segellada amb la meva sang,
vessada per vosaltres»
(Lc 22,19.20)

Aquest és l'encàrrec que ens fa Jesús en el darrer sopar i ens dema-
na que el complim. Ho feim?

«Feis això, que és el meu memorial!»
(Lc 22, 14-29; 1Co 11,23-26)

I aquesta era el resultat, la manera com ho vivien els primers cristi-
ans, havent fet cas de Jesús:

«Tots eren constants a viure en comunió fraterna i a partir el pa»
(Ac 2,42)

Participem junts en l'Eucaristia, és el centre de tot, l'aliment imprescindible

86. L'Eucaristia és part essencial de la vida cristiana, no en podem prescindir, ja que ve de Jesús. Malauradament, en certs llocs es constata un dèficit de pràctica eucarística sacramental entre els cristians, que prové de la poca valoració que es fa de l'Eucaristia i de la celebració cristiana del Diumenge, Dia del Senyor. Amb dolor i perplexitat solem sentir l'expressió que «es pot ser cristià sense anar a missa». Reflexionem-hi! Potser el qui ho diu tengui motius per dir-ho, especialment si ho diuen els joves, ens hauria d'interrogar que ho diguin. Tanmateix, qui diu això no té clar què és ser cristià ni tampoc quin és el sentit de l'Eucaristia. Llavors, en un diàleg directe, n'apareixen els motius. Hi ha qui ens fa arribar que la missa té poc atractiu, que se celebra de manera molt rutinària, que no hi ha alegria, que no es participa, ni es canta, ni hi ha ambient de festa, que les esglésies estan buides, que no hi ha ambient, que les homilies són avorrides... No és broma, fem un acte d'humilitat i revisem-nos tots! Mirem com ho feim! Avaluem com hi participam! Estudiem les possibilitats de dignificar les celebracions, posant-hi acollida, preparació i gust, homilia senzilla, adient, directa i clara, que respongui a les preguntes que la gent es fa i que la Paraula de Déu les il·lumini, cant que sigui pregària i on canti tota l'assemblea, alternant amb la intervenció de corals, música ambiental adequada, animadors del cant i de la celebració, expressió festiva, gestos entenedors, alegria, referència al moment que vivim, ambient de comunitat.

87. La participació en l'Eucaristia s'ha d'avaluar dins el conjunt de participació en la litúrgia de l'Església. Per a fer-ho necessitam la fe. La litúrgia no és una activitat més entre tantes, sinó ben original i significativa. El Concili Vaticà II diu que «en la litúrgia de la terra participam, tot pregustant-la, en la del cel» (SC 8). Si ho concretam en l'Eucaristia, el mateix Concili Vaticà II la defineix com a «font i cimal de la vida cristiana» (LG 11). Per això, hem de donar-li el primer valor en la nostra activitat litúrgica i pastoral. Ho he dit ja en diverses ocasions tot referint-me a aquesta celebració festiva que és l'Eucaristia: atesa la manca d'assistència i per evitar-ne la devaluació, potser hem de reduir «misses» i concentrar més persones a cada Eucaristia, a fi que més poques celebracions guanyin en qualitat i sentit eclesial, aglutinin més persones, i així visquem el goig de ser comunitats més cohesionades. Hem d'arribar, però, a aquell grau de maduresa que ens mou a anar a la celebració de l'Eucaristia pensant més en el bé de tots, amb el goig

de trobar-nos i celebrar junts, que no tan sols en la conveniència del «meu» horari personal, com si d'una cosa privada es tractés, ja que de fet és la celebració més important volguda per Jesús, quan ens diu «Feis això en memòria meva» (Lc 22,19), màxima expressió de la comunió en l'amor, font i resultat de l'acció caritativa de l'Església.

El sagrament de la caritat, la veritat de l'amor, la dimensió social de l'Eucaristia

88. Rebre Jesús, combregar, és el moment més íntim de trobada amb Ell. «Qui em menja viurà per sempre!» (Jn 6,51). Mirem de no faltar-hi cada setmana, és l'única trobada a la qual Jesús ens demana que hi siguem i hi participem; és en nom seu que l'Església ens hi convida, ja que és l'aliment que necessitem per a mantenir-nos cristianament en forma i forts espiritualment. Facem-ho creant un bon ambient de família, disposats a escoltar, a conversar, a fer silenci, a pregar, a fer festa... Per això, hi ha raons de fons. El papa Benet XVI descriu l'Eucaristia com el «sagrament de la caritat» i és el regal, el do, que Jesucrist ens fa de si mateix revelant-nos així la manera com Déu ens estima a cadascú. És impressionant, a la vegada, l'entorn d'aquesta revelació: un amor gran que posa de relleu fins on és capaç d'arribar, dins a donar la vida pels seus amics (cf. Jn 15,13). Els ho demostra amb l'actitud de servei que haurà de distingir els deixebles, per això fa el gest humil de rentar-los els peus (Jn 13,1-17). És d'aquesta manera que arriba a l'Eucaristia per ensenyar-nos la veritat de l'amor, que és la mateixa essència de Déu. «Per això, l'Església, el centre vital de la qual és l'Eucaristia, es compromet constantment a anunciar a tots [...] que Déu és amor. Precisament perquè Crist s'ha fet aliment de la Veritat, l'Església es dirigeix a l'home, invitant-lo a acollir lliurement el do de Déu» (Sch 2).

89. Si seguim Jesús que s'ha entregat quan ha donat la seva vida per la salvació del gènere humà i ens unim estretament a Ell en el Sagrament de l'Eucaristia quan rebem el seu Cos i la seva Sang, «ens implicam en la dinàmica de la seva entrega», ja que «l'Eucaristia ens endinsa en l'acte oblatiu de Jesús». Amb aquestes expressions, Benet XVI vol que prestem atenció a un aspecte fonamental de l'Eucaristia: **«la mística del Sagrament té un caràcter social, perquè en la comunió sacramental jo qued unit al Senyor com tots els altres que combreguen: «El pa és un de sol. Per això tots nosaltres, ni que siguem molts, formam un sol cos, ja que tots parti-**

cipam del mateix pa» (1Co 10,17). La unió amb Crist és al mateix temps unió amb tots els altres, aquells a qui ell es dona. No puc tenir Crist només per a mi. La comunió em fa sortir de mi mateix per anar cap a Ell, i, per tant, també cap a la unitat amb tots els cristians» (DCE 13-14).

90. L'ànima de tota aquesta realitat salvífica és l'amor.

L'Amor que és Déu mateix i l'amor compartit fet realitat en cada persona. Per això queden patents la conseqüència i el seu resultat: «una Eucaristia que no comporti un exercici pràctic de l'amor és fragmentària en si mateixa. I a l'inrevés, el manament de l'amor és possible perquè no és una simple exigència: l'amor pot ser «manat» perquè abans és donat» (ibíd.). La novetat que inclou el manament de l'amor i que es fa promesa és la possibilitat d'estimar com Jesús estima, ja que Ell ens estima com el Pare l'ha estimat. Aquest és el misteri de la intimitat de Déu fet realitat en la nostra vida. En l'Eucaristia, Jesús se'ns dona com a màxima manifestació del seu amor. D'aquí, la claredat de les seves paraules: «Jo som el pa viu baixat del cel. Qui menja aquest pa viurà per sempre. Més encara: el pa que jo donaré és la meva carn perquè doni vida al món» (Jn 6,51).

91. L'Eucaristia, la participació activa en l'acte oblatiu de Jesús, ens obre els ulls i el cor al miracle de la solidaritat, que és la caritat, que és participació de l'amor de Déu. L'interès de Jesús per les persones és més gran que les preocupacions que tenen els deixebles i que sovint també manifestam nosaltres. En temps de crisi global, ja sembla que és perenne, especialment pel que fa als recursos econòmics i la seva repercussió més que preocupant en els afectats per la pobresa i la malaltia, per l'atur i el desarrelament cultural i social, pels greus problemes entorn de la immigració i l'acollida dels refugiats..., la recerca de respostes es redueix molt sovint a una oferta immediata de solució fàcil, quan de fet Jesús ens demana que anem a les arrels del problema. Adonem-nos que en el relat de la multiplicació dels pans i els peixos, relat de signe netament eucarístic, Jesús demana la col·laboració responsable de tothom, tant dels que han de donar com dels que han de rebre perquè no tenen res. L'Eucaristia, pel fet d'asseure al voltant d'una mateixa taula, ens fa adonar que **la nova dimensió de l'acció caritativa de l'Església obre camps en els quals la seva acció transformadora pot ser decisiva.** Lluny de caure en un paternalisme fàcil que dona les coses fetes, som cridats a ser memòria joiosa del Ressuscitat, tot agraint la seva presència salvadora, però al mateix temps urgeix que siguem memòria crítica enfront d'una societat que en la seva organització econòmica genera més pobres i introdueix

noves pobreses. La unió a Crist, en rebre avui i a cada Eucaristia el seu Cos i la seva Sang, ens compromet a treballar per una Església més creïble, més humil, més oberta i més servicial, perquè viu del manament de l'amor. La fracció del pa de l'Eucaristia ens obliga a fer el mateix tot el dia; el profund significat que té i que Jesús li dona és el camí de solució de les desigualtats existents i el reconeixement de la dignitat de cada persona humana, fill de Déu i germà nostre en el Fill, que és Jesucrist.

Perseguits per reunir-se i celebrar l'Eucaristia, una prova de valor i autenticitat

92. Sempre m'ha impressionat **la manera com els primers cristians ho van entendre i què significava per a ells celebrar l'Eucaristia.** Són capaços d'arriscar-se a deixar-hi la vida. Quina lligó per a nosaltres! Entre els molts testimonis, un dels més emotius que ens han arribat dels primers segles és el dels màrtirs d'Abitínia. El dia 12 de febrer de l'any 304 són detinguts 31 homes i 18 dones acusats d'haver-se reunit per celebrar l'Eucaristia. El prevere Sadurní respon davant el procònsol sobre l'acusació que se li fa i diu: «Nosaltres hem de celebrar el dia del Senyor, és la nostra llei». El lector, de nom Emèrit, propietari de la casa on s'havien reunit per l'Eucaristia, s'hi afegeix i diu: «És cert que hem celebrat a ca meva el dia del Senyor: ho hem fet perquè no podríem viure sense el dia del Senyor». I Victòria, una de les dones presents a l'assemblea i també detinguda, afegeix: «Jo també he participat a la reunió perquè som cristiana». 31 homes i 18 dones moren executats per haver celebrat l'Eucaristia el diumenge, perquè és el Dia del Senyor. Avui, també, reunits per l'Eucaristia, els cristians són perseguits i assassinats en les seves esglésies. Tota la història de l'Església n'és testimoni. Pensem en els atemptats a les esglésies de Sri Lanka, Egipte, el Pakistan i d'altres.

93. Aquests homes i dones, com els apòstols i els màrtirs d'Abitínia del segle IV, testimonis de coherència cristiana i valentia, han entès molt bé l'encàrrec de Jesús, quan a la cena, la primera Eucaristia de la història, va dir que ho féssim en memòria seva. Fem nostres les seves paraules: «Us asseguro: si no menjau la carn del Fill de l'home i no beveu la seva sang, no teniu vida en vosaltres. Qui menja la meva carn i beu la meva sang, té vida eterna, i jo el ressuscitaré el darrer dia. La meva carn és vertader menjar i la meva sang és vertadera beguda. Qui menja la meva carn i beu la meva sang, està en mi, i jo en ell. A mi m'ha enviat el Pare que viu i jo visc gràcies al

Pare; igualment els qui em mengen a mi viuran gràcies a mi... Jo som el Pa de vida... Els qui mengen aquest pa, viuran per sempre» (Jn 6,53- 58). Necessitam aquest aliment per estar en forma com a cristians i ser forts a l'hora de donar testimoni. Com ens diu el papa Francesc, pensem que «l'Eucaristia, si bé constitueix la plenitud de la vida sacramental, no és un premi per als perfectes, sinó un generós remei i aliment per als febles» (EG 47). I, aquests som nosaltres!

A la taula de l'Eucaristia hi tenim un plat preparat i un seient disponible

94. Les paraules de Jesús expliquen el perquè i la necessitat de l'Eucaristia i, com a resultat, el perquè de l'alegria cristiana per a continuar fent el mateix que Ell va fer i ens va deixar com a memòria viva de la seva presència real i actual. Tanmateix, examinem-nos: per què, entre nosaltres, els batians, només un 12% dels cristians la celebren cada diumenge; o en altres indrets, només un 3 o un 4%? Segons les estadístiques, aquí hi seriem nosaltres. Per què l'Eucaristia ha esdevingut per a un ampli sector, especialment de joves, una càrrega pesada de la qual volen alliberar-se? Ens han fet arribar que a Mallorca actualment celebren l'Eucaristia cada setmana aproximadament unes 75.000 persones. Quina reflexió en feim? Quines són les causes i quines les conseqüències? Quin estat d'ànim ens provoca? Quins camins de solució intuïm a curt i a llarg termini? Què podem fer en els nostres ambients més propers?

95. Contemplant la desafecció que s'ha produït en molts llocs en relació amb l'Eucaristia, alguna cosa ens ha passat que mereix una revisió profunda, ja que toca de ple els fonaments de la vida cristiana. Per això, amb tota humilitat ens hem de demanar: és que s'ha afeblit la fe? És que un ambient d'indiferència ha penetrat de cop la vida d'aquells i d'aquelles que en altres moments havien manifestat inquietud religiosa i ara viuen orfes de sentit, vivint com si Déu no existís? Es pot viure sense aquest referent fonamental per a la vida d'un cristià que és l'Eucaristia? Hi veim remei? Probablement hi ha un dèficit de formació, d'espiritualitat, de sentit comunitari, d'acceptació del misteri i del sagrat. Per on fallam més?

96. El Concili Vaticà II insisteix en la necessitat de promoure la formació litúrgica i la participació activa i diu: «en el marc de la reforma

ÉS ESSENCIAL VIURE EN COMUNITAT L'EUCARISTIA
i celebrar junts el Dia del Senyor

i de l'increment de la litúrgia, cal tenir molt en compte aquesta participació plena i activa de tot el poble. La litúrgia és, en efecte, la font primera i necessària, d'on els feels treuen un esperit veritablement cristià; i, per això, els pastors d'ànimes els hi han d'encaminar constantment, en tota l'activitat pastoral, per mitjà d'una formació adequada» (SC 14).

- A la taula de cada diumenge, a l'Eucaristia, hi tenim un plat preparat i una cadira assignada, permetrem que no s'utilitzin? Com a casa, quan falta algú a la taula, notam el buit, patim l'absència. I a l'Eucaristia, el notam?
- En lloc de queixar-nos dient que a les esglésies hi ha poca gent o només hi ha gent gran, què feim per convidar gent nova o anar a cercar els qui hi venien i ja no venen? Hem contactat mai amb ells? Potser hem de començar per la pròpia família i els amics...
- Com seguim acompanyant els joves després del procés catequètic de la iniciació cristiana quan ja han participat per primera vegada de l'Eucaristia i han rebut amb tanta alegria el sagrament de la confirmació, fent tantes promeses de continuïtat i compromisos? Qui els hi recorda?
- Quins adults estan disposats avui a acompanyar tant els joves com altres adults i ajudar-los a reconèixer la importància i la necessitat de la seva presència dins les comunitats cristianes?
- Un suggeriment referit a les celebracions de l'Eucaristia i a d'altres: necessitam crear clima de recolliment, d'atenció, de silenci, de pregària en el moment en el qual ens reunim. És una preparació necessària que ens predisposa a una nova actitud receptiva i celebrativa. Quan la gent va arribant i entrant a l'església és bo que trobi un clima de recolliment, que es pugui deixar atreure per una comunitat que prega i que convida a pregar, que el clima exterior afavoresqui l'actitud interior.

Per això, **necessitam persones que s'oferesquin per a qualsevol servei que la comunitat cristiana necessiti**, sentint-nos no sols col·laboradors, sinó coresponsables del seu camí. Necessitam persones que vulguin formar-se a fi d'exercir bé allò que se'ls encomana per al bé de tots. Us volem oferir

el recolzament i l'acompanyament que necessiteu, hi som per ajudar-vos! Però també siau creatius, posau novetat en tot allò que feis, aportau les millors qualitats i habilitats que Déu vos ha donat. Feis-ho fructificar tot.

Laics i laiques disponibles a assumir càrrecs directius i d'acompanyament

97. En aquests moments, a Mallorca, com en molts d'altres indrets, estam constatant una innegable disminució de pràctica religiosa sacramental i, d'altra part, també ha minvat la possibilitat d'atenció pastoral per part del clergat a causa del seu escàs nombre i de l'edat. Veim difícil la solució immediata si no comptam amb comunitats vives on el laicat assumeixqui responsabilitats directives i d'acompanyament, tant a nivell de formació com de celebració dels sagraments. La celebració del Dia del Senyor, el Diumenge, ja hi ha llocs on ha de ser amb absència del capellà, i s'ha de poder substituir amb una celebració de la Paraula presidida per un diaca o per un laic o una laica degudament preparats. Això, de cada vegada es donarà més, la qual cosa vol dir que ens hi hem de preparar i prendre decisions. Tanmateix, però, no hem de pensar només en l'Eucaristia, **hem de pensar en l'evangelització de persones i ambients, i la promoció i el manteniment de comunitats vives** que s'edifiquin entorn de la Paraula de Déu i d'unes eucaristies celebrades de tant en tant. Així i tot, amb la facilitat que tenim per a desplaçar-nos per tants de motius en la vida de cada dia, també el desplaçament haurà de ser possible per participar en comunitats més amples. Preferentment entorn del Dia del Senyor, el diumenge, o en un altre dia, serà bo que la comunitat cristiana es faci present a les cases portant la comunió als malalts i impeditos per qualsevol motiu. Com a continuació de l'Eucaristia, el malalt i la persona impedida s'uneixen a la celebració i poden viure la força de la presència del Senyor i l'escalf de la comunitat cristiana.

98. La celebració del Diumenge, junt amb el sentit del descans del treball, vol ser font i expressió de llibertat autèntica, per poder viure cada dia segons el que s'ha celebrat en el «dia del Senyor». L'exhortació apostòlica del papa Benet XVI *Sacramentum caritatis* diu que «la fe perilla quan ja no s'estableix el desig de participar en la celebració eucarística, en la qual es fa memòria de la victòria pasqual. Participar en l'assemblea litúrgica dominical, juntament amb tots els germans i germanes amb els quals es forma un sol Cos amb Jesucrist, és una cosa que la consciència cristiana reclama i que

ahora la forma. Perdre el sentit del diumenge, com a dia del Senyor per santificar, és símptoma d'una pèrdua del sentit autèntic de la llibertat cristiana, la llibertat dels fills de Déu» (SC 73). Ajuda a entendre-ho més, quan a continuació i fent referència a sant Joan Pau II, posa de relleu les diverses dimensions del diumenge per als cristians: 1) Dia del Senyor, amb referència a l'obra de la creació; 2) Dia de Crist, com a dia de la nova creació i del do de l'Esperit Sant que ens dona el Senyor ressuscitat; 3) Dia de l'Església, com a dia en què la comunitat cristiana es congrega per a la celebració de l'Eucaristia; Dia de l'home, com a dia d'alegria, descans i caritat fraterna. Per tant, aquest dia es mostra com a festa primordial en la qual cada fidel, en l'ambient en el qual viu, pot ser anunciador i custodi del sentit del temps. Cal recordar que el diumenge mereix ser santificat en si mateix, perquè no acabi essent un dia «buit de Déu». Una bella mostra de la valoració del dia del Senyor la trobam en el prevere i poeta mallorquí Josep Calafat i Mesquida (+ 1918), glossant *Diumenge dematí*:

Oh dia del Senyor...!
El cor destil·la amor,
sent repicar llunyà, llunyà,
per les muntanyes i pel pla
i es perd dins la blavor.

Aquí em vull prosternar,
humil, per adorar;
batecs del cor, vital ardor,
tot ho retorn al Creador
com sobre el seu altar.

Cap boira de tardor
pertorba eixa claror
que és molt més dolça que la mel
i té l'encant d'un tros de cel...
Oh dia del Senyor...!

La celebració de l'Eucaristia i la pràctica de l'adoració

99. Hem de tenir idees clares sobre **la relació que hi ha entre la celebració de l'Eucaristia i l'adoració**, per tal que cada realitat tenguí el valor que li correspon i ens ajudin en la pregària i la nostra trobada amb el

Senyor. Tant una com l'altra no són actes de devoció individual en el sentit que es visquin com a devocions particulars. L'Eucaristia és un sacrament que celebra la comunitat cristiana a través del qual el Senyor s'hi fa realment present. L'adoració eucarística n'és conseqüència i posa de manifest la relació entre celebració i adoració. Em remet a les paraules del papa Benet XVI quan diu que «l'adoració eucarística no és sinó la continuació òbvia de la celebració eucarística, la qual és en ella mateixa l'acte més gran d'adoració de l'Església. Rebre l'Eucaristia significa adorar el que rebem. Precisament així, i només així, ens feim una sola cosa amb Ell i, en certa manera, tastam anticipadament la bellesa de la litúrgia celestial. L'adoració fora de la santa Missa prolonga i intensifica el que ha esdevingut en la mateixa celebració litúrgica. En efecte, "només en l'adoració pot madurar una acollida profunda i vertadera. I precisament en aquest acte personal de trobament amb el Senyor madura després també la missió social continguda en l'Eucaristia i que vol rompre les barreres no només entre el Senyor i nosaltres, sinó també i sobretot les barreres que ens separen els uns dels altres"» (SC 66).

100. En aquesta mateixa exhortació apostòlica *Sacramentum caritatis*, recomana la **pràctica de l'adoració eucarística**, tan personal com comunitària, però posa l'accent en la necessitat d'una catequesi adequada en la qual s'expliqui als feels la importància d'aquest acte de culte. Diu textualment que «la relació personal que cada feel estableix amb Jesús, present en l'Eucaristia, el posa sempre en contacte amb la comunió eclesial, fent que prengui consciència de la seva pertinença al Cos de Crist. Per això, a més de convidar els feels a trobar personalment temps per estar en oració davant del Sagrament de l'altar, deman a les parròquies i a altres grups eclesials que promoguin moments d'adoració comunitària» (SC 68). Tot això ha de quedar dins el marc de la comunitat cristiana i no a mercè d'iniciatives de grups que ho volen viure pel seu compte. S'ha d'entrar a fons en el sentit de la presència eucarística i no reduir-la a una «possessió personal» més afectada per l'emoció i el sentiment que no per l'acte de fe i de caritat, sempre expressió de maduresa cristiana i sentit de pertinença a l'Església.

101. Des de l'ordenació de prevere tenc el costum de sortir a la porta de l'Església amb la intenció de saludar i compartir una estona de conversa. He de dir que és un moment excepcional en el qual t'apropes a la gent i n'aprens molt. Vaig viure un cas que em va cridar enormement l'atenció. A un senyor de mitjana edat, que se'm va confessar agnòstic i que –segons em va dir ell mateix– no havia entrat mai a una església a missa, li havia sorprès

ÉS ESSENCIAL VIURE EN COMUNITAT L'EUCARISTIA
i celebrar junts el Dia del Senyor

molt el gest de la fracció del pa i el comentari que jo havia fet: «ara partim el pa per a poder repartir-lo i compartir-lo». Aleshores em va demanar «i sempre feis això?». Li vaig dir que sí, a cada celebració. I em va dir: «això que feis, ho sabeu que és la solució del problema del món?» El valor dels signes i la capacitat de llegir-los! Un no creient! I nosaltres, què? On ens porta aquest gest amb tot el que significa i cap on condueix? És la força transformadora de l'Eucaristia que toma murs i aixeca ponts d'igualtat i de reconciliació, la força de ser un poble apassionat per fer el bé.

Qüestionari **per a reflexionar personalment i/o en grup**

1. Ho és l'Eucaristia el centre de la meva vida cristiana? Tractem d'analitzar què està passant en el nostre entorn més proper i quines solucions hi veim.
2. Quin és el meu grau de presència i de participació? Com ho visc? Com ho vivim allà on normalment vaig? Som assidu a un mateix lloc de celebració o, més aviat, hi participo en llocs diferents segons que em convé? Quin sentiment em provoca: de solidaritat o de dispersió?
3. Entre els seguidors de Jesús, què podem fer per recuperar l'Eucaristia allà on estam notant la disminució de participació? Com vivim el sentit d'adoració?
4. Si som dels qui habitualment hi participen, ho és l'Eucaristia l'aliment necessari? A què em compromet rebre Jesús com a aliment? He descobert la dimensió social de l'Eucaristia, és a dir, a quina implicació social em condueix?
5. Per què molts cristians deixen de celebrar l'Eucaristia? Què feim per ells? Què els deim? Què hem de fer perquè les nostres parròquies i comunitats siguin acollidores i hi trobem la formació i l'acompanyament necessaris? Fem plans d'acció, siguem creatius i treballem-ho en els consells parroquials.

Pregària

Jesús, de petits ens van acostumar a agenollar-nos,
gest d'adoració i respecte a la teva persona.

Avui costa molt posar els genolls a terra
i ens demanam, per què?
Ignorància? Poca austeritat? Orgull personal?
Segurament un poc de tot, ens coneixes bé!

També a molta gent l'han acostumada
a una altra genuflexió: humiliant, despectiva...
Pobles sencers, drets no reconeguts, genocidis,
atropells, gent obligada a adorar el dictador,
obligats a agenollar-se als peus de l'explotador.

A més de cinquanta anys dels Drets Humans,
què hem fet? Què hem aconseguit?
Jesús, ens demanes si t'hem entès:
per què ets Tu el qui t'agenolles davant nosaltres?
Per què agafes la condició d'esclau i ets lliure?
Per què rentes els peus, els eixugues i els beses?
Per què vols que facem igual? Per a quin profit?

Fes que entenguem que aquest és un acte de llibertat,
fes que entenguem que és un acte d'amor,
fes que entenguem la teva solidaritat, l'Eucaristia!

Tu no t'has aferrat gelosament a la teva igualtat amb Déu,
has pres la condició d'esclau,
t'has abaixat i t'has fet obedient fins a la mort,
i –quina mort!– la injusta i repel·lent mort de creu.
Havies d'arribar a aquest punt per a dir-nos
que havíem de tenir els mateixos sentiments que Tu?

Però, aquesta ha estat la clau d'un nou estil, el teu,
el que explica què significa «Regne de Déu»,
l'estil que es fa servei, entrega, donació total,
el que ens fa descobrir que ets present en tot germà,

ÉS ESSENCIAL VIURE EN COMUNITAT L'EUCARISTIA
i celebrar junts el Dia del Senyor

per petit que sigui, per desfigurat que estigui.

Jesús, agenollat als seus peus ens dones a entendre
que és l'única forma de ser humil i sincer,
l'única visió del que és un germà per estimar-lo.
Ens dones a entendre que els peus, només els peus,
arrossequen tot el que és, viu i pateix la persona,
la millor perspectiva de la seva dignitat humana,
feta a imatge i semblança de Déu, bellesa infinita.

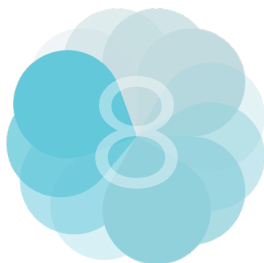

—121—

—122—

ÉS ESSENCIAL VIURE EN COMUNITAT L'EUCARISTIA
i celebrar junts el Dia del Senyor

VIVIM UNA NOVA ÈPOCA, UN TEMPS NOU que demana conversió personal i pastoral

«Que no sabeu entendre els temps que estau vivint?»
(cf. Lc 12, 54-56)

Cal llegir complet aquest relat, on Jesús ens demana saber discernir el temps present.

«S'ha complert el temps i el Regne de Déu és a prop.
Convertiu-vos i creis en la bona nova»
(Mc 1,15).

Paraules de Jesús que encapçalen l'inici de la seva predicació. Com ens implica?

«Les coses d'abans han passat.
I el qui seu al trono va afirmar:
Jo faig que tot sigui nou»
(Ap 1,4-5).

La visió d'un cel nou i una terra nova ens obren la perspectiva d'un temps nou.

Una lliçó de vida: voler canviar, una decisió personal i intransferible

102. Ho hem après, una vegada més i amb emoció. La celebració de l'aniversari del Projecte Home ens ha deixat, entre molts i com altres vegades, els testimonis que han posat en evidència un problema de la nostra societat balear, assegurant que és més fàcil canviar que no que t'acceptin després de fer-ho. Així ho sentiem i així ho recollia la premsa, posant de relleu una notícia de les vertaderes, tot explicant –per boca d'aquests testimonis– com algú s'havia sorprès en dir-li que s'havia rehabilitat en el Projecte Home. «Que fort que algú acabi així» –li diu–. «El fort –respon– és que la societat consideri normal el consum de drogues o alcohol, però vegi rara la gent que ho vol deixar». Una lliçó de vida, certament! Hem de confessar que en moltes ocasions canviar resulta difícil i ens és més fàcil esperar que canviïn els altres. Estam massa acostumats a jutjar i a avaluar l'altre i poc donats a una avaluació personal. En aquest sentit, em va servir molt en la meua missió d'educador i de capellà, quan els anys 90 i pel fet de portar-lo a Menorca, vaig fer l'experiència de passar un dia en el Projecte Home: acollida, comunitat, reinserció i compartint les seves vivències amb moments de lluita i també de joia. Però sobretot el vespre, ja al final de la jornada, em va admirar la reunió amb els terapeutes. En cap moment es va parlar dels joves drogoaddictes, sinó dels mateixos acompanyants i educadors..., i vaig pensar: que poc acostumats estam de treballar així, amb aquesta voluntat de confrontació personal, també d'autoavaluació i de canvi. Si això ho experimentam en la vida i en les deficiències que hi trobam, n'ha de ser un nítid reflex la vida cristiana i tots els reptes educatius als quals hem de respondre cada dia. I, si a les nostres reunions de clergat ho féssim així? I, si ho aplicàssim al nostre en els centres educatius? No tindrà mai sentit l'exigència d'ajudar a canviar als altres si no som capaços de començar per nosaltres mateixos. Ho hem sentit a dir prou vegades: «si vols canviar el món, comença per canviar primer tu».

Decidim-nos a corregir algunes inèrcies i deficiències

103. El que hem dit de la celebració eucarística, s'ha de dir també de les celebracions dels altres sagraments. Hem de corregir algunes deficiències que ens fan veure que algunes celebracions, més que accions de la comunitat eclesial, semblen el resultat de moltes ofertes on cadascú tria segons

el seu gust o conveniència. Ni la diòcesi, ni l'arxiprestat, ni la parròquia són estacions de servei on cadascú exigeix el que vol, encara que hi vulgui posar preu. Déu ens en guard pensar que amb els doblers les coses s'arreglen o ens mouen interessos aliens a la fe i a la celebració cristiana. Hauríem convertit la casa de Déu en una cova de lladres, la qual cosa ens portaria a haver d'escoltar les dures paraules de Jesús en el temple (cf. Mc 11,15-18) demanant que se'l respecti com a casa d'oració. Conseqüentment, a les nostres esglésies, oratoris i temples haurem de recuperar el sentit del sagrat, el respecte al lloc on hi ha presencialment el Senyor, l'àmbit privilegiat d'un silenci que parla, l'escalf d'una comunitat que prega, l'espai necessari per viure i celebrar l'experiència religiosa i cristiana que configura la nostra vida.

104. Tot i que ja n'he parlat abans, vull fer una crida a viure el vertader sentit del que és l'adoració eucarística, superant alguna forma de fer que no s'avé amb el seu vertader significat. És fàcil caure en la moda de separar l'adoració de l'Eucaristia com si es tractàs d'un acte de culte aïllat. Si fos així, perdria el seu sentit i es convertiria en una devoció fàcilment manipulable. No entenguem l'adoració eucarística com una acció màgica que degeneri en una espècie de fetitxisme, on es perdria l'autèntic sentit de la pregària i el valor comunitari que conté en si mateix el sagrament. Avui, per influències que venen de fora, hi ha certs moviments que posen més èmfasi en l'adoració eucarística que en la mateixa Eucaristia, inclús separant-les i no donant el valor que correspon a cadascuna. Encara més, l'adoració eucarística requereix formació espiritual, fort sentit del que és la pregària d'adoració, el valor del silenci, la música i el cant adequats que no ofusquin sinó que ajudin a l'esperit contemplatiu. **La primera forma d'adoració és l'Eucaristia en tant que hi reben Jesús com a aliment**, que és la màxima identificació amb Ell i amb els germans que també el reben. Pren una altra dimensió l'adoració, conseqüència del sagrament en tant que hi visibilitzam la seva presència i és ocasió perquè reconeguem des de la fe que està entre nosaltres i ens dediquem a la pregària. D'aquí es desprenen altres formes d'aquesta presència quan ens situam davant Jesús present en un malalt, en un pobre, en un aïllat o assedegat, un despullat de la seva dignitat humana, en un tancat a la presó..., com el mateix Jesús ens ho fa veure a Mt 25, 31-46.

105. Volem viure un autèntic ambient de comunitat i ens ajustam a aquest clima que cerca el bé de tots i no interessos o conveniències particulars. D'aconseguir-ho, ho viurem d'una altra manera, amb més germanor, amb més transparència, amb més participació, amb més consciència

VIVIM UNA NOVA ÈPOCA, UN TEMPS NOU
que demana conversió personal i pastoral

de comunió i de missió. Serem més els qui ens reunirem i ens sentirem més animats a fer-ho, perquè no anirà cadascú pel seu compte ni ens sentirem subjectes a fer rebaixes. A més, estarem contents de trobar-nos, i trobar-nos a taula, com ho fa una família ben avinguda, que s'estima i es troba amb freqüència. Estam afavorint així el que amb tanta insistència ens demana el papa Francesc, que creem la cultura de l'encontre. Està a la mà de cadascú iniciar aquest camí personal de conversió que ens portarà a una alternativa, comptar amb l'altre (els altres) o no comptar-hi. La resposta és personal i el resultat de la suma serà la multiplicació de la conversió pastoral, és a dir, de tots i totes!

106. Hi ha una raó de fons que és clara, que és la necessitat del canvi personal sempre en funció d'una transformació més ampla. Ens hem de convèncer més i més que avui **la vida cristiana no es pot viure de forma individual**, sinó en ambient de comunitat, de família, on cadascú hi aporta el millor d'ell mateix i fa participar els altres del que té per tal de pal·liar la situació dels qui s'ho passen malament. Aquest és un pas important de conversió personal, l'única que pot fer possible la desitjada conversió pastoral. Som conscient que tot això no és fàcil a causa del clima individualista que domina en la nostra societat, on cadascú va a la seva, sense preocupar-se de l'altre. En aquest sentit, el papa Francesc constata que «l'individualisme postmodern i globalitzat afavoreix un estil de vida que debilita el desenvolupament i l'estabilitat dels vincles entre les persones, i que desnaturalitza els vincles familiars. L'acció pastoral ha de mostrar més bé encara que la relació amb el nostre Pare exigeix i encoratja una comunió que curi, promogui i afermi els vincles familiars. Mentre en el món, especialment en alguns països, reapareixen diverses formes de guerres i enfrontaments, els cristians insistim en la nostra proposta de reconèixer l'altre, de curar les ferides, de construir ponts, d'estrènyer llaços i d'ajudar-nos "mútuament a portar les càrregues" (Ga 6,2)» (EG 67).

El sagrament del perdó i el necessari col·loqui sacramental

107. Per a fer possible el canvi més radical, el mitjà que l'Església posa al nostre abast per a refer-nos constantment i fer que ens arribi el do de la conversió, és la celebració del sagrament del Perdó. Als sacerdots, el papa Francesc ens recorda de forma especial que «el confessorari no ha de ser

una sala de tortures, sinó el lloc de la misericòrdia del Senyor que ens estimula a fer el bé possible. Un petit pas, enmig de grans límits humans, pot ser més agradable a Déu que la vida exteriorment correcta del qui transcorre els seus dies sense afrontar importants dificultats. A tothom ha d'arribar el consol i l'estímul de l'amor salvífic de Déu, que actua misericordiosament en cada persona, més enllà dels seus defectes i caigudes» (EG 44). **Donem al sagrament del Perdó l'atenció personalitzada que li correspon**, no fent-lo amb presses o de forma superficial i evadint la importància del col·loqui sacramental, que és on més es nota el to evangèlic de l'acollida, l'acompanyament que la persona necessita, el sentit eclesial de la trobada amb el Senyor i el goig de la reconciliació i el perdó, que sempre prové de Déu i s'estén a tots els germans. Perquè això sigui possible, als sacerdots se'ns ha de trobar i, per trobar-nos, ens hem de fer trobadissos. És una de les missions més específiques que tenim i que més defineixen el nostre ministeri sacerdotal.

108. Als pastors, el que se'ns demana és tenir un «cor missioner que coneix els límits i es fa feble amb els febles..., tot per a tots» (1Co 9,22; cf. EG 45). I, que bé si tot això esdevé dins el marc d'una celebració comunitària, on després d'escoltar la Paraula de Déu i pregar junts té lloc el col·loqui amb el capellà que condueix a rebre el perdó sacramental. El cor missioner no es reclou mai, no es replega mai en les seves seguretats, no opta mai per la rigidesa autodefensiva. El perdó sacramental ha de tenir continuïtat amb totes les paraules i els gests de reconciliació. Forma part de l'exercici diari de la misericòrdia, de l'actitud caritativa envers els germans, d'allò essencialment cristià que és la capacitat de perdonar, no set vegades, sinó setanta vegades set, és a dir, sempre!

Amb actitud sinodal –caminar junts– viure un fervor apostòlic encomanadís

109. El que ve ara també demana un canvi de mentalitat. En alguns llocs i com a línia que es va proposar ja fa temps, hi comencen a existir les unitats pastorals, sempre dins el marc geogràfic de l'arxiprestat. Hem de tenir clar que el seu principal motiu no és la manca de sacerdots per atendre les parròquies, sinó la **necessitat de caminar i treballar junts, sinodalment**. Avui, un projecte pastoral, no el pot dur a terme una parròquia sola. En aquest camí de col·laboració i de coresponsabilitat, la comunió entre sacerdots, diaques, religiosos/es i laics/ques, i la seva disponibilitat a treballar

conjuntament constitueixen la condició necessària d'una nova manera de fer pastoral. En aquest sentit ja hem fet molts experiments i no ens hi falten idees, plans i projectes; el més necessari i urgent és que hi hagi persones disposades a posar-los en pràctica. Hem de vèncer d'una vegada per sempre el defecte d'anar cadascú pel seu compte, servint allò que em convé o convé només als qui em són més afins. Fent-ho així, ja no som aquella sal que es fon per a donar bon gust, sinó grums enquistats que no es desfan, donen mal sabor i fan fàstic al conjunt. Examinem-nos bé i canviem d'actitud, convertim-nos. Què ens passa quan posam tanta dificultat per a treballar sinodalment i ja no ens sentim membres vius, part d'un tot, on ens necessitam molt els uns als altres? Per què ens costa tant ser-hi quan ens hem de trobar junts els qui hem donat paraula de sinodalitat?

110. Som convidats a un treball més actiu dins l'Església, però pensem que el seu resultat ha de **projectar-se cap al conjunt de la societat**, que és allà on Jesús vol arribar i l'Evangeli modelar les conductes. El papa Francesc, reflexionant sobre l'escassetat de vocacions al sacerdoci i a la vida consagrada diu que «sovint es deu a l'absència en les comunitats d'un fervor apostòlic encomanadís, la qual cosa no entusiasma ni suscita atractiu. On hi ha vida, fervor, ganes de portar Crist als altres, sorgeixen vocacions genuïnes. Fins en parròquies on els sacerdots són poc entregats i alegres, és la vida fraterna i fervorosa de la comunitat que desvetla el desig de consagrar-se enterament a Déu i a l'evangelització, sobretot si aquesta comunitat viva prega insistentment per les vocacions i s'atreveix a proposar als seus joves un camí d'especial consagració» (EG 107).

Davant la proliferació i el creixement d'associacions, grups i moviments nous

111. En aquests moments, en els quals proliferen formes molt variades especialment dins la pastoral amb joves, serà necessari fer un discerniment per a veure què convé més. No fa falta dir que hem de tenir **noves actituds envers els joves**, superant inèrcies i costums que no porten enlloc, i cal que donem resposta a les seves inquietuds, necessitats, problemàtiques i ferides. Des del Concili Vaticà II fins avui, són més de cinquanta anys de fer el possible per estar al costat dels joves, des dels moviments que l'Església sempre ha proposat i estant molt atents a tota la novetat que arriba. Com a diòcesi, serà bo privilegiar allò que expressi i millori la comunió dins l'Església

VIVIM UNA NOVA ÈPOCA, UN TEMPS NOU
que demana conversió personal i pastoral

i assegurui un procés de creixement cristià. I, respecte a tot el que apareix de nou, hem de tenir una actitud constant de discerniment per a detectar si realment és apropiat a la nostra realitat d'aquí. A nivell de comunió eclesial, haurem de privilegiar aquells moviments de caire general i que assegurin un procés de creixement en la fe, un camí cap a la fe adulta. De la mateixa manera també hi ha d'haver noves actituds envers els adults, escoltant-los amb paciència, comprenent les seves reclamacions i aprenent a parlar-los amb el llenguatge que ells entenen. Per tal de trobar resposta al que ja ens està passant, ens pot ajudar aquesta reflexió del papa Francesc: «La proliferació i el creixement d'associacions i moviments predominantment juvenils poden interpretar-se com una acció de l'Esperit que obre camins nous d'acord amb les seves expectatives i recerques d'espiritualitat profunda i d'un sentit de pertinença més concret. Esdevé necessari, tanmateix, aprofundir en la participació d'aquests en la pastoral de conjunt de l'Església» (EG 105). Per a sumar i no dividir, l'esforç ha de ser de tots i amb la voluntat de fer camí junts, arrelats allà on som, fent pinya, creant comunió, atents al que cada moment l'Esperit ens inspira.

Qüestionari
per a reflexionar personalment i/o en grup

1. Què he de corregir i què hem de corregir de la nostra forma de viure? Què hem de fer perquè sigui cristiana? Quin esforç faig? Ho compartesc amb altres per tal d'anar fent pinya vers un mateix objectiu? Quin?
2. Quina experiència tenc de vida de comunitat? Consider que tenc sentit de pertinença?
3. Celebr (celebram) sovint el sagrament del Perdó? Com ho faig? Perdonar m'és fàcil o difícil? I, ser perdonat em costa o m'és fàcil?
4. On són els joves? Què han d'aportar els joves a la comunitat? Què hi han d'aportar els adults? Què hem de fer per a uns i els altres?
5. En aquests moments, quin pas de conversió Déu em demana? Què és aquest fervor apostòlic encomanadís que el papa Francesc diu que ens falta? Què puc fer personalment i què podem fer junts per aconseguir-lo?

Pregària

Jesús, si alguna cosa d'original hi ha a l'Evangeli,
és la radicalitat del perdó als enemics.
Original i difícil, a vegades impossible i costós.
Ens mostres, però, l'únic camí vàlid de sortida
a les nostres reincidentes injustícies quotidianes.

Temps i temps perdut en parlar dels altres,
hores mal invertides en reiterades murmuracions,
dies i més dies cercant un i altre culpable.
Aferrats a la llei només quan ens afavoreix,
la feim servir com a arma d'atac en benefici propi.
Però, quin benefici és desitjar el mal a ningú?

Gràcies, Jesús, perquè estimes les persones:
la dona perseguida i l'home perseguidor.
Gràcies perquè ens ensenyes a estimar,
a veure-ho tot d'una altra manera.
Gràcies perquè no deixes a ningú sol
tirat a la vora del camí, insultat, mig mort.

La teva netedat desemmascara qualsevol
que intenta substituir Déu i el seu amor
posant al seu lloc una justícia corrupta.
Només Déu salva i el seu perdó és amor sense límit.
Ajuda'ns a rompre l'espiral de la crítica amarga,
de la persecució "religiosa", de l'insult organitzat.

Obre'ns el cor a la tolerància evangèlica,
a la comunió recuperada, a l'amor correspost,
a la reconciliació efectiva, al perdó i a l'oblit.
Dona'ns la pau de la qui t'ha pogut escoltar,
de la qui ha sentit un missatge que allibera:
«Jo tampoc no et condemno!» (Jn 8,11)
Ens dius: deixa't estimar d'una altra manera,
que ara, avui mateix, pot ser n'has après!
Però, «d'ara endavant no pequis més!» (Jn 8,11)

—134—

—135—

LA PARRÒQUIA ÉS L'ESGLÉSIA ENTRE LES CASES, església domèstica, família de famílies

Escoltem la importància de viure, créixer junts i mantenir-se en l'amor fratern:

«Segons la mesura de cada membre,
tot el cos va creixent i edificant-se en l'amor»
(Ef 4,15-16)

«Tots els creients vivien units
i tot ho tenien al servei de tots»
(Ac 2,44)

L'Esperit parla a les Esglésies i també ens fa veure les nostres mancances comunitàries:

«Conec les teves obres, el teu esforç i la teva constància,
però no estimes com abans»
(Ap 2,2.4)

Hem de creure en la validesa de la parròquia, treballem la pastoral de la proximitat

112. Vull encoratjar-vos a tots, germans preveres i diaques, pastors de comunitats parroquials i a tots els agents de pastoral, homes i dones, i als joves, al·lots i al·lotes que es van incorporant progressivament a l'acció evangelitzadora de l'Església, a caminar en aquesta línia conjunta i, encara que hi hagi qui pugui pensar que la parròquia ha passat de moda, facem cas de les paraules del papa Francesc quan diu que «la parròquia no és una estructura caduca» (EG 28) i és entre tots que l'hem de dinamitzar. Tant si es tracta d'una parròquia no integrada en una unitat pastoral com si es tracta de parròquies que formen part d'una d'aquestes unitats, hem d'aplicar el mateix esquema que ens proposa Francesc, ja que no és l'estructura la que condiciona, sinó les persones que l'han de fer seva i servir.

113. La mateixa pràctica pastoral demostra que allà on hi ha una persona o un grup de persones entregades tot el dia al servei pastoral dels feligresos, vivint encarnats entre ells i compartint alegries i esperances, tristeses i angoixes, l'acció pastoral es duu felïçment a terme. Serà bo **que cada parròquia pugui comptar amb un grup estable de laics i laiques que hi treballin amb total coresponsabilitat.** És recomanable i convenient l'existència dels consells parroquial i d'economia, assumint la coresponsabilitat des dels carismes amb què el Senyor ha proveït la seva Església. Sentim-nos treballadors actius arrelats a cada lloc. Això és viure el misteri de l'encarnació de Jesús que era proper i es feia present en tots els ambients i persones singulars. Us deman de tot cor que vulguem fer aquest esforç de presència dins la diversitat que ens toca viure, tant si hem d'acollir els qui venen i toquen a les nostres portes com si hem de sortir dels nostres cercles acostumats i anar –com ens demana Jesús– als qui s'han allunyat o viuen exclosos o en la indiferència. Aquest és el tarannà evangelitzador necessari avui. Practiquem la pastoral de la «proximitat».

La parròquia és presència eclesial en el territori, espai de celebració i caritat

114. Convé tenir clars aquests principis i veure si es donen o no a la parròquia a la qual pertany: «La parròquia és presència eclesial al territori, àmbit de la escolta de la Paraula, del creixement de la vida cristiana, del di-

àleg, de l'anunci, de la caritat generosa, de l'adoració i la celebració. A través de totes les seves activitats, la parròquia encoratja i forma els seus membres perquè siguin agents d'evangelització. És comunitat de comunitats, santuari on els assedegats beuran per continuar caminant, i centre de constant enviamment missioner. Però hem de reconèixer que la crida a la revisió i renovació de les parròquies encara no ha donat suficients fruits amb vista que estiguin encara més a prop de la gent, que siguin àmbits de viva comunió i participació, i s'orientin completament a la missió» (EG 28). Això, és possible a la nostra parròquia?

A què ens hem de dedicar prioritàriament?

115. Quan l'església parroquial està tancada tot el dia i els seus responsables físicament no hi són —o sols atenen una missa i unes poques hores de despatx—, és clar que la gent no hi acut ni sent la comunitat parroquial com a ca seva. Podem i hem de ser totalment innovadors de les estructures que tenim, per tal de transformar-les en un servei eficaç per a l'evangelització i no reduïdes sols al manteniment o a uns pocs actes de culte. Per deformació, pensam que els preveres són els únics que han de donar resposta a aquesta situació, quan de fet som tots els qui ens hi hem de sentir implicats. Hem de tenir clar que «l'Església està cridada a ser sempre la casa oberta del Pare. Un dels signes concrets d'aquesta obertura és tenir **temples amb les portes obertes** a tot arreu. D'aquesta manera, si algú vol continuar una moció de l'Esperit i s'acosta buscant Déu, no es trobarà amb la fredor d'unes portes tancades. Però hi ha altres portes que tampoc no s'han de tancar. Tots poden participar d'alguna manera en la vida eclesial, tots poden integrar la comunitat, i tampoc les portes dels sagraments no haurien de tancar-se per una raó qualsevol» (EG 47). Tot això ens ha de dur a una nova visió de la pastoral parroquial, ja amb resposta al present i amb perspectiva de futur immediat.

116. En aquest sentit —i és una qüestió prioritària— s'han d'anar formant grups de laics i laiques que puguin dedicar temps a l'acolliment de les parròquies; a l'església, acollint i orientant, indicant el lloc de pregària; al despatx o casa parroquial, també per acollir i atendre els qui s'hi acosten; a les cases, per a visitar els malalts, a les seves famílies i de forma especial les qui estan de dol o passen per situacions difícils; a les residències d'ancians. Pensem també en els grups de joves, de monitors de l'Esplai, caps de l'Escoltisme i altres responsables; en els visitadors de malalts; en els professionals

i voluntaris de Càritas, de Mans Unides, de Missions, de Mitjans de Comunicació Social, d'altres associacions, entitats eclesials i seculars. I tantes altres situacions i persones que cada dia se'ns presenten i que en nom de Jesús i l'Evangeli hem d'atendre. Segurament no hi ha prou hores durant el dia per a dedicar-les a tanta necessitat humana i espiritual que ens envolta. A què ens hem de dedicar prioritàriament? Convé, idò, assegurar la nostra presència, que ens hi trobin! Responguem partint del que ja feim i valorant-ho.

117. El papa Francesc, quan diu que **la parròquia no és una estructura caduca**, ho diu «precisament perquè té una gran plasticitat, perquè pot prendre formes molt diferents que requereixen la docilitat i la creativitat missionera del pastor i de la comunitat. Encara que certament no és l'única institució evangelitzadora, sí és capaç de reformar-se i adaptar-se continuament, continuarà essent "la mateixa Església que viu entre les cases dels seus fills i filles" –com la definia sant Joan Pau II– . Això suposa que realment estigui en contacte amb les cases i amb la vida del poble, i no es convertesqui en una prolixa estructura separada de la gent o en un grup de selectes que es miren a sí mateixos» (cf. EG 28). La prioritat, l'hem de posar en la iniciació cristiana i com aquesta ens ajuda a viure l'experiència de la trobada personal i comunitària amb Jesús.

**La parròquia encoratja i forma els seus membres,
on cadascú hi exerceix la pròpia responsabilitat en bé de tots**

118. Aleshores, no vulguem anar sols i deixem que la parròquia faci la funció que li correspon. Per això, convé tenir clar –seguint amb el pensament del papa Francesc– que «la parròquia és presència eclesial al territori, àmbit de la escolta de la Paraula, del creixement de la vida cristiana, del diàleg, de l'anunci, de la caritat generosa, de l'adoració i la celebració. A través de totes les seves activitats, **la parròquia encoratja i forma els seus membres perquè siguin agents d'evangelització**. És comunitat de comunitats, santuari on els assedegats beuran per continuar caminant, i centre de constant enviament missioner. Però hem de reconèixer que la crida a la revisió i renovació de les parròquies encara no ha donat suficients fruits amb vista que estiguin encara més a prop de la gent, que siguin àmbits de viva comunió i participació, i s'orientin completament a la missió» (EG 28). En aquest camí de renovació estam, per això convé que tots hi posem l'esforç compartit de construir junts.

119. Tot això demana de part nostra, preveres, diaques i bisbe, ser-hi, dedicar-hi les màximes hores possibles del dia. La missió que hem acceptat ens ho exigeix i el sentit de coresponsabilitat fa que facem extensiva la missió als membres de vida consagrada i als laics i laiques. Per això, de cada vegada més hem de diversificar els ministeris i atendre tant com puguem el conjunt de la comunitat cristiana. Hi ha presències a les que el prevere o el diaca no hi poden renunciar i que demanen l'exercici del seu propi carisma. Altres han de ser assumides per altres persones que les poden exercir amb molt d'encert i amb la deguda preparació. Aquest és un plantejament de cada vegada més necessari i que cap parròquia no pot obviar. **Facem que cada dia l'església parroquial estigui oberta i s'hi celebri l'Eucaristia o la Paraula:** és un gran atractiu, un reclam i un gest exemplar que hi hagi un grup de cristians que es trobin, preguin i celebrin. A més, qualsevol persona té dret a trobar aquesta oportunitat i nosaltres –els pastors– el deure d'oferir-la.

120. Tot això demana **crear un ambient d'exquisit acolliment i caliu familiar**, on es vegi l'autenticitat del que es pretén. El procés d'iniciació cristiana i el creixement cap a la maduresa que segueix l'hem de fer tots i ningú hi pot renunciar. Avui, això fa molta falta, ja que **hi ha molts batiats però pocs iniciats en la fe**, la qual cosa ens obliga a fer tot el possible perquè s'asseguri el fet d'arribar a ser vertaderament adults. Si no es fa aquest procés de maduresa en la fe, quedam reduïts a una minoria d'edat que difícilment podrà fer front a les envestides de l'ambient secularitzador que ens envolta. És molt necessari, idò, que els cristians arribem a fer tot el possible per a ser, en tots els sentits, majors d'edat. Si en les orientacions pastorals posam un mínim d'exigència, és per afavorir-ho i fer-ho realitat.

El Consell parroquial, pluralitat de carismes i unitat de missió

121. Hem estat batiats i confirmats i, com a resultat, som enviats a ser servidors de la missió que Jesús ens encomana per a portar-la a terme en una comunitat humana, en concret, en aquesta illa que, des del començament, veim com a terra de missió, allà on hem d'anunciar i testimoniar l'Evangeli. La parròquia no és sols la presència de l'Església en un territori, sinó una comunitat de feels, comunió de persones conscients que han de viure i comunicar la fe en aquell lloc. La responsabilitat és individual i col·lectiva alhora, ja que cadascú ho fa pel do que ha rebut en el baptisme i per la

missió que l'Església li ha confiat. Tot això constitueix el nucli del que som i feim com a cristians, seguidors de Jesús i membres vius d'una comunitat de fe. En aquests moments, a la nostra diòcesi de Mallorca i després d'observar i escoltar, em sembla necessari que, per a millor servir la pluralitat de carismes i la consciència unitària de missió, entre d'altres opcions, n'hi ha una de prioritària i és **que cada parròquia tengui el seu Consell parroquial**, ample o reduït, però que hi hagi un grup estable del Poble de Déu que sigui coresponsable en el camí d'aquella comunitat parroquial. Hi ha dos motius importants, primer, evitar que el capellà assumeixi la responsabilitat i les accions pastorals tot sol i, segon, la importància de la participació de tots, cadascú al nivell que li correspon. Avui –i així ho preveu l'Església des de la renovació conciliar– és important introduir tot el caràcter democràtic possible a les nostres institucions eclesials, que doni opció no sols a la col·laboració, sinó a la coresponsabilitat.

Qüestionari
per a reflexionar personalment i/o en grup

1. Quina experiència tenc de parròquia o de comunitat parroquial? Crec en la validesa actual de la parròquia? Què m'està aportant en aquests moments?
2. Què puc fer –o què podem fer– per la seva revitalització i obertura a la gent? Hi ha Consell parroquial? Sé qui el forma? Hi ha participació del laïcat o el capellà ho fa tot i ho porta tot sol?
3. A què ens hem de dedicar prioritàriament? Quines són les urgències pastorals? A quines persones o ambients hauríem d'arribar i fer-nos-hi presents? Com ho podem fer? Amb quines persones i mitjans?
4. En què ja no serveix l'estructura parroquial i en què trob que la parròquia és imprescindible?
5. Parlant d'Església de portes obertes i d'Església en sortida, on ens porta la reflexió? Quines actituds són necessàries i quins fets renovadors ens demana, que siguin realistes i avaluables?

Pregària

Jesús, que ens crides a viure en comunitat.
Com ens costa trobar-nos-hi com en família!
Tanmateix, som la teva família, el teu grup.
Com més et coneixem, com més et seguim,
més ho aprenem, més ho sabem, més ho anunciam.
Així, les ombres de la vida van desapareixent a poc a poc.

Més important que la salut física és deixar-se perdonar,
perquè és deixar-se abraçar, deixar-se estimar.
Aleshores apunta una nova llum que és la confiança,
do teu, no sempre conegut, no sempre agraït.

Escoltam amb atenció i respecte aquestes paraules:

«Us donaré un cor nou i posaré
un esperit nou dins vosaltres;
trauré de vosaltres aquest cor de pedra
i us en donaré un de carn.
Posaré el meu Esperit dins vosaltres
i faré que seguiu els meus preceptes,
que compliu i observeu les meves decisions.
Llavors habitareu en el país
que vaig donar als vostres pares.
Vosaltres sereu el meu poble,
i jo seré el vostre Déu» (Ez 36,22-28)

Jesús, ajuda'ns a aixecar-nos!
Ens dius, amb tot l'afecte, ho creis possible?
Vet aquí tota la nostra confiança. Compta-hi.
Ajuda'ns a aixecar-nos i a caminar,
fes-nos capaços i lliures, església domèstica,
tota una parròquia en camí, joiosa,
església entre les cases, família de famílies,
de portes obertes al diàleg i a la comprensió,
icona del Déu trinitari, Amor encarnat,

LA PARRÒQUIA ÉS L'ESGLÉSIA ENTRE LES CASES
església domèstica, família de famílies

Església pobra, cercada perquè escolta,
estimada perquè es dona i serveix,
poble de pecadors i alhora Poble de Déu,
poble de perdonats, poble de salvats!

Ajuda'ns a pensar com Tu, Jesús.
Ajuda'ns a pensar com Déu,
de qui ens has parlat i l'hem conegut.
Sigui Ell, amb Tu i l'Esperit d'Amor
el màxim impuls de la confiança,
la que ens mou al goig d'esperar i d'estimar.

—146—

—147—

ORIENTACIONS PASTORALS
per una Església en sortida i samaritana

Ens ho diu directament Jesús:

«Anau, anunciau l'Evangelí!»
(Mt 28,19-20)

La samaritana, la dona «missionera», després d'un llarg diàleg, ho ha entès (Jn 4,5-42)

**Ni actituds prepotents que creen distància,
ni exigències de rebaixes que ens fan poc seriosos**

122. El camí que ens proposam, el farem a poc a poc, fa temps que ho preparam. Amb la proposta d'unes orientacions pastorals —és el que de forma generalitzada se m'ha demanat que facem operatives—, volem oferir el contingut a realitzar de forma consensuada precisament en el cor de cada parròquia i de les unitats pastorals integrades en els dos arxiprestats de Palma i en els quatre de la Part Forana. Que hi hagi unes orientacions no vol dir posar rigidesa a la vida ni molt manco que s'imposi una estricta uniformitat. Tanmateix, els responsables de la pastoral, especialment en allò que fa referència a l'administració dels sagraments, ens hem de sotmetre a aquell consens que evita comparacions, diferències i competitivitat, sempre pensant en el bé de tots, i no servint interessos personals o familiars. Convé educar i deixar-se educar en el valor del sentit comunitari de l'Església i tractar de viure'l amb goig en la nostra quotidianitat.

123. Pot succeir que determinades decisions i formes d'actuació d'alguns facin mal al conjunt perquè condueixen a favoritismes, a interessos allunyats de l'Església, o perquè ofereixen rebaixes en la dinàmica sacramental. Les excepcions han de ser per unes raons pastorals extraordinàries després d'un diàleg serè i aprofundiment de la qüestió. El que no podem fer és cedir a xantatges. Per això, amb certa tristesa i dolor a vegades sentim a dir: «anam a aquella parròquia perquè allà no exigeixen tant i ho fan més "barato"», o també «mira, aquell capellà que és amic nostre ens farà el favor». Llavors, la catequesi queda desprestigiada, es rebutja qualsevol oportunitat de formació i la mateixa celebració queda molt lluny de ser «cristiana». No podem jugar amb els sagraments celebrant-los a la lleugera, rebaixant-ne el sentit i la forma de viure'ls. Pensem que **els sagraments són accions de la comunitat cristiana en les quals Déu intervé, es fa present i ens dona la seva gràcia**. No són estacions de servei on cadascú agafa o exigeix el que egoísticament li convé.

124. Encara que ens costi d'entendre-ho, hem de fer l'esforç de pensar que els sagraments no són accions qualssevol, que només ho entenen des de la fe aquells que accepten que Déu intervé en la vida de cada cristià, que d'això n'estam gojosos, que ho compartim amb alegria i per això en feim festa junts. Fem que les celebracions dels sagraments —especialment les del baptisme, primera comunió i matrimoni— no desmeresquin del seu signi-

ficat autènticament cristià i aconseguir el seu sentit ple. Fem que doni goig celebrar junts! En referència a les **orientacions per a la celebració dels sacraments**, voldria que les acollís amb l'interès de col·laborar a fer les coses bé i amb sentit d'Església i amb tot el bon tracte pastoral que les persones es mereixen.

125. Què s'ha de tenir clar a l'hora de demanar un sacrament? Que és una acció de Jesucrist que ens arriba per mitjà de l'Església. No demanam un favor ni una acció màgica. No fem un ritu separat de la vida, desconnectat d'un passat i d'un futur. Estam entre les dues abraçades que Déu ens dona al començament i al terme d'aquesta vida que inicia el destí definitiu en Déu, que és Amor. Ens disposam a deixar que Déu intervengui en la nostra vida per la presència de l'Esperit Sant. Com diu sant Pau, es tracta de deixar-se transformar en Crist per una progressiva vida «segons l'Esperit» (Rm 8,5). Per a admetre-ho i entendre-ho, fa falta la fe, el do rebut en el baptisme i que creix al llarg de la vida si se'l té en compte i se l'alimenta. Diu el Concili Vaticà II que «els sacraments s'encaminen a la santificació dels homes, a l'edificació de Cos de Crist, a donar culte a Déu; com a signe tenen també la funció d'ensenyar. No solament suposen la fe, sinó que també l'alimenten, l'enrobusteixen i la manifesten amb paraules i elements rituals; per això, s'anomenen sacraments de la fe. Confereixen certament la gràcia, però la seva celebració també prepara molt bé els fel·les a rebre la mateixa gràcia amb fruit, a honorar Déu degudament i practicar la caritat» (SC 59).

126. Com hem de fer-ho? Posem-hi atenció i fixem-nos com ens ho explica el papa Francesc: «L'enviament missioner del Senyor inclou la crida al creixement de la fe quan indica: "ensenyant-los a observar tot el que us he manat" (Mt 28,20). Així queda clar que el primer anunci ha de provocar també un camí de formació i de maduració. L'evangelització també cerca el creixement, que implica prendre's molt seriosament cada persona i el projecte que Déu té sobre ella. Cada ésser humà necessita més i més de Crist, i l'evangelització no hauria de permetre que algú es conformi amb poc, sinó que pugui dir plenament: "Ja no visc jo, sinó que Crist viu en mi" (Ga 2,20) (EG 160). Per això, és un pas de maduresa cristiana quan experiment la proximitat de Jesús i quan, servint els altres, faig que els sigui proper i parlar d'ell sigui d'allò més normal. Hem de ser valents i hem d'aprofitar qualsevol ocasió per a donar-lo a conèixer, ja que en Ell tothom hi pot trobar un referent important per a la seva vida, encara que sigui a un nivell purament humà.

**Llencem-nos al carrer, propers a la gent,
allà on l'Evangelí ha de ser descobert i anunciat**

127. Portar a terme les orientacions pastorals –moltes són les de sempre, altres de renovades i altres de noves– no podrà ser mai obra d'una parròquia aïllada, ni tampoc encarnarà l'esperit de l'Església aquell pastor o agent de pastoral que vol anar sol pel seu compte i no viu ni practica la comunió. El treball del pastor ha de néixer de la caritat, la qual farà possible la proximitat, l'atenció personal, el coneixement personal, la sensibilitat social, la sol·licitud constant perquè el ramat gaudeixi del bo i millor a partir de bones pastures i aliments millors. Les orientacions pastorals no exigeixen que tots facem el mateix. Són camins que han de ser assumits amb prudència pastoral i han de respondre realment a les necessitats reals de la gent, al mateix temps que tenim clar cap on anam i quina pedagogia empram per arribar-hi. Hem de formar cristians, no reduir l'acció pastoral a una competició. No programam esdeveniments ni actes puntuals, ni feim serveis que només preveuen moments d'emoció, sinó que acompanyam processos de creixement cristià fins a la maduresa. Això, no ho dubtem, demana temps i dedicació.

128. El treball pastoral, que afavoreix tant l'arxiprestat en un marc geogràficament més ample com el sentit de comunió fraterna més proper que dona **la unitat pastoral, és el camí per arribar a ser l'Església missionera que Jesús vol**. Cap de nosaltres no és amo de la porció de ramat que li ha estat confiada ni pot atribuir-se com a valor l'autoreferencialitat, que és contrària a l'Evangelí. Aquí ens hem d'aplicar una vegada més l'estil humil de Joan Baptista, el precursor de Jesús, i adoptar-lo a la pràctica. Aquestes són les seves paraules: «des d'ara ell ha de créixer i jo he de minvar» (Jo 3,30). Aquesta ha de ser la nostra credencial, fer minvar el propi jo, superant l'autoreferencialitat i predicant Jesús. D'aquesta manera entendrem i donarem a entendre millor el sentit de la nostra elecció i unció, ja que la nostra identitat és orientada a ser pastors del poble, sempre guiats per l'exemple de Jesús, el bon Pastor, i identificant-nos amb la seva missió de pasturar, de fer «pastoral» (cf. Jo 10,1-18), fins al servei que culmina donant la vida.

129. El papa Francesc ho va dir molt clar, dirigint-se al clergat, en l'homilia de la primera Missa Crismal que va presidir a Roma. Nosaltres, a la nostra Missa Crismal, en citàvem les conseqüències: **la unció que consagra la nostra vocació no és per a quedar reduïts al culte ni per a**

perfumar-nos a nosaltres mateixos, sinó per a llençar-nos al carrer, allà on l'Evangeli ha de ser anunciat, allà on els qui passen per qualsevol pobresa, captivitat, ceguesa i opressió tinguin la confiada certesa que algú es posa al seu costat i es dedica a ells per a treure'ls de la situació angoixosa que pateixen. I ho he dit recentment, a la darrera Missa Crismal que hem celebrat a la nostra Seu de Mallorca: «Veient-nos i mirant-nos, podem percebre com la bondat del Senyor ha omplert les nostres vides, amb quin amor ens ha elegit i amb quin vot de confiança ens ha encomanat una missió meravellosa a realitzar enmig d'un poble que, encara que no ho digui ni sempre ho reconegui públicament, té set de Déu, té set de felicitat, d'amor, de ser acollit i reconfortat.»

130. Aquest servei humil i solidari ens identifica, ens unifica, ens fa creïbles i forma part essencial de la dedicació a Déu i als altres. Com diu el papa Francesc, «l'Evangeli ens invita sempre a córrer el risc del trobament amb el rostre de l'altre, amb la seva presència física que interpel·la, amb el seu dolor i els seus reclams, amb la seva alegria que contagia en un constant cos a cos. La vertadera fe en el Fill de Déu fet carn és inseparable del do de si, de la pertinença a la comunitat, del servei, de la reconciliació amb la carn dels altres. El Fill de Déu, en la seva encarnació, ens va invitar a la revolució de la tendresa» (EG 88). Contribuïm a fer una pastoral integradora, no disgregadora.

Arrelats a la nostra terra i en comunió diocesana, per això volem ser una Església missionera

131. No vull que oblidem, sinó més aviat que integrem totes aquelles altres realitats, congregacions religioses, moviments apostòlics i d'altres que són presents a la nostra diòcesi, uns hi són de sempre i nascuts aquí, d'altres vinguts de fora, de caire nacional i internacional. Seria molt trist que els miràssim amb recel o amb aquella desconfiança que prové del desconeixement o del rebuig. Serà important, tanmateix, que pensin que són aquí i d'aquí, i que no poden viure perennement de les consignes que els arriben de fora o que han de pensar només en els beneficis que el fet d'estar aquí els reporta a les respectives institucions. Pens concretament en l'aspecte vocacional i en els referents pastorals en el vast camp de l'educació quan es prescindeix del que es viu a la diòcesi. Voldria, per exemple, que **les vocacions que neixen aquí** puguin créixer també aquí i s'arrelin a la nostra terra per a servir aques-

ta Església diocesana nostra que tanta falta en té. I si el Senyor ens dona a entendre que aquestes vocacions han de sortir fora de l'illa, les ajudarem que siguin «missioneres» a països més necessitats, allà on facin més falta que aquí.

132. Des d'aquest arrelament a la nostra terra, volem entendre i promoure la **vocació missionera**, pel fet que demana fer-se present a altres llocs que passen més necessitat. Això sí que sempre ho promourem. Tot amb tot, tant en un aspecte com en l'altre, hem de fer el possible per no posar límit a la generositat. Seria una llàstima que no enriquessin la comunió amb els dons rebuts i que, alhora, no es fessin beneficiaris dels dons que constitueixen allò que ens identifica culturalment i religiosament com a poble i com a creients, els valors culturals, ètnics i lingüístics. «És important no caminar sols –diu el papa Francesc–, comptar sempre amb els germans i especialment amb el guiatge dels bisbes, en un savi i realista discerniment pastoral» (EG 33). Veig molt important aquest arrelament a la nostra terra. Quan vaig sentir per primera vegada aquí el cant de *La Balanguera*, després de dir «com una parca bé cavil·la, / teixint la tela per a demà...», vaig veure que «girant la ullada cap enrere, / guaita les ombres de l'avior, / i de la nova primavera / sap on s'amaga la llavor; / sap que la soca més s'enfila / com més endins pot arrelar...». Apareix així tota una vida quan descriu que «de tradicions i esperances / tix la senyera pel jovent, / com qui fa un vel de nuïances / amb cabelleres d'or i argent. De la infantesa qui s'enfila, / de la vellura qui se'n va... La Balanguera fila, fila... La Balanguera filarà». És cert, tenim una responsabilitat històrica, de compromís col·lectiu.

133. Mallorca Missionera, en el cor de la delegació de Missions i que tant fa pels nostres missioners i missioneres, vol ser un signe viu de la vocació missionera de la nostra Església particular, que tant de bé ha fet al llarg de molts anys i segueix fent. Encara que avui la nostra presència als països del Tercer Món pren altres formes i motivacions, no podem deixar mai de treballar perquè aquesta presència hi sigui. Seran importants els programes de sensibilització que s'estan preparant i duent a terme. Concretament, ho feim impulsant l'experiència de voluntariat entre els escolars i educadors dels nostres Col·legis diocesans durant els mesos d'estiu. La vocació missionera de l'Església és de tots, i que bé quan són els més joves els qui s'hi impliquen fent-se presents en els països més pobres. Haurem d'aprendre del que hauran après.

Com ser una Església en moviment de sortida, compromesa i present entre la gent?

134. Al llarg d'aquests quasi dos anys que camín amb vosaltres, he viscut estones entranyables i denses de contingut familiar, evangèlic i eclesial entre els diversos **moviments apostòlics** presents a la nostra illa. Un moment significatiu ha estat la vigília del Corpus Christi, primer a la Porciúncula i enguany al Seminari Nou, on s'han trobat representants de prop de trenta moviments. Ho he trobat admirable i us felicito, pens que no n'hi ha prou amb un moment de trobada a l'any en què hi ve només una representació. Però sobretot, el que no podem fer és vida a part. S'han de donar més passes d'integració i ser presents a les comunitats parroquials i animar-les. Moltes ho necessiten i molt! Aquesta presència compta amb la diversitat de carismes, però sempre en funció de la unitat i vivint el do de ser junts «Poble de Déu», on la centralitat està en Jesucrist. Al llarg de l'any hi ha moments en els quals aquesta presència s'ha de fer especialment visible, com **la Missa Crismal i determinades festes que són de tot el poble i a les quals hauríem de ser presents**. Al mateix temps, hem de vetlar molt perquè la presència dels moviments a les parròquies no provoqui la discriminació de ningú, sinó tot el contrari, la integració de tothom, especialment d'aquelles persones senzilles i pobres que han de trobar en les comunitats parroquials la millor acollida de part nostra.

135. Tanmateix, entre nosaltres hem d'evitar totalment el que tantes vegades passa i que ja va succeir entre els primers cristians. **Fer grup de selectes és una temptació constant que cal evitar**. Sant Pau ja va haver de sortir al pas i corregir un defecte que anava en augment. Per això els va advertir: «en nom de Jesucrist vos deman que aneu d'acord i que no hi hagi divisions entre vosaltres: que estigueu ben units en una sola manera de pensar i en un sol parer [...] Vull dir que uns afirmen: "Jo som partidari de Pau"; altres, "doncs jo, d'Apol·ló"; o "jo, de Quefes", o "jo, de Crist". Com és això? El Crist està dividit? És que Pau ha estat crucificat per vosaltres o que heu estat batiats en el nom de Pau? (1Co,10-13)». A vegades, tenim el perill d'estar units més afectivament a una persona que ha fundat una congregació o un moviment que no al mateix Jesucrist, a qui ningú no hauria de substituir. Reconequem a cadascú el lloc que li correspon i donem el valor de mediació a qui ens condueix al Senyor. Com a Església apostòlica, hem de fer que l'Església particular presidida pel bisbe –la diòcesi– sigui el punt de confluència i l'expressió visible de la unitat que ja existeix sacramentalment, per tal que ho

sigui també existencialment.

136. El to evangelitzador que ha de caracteritzar les nostres comunitats parroquials s'ha de fer notar enmig de totes les realitats seculares de la vida –com a presència dels cristians enmig del món per a transformar-lo– i ha de beure de la font de la trobada de la comunitat cristiana entorn de l'Eucaristia, de la celebració dels altres sagraments, de l'adoració i de la pregària comunitària, amb el Senyor ressuscitat sempre en el centre. En aquest sentit i seguint la línia que ens marca el papa Francesc, «les altres institucions eclesials, comunitats de base i petites comunitats, moviments i altres formes d'associació, són una riquesa de l'Església que l'Esperit suscita per a evangelitzar tots els ambients i sectors» (EG 29). Com he dit abans, a Mallorca comptam més de trenta realitats que en aquests moments hi són presents. Cal agrair molt el treball que s'ha anat fent en vista a la seva coordinació i afavorint-ne la trobada i el coneixement mutus. Seguirem així, però encara més units i coordinats, ja que la diversitat ens ha d'enriquir.

137. És important i també necessari que ens entenguem. La raó és que hem de conviure pacíficament i no ha de poder dir ningú «som els millors». En la temptació de l'orgull i de posar diferències o etiquetes, sabem que hi està implicat el dubtós comportament de molts. Som cridats a viure cadascú el propi carisma en tant que l'identifica més amb Jesucrist i l'incorpora de cada dia més a l'Església. Aquest és el correctiu. «Moltes vegades –diu Francesc– aporten un nou fervor evangelitzador i una capacitat de diàleg amb el món que renovent l'Església. Però **és molt sa que no perdin el contacte amb aquesta realitat tan rica de la parròquia del lloc, i que s'integrin gustosament en la pastoral orgànica de l'Església particular.** Aquesta integració evitarà que es quedin només amb una part de l'Evangeli i de l'Església, o que es convertesquin en nòmades sense arrels» (EG 29). Tractem, idò, d'erradicar d'entre nosaltres aquells signes de sectarisme que encara ens aïllen i ens fan patir pels brots de soledat que escampen. Hem d'actuar provocant l'efecte contrari, establint nous vincles, possibilitant l'amistat, sortint dels propis cercles i obrint-se a altres que també fan camí a la mateixa parròquia o fora. Els cristians hem de tendir a fer-nos presents, a encarnar-nos, com ho feia Jesús.

138. Som conscient que el moment que vivim de **renovació eclesial** demana l'esforç de tots, començant per un mateix. Que, com se'ns demana, «cada Església particular, porció de l'Església catòlica sota el guiatge del

ORIENTACIONS PASTORALS
per una Església en sortida i samaritana

seu bisbe, també és cridada a la conversió missionera, ja que és la manifestació concreta de l'única Església en un lloc del món, i en ella "vertaderament hi ha i actua l'Església de Crist, que és Una, Santa, Catòlica i Apostòlica" (cf. ChD, 11). És l'Església encarnada en un espai determinat, proveïda de tots els mitjans de salvació donats per Crist, però amb un rostre local» (EG 30). Avui fan falta signes que no podem esquivar o eludir, com la progressiva participació del laïcat en càrrecs de responsabilitat i que preferentment siguin ocupats per dones. No hi ha dubte que aquest és un signe de maduresa eclesial.

Qüestionari **per a reflexionar personalment i/o en grup**

1. Les noves orientacions pastorals –preparades i reflexionades entre els diferents col·lectius pastorals durant mesos– demanen de part de cadascú i de tots els membres d'una comunitat noves actituds. Pensem quines.
2. Com podem assegurar unes celebracions dels sagraments viscudes amb autenticitat cristiana, fidels a la voluntat de Jesús i al pensament actual de l'Església? Revisem com ho vivim a la nostra parròquia o en qualsevol altre àmbit comunitari.
3. Com encaixam les paraules del papa Francesc quan ens parla de com ho vivim quan «l'Evangeli ens invita sempre a córrer el risc del trobament amb el rostre de l'altre»?
4. Els moviments apostòlics, pel fet de ser moviments d'Església, de quina forma asseguruen la seva presència dins les comunitats parroquials? Què estan aportant a l'evangelització dels nostres ambients? Quin arrelament a la nostra realitat de Mallorca?
5. Fixant-nos en la dimensió missionera de la nostra vida cristiana i la de les nostres parròquies, comunitats, els moviments, confraries, associacions, delegacions, etc., quines actituds i actuacions en són un signe viu?

Pregària

Jesús, sabem que cercar-te ja és elegir-te,
perquè el qui ha elegit primer has estat Tu.
No has tingut una doble via, dos o més camins.
El camí que ens obres al davant també és únic;
si no fos així, seguiríem la nostra pròpia ombra,
l'engany d'un projecte de vida tancat en un mateix,
cercant tan sols el joc del benefici personal.

L'elecció no és imposada ni pot ser manipulada,
la vols totalment lliure, com Tu mateix.
Sabem que no obligues, proposes i fas costat.
T'oferim la nostra recerca, la renovació que esperes,
fes que sigui sincera, lliure, humil i coratjosa;
fes que superi tots els obstacles interiors i exteriors,
que ens impedirien el nou recorregut que vols.

Dona'ns el goig d'estar amb Tu, de parlar junts.
Dona'ns l'audàcia de posar-hi temps,
prou espai per a discernir allò que Déu ens diu.
Deim «no» a grups de selectes que sols es miren a ells,
que siguem una Església en moviment de sortida,
oberts a transformar els nostres ambients,
fets a la nostra terra, al servei de la nostra gent,
per tal que tot allò que femem sigui per al bé de tots.

Com els apòstols aquell capvespre, a les quatre,
com els deixebles que se n'anaven a Emmaús,
deixa'ns arribar a experimentar en la vida
allò que les seves paraules ens han transmès:
«No és veritat que el nostre cor s'inflamava
dins nosaltres mentre ens parlava pel camí
i ens obria el sentit de les Escriptures?» (Lc 24,32)

Sabem, així, que ens acompanyes sempre
en la recerca sincera de Déu i obrant el bé.

—160—

—161—

LA MISSIÓ ENCOMANADA AL LAÏCAT TÉ LLOC en el cor de la nostra societat, entre la gent

«Que brilli la vostra llum davant la gent;
així veuran les vostres bones obres
i glorificaran el vostre Pare del cel»
(Mt 5,16)

La invitació ve de Jesús. Som llum que il·lumina o enlluerna? Què significa per a nosaltres?

«Vosaltres sou la sal de la terra i la llum de món»
(Mt 5,13-14)

«Amb el Regne del cel passa com amb el llevat
que una dona va posar dins tres mesures de farina,
fins que tota la pasta va fermentar»
(Mt 13,33).

Som llevat congelat, caducat..., o del bo?

**Jesús va dir als seus col·laboradors «anau!»,
no va dir mai «esperau que venguin»**

139. Amb aquestes conviccions, vull fer una **crida a viure la identitat laical amb totes les conseqüències**, és a dir, que ens prenguem seriosament la vocació laical que prové del baptisme i en pren força. Hem d'evitar caure en nous clericalismes que desfan l'autèntica fesomia de l'Església en la seva manifestació com a Poble de Déu, on tots hi participam amb la mateixa dignitat, fidel cadascú a la seva pròpia vocació i sempre en bé del conjunt, on –com diu el Concili Vaticà II– «pertoca als laics, per pròpia vocació, cercar el Regne de Déu tractant les coses temporals i ordenar-les cap a Déu. Viuen al segle, és a dir, implicats en totes i cada una de les professions i fers del món i en les condicions ordinàries de la vida familiar i social, de les quals la seva existència està entreteixida. Allí Déu els crida a complir la pròpia comesa, a fi que guiats per l'esperit de l'Evangeli, ajudin com un llevat de dins estant a la santificació del món, i d'aquesta manera, principalment pel testimoni de vida i per la resplendor de la fe, de l'esperança i de l'amor, revelin Crist als altres» (Concili Vaticà II, LG 31).

140. La missió del laïcat rebuda en el baptisme és enmig de la societat, tot i que, a més, serà necessari assumir determinades responsabilitats dins l'organització de l'Església, orientades a exercir-les enmig del món secular, que és allà on es realitza la missió encomanada pel Senyor quan diu «sou la sal de la terra», «sou la llum del món», «sou el llevat enmig de la pasta». Tanmateix, la sal ha de sortir del saler, dedins no té cap efecte, la llum amagada no il·lumina, el llevat dins el frigorífic no transforma res, està petrificat i fred. Hem de sortir i anar allà on som enviats. Jesús va dir «anau...», no va dir «esperau que venguin». A més, hi va afegir que no ens deixaria mai (cf. Mt 28,20). Fer-li confiança és l'actitud renovada d'una Església en sortida, present enmig de totes les realitats humanes, encarnada, com Jesús.

L'estil evangèlic dels agents de pastoral i dels organismes diocesans

141. Un aspecte important a subratllar és la **dimensió evangelitzadora de tot el que ens proposam a casa nostra** com a Església particular que som, aquesta Església estimada que peregrina a Mallorca i que és la

«família» de la qual gojosament ens hem de sentir membres vius, amb aquell sentit d'unitat i estimació en el qual sempre he insistit. És el to i estil evangèlic que, a més de les parròquies, haurem de donar als altres organismes de la diòcesi, com les vicaries, els consells, delegacions, secretariats, comissions i serveis que hauran de posar en pràctica tot el que ens proposam, cadascú des del seu propi àmbit i carisma, fent feina en equip i connectats en xarxa. El to i l'estil han de ser marcats per la joia de comunicar Jesucrist, que «s'ha d'expressar tant en la nostra preocupació per anunciar-lo en altres llocs més necessitats com en una sortida constant cap a les perifèries del seu propi territori o cap als nous àmbits socioculturals. Aquesta Església nostra ha de procurar estar sempre allà on fa més falta la llum i la vida del Ressuscitat» (cf. EG 30). No podem estar aturats. El temps vola ràpid i no ens podem permetre el luxe de no fer res o esperar que ho facin els altres. **Qualsevol agent de pastoral o que treballa en un organisme de la diòcesi és representant de tota ella en aquell camp específic que té encomanat.** D'aquí la coresponsabilitat i la singularitat a exercir en un sa equilibri de pensament, paraula i acció. La feina es de cadascú, però hem de saber que Jesús ens acompanya i l'exercim en comunió, amb la convicció que units a Ell que és el Cap, nosaltres formam el seu Cos i així ens donam a conèixer i vivim.

La doctrina social de l'Església, marc necessari de la formació laical

142. En el procés de formació que tot cristià ha de fer és necessària i imprescindible la dimensió social del seu compromís. El manual més idoni és el *Compendi de Doctrina social de l'Església*, publicat pel Pontifici Consell de la Justícia i la Pau, i afegint-hi el pensament social dels darrers papes, especialment tot el que en aquests moments ens està oferint el papa Francesc, el magisteri del qual té la qüestió social com a eix transversal. Aquest material és ofert als creients i a tots els homes i dones de bona voluntat, com a aliment per al creixement humà i espiritual, personal i comunitari. Junt amb l'Evangeli, el Compendi és un bon acompanyat de qualitat. Diu en la seva presentació que **«transformar la realitat social amb la força de l'Evangeli**, testimoniada per dones i homes fidels a Jesucrist, **sempre ha estat un repte i ho és encara**, a l'inici del tercer mil·lenni de l'era cristiana. L'anunci de Jesucrist, «bona nova» de salvació, d'amor, de justícia i de pau, n troba acolliment fàcil en el món d'avui, encara devastat per guerres, misèries i injustícies; justament per això, l'home i la dona del nostre temps tenen més que mai necessi-

tat de l'Evangeli: de la fe que salva, de l'esperança que il·lumina, de la caritat que estima».

143. Un fet que em preocupa és que el coneixement de la doctrina social de l'Església sigui encara per a una gran majoria de cristians una assignatura pendent, ja que és patent el seu desconeixement, la qual cosa dificulta tenir idees clares sobre el compromís social dels seguidors de Jesús. Una Església en sortida és la que no es mira tant a ella mateixa, sinó el món, la societat, tots els escenaris seculars de la vida de cada dia; per això, necessita aprofundir en totes les dimensions de la vida humana situada en el cor de la Creació. La Doctrina Social ha de ser la base d'una intensa i constant obra de formació, sobretot la que va dirigida als cristians laics. Aquesta formació ha de tenir en compte el seu **compromís en la vida civil**. El primer nivell de l'obra formativa ha de capacitar-los per canalitzar eficaçment les tasques quotidianes en els àmbits culturals, socials, econòmics i polítics, i desenvolupar-hi el sentit del deure practicat al servei del bé comú. Un segon nivell es refereix a la formació de la consciència política per preparar els cristians laics a l'exercici del poder polític (CDSI 531; cf. GS 75).

144. Amb el text que segueix, el *Compendi de Doctrina Social de l'Església* expressa la seva urgent necessitat: «Molts germans i germanes necessitats esperen ajuda, molts oprimits esperen justícia, molts aturats esperen treball, molts pobles esperen respecte [...] L'escenari de la pobresa es pot allargar indefinidament si afegim a les antigues formes de pobresa les noves, que afecten sovint també els ambients i les categories no privades de recursos econòmics, però exposades a la desesperació de la manca de sentit, a la insidia de la droga, a l'abandonament en l'edat avançada o en la malaltia, a la marginació o a la discriminació social... I, com es pot viure al marge davant de les perspectives d'un desordre ecològic, que convertesqui en inhòspites i adverses a l'home vastes àrees del planeta? O respecte dels problemes de la pau, sovint amenaçada pel malson de guerres catastròfiques? O davant del menyspreu dels drets humans fonamentals de tantes persones, especialment dels infants?» (CDSE 5). Com ja he dit, al Compendi s'hi haurà d'afegir tot el pensament social dels darrers papes, en concret la darrera etapa de sant Joan Pau II, de Benet XVI i del papa Francesc, especialment per l'aterratge en aquest segle.

145. No puc deixar d'esmentar el **fonament d'aquesta necessitat de formació social**. El fonament és el mateix amor cristià que «empeny

a la denúncia, a la proposta i al compromís de projecció cultural i social, a una laboriositat de fets, que esperona tots els qui assumeixen de debò la comesa humana d'oferir la pròpia contribució. La humanitat comprèn cada vegada més clarament que està lligada per un únic destí que requereix una assumpció comuna de responsabilitat, inspirada per un humanisme integral i solidari» (CDSE 6). En definitiva, el mateix document dirà que «difondre aquesta doctrina constitueix una prioritat pastoral, a fi que les persones, il·luminades per ella, esdevinguin capaces d'interpretar la realitat d'avui i de cercar vies apropiades per a l'acció. L'ensenyament i la difusió de la doctrina social formen part de la missió evangelitzadora de l'Església» (CDSE 7).

146. El papa Francesc ens adverteix sobre aquells que «miren d'escapar dels altres cap a la privacitat còmoda o cap al reduït cercle dels més íntims, i renuncien al realisme de la dimensió social de l'Evangeli [...]. L'Evangeli ens invita sempre a córrer el risc del trobament amb el rostre de l'altre, amb la seva presència física que interpel·la, amb el seu dolor i les seves reclamacions, amb la seva joia que s'encomana en un constant cos a cos» (EG 88). I, al mateix temps, ens anima a exercir el «dret a emetre opinions sobre tot allò que afecti la vida de les persones, ja que la tasca evangelitzadora implica i exigeix una promoció integral de cada ésser humà. Ja no es pot dir que la religió ha de recloure's a l'àmbit privat i que existeix solament per a preparar les ànimes per al cel. Sabem que Déu vol la felicitat dels seus fills també en aquesta terra, encara que siguin cridats a la plenitud eterna, perquè ell va crear totes les coses "perquè en gaudim" (1Tm 6,17), perquè tothom pugui gaudir-ne. D'aquí que la conversió cristiana exigeixi revisar especialment tot el que pertany a l'orde social i a l'obtenció del bé comú» (EG 182).

Els laics i laiques viuen la missió de l'Església enmig del món i immersos en els afers seculars

147. Vull citar unes paraules del Concili Vaticà II, en la introducció que trobam en el decret sobre l'apostolat dels laics (AA), perquè crec que poden il·luminar molt aquesta reflexió i la que se segueixi fent entre nosaltres. Diu textualment que «**l'apostolat dels laics, que brolla de la seva vocació cristiana, mai no pot mancar en l'Església**». A més, «la mateixa Sagrada Escriptura manifesta clarament fins a quin punt va ser espontània i fructífera aquesta activitat en el començament de l'Església: Ac 11,19-21; 18,26; Rm 1,1-16; Fl 4,3. Aquest apostolat és encara més urgent pel fet que,

cosa enraonada, l'autonomia de molts camps de la vida humana ha crescut molt, però a vegades amb un cert distanciament de l'ordre ètic i religiós i amb un greu perill de la vida cristiana. De més a més, en molts territoris, on els sacerdots són molt pocs o, tal com de vegades succeeix, privats de la deguda llibertat de ministeri, l'Església amb prou feines podria ésser present i activa sense l'actuació dels seglars. Signe d'aquesta múltiple i urgent necessitat és l'evident actuació de l'Esperit Sant, que avui fan els laics cada vegada més conscients de la pròpia responsabilitat i arreu els impulsa al servei de Déu i de l'Església».

148. Segueix el Concili Vaticà II: «En l'Església hi ha **diversitat de ministeri, però unitat de missió** [...]. Els laics, participants de les funcions sacerdotal, profètica i reial de Crist, compleixen la part que els correspon en la missió del Poble de Déu en l'Església i en el món. Practiquen realment l'apostolat amb el seu treball per a l'evangelització i la santificació dels homes i per amarar i completar amb esperit evangèlic el pla de les realitats temporals, de manera que la seva activitat en aquest ordre doni clar testimoni de Crist i serveixi a la salvació humana. I, com que **és propi de l'estar seglar viure enmig del món i dels afers seculars**, ells són cridats per Déu a practicar, a tall de llevat, fervents d'esperit cristià, el seu apostolat en el món» (AA 2). Serà bo que a la nostra diòcesi de Mallorca anem introduint un normal intercanvi entre els diferents moviments i associacions d'apostolat laical, amb trobades freqüents a nivell de diòcesi, per tal de conèixer-nos de cada dia més i fer camí junts fent-nos presents en la realitat concreta de l'entorn humà i geogràfic que configuren les parròquies escampades arreu de l'illa. Molts esperen aquesta presència que, sens dubte, podrà ajudar a un ressorgiment i rejuveniment de les nostres comunitats.

149. Traguem-ne conclusions. Així ens ho descriu el papa Francesc: «Els laics són simplement la immensa majoria del Poble de Déu. Al seu servei hi ha la minoria dels ministres ordenats. **Ha crescut la consciència de la identitat i la missió del laic en l'Església.** Es compta amb un nombrós laïcat, encara que no suficient, amb arrelat sentit de comunitat i una gran fidelitat en el compromís de la caritat, la catequesi, la celebració de la fe. Però la presa de consciència d'aquesta responsabilitat laical que neix del Baptisme i de la Confirmació no es manifesta de la mateixa manera a tot arreu. En alguns casos perquè no han estat formats per assumir responsabilitats importants, en altres per no trobar espai en les seves Esglésies particulars per poder expressar-se i actuar, arran d'un excessiu clericalisme que els manté

LA MISSIÓ ENCOMANADA AL LAÏCAT TÉ LLOC
en el cor de la nostra societat, entre la gent

al marge de les decisions. Si bé es percep una major participació de molts en els ministeris laicals, **aquest compromís no es reflecteix en la penetració dels valors cristians en el món social, polític i econòmic.** Es limita molts cops a les tasques intraeclesials sense un compromís real per l'aplicació de l'Evangeli a la transformació de la societat. La formació de laics i l'evangelització dels grups professionals i intel·lectuals constitueixen un desafiament pastoral important» (EG 102). Quina és la nostra resposta?

Qüestionari **per a reflexionar personalment i/o en grup**

1. Quina consciència tenim de «missió» i de ser una Església en sortida? On som realment presents i amb actitud personal i compartida de transformar segons l'Evangeli?
2. Quines actituds hem d'eliminar perquè ens tanquen i no anam allà on Jesús vol? On hauríem d'anar i fer-nos presents i quedam sense anar-hi?
3. Atès que és propi de l'estat seglar viure enmig del món i dels afers seculars, en quins camps o sectors de la nostra societat Jesús ens hi vol presents i actuants? I, amb quines actituds i quins compromisos?
4. La dimensió social de l'Evangeli és tinguda en compte entre nosaltres? Detectem i analitzem amb fets si és tinguda en compte o no. Demanem-nos també sobre la nostra sensibilitat social, la nostra capacitat d'observació i d'actuació.
5. Què podem fer a la pràctica perquè la doctrina social sigui coneguda i viscuda i en quins nivells s'ha de fer alguna actuació de formació o mentalització?

Pregària

Quan som convidats a representar allò que no som,
dins l'immens teatre de la nostra societat plural,
Tu, Jesús, desemmascares tota possible hipocresia.

Ens vols lliures davant del poder, com Tu,
ens vols lliures davant els béns, com Tu,
ens vols lliures davant la fama, com Tu,
ens vols lliures de nosaltres mateixos...
lliures, ben lliures de tota vella i nova esclavitud.

La provocació de les mentides socials,
el suborn dels més refinats interessos polítics,
que prefereixen sobreviure a servir al poble,
assegurant amb corrupció la pròpia hisenda,
o aprofitant-se fins i tot dels sentiments religiosos,
han originat la societat de la desconfiança.

No hi ha pensament propi, coherent, sincer;
només hi ha repetició de fórmules fetes,
d'eslògans coneguts, de discursos avorrits.
Una societat de benestar que esdevé de malestar.

I Tu, Jesús, lliure com ningú,
situat davant d'aquest espectacle,
ho desafies tot, t'hi enfrontes, ens deixes al descobert,
enfrontats amb la teva veritat, l'única,
la que ens fa descobrir la nostra.
Així, estimant, esperes la nostra sinceritat.

Vols que els laics i laiques donem la talla, la teva,
la que encara no donam i potser n'estam lluny,
la que fa entrar en diàleg amistós Déu i l'home,
la que ens mostra una justícia imperada per l'amor,
la que ens fa cercadors apassionats de la veritat
i ens fa el do de l'obediència de la fe.

LA MISSIÓ ENCOMANADA AL LAÏCAT TÉ LLOC
en el cor de la nostra societat, entre la gent

Fes que puguem i vulguem oferir transcendència,
raons de viure, de creure, d'esperar i d'estimar
fins a fer reluir en la nostra vida, feta testimoni,
els dons del teu Esperit, nova presència de Déu.

—173—

—174—

—175—

TEMPS FAVORABLE PER AL DISCERNIMENT,
la purificació i la reforma que necessitam

«... perquè sapigueu discernir allò que més convé»
(Fil 1,9-11),

i demanar que
«creï en cadascú de nosaltres un cor ben pur,
un esperit ferm
(cf. salm 50,12)

«Com a col·laboradors de Déu,
us exhortam a no deixar perdre la gràcia que n'heu rebut...
Ara és l'hora favorable, ara és el dia de la salvació»
(2Co 6,1-2).

Cridats a la reconciliació.

L'Esperit ens demana avançar en el camí d'una conversió personal i missionera

150. Reprodueix, com a signe de plena comunió amb el papa Francesc i pel moment que viu la nostra diòcesi de Mallorca, les seves paraules que assenyalen **el camí personal i comunitari que us convid a fer**: «En vista a fer que aquest impuls missioner sigui cada vegada més intens, generós i fecund, exhort també cada Església particular a entrar en un procés decidit de discerniment, purificació i reforma» (EG 30). D'altra part, hem de ser capaços d'autocrítica i discernir, per tal de purificar i reformar. Per això, convé estar atent a tot allò que l'Esperit diu a la nostra Església. Posem-hi l'actitud d'escolta, que és la base necessària per a la pregària, el diàleg i la força interior que prepara una actuació renovada. Ni podem deixar les coses com estan quan aquestes no signifiquen res per al moment que vivim ni responen a les preguntes que la gent es fa. La crida que se'ns fa és que «totes les comunitats procurin posar els mitjans necessaris per avançar en el camí d'una conversió pastoral i missionera, que no pot deixar les coses com estan» (EG 25). Som a temps perquè cadascú pugui donar amb generositat allò que Déu li demana.

151. Per això i per a portar-ho a terme, convé comptar de cada vegada més amb tots els qui formam el Poble de Déu, germans i germanes de vida consagrada, laics i laiques, fent pinya amb els diaques i els preveres i, tots junts amb el bisbe com a signe d'unitat, en plena comunió de cor i de fets. També amb els **preveres dispensats** del exercici ministerial. Aquest és un moment en el qual Déu ens demana que ens acollim els uns als altres, que ens valorem positivament i posem en pràctica totes les possibilitats d'ajuda fraternal, que ens complementem en tot allò que ha de fer bé al conjunt de l'Església i que, al mateix temps, serà un benefici per a tota la societat. Deixem d'una vegada per sempre els judicis condemnatoris de persones per part dels qui es converteixen en jutges implacables dels seus germans i germanes i que els mou a passar el dia xafardejant i enverinant el temps, parlant malament dels altres. Aquesta forma de ser corromp qualsevol relació humana i fa impossible una convivència en pau viscuda en el goig de l'estimació i la confiança. Som cridats a metes més altes aconseguides pas a pas, amb esforç i renúncies, però elaborades amb l'amor amb què Jesús diu que ens hi mantinguem (cf. Jn 15,9).

152. No oblidem l'encàrrec de Jesús que és el d'estimar-nos

els uns als altres tal com Ell ens estima i així tothom coneixerà que som deixebles seus (cf. Jn 13,35). Aquesta és l'única força del testimoni i el que realment dona sentit a viure i a convida. No utilitzem el pensament, ni la llengua, ni la mirada, ni l'acció, ni les tecnologies de la comunicació per a fer mal, ni tampoc caiguem en la covardia de fer-ho des de l'anonimat, sembrant la mentida, la calúnnia i l'odi cap als altres. En qualsevol persona, però sobretot entre nosaltres, seguidors de Jesús, la nostra pràctica ha de ser la que descobrim en allò que és essencial a l'Evangeli, que és l'amor, la misericòrdia i el perdó sense límit, tal com ens ho demana Jesús. Pensem que el qui perdona sempre té la raó, desfà els cercles de la intolerància, del rancor i de la mentida.

153. Hem d'acceptar la diversitat de carismes amb els quals l'Esperit està enriquint la nostra Església i entendre que l'altre és un do per a mi, tant com jo he de ser un do per a ell. La intensificació del treball vocacional en vista al diaconat i al presbiterat ha de sorgir d'una profunda estimació per aquests ministeris ordenats, fent tot el possible per ajudar a discernir personalment i acompanyar aquells candidats en els quals veim indicis de vocació. Al mateix temps, és recomanable **no tenir cap dificultat d'indicar el possible camí vocacional** a aquells i aquelles en els quals veim possibilitat d'emprendre'l. Déu té molts camins per arribar a cadascú i una paraula d'ànim dita en un moment oportú pot provenir d'Ell. És qüestió de fidelitat i, al mateix temps, exigència d'anunciar-lo. Tots hauríem de quedar tranquils i contents d'haver actuat bé, perquè en un moment o altre hem fet el possible per desvetllar una vocació. Som instruments en mans de Déu, però Ell també se'n fia de la nostra oportuna actuació.

154. No és gens nou que us digui que **necessitam diaques i preveres com mai**, persones entregades del tot al servei de la Caritat i de la Paraula, autèntics referents de vida cristiana i promotors de fraternitat. Podem fer que canviï la fesomia de les nostres parròquies si som capaços de posar-nos-hi en ferm i si dedicam el temps –ho torn a dir– a allò que és essencial, pensant en el bé de tots i no servint interessos o projectes personals, que poden ser ben legítims, però que no edifiquen el conjunt del Poble de Déu. **Una opció radical per l'Evangeli suposa també unes certes renúncies.** Vull completar aquesta crida a la participació demanant a tots –especialment als laics i laiques i als membres de vida consagrada– aquella implicació que ajudi a trobar el propi lloc de servei dins la comunitat cristiana i sobretot com a presència enmig de la societat.

Acollir els preveres dispensats de l'exercici del ministeri i comptar-hi

155. Tots som enviats per Jesús amb encàrrec missioner, sabent que el deure de l'evangelització és per a tots. Deixau-me que ara em refe-
resqui de forma especial als qui en un moment determinat de la seva vida de
consagrats van demanar ser dispensats de l'exercici del ministeri sacerdotal i
avui poden seguir aportant la seva saviesa i dedicació des del seu testimoni
laical i familiar, des del seu nou estat de vida. La seva presència i actuació
pot ser molt beneficiosa dins les nostres parròquies i els grups cristians i,
des del nostre acolliment i col·laboració, hem de fer el possible perquè sigui
així. Des que vaig ser enviat a aquesta diòcesi he tingut interès de trobar-me
amb ells, escoltar-nos, comunicar-nos, conèixer-nos i aprofundir en la prò-
pia situació. És, crec, interessant i profitós el camí que junts anam fent de
trobada i reflexió. A més de les reunions habituals que tenim en petit grup,
ens estam trobant convidant tot el col·lectiu, i fent camí. En aquesta línia,
m'han impressionat les paraules que el bisbe i màrtir salvadoreny sant Óscar
A. Romero dedica als preveres «dispensats» després d'una reunió amb ells
que qualifica de «fraterna» i en què hi ha compartit la seva situació i les se-
ves preocupacions. Ell mateix diu que van estar molt contents que estigués
amb ells i que li proposaren la idea de crear una comunitat de base, a la qual
cosa —diu— que els va animar «ja que pel fet d'haver-se retirat del ministeri
no deixen de ser membres selectes de l'Església. Que el caràcter sacerdotal
que porten els capacita per una obra eclesial, des de la qual han de viure la
característica missionera i santificadora de l'Església. He vist en ells —afegeix—
molta sinceritat, molta cordialitat i un gran sentit d'adhesió a la jerarquia»
(9-IX-1979).

156. Voldria que veiéssiu amb bons ulls el que estam fent amb els
preveres que han estat dispensats de l'exercici del ministeri i que féssiu costat
a aquest gest de part de tots, que és la voluntat d'entrega i participació que
poden fer en el si de la comunitat cristiana i de presència en el món, aportant
el que són i el que viuen en la pròpia realitat de compromís en l'Església i
dins la societat. El papa Francesc ens anima a fer-ho. Després de les trobades
que hem fet, si hagués de dir unes paraules que sintetitzassin allò que podem
fer, diria **acollida, reconeixement, diàleg, trobada i integració**, sempre
que això no s'hagi donat en part o del tot. No partim de zero i potser això
ja ha estat present en el procés de cadascú (personal, familiar, professional,
creient...). Així i tot, sempre ens haurem de demanar com hem de plantejar

el treball que puguem fer: com a individus, com a família, com a col·lectiu de dispensats. Hauríem de pensar si hem de fer res junts, què ens cohesiona o unifica, a nivell de reflexió, de pregària, d'acció social i d'altres... Tindria sentit fer-ho des de la realitat ministerial, encara que no s'exercesqui. Després de la darrera trobada, i crec que amb molt d'encert, algú em deia que l'opció ha de ser l'evangelització. Ho veig un camí per aprofundir. No pens només en quin tipus de responsabilitat es pot exercir dins l'àmbit eclesial o de comunitat cristiana i per a la qual molts estan preparats, sinó sobretot des del compromís de presència dins la societat a través del món laical en tots els seus àmbits: familiar, professional, educatiu, cultural, polític, sindical, econòmic...

157. Tot això és possible en persones que han rebut una formació completa i que, en aquests moments, potser és necessari que ajudi a projectar-se sobre la realitat que vivim en tota la seva complexitat. L'exercici del ministeri viscut al llarg d'uns anys ha d'afavorir un treball actual i posterior. No s'hi pot renunciar i segurament molts no ho han fet. Quan s'ha viscut amb tota honradesa i fidelitat a la pròpia consciència, hi ha coses que no poden quedar aparcades, hi ha vivències que no s'obliden i romanen sempre actuals. Amb ells hem comentat prou vegades **com s'ha de viure el do sacerdotal sense exercir-lo ministerialment**. El sagrament hi és! I la gràcia sacramental és present, la unció no ha quedat anul·lada. Aquí és necessària una resposta personal, una forma personal i intransferible de viure-ho. Comptant amb la disponibilitat i les necessitats que van sorgint, la formació adquirida i les pròpies capacitats, ha de ser possible assumir determinades responsabilitats per al bé de la comunitat cristiana, de la qual formen part activa pels compromisos contrets. Veig que és una bona idea l'associació d'Amics del Seminari, com a espai de trobada de diferents procedències i compartir inquietuds, memòria, cultura i vida cristiana. Esper que, amb la bona voluntat de tots, l'acolliment mutu, la reflexió i la pregària constant, portem a bon terme tot allò que junts anam descobrint i comprometent-nos-hi. Procurem integrar sempre, mai excloure.

**Som una Església que existeix per al món,
per encarnar-nos-hi del tot, com ho fa Jesús**

158. Una Església «en sortida» no és una Església en retirada, és una Església amb les «portes obertes» perquè puguin «sortir» a anunciar l'Evangeli els qui s'han trobat amb Jesús i ho volen fer amb la

paraula i el testimoni. Ho diu el papa Francesc: «L'Església és cridada a ser sempre la casa oberta del Pare. Un dels signes concrets d'aquesta obertura és tenir temples amb les portes obertes a tot arreu. D'aquesta manera, si algú vol seguir una moció de l'Esperit i s'acosta buscant Déu, no es trobarà amb la fredor d'unes portes tancades» (EG 47). Sempre m'ha produït una sensació estranya passar pel carrer o per una plaça i veure que tot està obert, botigues, bars, cases, amb gent que hi és o que entra i surt i, justament l'església al mig, però tancada. Sempre que sigui possible, tinguem les esglésies obertes, és tot un signe d'acolliment i un reclam. Siguem creatius i posem-hi les condicions necessàries d'unes instal·lacions i d'unes persones que acullin i integrin. Més encara, quan per algú el fet de sortir vol dir fugir, com el cas del fill pròdig, deixem sempre les portes obertes perquè, quan retorni, pugui entrar de nou sense dificultat i rebí l'abraçada que tant espera i necessita.

159. Pens que, per tot el que he exposat fins ara i que demana una voluntat de renovació i posada al dia de la nostra Església particular de Mallorca, per fidelitat al moment que vivim i als homes i dones que constituïm la nostra societat illenca, hem de plantejar-nos **quina i com ha de ser la nostra presència** en aquesta. Quan Jesús ens diu que som sal de la terra i llum del món, què espera i com ens implica pràcticament a nosaltres? Hem de tenir clar que som una Església «en sortida», que aquesta Església no és un fi en si mateixa, sinó que existeix per al món, per a portar-hi Jesús i l'Evangeli, perquè el món conegui com Déu l'estima i rebí la notícia i l'escalf d'aquest amor a través nostre. Per portar-ho a terme és necessari un canvi interior que ens ajudi a entendre que «l'Església evangelitza –ho diu sant Pau VI– quan, amb la sola força divina del missatge que proclama, mira de convertir al mateix temps la consciència personal i col·lectiva dels homes, l'activitat en la qual estan compromesos, la seva vida i els seus ambients concrets» (EN 18).

160. Som deixebles missioners, ja que «tot cristià és missioner en la mesura en què s'ha trobat amb l'amor de Déu en Crist Jesús» (EG 120). Aquesta ha de ser la nostra experiència diària descoberta en la pregària i en l'exercici de la caritat envers els nostres germans més necessitats i que més sofreixen. Hi ha d'haver un necessari equilibri. El papa Francesc ens diu que «no és sa estimar el silenci i defugir la trobada amb l'altre, desitjar el descans i rebutjar l'activitat, cercar la pregària i menysprear el servei. Tot pot ésser acceptat i integrat com a part de la pròpia existència en aquest món, i s'incorpora en el camí de la santificació. Som cridats a viure la contemplació també

enmig de l'acció, i ens santificam en l'exercici responsable i generós de la pròpia missió» (GE 26). D'aquí, la importància primordial del **testimoniatge de vida**, que comença essent proclamació silenciosa i eficaç, sense paraules, provocant interrogants irresistibles, fins a fer-se explícit anunciant el nom, la doctrina, la vida, les promeses, el regne, el misteri de Jesús de Natzaret, Fill de Déu (cf. EN 21-22)

Com ho fa el llevat, siguem presents en la cultura i l'ensenyament, la política i l'economia

161. Fa més de cinquanta anys, sant Pau VI ja deia que «la **ruptura entre Evangeli i cultura** és, sense cap mena de dubte, el drama de la nostra època, com ho fou també en altres èpoques. D'aquí que calgui fer tots els esforços en vistes a una generosa evangelització de la cultura i, més exactament de les cultures. Aquestes han de ser regenerades pel trobament amb la bona nova. Però aquest trobament no es durà a terme si la bona nova no és proclamada» (EN 20). Com la força de transformació que té el llevat, la presència dels cristians en el cor de la societat aportant-hi l'Evangeli –també diu sant Pau VI– és un pas complex, amb elements variats: renovació de la humanitat, anunci explícit, adhesió del cor, entrada en la comunitat, acolliment dels signes, iniciatives d'apostolat (cf. EN 24). Aquests elements són complementaris i mútuament enriquidors, per tal de recompondre'ls i no oposar-los entre si. D'això, n'hem de fer exercici constant. Fa més de cinquanta anys, el Concili Vaticà II ho va deixar molt clar i, des de sant Joan XXIII, sant Pau VI, Joan Pau I, sant Joan Pau II, Benet XVI i ara el papa Francesc, l'Església no s'ha aturat de repetir-ho. Per aquest indret també ha caminat el Sínode diocesà de Mallorca, tal com ho va intuir el bisbe Teodor Úbeda i ho van consignar les propostes a dur a terme, moltes de les quals de vigent actualitat. És important, també dins l'Església, no perdre el sentit de la seva memòria històrica, quan aquesta és enormement positiva i és una invitació a ser-hi feels, a fer-ne una «tradició viva».

162. «**L'anunci a la cultura** –diu el papa Francesc– implica també un **anunci a les cultures professionals, científiques i acadèmiques**. Es tracta del trobament entre la fe, la raó i les ciències, que procura desenvolupar un nou discurs de la credibilitat, una original apologètica que ajudi a crear les disposicions perquè l'Evangeli sigui escoltat per tots. Quan algunes categories de la raó i de les ciències són acollides en l'anunci del missatge,

aquestes mateixes categories es converteixen en instruments d'evangelització; és l'aigua convertida en vi. És allò que, assumit, no sols és redimit sinó que es torna instrument de l'Esperit per il·luminar i renovar el món» (EG 132). Des d'aquí vull animar i donar suport a totes les iniciatives dels qui estau compromesos a treballar la relació fe-cultura des de qualsevol àmbit en el qual sou presents, des de la universitat fins als instituts i col·legis, com tota altra forma de diàleg intercultural, en el qual la religió té una paraula a dir i els creients un testimoni coherent de vida a donar. També així ho descriu el papa Francesc: «Les universitats són un àmbit privilegiat per a pensar i desenvolupar aquest interès evangelitzador d'una manera interdisciplinària i integradora. Les escoles catòliques, que intenten sempre conjugar la tasca educativa amb l'anunci explícit de l'Evangeli, constitueixen una aportació molt valuosa a l'evangelització de la cultura, fins i tot als països i ciutats on una situació adversa ens estimuli a usar la nostra creativitat per trobar els camins adequats» (EG 134). És un repte constant per als nostres col·legis diocesans i per a les **escoles d'inspiració cristiana** haver de ser configuradors de cultura des de l'Evangeli i alhora bons interlocutors amb la diversitat cultural en la qual estam immersos. El diàleg hi ha de ser i hem de ser els primers a donar un bon exemple.

163. Sempre he valorat i admirat els **cristians que han optat per un compromís en el món de la política**, assumint responsabilitats de govern en els diversos organismes públics al servei de la nostra societat. M'unesc a la pregària del papa Francesc, que faig meua i us l'ofereix per a compartir-la, quan demana a Déu «que cresqui el nombre de polítics capaços d'entrar en un autèntic diàleg que s'orienti eficaçment a curar les arrels profundes i no l'aparença dels mals del nostre món... Preg al Senyor que ens regali més polítics que patesquin de debò per la societat, pel poble, per la vida des pobres» (EG 205). No deixem de pregar per ells, la Paraula de Déu també ens ho demana. Són els qui tenen una responsabilitat directa en els camins de solució de moltes qüestions que avui es plantegen, algunes de les quals molt urgents perquè afecten persones, famílies i col·lectius vulnerables, a qui no se'ls reconeix la dignitat.

164. Compartim la visió de **contemplar la política com una altíssima vocació, una de les formes més precioses de la caritat**, perquè cerca el bé comú. Al mateix temps i seguint la mateixa reflexió, «és imperiós que els governants i els poders financers aixequin la mirada i ampliiin les seves perspectives, que procurin que hi hagi treball digne, educació

i cura de la salut per a tots els ciutadans». «I per què no acudir a Déu a fi que inspirei els seus plans?». **Respecte dels qui s'han compromès en aquests camps tenim el deure d'acompanyar-los en la seva opció de fe.** En aquest sentit i des de la nostra diòcesi, els he volgut fer participar d'aquelles qüestions que ens afecten a tots i en les quals hem de col·laborar conjuntament, i la intenció és seguir-ho fent. Per això és important compartir documents i accions que mostren la implicació mútua en tot allò que és per al bé de tota la comunitat humana.

165. De fet, pensant en els cristians entregats a la política serà bo que entenguin com **la fe ha d'inspirar i il·luminar les decisions** que han de prendre, sempre pensant en el bé de tots, i que sentin el recolzament de la comunitat cristiana, compartint moments de reflexió i pregària. Amb el papa Francesc compartim el convenciment que «a partir d'una obertura a la transcendència podria formar-se **una nova mentalitat política i econòmica** que ajudaria a superar la dicotomia absoluta entre l'economia i el bé social». En concret i seguint l'indicador de Jesús que «si algú vol ser el primer, que es faci el darrer de tots i el servidor de tots» (Mc 9,35), sant Pau VI deia que «prendre seriosament la política en els seus diversos nivells –local, regional, nacional i mundial– és afirmar el deure de cada persona, de conèixer quin és el contingut i el valor de l'opció que se li presenta i segons la qual cerca realitzar col·lectivament el bé de la ciutat, de la nació, de la humanitat» (OA, 46. Citat pel papa Francesc en el Missatge per a la Jornada Mundial de la Pau del 1r de gener d'enguany). Amb els polítics hem compartit els diferents punts de reflexió que ofereix, enviant-los personalment el document el desafiament d'una bona política per aprofundir: caritat i virtuts humanes per a una política al servei dels drets humans i de la pau; els vicis de la política; la bona política promou la participació dels joves i la confiança en l'altre; no a la guerra ni a l'estratègia de la por; un gran projecte de pau. Entre les coses que no podem callar pel clam que ens arriba, des de Càritas Mallorca feim sis propostes polítiques o mesures per protegir els Drets de les persones, per tal d'aconseguir una societat més justa i solidària. Com a agent de transformació de la societat, Càritas Mallorca reclama a les forces polítiques un marc legislatiu que garanteixi els Drets Humans i protegeixi la dignitat de totes les persones, especialment de les persones en situació de pobresa. Les propostes són les següents:

1. Més polítiques socials amb actuacions cap als col·lectius més desfavorits

2. Dret a un habitatge digne, prioritzant les peticions de famílies necessitades
3. Promoció de la feina decent, amb condicions laborals justes i d'igualtat salarial
4. Accions d'acollida cap a les persones migrants i recolzament humanitari
5. Igualtat de drets entre homes i dones, denunciant qualsevol violència
6. Suport al tercer sector per una educació del bé comú i de la participació ciutadana

166. També diu el papa Francesc que **vivim en un poble amb molts rostres**, la qual cosa ens fa adonar que «cada poble, en el seu esdevenir històric, desenvolupa la seva pròpia cultura amb legítima autonomia. Això es deu al fet que la persona humana “per la seva mateixa naturalesa té absoluta necessitat de la vida social” i està sempre referida a la societat, on viu una manera concreta de relacionar-se amb la realitat. L'ésser humà està sempre culturalment situat: “naturalesa i cultura es troben unides estretíssimament.” La gràcia suposa la cultura, i el do de Déu s'encarna en la cultura de qui el rep» (EG 115, citant el Concili Vaticà II en la seva constitució GS 36, 25 i 53). Per això i en nom del dret humà de la llibertat religiosa, volem que els polítics valorin el missatge de l'Església fonamentat en Jesús i l'Evangeli, un missatge que és un bé per a tota la societat humana. És l'objectiu que volem compartir per a viure una **autèntica laïcitat positiva** que integra tot allò que va a favor de la dignitat de la persona humana, vivint una antropologia que la col·loca al centre de tot, en nom de Déu. Des d'aquesta perspectiva, volem caminar units per a treballar junts i trobar-nos en aquells moments en els quals s'ha assumit la representativitat del poble, independentment d'ideologies i opinions personals. Molt per damunt de les diferències que pugui haver-hi, hem de crear espais comuns de cooperació per al bé comú. L'Església no existeix per a si mateixa, sinó per al món, per a ser ferment d'Evangeli i element de renovació.

Qüestionari **per a reflexionar personalment i/o en grup**

1. Quins àmbits –llocs, institucions i grups– de la nostra vida eclesial necessiten ser reformats perquè ja no responen a les exigències del moment que vivim i demanen una conversió personal i comunitària? Posem prioritats o urgències. Quins noves actituds ho han de fer possible?
2. Què significa per a nosaltres l'expressió «Església en sortida i de portes obertes» i quines exigències comporta?
3. En concret, què ens diu (i què em diu) el terme «evangelitzar»? Com l'aplicam als camps de la cultura en general i de l'ensenyament, de la política i de l'economia? Què ha d'aportar la nostra Església de Mallorca a aquests camps? Qui ho ha de dur a terme?
4. Parlant de memòria històrica i de tradició viva, fa vint anys que es va celebrar el Sínode Diocesà de Mallorca, què en queda d'aquella experiència perquè també avui ho puguem recuperar, valorar i assumir novament com a quelcom perenne que no podem oblidar?
5. En relació amb tots els temes tractats en aquest capítol, quins gests de conversió ens demana l'Esperit ara i aquí?

Pregària

Què hi ha en el nostre desert? Què hi descobrim?
Per què ens demanes, Jesús, què hi hem sortit a veure?
Potser ens demanes que ens mirem a nosaltres mateixos?
Ens vols fer dir si som o no canyes sacsejades pel vent?
Però, per quin vent?, per quins vents?

Veim la mediocritat de les nostres paraules
i la tebiesa dels nostres fets..., tanta mediocritat!
Programam més activitats que no accions transformadores...
Coneixem el buit espiritual que pateix el nostre poble
i també el llast dels moments d'indiferència.

Sabem que en el baptisme ens has fet profetes.
No ho entenem! Sembla i tot que no ho sabem.
No entenem que et fiïs tant de nosaltres!
Tenim la impressió de no saber-ne més,
som espiritualment massa joves, o infants,
i encara que passin els anys deim: com sabré parlar?

Però Tu, impassible, em toques els llavis
i em poses la mà a la boca i em dius:
«Ves on jo t'enviaré, digues el que jo t'ordenaré.
No tenguis por de ningú.
Jo seré al teu costat per alliberar-te.
T'ho dic jo el Senyor!»
Sent el desconcert que em dona tanta confiança.
Ben cert que no ho meresc, però Tu encara em dius:
«Abans de formar-te en les entranyes de la mare,
jo et coneixia;
abans que sortissis del seu ventre,
et vaig consagrar profeta, destinat a les nacions.»

Jesús, començ a comprendre que un profeta
no és una canya sacsejada pel vent,

TEMPS FAVORABLE PER AL DISCERNIMENT,
la purificació i la reforma que necessitam

ni és un home que viu i vesteix delicadament.
Difícil ho tindria per acceptar la missió encomanada:
«Des d'avui et don poder sobre nacions i regnes,
per arrencar i enderrocar;
per destruir i esfondrar,
per construir i plantar.»
Acompanya'ns sempre i que siguem veu de la teva Paraula.

—190—

—191—

ESCENARIS DE SEMPRE I CAMPS NOUS
que han de ser atesos de forma urgent

«... Anem a altres llocs, als pobles veïns,
a predicar-hi, que per això he vingut»
(Mc 1,38)

«La promesa és també per als qui són lluny,
tants com en cridarà el Senyor»
(Ac 2,39)

Hi ha una crida per anar allà on potser no ens hi hem fet presents mai. Pensem lloc i persones.

Nous temps demanen respostes noves!

167. Pensar una Església que, com diu Diognet (s. II), és com l'ànima dins el cos social, i sobretot com la vol Jesús quan ens envia a viure la fe compromesos en el cor del món, és el que m'ha duit, amb el Consell episcopal i altres cercles de reflexió, a reorganitzar el treball de les vicaries, delegacions i secretariats diocesans, com també alguns serveis que, en aquests moments, hem cregut necessaris. Hem partit del que hi ha i ja camina, per potenciar-ho, i hem volgut obrir alguns camins nous per a respondre a nous reptes. Això vol dir que, segons que ho demanin les circumstàncies i els signes dels temps, podem crear nous espais de treball pastoral que responguin a les necessitats que es presentin.

168. Entre aquells, la renovació de càrrecs a la nostra Catedral, tant pel que fa a nous canonges com a càrrecs interns, el diàleg Fe-cultura, la pastoral de l'Ecologia i la cura de la Creació, la recuperació de Justícia i Pau, el diàleg amb les altres religions i cultures, la pastoral del turisme, l'atenció a les noves pobreses per part de Caritas i de forma específica als immigrants i refugiats, l'acollida de parelles i famílies en conflicte, l'acompanyament de persones i situacions de dol, l'atenció i acompanyament del clergat, dels professors cristians, dels col·legis diocesans i en concret de la seva pastoral i de l'atenció als professors de religió i un nou perfil de la pastoral de la comunicació. Unit tot això a una renovació dels altres organismes de la diòcesi amb la feina i la missió de sempre a la qual no podem renunciar, però amb la presència dels vicaris, delegats, responsables de secretariats i caps de servei.

169. Volem que prenguin una nova fesomia les opcions per la Iniciació cristiana i la formació a tot nivell per la necessitat que hi ha, la pastoral de la salut en quant a presència i acompanyament dels malalts i les famílies als hospitals, residències de gent gran i domicilis. Valoram molt i sempre s'ha d'anar potenciant l'educació dels infants, dels adolescents i dels joves des de la pastoral de joventut i vocacional i l'enorme i valuosa feina que es fa en els col·legis diocesans i altres col·legis religiosos i públics. Potser també seria bo pensar en una pastoral de l'esport i en una certa presència cristiana a les grans àrees comercials, tot oferint un espai religiós que convidi al silenci i a la pregària. Vivint els desafiaments de les cultures urbanes, a la ciutat, sobretot, «el tema religiós està mediatitzat per diferents estils de vida, per costums associats a un sentit temporal, territorial i relacional, que difereix dels estils dels habitants rurals. En les seves vides quotidianes els ciutadans

moltes vegades lluiten per un sentit profund de l'existència que sol comportar també un fons sentit religiós. Necessitam contemplar-lo per **aconseguir un diàleg com el que el Senyor va desenvolupar amb la samaritana**, al costat del pou, on ella provava de sadollar la seva set (cf. Jo 4,7-26)» (EG 72).

170. En aquest ambient d'acció evangelitzadora adquireix força i sentit qualsevol celebració cristiana, especialment l'Eucaristia; per això la litúrgia en les seves diferents modalitats (des del baptisme fins a les exèquies) té una importància fonamental per a la vida cristiana i s'ha de celebrar amb tota la seva dignitat i el seu sentit. Té a veure amb aquest aspecte celebratiu, la pietat popular com a expressió de la fe senzilla del poble, arrelada en innombrables costums i tradicions propis de les festes populars, juntament amb les peregrinacions, les romeries i els aplecs que s'organitzen entorn dels santuaris i les ermites. Entre nosaltres, a Mallorca, el **santuari de la Mare de Déu de Lluc, centre espiritual de devoció** a la Mare de Déu i espai privilegiat de descoberta i acompanyament cristià, lloc de la nostra identitat cultural i d'estimació a la pròpia llengua, on fins i tot el turista pot convertir-se en pelegrí; amb els altres santuaris i el seu tarannà propi; amb les **cases d'espiritualitat** existents; volem que siguin resposta a la demanda religiosa i cristiana que hi ha en el cor del nostre poble, àmbits d'acompanyament espiritual i d'escolta, espais d'identitat cultural i centres d'irradiació dels valors humans i cristians que poden ser element de transformació social segons el model evangèlic proposat per Jesús. En certs llocs, haurem d'aplicar el context del que anomenam atri dels gentils perquè tota persona s'hi trobi com a casa. Fonamentalment –ho vull repetir una vegada més– hem de fer l'esforç perquè siguin un espai d'acolliment, de pregària, de misericòrdia, de reconeixement de la multiculturalitat i d'enriquiment humà i espiritual mutu, sempre mantenint la identitat cristiana perquè no quedi enfosquit l'anunci de la persona de Jesucrist.

El nostre compromís ecològic i la cura dels béns de la Creació

171. No podem deixar d'estar a l'aguait en el nostre **compromís amb l'ecologia i la cura de la Creació**. Als inicis dels anys 90 les Esglésies de les Illes Balears i Pitiüses vam ser pioneres en oferir unes *Pautes d'actuació cristiana en relació amb l'Ecologia i el Turisme*, interrelació que ja plantejava els seus problemes ecològics, socials, econòmics i laborals a les nostres Illes.

Ara, ha estat el papa Francesc el qui ha volgut obrir els ulls a la humanitat davant d'aquest fenomen ecològic i la urgència de respondre al deteriorament del nostre planeta, la nostra casa comuna. És d'obligada lectura la carta encíclica *Laudato si'* –Lloat siau– sobre la cura de la casa de tots. I no sols la lectura, serà important fer-ne objecte de diàleg que ajudi per a la mentalització i sobretot per a un nou comportament que sigui expressió de noves actituds ecològiques. Tot això és el que ha fet que hàgim creat una nova delegació diocesana sota el nom de pastoral de l'Ecologia i Cura de la Creació. És molt lloable el treball que s'hi està fent i que presenta propostes ben innovadores a oferir a les nostres comunitats i a altres grups socials que les vulguin acollir. No les desestimem quan ens les presentin.

172. Aquesta és la crida que ens fa el papa Francesc: «El desafiament urgent de **protegir la nostra casa de tots** inclou la preocupació d'unir tota la família humana en la recerca d'un desenvolupament sostenible i integral, ja que sabem que les coses poden canviar. El Creador no ens abandona, mai no ha fet marxa enrere en el seu projecte d'amor, no es penedeix pas d'haver-nos creat. La humanitat encara posseeix la capacitat de col·laborar per a construir la nostra casa comuna. Desitjo reconèixer, encoratjar i regraciar tots els qui, en els més variats sectors de l'activitat humana, estan treballant per garantir la protecció de la casa que compartim. Mereixen una gratitud especial els qui lluiten amb vigor per resoldre les conseqüències dramàtiques de la degradació ambiental en les vides dels més pobres del món. Els joves ens reclamen un canvi. Ells es pregunten com és possible que es pretengui construir un futur millor sense pensar en la crisi de l'ambient i en els sofriments dels exclosos» (LS 13).

173. «Faig una invitació urgent –diu el papa Francesc– a un **nou diàleg sobre la manera com estam construint el futur del planeta**. Necessitam una conversa que ens unesqui a tots, perquè el desafiament ambiental que vivim, i les seves arrels humanes, ens interessin i ens impacten a tots. El moviment ecològic mundial ja ha recorregut un llarg i ric camí, i ha generat nombroses agrupacions ciutadanes que han ajudat a la conscienciació. Lamentablement, molts esforços per buscar solucions concretes a la crisi ambiental solen ser frustrats no sols pel rebuig dels poderosos, sinó també per la falta d'interès dels altres. Les actituds que obstrueixen els camins de solució, fins i tot entre els creients, van de la negació del problema a la indiferència, la resignació còmoda o la confiança cega en les solucions tècniques. Necessitam una solidaritat universal nova. Com van dir els Bisbes

de Sud-àfrica, "es necessiten els talents i la implicació de tothom per a reparar el dany causat per l'abús humà a la creació de Déu". Tots podem col·laborar com a instruments de Déu per a la cura de la creació, cadascú des de la seva cultura, la seva experiència, les seves iniciatives i les seves capacitats» (LS 14). De feina, n'hi ha per a tots! Comencem, però, per les actituds de fons que il·luminen aquesta **pregària per la nostra terra** del papa Francesc en la seva encíclica *Laudato si'*.

Pare nostre que sou present en tot l'univers
i en la més petita de les vostres criatures,
vós que envoltau amb la vostra tendresa tot el que existeix,
vessau en nosaltres la força del vostre amor
perquè tinguem cura de la vida i de la bellesa.
Inundau-nos de pau, perquè visquem com a germans i germanes
sense fer mal a ningú.
Pare dels pobres,
ajudau-nos a rescatar els abandonats i oblidats d'aquesta terra
que tant valen als vostres ulls.
Guariu les nostres vides,
perquè siguem protectors del món i no depredadors,
perquè sembrem formosor
i no contaminació i destrucció.
Tocau els cors
dels qui cerquen només beneficis
a costa dels pobres i de la terra.
Ensenyau-nos a descobrir el valor de cada cosa,
a contemplar admirats,
a reconèixer que estam profundament units
amb totes les criatures
en el nostre camí cap a la vostra llum infinita.
Gràcies perquè estau amb nosaltres cada dia.
Encoratjau-nos, si us plau, en la nostra lluita
per la justícia, l'amor i la pau.

174. Un nou escenari, per les noves circumstàncies que avui el rodegen, és el de **la mort del cristià i la pastoral del dol** com a acompanyant necessari en un moment tan especial per a totes les famílies i persones que se'n veuen afectades. Són milenars i milenars els qui al llarg de l'any es fan present en els tanatoris i els cementeris i tenen el dret de ser atesos i acompanyats per part de la comunitat cristiana, tant des del punt de vista humà

com espiritual, unit també al que s'haurà treballat preventivament a les cases, als hospitals i residències, des de la pastoral de la salut durant el temps de la malaltia. Aquesta és una pastoral prioritària que s'ha de plantejar cada comunitat parroquial, amb atenció pastoral i de voluntariat, fent-se present allà on faci falta per atendre-la. Pensem que a l'Evangeli és una de les claus importants de l'actuació de Jesús. Mirem d'organitzar-nos per a fer-ho de la millor manera possible.

Recuperar la veritat i la bellesa de la llengua, de les festes populars i tradicions religioses

175. El nostre poble mallorquí viu al llarg de l'any moltes tradicions en el decurs de les festes populars, la majoria arrelades en un esdeveniment de significat religiós o en la devoció al Senyor, a la Mare de Déu o a qualche sant. Normalment, la celebració festiva inclou l'Eucaristia. No podem negar, tanmateix, que en certs moments i llocs, aquesta tradició religiosa va perdent identitat, es van assecant les arrels que li donen vida i el que hauria de ser una expressió de laïcitat positiva esdevé un laïcisme que, fins i tot, pot arribar a degenerar en una negació del seu origen i convertir-se en la ridiculització d'aquell esdeveniment religiós inicial que li havia donat sentit. Algunes, utilitzant indegudament elements religiosos, han pres aquest rumb. Crec que seria ben interessant, en aquests moments, fer un seriós estudi de la fenomenologia religiosa que envaeix les nostres viles i ciutats per tal de no perdre el seu sabor original i viure l'autenticitat d'una fe que vol ser coherent. Hem de vetlar perquè no es perdi el sentit del sagrat ni el respecte per unes tradicions que volen mantenir vives les seves arrels, al mateix temps que han de poder ser una manifestació sincera de fe. El que hem d'intentar és **fer de la pietat popular una nova forma d'evangelització.**

176. El papa Francesc diu que «**no convé ignorar la tremenda importància que té una cultura marcada per la fe**, perquè aquesta cultura evangelitzada, més enllà dels seus límits, té molts més recursos que una mera suma de creients enfront dels embats del secularisme actual. Una cultura popular evangelitzada conté valors de fe i de solidaritat que poden provocar el desenvolupament d'una societat més justa i creient, i posseeix una saviesa peculiar que cal saber reconèixer amb una mirada agraïda» (EG 68). Perquè estimam el nostre poble, la cultura que ens és pròpia, i en aquesta la nostra llengua com a vehicle de comunicació des de temps immemorial

en la llar familiar, d'art i bellesa, el reconeixement de tot allò que ens ha edificat i és patrimoni valuós de tots i ens defineix, necessitam saber d'on venim i qui som, sense renunciar a res d'allò que ens ha donat identitat i és carta de presentació davant tothom. També la immensitat d'immigrants i turistes que arriba a la nostra illa ha de poder gaudir de tots els elements de la nostra cultura que els ajudi a obrir-se a les dimensions del món, com, per descomptat, als valors de l'Evangeli i als d'una comunitat de fe que els acull, com a l'oferta d'un patrimoni que dona a conèixer la nostra identitat històrica, tant secular com religiosa.

177. La voluntat d'anar a l'essencial –com ho estam intentant– ens ha de moure a la imperiosa necessitat d'**evangelitzar les cultures per a inculturar l'Evangeli**. Per això, «en els països de tradició catòlica es tractarà d'acompanyar, cuidar, i enfortir la riquesa que ja existeix, i en els països d'altres tradicions religioses o profundament secularitzats es tractarà de procurar nous processos d'evangelització de la cultura, encara que suposin projectes a molt llarg termini. No podem, però, desconèixer que sempre hi ha una crida al creixement. **Tota cultura i tot grup social necessiten purificació i maduració**. En el cas de les cultures populars dels pobles catòlics, podem reconèixer algunes febleses que encara han de ser curades per l'Evangeli: el masclisme, l'alcoholisme, la violència domèstica, una escassa participació en l'Eucaristia, creences fatalistes o supersticioses, etc. És precisament la pietat popular el millor punt de partença per a sanar-les i alliberar-les» (EG 69). Més encara, hem de treballar per a mantenir vives les festes amb tradició religiosa pel seu origen, a fi d'evitar que es reconvertesquin en neofestes eliminant el seu contingut original i menystenint o ridiculitzant els signes religiosos que les definien.

Pietat popular, manifestacions religioses, obrerries, confraries i germandats

178. Seguim tenint en compte les constatacions i orientacions que el papa Francesc ens ofereix: «també és cert –diu– que a vegades l'accent, més que en l'impuls de la pietat cristiana, es col·loca en formes exteriors de tradicions de certs grups, o en suposades revelacions privades que s'absolutitzen. Hi ha cert cristianisme de devocions, propi d'una vivència individual i sentimental de la fe, que en realitat no respon a una autèntica "pietat popular". Alguns promouen aquestes expressions sense preocupar-se de la promoció

social i la formació dels fidels, i en certs casos ho fan per obtenir beneficis econòmics o algun poder sobre els altres...» (EG 70). El realisme amb el que tot això és exposat ens dona peu a **revisar-nos profundament** en tot allò que afecta les tradicions i les motivacions que porten a l'escenificació de moltes expressions de religiositat en certs actes de pietat de les nostres festes i les seves celebracions corresponents.

179. El papa Francesc parla del **desafiament de les cultures urbanes** i al mateix temps constata un fet, «la presència de Déu que acompanya les recerques sinceres que persones i grups realitzen per trobar suport i sentit a les seves vides. Ell viu entre els ciutadans promovent la solidaritat, la fraternitat, el desig de bé, de veritat, de justícia. Aquesta presència no ha de ser fabricada, sinó descoberta, desvelada. Deu no s'amaga a aquells qui el cerquen amb un cor sincer, encara que ho facin a les palpentes, de manera imprecisa i difosa» (EG 71). Ens convida a observar la ciutat amb mirada contemplativa, és a dir, amb una mirada de fe que descobresqui el Déu que habita a les nostres cases, als nostres carrers i places. A la ciutat, tenim moltes oportunitats per a realitzar el mateix diàleg que tenia Jesús quan la recorria. Es tracta de posar-s'hi i no desaprofitar qualsevol ocasió de trobada que se'ns presenti. «L'Església –segueix dient Francesc– és cridada a ser servidora d'un diàleg difícil» (EG 74) i «no podem ignorar que en les ciutats fàcilment es desenvolupen el tràfic de drogues o de persones, l'abús i l'explo-tació de menors, l'abandó d'ancians i malalts, diverses formes de corrupció i de crim» (EG 75). Aquest és el desafiament i la nostra realitat a transformar des d'una ferma actitud de conversió.

180. El fenomen social de les **confraries i germandats** mereix també una especial atenció. Hem convingut en la necessitat de formació i d'ajudar perquè la seva manifestació religiosa sigui sincera, cristiana i permanent. Per això, feim una crida a unes trobades de formació en la línia de la iniciació cristiana, convocant a tots els membres de les confraries i germandats a trobar-nos i pensar junts com ho podem fer de cada dia millor. **Volem que tota manifestació religiosa sigui expressió sincera d'una fe més arrelada en la vida.** Hem de saber bé qui som i per què feim les coses. Per això, anirà bé tenir en compte què és una confraria i si la dedicació i participació com a confreres contribueix a promocionar una cultura religiosa impregnada d'Evangelí, tant perquè acceptem ser evangelitzats com si la missió que assumim és la d'evangelitzar, convertint-nos en seguidors de Jesús que el donen a conèixer i, així, contagien a altres la seva fe. En això, amb el

papa Francesc, hi veim «valors de fe i de solidaritat que poden provocar el desenvolupament d'una societat més justa i creient» (EG 68), ja que –com va dir Benet XVI– «la confraria és un conjunt de germans que, volent viure l'Evangeli amb la certesa de ser part viva de l'Església, es proposen posar en pràctica el manament de l'amor, que impulsa a obrir el cor als altres, de manera especial als qui es troben en més dificultat». En aquest sentit estam decidits a fer camí i són molts els qui s'hi han implicat. Les darreres trobades que hem fet ens ho han fet veure i estam il·lusionats per la bona resposta que hi ha hagut. Encara hi queda molt de camí a fer, però ens hem compromès a fer-lo junts. El papa Francesc –referint-se a la identitat de les confraries– ha destacat aquestes tres notes que les han de definir i ajudar a posar en acció: **autenticitat evangèlica, sentit d'Església i ardor missioner**. Mostrant que les confraries han de caminar amb decisió cap a la santedat, diu que el sentit de pertinença a l'Església és un estímul per estimar més Jesucrist. Fem cas d'aquestes paraules seves: «Sigueu autèntics evangelitzadors. Que les vostres iniciatives siguin ponts que portin a Crist, sempre atents a la caritat, missioners de l'amor i la tendresa de Déu.»

Qüestionari **per a reflexionar personalment i/o en grup**

1. En aquests moments de projecció pastoral, on em veig implicat/da a treballar? Cap on he d'orientar el meu compromís? Què esper del conjunt de la nostra Església en relació amb la transformació social? És possible?
2. Com el nou organigrama ens pot ajudar a ser més presents en la nostra societat d'aquí i en el món ? Estudiem respostes concretes, passes que hem de donar sense esperar gaire i suggerim noves iniciatives que puguem dur a terme.
3. La invitació que ens fa el papa Francesc en relació amb la cura de la Creació, a què ens compromet personalment, com a membres de l'Església i de la societat?
4. Pel que ens pugui afectar, com hem d'orientar bé la missió de les confraries i germandats en el moment actual. Quina resposta s'ha de donar?
5. Quins nous escenaris socials necessiten més presència dels cristians? Posem prioritats en l'actuació que ha de fer cadascú i cada comunitat parroquial, moviment, grup, associació, als quals pertanyem.

Pregària

Us alabam, Pare, amb totes les vostres criatures,
que van sortir de la vostra mà poderosa.
Són vostres, i plenes de la vostra presència i de la vostra tendresa.
Alabat siau.

Fill de Déu, Jesús,
per vós foren creades totes les coses.
Us formàreu en el si maternal de Maria,
us féreu part d'aquesta terra,
i miràreu aquest món amb ulls humans.
Avui sou viu en cada criatura
amb la vostra glòria de ressuscitat.
Alabat siau.

Esperit Sant, que amb la vostra llum
orientau aquest món cap a l'amor del Pare
i acompanyeu el gemec de la creació,
vós viviu també en els nostres cors
per impulsar-nos al bé.
Alabat siau.

Senyor U i Tri, comunitat preciosa d'amor infinit,
ensenyau-nos a contemplar-vos
en la bellesa de l'univers,
on tot ens parla de vós.
Desvetlau la nostra alabança i la nostra gratitud
per cada ésser que heu creat.
Donau-nos la gràcia de sentir-nos íntimament units
amb tot el que existeix.

Déu d'amor, mostreu-nos el nostre lloc en aquest món
com a instruments del vostre afecte
envers tots els éssers d'aquesta terra,
perquè cap d'ells no és oblidat davant vostre.
Il·luminau els amos del poder i del diner

ESCENARIS DE SEMPRE I CAMPS NOUS
que han de ser atesos de forma urgent

perquè es guardin del pecat de la indiferència,
estimin el bé comú, promoguin els febles,
i tinguin cura d'aquest món que habitam.

Els pobres i la terra estan clamant,
Senyor, preneu-nos a nosaltres amb el vostre poder i la vostra llum,
per a protegir tota vida,
per a preparar un futur millor,
perquè vengui el vostre Regne
de justícia, de pau, d'amor i de bellesa.
Alabat siau.
Amén.

Pregària cristiana amb la creació (papa Francesc, a la *Laudato si'*)

—205—

—206—

—207—

EL CLERGAT, PASTORS SEGONS EL COR DE DÉU
davant, enmig i darrere el ramat,
sempre al servei de tots, atents i vetlant!

Aquesta és la promesa al poble, i Déu no falla:

«Us donaré pastors segons el meu cor»
(Jr 3,15)

L'estil, ens el dona Jesús:

«Jo som el bon pastor i don la vida per les ovelles»
(Jn 10,1-18).

A nosaltres ens toca aprofundir, meditar i pregar aquests textos, fonament de nostre ministeri. La recomanació que fa sant Pau als preveres d'Efes, en el moment del seu comiat:

«Vetlau per vosaltres mateixos i per tot el ramat,
del qual l'Esperit Sant us ha fet encarregats
perquè pastureu l'Església de Déu, que ell va adquirir
amb la sang del seu propi Fill»
(Ac 20,28)

EL CLERGAT, PASTORS SEGONS EL COR DE DÉU,
davant, enmig i darrer el ramat,
sempre al servei de tots, atents i vetllant!

**Batiats, confirmats, elegits i cridats, ungits i enviats
a ser bons pastors i bons sembradors de l'Evangeli**

181. Quin misteri d'amor és el que Déu ha obrat en la nostra vida per a ser el que som i fins arribar a ser el que Déu vol que siguem: ser existencialment allò que ja som sacramentalment. Tot un repte constant, però tractat i viscut amb goig i agraïment al Senyor. «Pastors segons el cor de Déu», aquest és el do que Déu ha volgut fer al seu poble a través de les nostres humils i febles persones, do sempre immerescut però ple de l'Esperit perquè no ens gloriem de nosaltres mateixos, sinó del tresor que portam en fràgils vasos d'argila. Enviats a sembrar i a sembrar bé, fent front a les males herbes que volen que no hi hagi bona collita. Sembrar bé vol dir fer-ho amb generositat, com aquell pagès que havia estat generós amb la terra i aquesta li retornava el fruit amb escreix. Ja ho diu clarament Pau als cristians de Corint: «el sembrador mesquí té una collita mesquina, i el generós, la té generosa. Que cadascú doni allò que el cor li diu, no de mala gana ni per força, perquè Déu estima els qui donen amb alegria» (2Co 9,6-7). Aquesta missió ens implica a tot el presbiteri i, en aquest, a mi el primer com a servent dels servents. Una missió que es converteix en testimoni per l'entrega personal i la dedicació exclusiva, ple de l'amor que demana Jesús, oblació total al servei de tots, concret i universal alhora.

182. Durant l'estiu, a principis del mes d'agost, el papa Francesc ens ha fet un valuós regal. És amb les seves paraules que em vull apropar a vosaltres, estimats germans preveres d'aquesta diòcesi de Mallorca, i compartir la qualitat de la vocació i el ministeri al qual hem estat cridats. Francesc ho fa amb el realisme d'una carta que ens ha d'arribar al cor. Segurament ja l'heu llegida, però tornau-hi les vegades que facin falta, com també a les homilies de la missa crismal de cada any. Són de sabor evangèlic i eclesial indescriptible per a viure amb entusiasme i a qualsevol edat el nostre sacerdoci. En aquesta carta dirigida als preveres en ocasió del 160è aniversari de la mort de sant Joan Maria Vianney, patró dels rectors, hi trobam ben descrits quatre moments que poden ser seguits i constants en la nostra vida: 1) moments de dolor (he vist l'aflicció del meu poble: Ex 3,7), 2); moments de gratitud (don gràcies constantment per vosaltres: Ef 1,16); 3) moments de coratge (el meu desig és que us senti encoratjats: Col 2,2); moments d'alabança (la meua ànima magnifica el Senyor: Lc 1,46). És allò que vivim!

183. Amb aquesta descripció **em vull unir als sentiments de**

EL CLERGAT, PASTORS SEGONS EL COR DE DÉU,
davant, enmig i darrer el ramat,
sempre al servei de tots, atents i vetllant!

pare i pastor que manifesta el papa Francesc juntament amb «la preocupació —diu— de veure que en no poques regions del món els nostres sacerdots se senten ridiculitzats i “culpabilitzats” per crims que no han comès i els diu que ells necessiten trobar en el seu bisbe la figura del germà gran i el pare que els encoratgi en aquests temps difícils, els estimuli i els sostingui en el camí». Per això i en comunió amb ell, faig meves les seves paraules i també us dic que «com a germà gran i pare també **vull estar a prop**, en primer lloc per agrair-vos en nom del sant Poble feel de Déu tot el que rep de vosaltres i, al seu torn, animar-vos a renovar aquestes paraules que el Senyor va pronunciar amb tanta tendresa el dia de la nostra ordenació i que constitueixen la font de la verdadera alegria: “Ja no us dic servents..., a vosaltres us dic amics” (Jn 15,15)». La carta va dirigida a tots els preveres, els quals, —ens diu— «sense fer soroll “ho deixau tot” per estar compromesos en el dia a dia de les vostres comunitats. A vosaltres que, com el Rector d’Ars, treballau en la “trinxera”, portau sobre les espatlles el pes de la jornada i la calor (cf. Mt 20,12) i, exposats a una infinitat de situacions, “donau la cara” quotidianament i sense donar-vos tanta importància, per tal que el poble de Déu estigui atès i acompanyat. Em dirigesc a cadascú de vosaltres que, tantes vegades, de manera desapercebuda i sacrificada, en el cansament o la fatiga, en la malaltia o la desolació, assumiu la missió com a servei a Déu i a la seva gent i, fins i tot amb totes les dificultats del camí, escriviu les pàgines més belles de la vida sacerdotal».

184. El to i el contingut d’aquesta carta del papa Francesc em remet a molts aspectes del decret sobre el ministeri i la vida dels preveres del Concili Vaticà II (PO) quan, referint-se a l’exercici de la triple funció sacerdotal, diu que «regint i pasturant el Poble de Déu, **els preveres són estimulats per la caritat del bon pastor a donar la vida per les ovelles**, disposats també al suprem sacrifici, seguint l’exemple d’aquells sacerdots que també als nostres temps no es negaren a lliurar la vida; i com que són educadors en la fe, tenint també ells «confiança de poder entrar al santuari gràcies a la sang de Crist» (He 10,19), s’adrecen a Déu «amb cor sincer en la plenitud de la fe» (He 10,22); mantenen ferma l’esperança davant els feels, fins a poder consolar els qui es troben en alguna tribulació amb el mateix consol que ells són consolats per Déu; com a dirigents de la comunitat, practiquen l’ascesi pròpia del pastor d’ànimes, tot renunciant a les pròpies comoditats i mirant no pel bé propi sinó pel de tots, per salvar-los; progressant constantment en el compliment d’un treball pastoral cada vegada més perfecte i, quan cal, disposats també a emprendre nous camins pastorals, sota el guiatge de l’Esperit d’amor,

EL CLERGAT, PASTORS SEGONS EL COR DE DÉU,
davant, enmig i darrer el ramat,
sempre al servei de tots, atents i vetllant!

que alena on vol» (PO 13). També nosaltres, com deia al principi d'aquesta carta, hem de demanar-nos –com ho ha de fer tot cristià– **quin tipus de molí som** i com estan d'adobades i renovades les aspes de la nostra vida per a recollir el «vent de l'Esperit» que sempre està en acció per a refrescar-nos i posar-nos en moviment.

El presbiteri, espai de fraternitat, lloc de la comunió eclesial per la revolució de la tendresa

185. També en el clergat patim la **crisi del compromís comunitari**. La tendència individualista tan pròpia del nostre temps ens afecta de tal manera que mentre parlem tant de comunitat sovint ens deixam arrossegar per actuacions que tenen com a referent únic el bé individual. El papa Francesc, conscient que aquesta tendència ens afecta, adverteix que «l'individualisme postmodern i globalitzat afavoreix un estil de vida que debilita el desenvolupament i l'estabilitat dels vincles entre les persones, i que desnatura els vincles familiars. L'acció pastoral ha de mostrar millor encara que la relació amb el nostre Pare exigeix i encoratja una comunió que curi, promogui i refermi els vincles interpersonals. Mentre en el món, especialment en alguns països, reapareixen diverses formes de guerres i enfrontaments, els cristians insistim en la nostra proposta de reconèixer l'altre, de curar les ferides, de construir ponts, d'estreñer llaços i d'ajudar-nos "mútuament a portar les càrregues" (Ga 6,2). D'altra banda, avui sorgeixen moltes formes d'associació per a la defensa de drets i per a la consecució de nobles objectius. Així es manifesta una set de participació de nombrosos ciutadans que volen ser constructors del desenvolupament social i cultural» (EG 67). Prou vegades, allò que estam exigint als altres a nivell secular ens costa fer-ho realitat en les nostres relacions dins la comunitat cristiana. Per això, **la conversió pastoral arriba quan s'ha donat el pas a nivell personal**. No cream fraternitat entre nosaltres ni donam testimoni de comunió eclesial si cedim a l'aïllament i ens tancam en l'autoreferencialitat, símptomes d'una immaduresa humana que no ens permet ser referents adults per als qui esperen molt de nosaltres. «L'aïllament –diu el papa Francesc– pot expressar-se en una falsa autonomia que exclou Déu, però també pot trobar en l'aspecte religiós una forma de consumisme espiritual a la mesura del seu individualisme malaltís» (EG 89). A la pregunta què han d'esperar de nosaltres?, la resposta és «una espiritualitat que els curi, els alliberi, els ompli de vida i de pau al mateix temps que els convoqui a la comunió solidària i a l fecunditat missionera».

EL CLERGAT, PASTORS SEGONS EL COR DE DÉU,
davant, enmig i darrer el ramat,
sempre al servei de tots, atents i vetllant!

186. Pel fet que l'individualisme aïlla, el resultat freqüent sol ser la soledat, però no una soledat volguda o desitjada com espai de recuperació interior, sinó patida. Amb la consciència de cos presbiteral i per la convicció de fe que formam una unitat espiritual que ens condiona positivament, **te-nim la responsabilitat –començant per mi mateix– d'apropar-nos els uns als altres i preocupar-nos de com cadascú viu i es troba.** Entre els preveres he pogut veure molts gestos d'aquesta proximitat, que es van multiplicant en la mesura en què la gent es troba i ho fa amb un cor senzill. No podem tolerar que un capellà es trobi tot sol. També val per a nosaltres allò que «l'Evangelí ens invita sempre a córrer el risc del trobament amb el rostre de l'altre, amb la seva presència física que interpel·la, amb el seu dolor i les seves reclamacions, en la seva joia que s'encomana en un cos a cos. La vertadera fe en el Fill de Déu fet carn és inseparable del do de si mateix, de la pertinència a la comunitat, del servei, de la reconciliació amb la carn dels altres. El Fill de Déu, en la seva encarnació, ens convida a la revolució de la tendresa» (EG 88).

187. Com en tota família, **el nostre presbiteri necessita la mútua acceptació cordial** entre els qui el formam i pertanyem a diferents generacions. Ens ha de guiar un únic sentiment fet de respecte, de valoració positiva, d'intercanvi constructiu, de diàleg freqüent, de comunicació d'experiències, de voluntat d'aprenentatge, de comunió en la pregària i reforçament dels vincles d'amistat. Tots hem d'aprendre de tots, però ho dic especialment per als més joves, ja que és bo créixer humilment al costat d'algú de més edat que amb la seva experiència pastoral pot ser un bon conseller i un savi acompanyant. No podem viure de la sospita, de la desconfiança, reduïts a tancar-nos en actituds defensives o creure que som els únics que feim bé les coses. Referint-se a les relacions noves que genera Jesucrist, el papa Francesc ens ajuda a descobrir una mar de possibilitats a posar en pràctica i diu que «avui, que les xarxes i els instruments de la comunicació humana han aconseguit desenvolupaments inaudits, sentim el desafiament de descobrir i transmetre la mística de viure junts, de barrejar-nos, de trobar-nos, de prendre'ns dels braços, de recolzar-nos, de participar d'aquesta marea un tant caòtica que pot convertir-se en una veritable experiència de fraternitat, en una caravana solidària, en un sant pelegrinatge. D'aquesta manera, les majors possibilitats de comunicació es traduiran en més possibilitats de trobament i de solidaritat entre tots. Si poguéssim seguir aquest camí, seria quelcom tan bo, tan guaridor, tan alliberador, tan esperançador! Sortir de si mateix per unir-se a altres fa bé. Tancar-se en si mateix és provar l'amarg verí

EL CLERGAT, PASTORS SEGONS EL COR DE DÉU,
davant, enmig i darrer el ramat,
sempre al servei de tots, atents i vetllant!

de la immanència, i la humanitat hi sortirà perdent amb cada opció egoista que facem» (EG 87). Per això, que no digui ningú que no necessita els altres, ja que ens necessitam mútuament.

L'exercici del ministeri, font d'espiritualitat sacerdotal

188. Hi ha una relació directa entre espiritualitat i ministeri, tant que hem de fer tot el possible perquè l'activitat pastoral no desgasti, sinó que santifiqui. La raó de fons d'aquesta relació positiva és la necessària **unitat de vida** en el qui ha rebut el sagrament de l'orde i tenint molt presents les prioritats de Jesús: els malalts i els pobres, la predicació, la trobada personal amb Jesús i l'actitud de constant conversió, la pregària i el cultiu de l'amistat. És important trobar en Jesús la referència a l'ús del temps en l'organització de la pròpia vida i de la pastoral. Demanem-nos amb freqüència, quin ús feia Jesús del seu temps?, com se'l distribuïa?, quina era la seva relació amb el Pare?, amb Maria i els familiars?, amb la gent? I, d'aquesta, amb qui concretament? En les respostes que puguem donar s'hi juga molt la nostra disponibilitat i la capacitat de comprensió del que cada dia vivim, amb les preocupacions pròpies i de la gent, amb les aspiracions i els desigs, també amb la realitat hostil que en determinades situacions i llocs ens toca viure. Com hem d'integrar-ho tot en una unitat de vida, que és la que ha de donar curs a la consecució de la santedat?

189. Una observació ampla sobre la manera d'exercir el nostre ministeri ens fa adonar que encara no hem aconseguit del tot descobrir-lo com a font de santificació personal. **Som hàbils en revisar les activitats pastorals, però no ho som tant en relació amb les actituds personals i la pròpia vida.** Ja fa uns anys que, en el Congrés d'espiritualitat sacerdotal, en un dels escrits conclusius, es deia que «contínuament passa per les nostres mans la gràcia del ministeri, sense que a vegades ens aturem a beure-la i per això, queim en la rutina i la superficialitat i correm el perill de convertir-nos en simples funcionaris del sagrat». En la mateixa anàlisi, es constata que «encara no hem aconseguit del tot un equilibri entre fer i ser, ja que falla en nosaltres l'escala de prioritats amb la consegüent dispersió interior». També es reconeix —com ja he apuntat abans— no haver-se tampoc aconseguit una adequada distribució del nostre temps, ja que en molts casos hi ha massa nervis i un activisme excessiu. En uns, hi falten moments de serenor i de pau

EL CLERGAT, PASTORS SEGONS EL COR DE DÉU,
davant, enmig i darrer el ramat,
sempre al servei de tots, atents i vetllant!

interior, mentre que en uns altres la falta de treball i d'activitat els produeix desensís i soledat. M'ha semblat important aconsellar un canvi d'actitud, especialment en edats més joves, quan «no acabam d'aprofitar degudament els models d'exemplaritat sacerdotal que s'han donat i s'estan donant entre nosaltres». Es tracta de rescatar la memòria exemplar dels majors i deixar-nos enfortir aprenent de la seva experiència.

Aprofitem totes les ocasions de trobada de pregària, de formació, d'organització i de seure junts a taula

190. Hi ha moments durant l'any que haurien de ser sagrats i que no podem desestimar de cap manera. Convé fomentar entre nosaltres –pel nostre bé i pel del poble de Déu– experiències positives de vida en comú, equips de treball i de revisió de vida, més unitat entre acció i celebració, entre vida interior i exercici de ministeri, moments de celebració i de convivència, formació permanent que ajudi no sols a saber sinó també a saber fer, temps de recés de pregària i d'exercicis espirituals, tant a nivell diocesà com per arxiprestats, unitats pastorals o grups afins que ja tenen el bon costum de trobar-se i compartir excursions i lleure. Cuidar la salut i el bon humor ens proporciona una vida sana, que necessitam per a dur a bon terme el nostre ministeri sacerdotal. Vull referir-me a dos aspectes fonamentals que el papa Francesc posa de relleu en relació a la santedat en el món actual. Són **l'alegria i el bon humor**. El sant és capaç de viure-ho i diu que «sense perdre el realisme, il·lumina els altres amb un esperit positiu i esperançat. Ser cristià és "goig en l'Esperit Sant" (Rm 14,17), perquè –com diu sant Tomàs d'Aquino– l'amor de caritat va seguit necessàriament del goig, ja que tot amant es gaudeix en l'amor a l'amat [...] D'aquí que la conseqüència de la caritat sigui el goig. Hem rebut la formosor de la seva Paraula i l'abraçam "enmig d'una gran tribulació, amb l'alegria de l'Esperit Sant" (1Tes 1,6). Si deixam que el Senyor ens tregui de la nostra closca i ens canviï la vida, llavors podrem fer realitat el que demanava sant Pau: "viviu sempre contents en el Senyor! Ho repetesc: viviu contents!" (Fl 4,4)» (GE 122). Arriba a dir-ho així de clar: «El mal humor no és un signe de santedat» (GE 126). Per això, afegim-hi **l'audàcia i el fervor**, fruit de no tenir por perquè comptam amb l'assistència de l'Esperit que ens empeny a anunciar l'Evangeli, ja que «la parresia és segell de l'Esperit, testimoni de l'autenticitat de l'anunci» (GE 132), audàcia, entusiasme, parlar amb llibertat, fervor apostòlic... Quan ho feim, els llocs on som tremolen, com va succeir als Apòstols quan pregaven junts.

EL CLERGAT, PASTORS SEGONS EL COR DE DÉU,
davant, enmig i darrer el ramat,
sempre al servei de tots, atents i vetllant!

191. Contemplem-nos amb la mateixa mirada d'amor de Déu. **Jesucrist ha fet de nosaltres uns sacerdots dedicats a Déu.** La carta als cristians hebreus diu que som escollits per a dedicar-nos a estar presents entre els homes, que cadascú de nosaltres és pres d'entre ells i «destinat a oficiar a favor dels homes davant Déu, oferint dons i sacrificis pels pecats, els propis i els del poble, capaços de ser indulgents amb ells, ja que ells mateixos experimenten per totes bandes la flaqueza» (cf. He 5,1-3). Com podem veure, es tracta d'un **servei humil**, fet per persones que experimenten per totes bandes la flaqueza i que no es poden apropiari de cap manera l'honor de ser sacerdot, com Crist que no es va atribuir mai a Ell mateix la glòria de ser-ho (cf. He 5,4-5). L'exemple de Crist accentua encara més el to humil del nostre ministeri, dedicat totalment a Déu. Vivim uns moments en els quals se'ns reclama insistentment aquesta dedicació a Déu i al poble cristià, que també parla en nom seu. Se'ns demana dedicar-nos de ple a fer realitat la missió rebuda en el dia de la nostra ordenació quan –amb les mans unides a les del bisbe– responíem afirmativament: Sí ho vull fer, amb l'ajuda de Déu! Estam, idò, davant d'una paraula que hem donat, la qual ens compromet per a tota la vida. És una promesa de comunió, de fidelitat, de sinodalitat, de coresponsabilitat, de plena disponibilitat a l'exercici del ministeri sacerdotal dedicat a Déu i al servei dels germans, de tot el poble i sense excepció de persones. És la promesa d'una **dedicació plena, total a Jesucrist**, únic sacerdot, i del qual adquireix sentit el nostre. Una dedicació que no té altra resposta que l'amor, a partir del qual duim a la pràctica l'exhortació que el bisbe ens va fer durant l'ordenació diaconal en entregar-nos el llibre de la Paraula de Déu: Rep l'Evangeli de Crist, del qual has estat fet missatger; i creu el que llegeixes, ensenya el que creus i practica el que ensenyis. Tota una proposta per a viure amb goig la coherència testimonial i la dedicació total.

192. Entre tantes coses que es podrien suggerir i que serà important que ens comuniquem fins i tot en un ambient distès de conversa normal (cosa que hauria de ser molt habitual entre nosaltres), vull subratllar-ne una de les més importants, que és l'exercici de la predicació i, en concret, l'**homilia**. Ja n'he parlat en altres moments, però ho vull concretar en aquells punts bàsics en què el papa Francesc en parla a *Evangeli Gaudium* núm. 135-159. Com a part fonamental del ministeri de la Paraula, diu que «la predicació dins la litúrgia requereix una seriosa avaluació per part dels Pastors [...]. L'homilia és la pedra de toc per avaluar la proximitat i la capacitat de trobament d'un Pastor amb el seu poble. De fet, sabem que els fidels li donen molta importància; i ells, com els mateixos ministres ordenats, molts cops

EL CLERGAT, PASTORS SEGONS EL COR DE DÉU,
davant, enmig i darrer el ramat,
sempre al servei de tots, atents i vetllant!

pateixen, uns en escoltar i altres en predicar. És trist que així sigui. L'homilia pot ser realment una intensa i feliç experiència de l'Esperit, un reconfortant trobament amb la Paraula, una font constant de renovació i de creixement» (EG 135). Frases com les que segueixen expressen el seu pensament i ens poden ajudar molt: amb la paraula, nostre Senyor es va guanyar el cor de la gent; es quedaven meravellats bevent els seus ensenyaments; sentien que els parlava com qui té autoritat; el qui predica ha de reconèixer el cor de la seva comunitat per tal de cercar on és viu i ardent el desig de Déu; l'homilia no respon a la lògica dels recursos mediàtics, però ha de donar fervor i sentit a la celebració; important la proximitat del predicador, la calidesa del seu to de veu, la mansuetud de l'estil de les seves frases, la joia dels seus gests; el Senyor es complau de debò a dialogar amb el seu poble i al predicador li toca fer sentir aquest gust del Senyor a la seva gent; el predicador té la boníssima i difícil missió d'unir els cors que s'estimen, el del Senyor i els del seu poble; «no ens predicam a nosaltres mateixos –diu sant Pau–, sinó que predicam Crist Jesús com a Senyor, i a nosaltres com a servents vostres per Jesús» (2Co 4,5).

193. El papa Francesc posa molt l'accent en la **preparació de la predicació**. Ho vull subratllar especialment perquè estam davant d'una acció pastoral de la qual no podem prescindir de cap manera. Moltes vegades m'he demanat quin col·lectiu hi ha a la nostra societat que pugui dirigir-se a milers de persones que cada setmana acudeixen a la celebració de l'Eucaristia? No m'ho he demanat només, sinó que en certes ocasions diverses persones representants d'institucions ciutadanes m'han fet veure la responsabilitat que tenim comptant amb la possibilitat de dirigir-nos a tanta gent. Francesc ens diu que «la preparació de la predicació és una tasca tan important que convé dedicar-hi un temps prolongat d'estudi, pregària, reflexió i creativitat pastoral» [...]. Arriba a afirmar que «un predicador que no es prepara no és "espiritual", és deshonest i irresponsable amb els dons que ha rebut» (EG 145). Seguim escoltant-lo: «La preparació de la predicació requereix amor. Hom sols dedica un temps gratuït i sense pressa a les coses o a les persones que estima. A partir d'aquest amor, hom pot aturar-se tant de temps com calgui, amb una actitud de deixeble: «Parlau, Senyor, que el vostre servent us escolta» (EG 146). Serà bo tenir presents aquestes indicacions: «Després d'invocar l'Esperit, el primer pas, fet des d'una actitud humil, és prestar tota l'atenció al text bíblic, tractar de comprendre adequadament les paraules que llegim i descobrir quin és el missatge principal» (cf. EG 147). D'aquí, la familiaritat amb la Paraula de Déu. Fixem-nos-hi bé: «el predicador és un contemplatiu

EL CLERGAT, PASTORS SEGONS EL COR DE DÉU,
davant, enmig i darrer el ramat,
sempre al servei de tots, atents i vetllant!

de la Paraula i també un contemplatiu del poble [...], prestant atenció al poble concret amb els seus signes i símbols, i responent a les qüestions que planteja» (EG 154). «Recordem –diu– que mai no s’han de respondre preguntes que ningú no fa, tampoc no convé oferir cròniques de l’actualitat per despertar interès: per això ja hi ha els programes televisius» (EG 155). Sant Pau VI deia que «els feels esperen molt d’aquest predicació i en treuen fruit a condició que sigui senzilla, clara, directa i adient» (EG 158, cf. EN 43). Tot això demana adaptació al llenguatge de la gent, escoltant molt i compartint la seva vida prestant-li una gustosa atenció i, al mateix temps, procurant que el llenguatge sigui positiu, ja que una predicació positiva sempre dona esperança, orienta cap al futur i no ens deixa tancats en la negativitat (cf. EG 158-159).

194. Acab aquest apartat sobre nosaltres, el clergat, referint-me de nou a la carta que el papa Francesc ens ha dirigit durant l’estiu. Ho faig per a subratllar encara més la manera com s’apropa i s’identifica amb els nostres goigs i esperances, amb les nostres tristeses i angoixes. «En la mesura –diu– que siguem feels a la voluntat de Déu, **els temps de purificació eclesial que vivim ens faran més alegres i senzills i seran, en un futur no llunyà, molt fecunds. No ens desanitem!** El Senyor està purificant la seva Església i ens està convertint a tots a Ell». Afegeix que «en moments de tribulació, fragilitat, així com en els de debilitat, quan la pitjor de totes les temptacions és quedar-nos rumiant la desolació fragmentant la mirada, el judici i el cor, en aquests moments és important –fins i tot m’animaria a dir crucial– no sols no perdre la memòria agraïda del pas del Senyor per la nostra vida, la memòria de la seva mirada misericordiosa que ens va convidar a jugar-nos-ho per Ell i pel seu Poble, sinó també animar-se a posar-la en pràctica i amb el salmista poder entonar el nostre propi cant de lloança perquè “perdura eternament la seva misericòrdia” (Sl 135)».

195. I afegeix un llarg llistat de «gràcies!» que és el reconeixement i la valoració de l’exercici del ministeri: «gràcies per la fidelitat als compromisos contrets; gràcies per l’alegria amb què heu sabut lliurar les vostres vides; gràcies per cercar enfortir els vincles de fraternitat i amistat en el presbiteri i amb el vostre bisbe; pel testimoniatge de perseverança i de coratge; gràcies per celebrar diàriament l’Eucaristia i pasturar amb misericòrdia en el sagrament de la reconciliació; gràcies per ungir i anunciar a tots, amb ardor, a temps i fora temps l’Evangeli de Jesucrist (cf. 2Tm 4,2); gràcies per les vegades en què, deixant-vos commoure en les entranyes, heu acollit els caiguts, curat

EL CLERGAT, PASTORS SEGONS EL COR DE DÉU,
davant, enmig i darrer el ramat,
sempre al servei de tots, atents i vetlant!

les ferides, donant escalf als seus cors, mostrant tendresa i compassió com el samarità de la paràbola (cf. Lc 10,25-37); gràcies, també, per la santedat del Poble fidel de Déu que som convidats a pasturar i, a través del qual, el Senyor també ens pastura i té cura de nosaltres». Ser mereixedors de tant d'agraïment em mou a fer-ne avaluació per a dir-me a mi mateix si en som prou digne, al mateix temps que vull fer extensives aquestes «gràcies!» a tots els qui el Senyor mitjançant l'Església m'ha confiat.

EL CLERGAT, PASTORS SEGONS EL COR DE DÉU,
davant, enmig i darrer el ramat,
sempre al servei de tots, atents i vetllant!

Qüestionari **per a reflexionar personalment i/o en grup**

1. És aquest una bona ocasió per a fer un repàs a la meva vida (bisbe, prevere, diaca) i anar descobrint com Déu m'ha anat acompanyant i guiant. Facem-ho per a donar-li gràcies i entonar, com Maria, un càntic d'alabança.
2. Com em trob d'ànims en aquests moments de la meva vida i, en concret, en l'exercici del ministeri episcopal, presbiteral i diaconal?
3. Com m'està ajudant la comunitat cristiana en aquest exercici? Em sent tot sol o acompanyat? Em deix acompanyar?
4. Particip amb facilitat en tot allò a què som cridats: exercicis espirituals, recessos de pregària, trobades d'arxiprestat o d'unitats pastorals, altres trobades amb companys, de moviments, etc.?
5. Quina o quines són les prioritats pastorals en la meva vida? A què dedic prioritàriament la jornada, un dia sencer? Com distribuesc el temps? En aquesta distribució, pens sobretot en mi mateix o en els altres?

EL CLERGAT, PASTORS SEGONS EL COR DE DÉU,
davant, enmig i darrer el ramat,
sempre al servei de tots, atents i vetlant!

Pregària

De quina forma podem ser icona de la teva presència?

«Qui em veu a mi, veu el Pare» -ens dius-
i, qui em veu a mi, pastor elegit, a qui veu?

T'has posat en el nostre lloc perquè n'aprenuem,
t'has adreçat a Déu amb clams i llàgrimes,
has après en els sofriments què és obeir,
has arribat a la plenitud de la manifestació de Déu
i t'has convertit en font de salvació eterna per a tots.

I, respecte de nosaltres, què?
T'has agenollat per a rentar-nos els peus
i ens has demanat amb tot l'amor del món
si hem entès el teu gest!
Has obeït Déu per fer la seva voluntat
i t'has agenollat per obeir-nos a nosaltres.

Els fruits de la teva entrega generosa
han madurat i segueixen madurant en el silenci,
el teu Esperit segueix omplint l'univers
i el carrega de la força del teu amor,
do de vida i de confiança a tota la humanitat.

Fes-nos servidors abnegats d'aquest amor,
en la nostra vocació de seguidors teus
en l'avui i en l'ara del nostre temps,
en cada missió que tenim dins el Poble de Déu.

Configura'ns a la teva imatge, Jesús sacerdot etern,
per tal que siguem deixebles missioners actius,
pastors i bons acompanyants del teu poble,
profetes de la Paraula i del teu Regne d'amor,
transmissors de la reconciliació, el goig i la pau,
plens del teu Esperit, atents als més pobres.

EL CLERGAT, PASTORS SEGONS EL COR DE DÉU,
davant, enmig i darrer el ramat,
sempre al servei de tots, atents i vetlant!

Fes-nos treballadors incansables del teu Regne
amb les famílies, icona de l'amor trinitari,
amb els preveres, icona teu, Crist Cap i Pastor,
amb els diaques, artesans de la Paraula i la Caritat,
amb els religiosos i religioses, icona del Regne que ve,
amb els laics i laiques, icona pluriforme enmig del món,
llavor evangèlica, sal i llum, llevat i tresor amagat,
Servidors d'aquesta Església som,
Església al servei de tots, universal, fruit madur.

14
STORS SEGONS
mig i darr
ei de tots,

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

[illegible]

14
STORS SEGONS
mig i darr
ei de tots,

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

MIRADA D'AFECTE AL NOSTRE SEMINARI I A LA VIDA CONSAGRADA i amb la implicació que vol Jesús

El «plus» que Jesús ens demana per a sortir de la mediocritat i arribar a ser lliures:

«El va mirar amb afecte i li va dir: només et falta una cosa:
ves, ven el que tens i dona-ho als pobres, i tindràs un tresor en el cel.
Després vine i segueix-me»
(Mc 10,17-22)

Davant del desconcert, diu Jesús:

«Us ho asseguro: tothom qui per mi i per l'Evangeli hagi deixat casa,
germans, germanes, mare, pare, fills o camps, rebrà ja en el temps
present cent vegades més de cases, germans, germanes, mares,
fills, camps, i també persecucions, i en el món futur, la vida eterna.
Molts passaran de darrers a primers, i molts, de primers a darrers»
(Mc 10,29-31)

Cal llegir, meditar i pregar el text complet per tal de conèixer a fons a
què ens crida Jesús.

Estimem el Seminari, és el cor de la diòcesi

196. No podem silenciar la preocupació que genera la manca de vocacions al ministeri sacerdotal. Per això i valorant al màxim la realitat present dels qui integren el grup dels qui s'hi preparen, **projectem una mirada d'afecte i gests de participació coresponsable en la marxa del Seminari.** Us ho deman de tot cor. És el que hem d'aconseguir de part de cada cristià, de cada comunitat parroquial i de cada moviment evangelitzador, com també de les persones concretes, preveres i diaques, consagrats i consagrades, laics i laiques de la nostra Església de Mallorca. A tots ens interessa que hi hagi vocacions, és a dir, respostes valentes a la crida que Déu fa a cadascú. No tan sols ens interessa, sinó que hem de fer el possible perquè aquestes respostes hi siguin, després d'ajudar a discernir quan algú s'ho planteja o quan l'ajudam que s'ho plantegi.

197. El papa Francesc fa aquesta constatació que és bo que tinguem en compte, tant a l'hora del diagnòstic com del discerniment vocacional: «En molts llocs escassegen les vocacions al sacerdoci i a la vida consagrada. Freqüentment això és degut a l'absència en les comunitats d'un fervor apostòlic contagiós, la qual cosa no entusiasma ni suscita atractiu. **On hi ha vida, fervor, ganes de portar Crist als altres, sorgeixen vocacions genuïnes.** Fins i tot en parròquies on els sacerdots són poc entregats i alegres, és la vida fraterna i fervorosa de la comunitat la que desperta el desig de consagrar-se enterament a Déu i a l'evangelització, sobretot si aquesta comunitat viva prega insistentment per les vocacions i s'atreveix a proposar als seus joves un camí d'especial consagració. Per altra part, malgrat l'escassetat vocacional, avui es té més clara consciència de la necessitat d'una millor selecció dels candidats al sacerdoci. No es poden omplir els seminaris amb qualsevol mena de motivacions, i manco si aquestes es relacionen amb inseguretats afectives, recerques de formes de poder, glòries humanes o benestar econòmic» (EG 107).

198. És clar que **la crisi de vocacions és una crisi de vida cristiana,** i és en aquesta direcció que també hem de fer el possible per a posar-hi remei amb un compromís formatiu seriós des de qualsevol instància educativa, sigui dins l'àmbit de l'Església o –per la presència de laics i laiques cristians– en altres espais seculars. La crida –que sempre ve de Déu– es pot fer sentir a qualsevol lloc, el que importa és **crear el clima més favorable perquè la crida sigui detectada, escoltada, meditada i responda.**

«Una expressió del discerniment –diu el papa Francesc– és el compromís per reconèixer la pròpia vocació. És una tasca que requereix espais de soledat i silenci, perquè es tracta d'una decisió molt personal que altres no poden prendre per un mateix» (ChV 283). Com en tot, això demana per part dels adults l'acompanyament que hi dedica temps, escolta atenta i pacient, intervencions oportunes, com ho fa Jesús amb els deixebles camí d'Emmaús (Lc 24, 13-35). «Aquesta escolta atenta i desinteressada –segueix dient Francesc– indica el valor que té l'altra persona per a nosaltres, més enllà de les seves idees i de les seves eleccions de vida [...] Aquesta escolta s'orienta a discernir les paraules salvadores del bon Esperit, que ens proposa la veritat del Senyor, però també les trampes del mal esperit –les seves fal·làcies i les seves seduccions–. Cal tenir molta valentia, l'estimació i delicadesa necessàries per ajudar l'altre a reconèixer la veritat i els enganys o excuses» (cf. ChV 292-293).

199. Deman especialment als preveres que girin cap al Seminari una mirada d'afecte i de coresponsabilitat, la qual cosa vol dir **sentir-se implicats personalment** amb la seva marxa, tant a l'hora de detectar i fer sorgir noves vocacions, com en el caminar diari de la institució, col·laborant de forma efectiva amb els formadors, fent pinya a partir de les directrius donades i ajudant els seminaristes –en la mesura que cadascú pugui per horaris i dedicació– que tinguin un bon ambient i puguin madurar en el seu amor a l'Església diocesana, lloc on hauran d'exercir en el futur el seu ministeri. Seria nefast i impropï d'un prevere –i de qualsevol membre de la comunitat cristiana– que creàs un mal ambient contra la comunitat del Seminari, semblant desconfiança entre les persones i enfrontaments de mentalitats. En aquest sentit –com ho demanaria per a qualsevol organisme de la diòcesi–, **us deman una exquisida i lleial col·laboració com a signe de coresponsabilitat**, per tal de fer costat junts al projecte formatiu i a les persones que l'encarnen i si hi ha res a dir o a suggerir, cal anar a qui li correspon. Ho demanen mínimament les normes bàsiques del diàleg i és el que Jesús ens demana en relació amb la correcció fraterna.

200. Per això, tant si el moment del plantejament és a l'època adolescent com a l'edat adulta, s'ha de fer el possible per a posar-hi la màxima atenció, dedicació i acompanyament. L'Església demana al bisbe que si ho considera oportú proveesqui la diòcesi d'un Seminari menor o una institució semblant que aculli i acompanyi els brots vocacionals més tendres. En el nostre cas, es tracta del Seminari en família, el qual combina l'experiència d'un grup d'adolescents que es plantegen la vocació, fan els estudis normals,

viuen a casa amb la família i tenen moments puntuals de trobada i formació. És des d'aquí que es prepara la futura possible entrada al Seminari major. A la vegada, i perquè ja existeix, el Seminari major ha de constituir un espai privilegiat de formació i vida cristiana que prepari de forma immediata els futurs preveres. No podem perdre gaire temps. La necessitat de preveres i diaques és de cada dia més gran i proveir el Seminari de candidats és urgent. Que cadascú es demani què fa per les vocacions i faci tot el possible perquè el seu testimoni cristià sigui contagiós i, en la mesura prudent, la seva invitació explícita.

Les vocacions, un diamant en brut

201. Seguint les directrius actuals de l'Església, hem de dir que l'atenció pastoral dels feels exigeix **que el prevere tenguí una sòlida formació i una maduresa interior**. S'espera d'ell que interioritzi, dia rere dia, l'esperit evangèlic per mitjà d'una contínua i personal relació d'amistat amb Crist, fins a arribar a compartir els seus sentiments i el seu comportament. S'espera del futur prevere que, creixent en la caritat, desenvolupi una equilibrada i madura capacitat per a relacionar-se amb el proïsme. Així de bé i de forma atractiva ens ho explica el papa Francesc: «Amb l'amic parlem, compartim les coses més secretes. Amb Jesús també hi conversam. La pregària és un desafiament i una aventura. I quina aventura! Permet que el coneguem cada vegada més bé, entrem en la seva espessor i cresquem en una unió cada vegada més forta. La pregària ens permet d'explicar-li tot el que ens passa i quedam confiats en els seus braços, i al mateix temps ens regala instants de preciosa intimitat i afecte, en què Jesús vessa en nosaltres la seva pròpia vida» (ChV 155).

202. Es tracta, idò, de **custodiar i cultivar les vocacions**, perquè donin fruits madurs. Són un «diamant en brut», que convé treballar amb atenció, paciència i respecte a la consciència de les persones, perquè brillin enmig del poble de Déu. La formació dels sacerdots és la continuació d'un únic «camí discipular», que comença amb el baptisme, es perfecciona amb els altres sagraments de la iniciació cristiana, és recorregut com a centre de la vida, en el moment de l'ingrés al Seminari, i continua durant tota la vida. Es tracta que el Seminari pugui formar deixebles i missioners «enamorats» de Jesús, pastors «amb olor d'ovella», que visquin enmig del ramat per servir-lo i portar-li la misericòrdia de Déu. Per això cal que cada sacerdot se senti com

un deixeble en camí, necessitat constantment d'una formació integral, entesa com una contínua configuració amb Crist.

203. Per això hem d'entendre que **el temps de Seminari és un període de discerniment** i, entre tots hem d'ajudar que ho sigui (família, bisbe, formadors, professors, companys, sacerdots, parròquia...). La formació sacerdotal és un camí de transformació que renova el cor i la ment de la persona, perquè pugui «discernir quina és la voluntat de Déu: el que és bo i agradable a Déu, el que és perfecte» (Rm 12,2). D'altra part, el gradual creixement interior en el procés formatiu ha de tendir a fer del futur prevere l'«home del discerniment», capaç d'interpretar la realitat de la vida humana a la llum de l'Esperit, i així escollir, decidir i actuar a la llum de la voluntat divina. El primer àmbit del discerniment és la vida personal. Discernir evangèlicament la pròpia vida significa cultivar diàriament un profund estil espiritual, que permeti acollir-la i interpretar-la amb plena responsabilitat i creixent confiança en Déu, orientant el cor cada dia cap a Ell. Cal afegir, encara, que aquest camí d'autenticitat en si mateix exigeix una acurada atenció a la pròpia interioritat mitjançant la pregària personal, la direcció espiritual, el contacte quotidià amb la Paraula de Déu, la lectura creient de la vida sacerdotal, en unió amb els altres preveres i amb el bisbe, i els instruments que serveixen per a créixer en les virtuts de la prudència i del seny. És una «mirada cap a dins» i una percepció espiritual de conjunt que impregna la vida i el ministeri en la seva totalitat.

204. Aquesta reflexió és només un tast perquè tothom pugui conèixer què es fa al Seminari i puguem contribuir amb la nostra pregària, amb suggeriments i cooperació generosa, al fet que hi hagi vocacions. Record molt les paraules del bisbe Miquel Moncadas en el dia de la nostra ordenació sacerdotal quan a l'homilia va fer referència al poema del pollencí i servent de Déu Mn. Miquel Costa i Llobera *El pi de Formentor*, un missatge ple d'humanitat i de proposta espiritual que ens aplicava a nosaltres i ens deia que havíem de ser com aquell arbre:

«Mon cor estima un arbre! Més vell que l'olivera,
més poderós que el roure, més verd que el taronger;
conserva de ses fulles l'eterna primavera
i lluita amb les ventades que tupen la ribera,
que cruixen lo terror.

No guaita per ses fulles la flor enamorada;
no va la fontanella ses ombres a besar;
mes Déu uní d'aroma sa testa consagrada,
i li donà per terra l'esquerpa serralada,
per font la immensa mar.

Quan lluny, damunt les ones, reneix la llum divina,
no canta per ses branques l'aucell que encaptivam;
el crit sublim escolta de l'àguila marina
o del voltor que puja sent l'ala gegantina
remoure son fullam.

Del llum d'aquesta terra sa vida no sustenta;
revincla per ses soques sa poderosa rel;
té pluges i rosades i vents i llum ardenta
i, com un vell profeta, rep vida i s'alimenta
de les amors del cel.

Arbre sublim! Del geni n'és ell la viva imatge,
domina les muntanyes i aguaita l'infinit;
per ell la terra és dura, mes besa son ramatge
el cel que l'enamora, i té el llamp i l'oratge
per gloria i per delit.

Oh sí! Que quan a lloure bramulen les ventades
i sembla entre l'escuma que tombi el seu penyal,
llavors ell riu i canta més fort que les onades
i, vencedor, espolsa damunt les nuvolades
sa cabellera reial.

Arbre mon cor t'enveja. Sobre la terra impura,
com a penyora santa duré jo el teu record.
Lluitar constant i vèncer, regnar sobre l'altura
i alimentar-se i viure de cel i de llum pura...
Oh vida! Oh noble sort!

Amunt ànima forta! Traspassa la boirada
i arrela dins l'altura com l'arbre dels penyals.
Veuràs caure a tes plantes la mar del món irada
i tes cançons tranquil·les aniran per la ventada
com l'au dels temporals».

El bisbe Miquel Moncadas ens demanava que en aquest arbre ens hi veiéssim reflectits, que fóssim capellans a tot terreny i per a tota la vida, disposats a qualsevol tasca, senzills i forts alhora, vivint el nostre sacerdoci les vint-i-quatre hores del dia, entre la gent i davant el Santíssim, enamorats de Jesús i del nostre poble, ampli, desconcertant i divers, però poble a qui havíem d'estimar fins a donar-hi la vida, com Jesús. Jo em deman: quants joves feim participar d'aquest goig?, quants joves, nosaltres, capellans i diaques, ajudam a despertar una vocació que potser hi és i està adormida?, quants en podem ajudar a suscitar-la? Faig una **crida a la participació en tot allò que s'organitza al Seminari**, inici de curs i clausura, festa patronal, institució de ministeris, ordenacions, etc. És la casa de tots, la casa de formació dels qui han de servir la comunitat cristiana, l'Església. Facem-hi costat amb presència, empatia, col·laboració i pregària.

«Quan Déu crida a una vocació per tota la vida,
convida a entrar-hi per sempre.

Si sorgeixen obstacles, ens sorprendrem resant:

“Esperit Sant, tu ets el guardià d’una vocació per tota la vida,
fes que no m’aturi en el camí”.

Sorgirà un dubte? El desig de Déu no s’esvaeix per això.

Quatre segles després de Crist, un creient escrivia amb certesa:

“Si tu desitges veure Déu, ja tens fe...”.

Si tenim el desig d’acollir la presència de Déu,

en el més pregon de l’ésser s’encén una flama.

Serà aquesta flama d’amor només una pàl·lid resplendor?

El que és sorprenent és que resplendeix sempre.

Molt interior, aquesta flama permet travessar
les llargues nits poc il·luminades.

I es realitza en nosaltres com un canvi profund...

L’Evangeli transforma la nostra vida i el nostre cor»

(de la Carta de Taizé 1997)

El do de la vida consagrada: una profecia de radicalitat evangèlica

205. La vida consagrada és un do per a l'Església, i ho és en l'Església particular —en el nostre cas l'Església que peregrina a Mallorca—, on encara es percep més la riquesa espiritual de la seva presència evangèlica.

Sempre haurem d'agrair aquest do que Déu fa a través de persones que han entregat tota la seva vida a servir els germans des dels diferents carismes dels quals la història és testimoni i en dona notícia constant. La vostra presència mitjançant la vida contemplativa, actius i actives en els camps de l'educació i la sanitat, especialment amb l'atenció als més pobres, entre ells els malalts, els infants i els ancians, és presència del Senyor encarnada en tantes realitats humanes que necessiten acollida, compassió, remei i acompanyament.

206. «Les persones consagrades, les qui per la consagració segueixen el Senyor de manera especial, de manera profètica, són cridades a descobrir els signes de la presència de Déu en la vida quotidiana, a ser savis interlocutors capaços de reconèixer els interrogants que Déu i la humanitat ens plantegen. Per a cada consagrat i consagrada, el gran desafiament consisteix en la **capacitat de seguir cercant Déu amb els ulls de la fe en un món que ignora la seva presència**, tornant a proposar a l'home i a la dona d'avui la vida casta, pobre i obedient de Jesús com a signe creïble i fiable, arribant a ser d'aquesta manera, exegesi viva de la Paraula de Déu. Des del naixement de la vida d'especial consagració en l'Església, homes i dones, cridats per Déu i enamorats d'ell, han viscut la seva existència totalment orientats cap a la recerca del seu rostre, desitjosos de trobar i contemplar Déu en el cor del món» (papa Francesc, *Vultum Dei quaerere*, 2).

207. Ja hem tingut ocasió de veure'ns en algunes **trobades específiques de vida consagrada** i en la participació en les celebracions de caire diocesà, com també en les visites que he pogut fer a cada comunitat compartint Eucaristia, pregària i taula, a més de la visita canònica a les comunitats de vida contemplativa. Hem de demanar al Senyor que ens mantingui sempre així, units i compartint amb goig una mateixa missió que avui hem d'exercir des de **l'especificitat del propi carisma fundacional, però atents a la realitat que de cada dia més ens demana noves respostes** als reptes que se'ns presenten. Per raó de l'edat, sou un nombre molt elevat els religiosos i religioses –tant de vida contemplativa com de vida activa– que ja no podeu dedicar-vos de ple al que havíeu fet tota la vida, però teniu present que necessitam molt de vosaltres, de la vostra experiència, de la vostra pregària, de la vostra alegria, i sobretot del vostre testimoni de radicalitat evangèlica. Són d'una gran tendresa aquelles paraules del papa Francesc quan diu que li agrada veure la santedat en el poble de Déu pacient i cita expressament «les religioses ancianes que continuen somrient» (GE 7)

i ho col·loca dins el context de la santedat de l'Església militant, que moltes vegades –diu– és la santedat «de la porta del costat», d'aquells que viuen prop de nosaltres i són un reflex de la presència de Déu, o, per fer servir una altra expressió, «la classe mitjana de la santedat».

208. Tenc molt presents, tant individualment com en comunitat, **els religiosos i les religioses que heu sortit de la nostra terra**, de la vostra i nostra Mallorca, fent-vos missioners i missioneres, per anar a indrets llunyans a servir els més pobres i portar-los Jesús i la bona nova de l'Evangeli. Sou els qui heu duit a terme, entregant tota la vida, l'encàrrec de Jesús d'«Anau!», deixant-ho tot per a ser l'Església en sortida que el papa Francesc ens està demanant fer realitat, la **Mallorca missionera** que es fa present a terres llunyanes. Ens sentim ben units i identificats amb la vostra tasca missionera, perquè sou un exemple per als qui –en circumstàncies no fàcils– hem de seguir anunciant aquí l'Evangeli i sobretot ajudant a fer Església i viure'l. Us demanam que ens acompanyeu amb la vostra pregària, com nosaltres també ho feim per vosaltres, al mateix temps que no volem defallir en l'esforç de suscitar noves vocacions missioneres. Les paraules del papa Francesc «la vida creix donant-la i s'afebleix en l'aïllament i la comoditat» ens mouen a créixer sempre.

Qüestionari **per a reflexionar personalment i/o en grup**

1. Què faig personalment o amb altres per a suscitar vocacions al sacerdoti i al diaconat? Demanem-nos, encara, què hauríem de fer i no feim?
2. Què esper o què esperam del capellà, avui? En què creim que els capellans han d'estar ben preparats?
3. Què hem de fer per afavorir les vocacions al ministeri sacerdotal, al diaconat, a la vida consagrada i les vocacions laicals? Demanem-nos també, què hauríem de fer i no feim?
4. Quina valoració feim de la vida consagrada i quin recolzament hi donam? Coneixem les congregacions que hi ha a la nostra diòcesi?
5. Què pensam de la vida contemplativa i com la valoram? Quines comunitats hi ha a Mallorca i quines coneixem? Hem participat mai en la seva pregària?

Pregària

És important estar disponible al que el Senyor disposi, que es faci la vostra voluntat. Són moltes les ocasions que em ve al davant la pregària confiada del beat Charles de Foucauld. Resem-la!

«Pare, em pos a les vostres mans,
feis de mi el que us plagui.
Per tot el que fareu de mi,
us en don gràcies.

Estic disposat a tot, ho accept tot,
mentre es faci la vostra voluntat
en mi i en totes les criatures.

Pos la meva ànima en les vostres mans,
us la don, Déu meu,
amb tot l'amor del meu cor,
perquè us estim.

És una exigència del meu amor donar-me,
posar-me sense mesura en les vostres mans,
amb infinita confiança,
perquè Vós sou el meu Pare».

—238—

—239—

L'ALEGRIA DE L'AMOR: el matrimoni cristià

Aquestes són les paraules de Jesús a l'Evangeli mostrant l'objectiu i el valor de la fidelitat:

«No heu llegit que els qui els va crear,
des del principi els va fer home i dona, i va dir:
per això l'espòs deixarà el pare i la mare i s'ajuntarà a la seva esposa,
i tots dos seran una sola carn? Per tant, el que Déu ha unit
que l'home no ho separi»
(Mt 19,4-6).

Jesús ha introduït com a emblema dels seus deixebles la llei de l'amor i del do de si mateix:

«Ningú no té un amor més gran
que el qui dona la vida pels qui estima»
(Mt 22,39 i Jo 13,34)

Llegir, meditar i pregar aquests texts per tal de conèixer a fons a què crida Jesús.

Celebrar i viure el matrimoni cristià: una vocació a recuperar i a promocionar

209. Fa més de cinquanta anys que el Concili Vaticà II feia una crida a **fomentar la dignitat del matrimoni i la família** amb aquestes paraules: «El benestar de la persona i de la societat humana i cristiana està estretament lligat amb una feliç situació de la comunitat conjugal i familiar. Per això, els cristians, juntament amb tots els qui tenen una alta estima de l'esmentada comunitat, s'alegren sincerament dels diferents mitjans amb què els homes progressen avui en el foment d'aquesta comunitat d'amor i en el respecte a la vida: mitjans que ajuden els esposos i els pares en la seva missió preeminent i dels quals esperen encara millors beneficis i per això s'esforcen en promoure'ls» (GS 47). Què ha succeït dins moltes famílies durant aquests darrers cinquanta anys? Progrés o retrocés? Avanç en la fidelitat o ruptura? Segurament moltes són les causes d'unes situacions i altres, però no podem passar de llarg davant d'aquesta realitat que afecta moltes de les nostres famílies. El papa Francesc i amb ell tota l'Església a través del sínode de la família i el seu constant magisteri està manifestant una gran sensibilitat perquè la família sigui realment el que ha de ser: una comunitat de vida i d'amor.

210. «Record –diu el papa Francesc– que de cap manera l'Església no ha de renunciar a **proposar l'ideal ple del matrimoni**, el projecte de Déu amb tota la seva grandesa: Cal encoratjar els joves batejats a no dubtar davant la riquesa que el sagrament del matrimoni procura als seus projectes d'amor, amb la força del sosteniment que reben de la gràcia de Crist i de la possibilitat de participar plenament en la vida de l'Església. La tebior, qual-sevol forma de relativisme, o un excessiu respecte a l'hora de proposar-lo, serien una falta de fidelitat a l'Evangeli i també una falta d'amor de l'Església envers els mateixos joves. Comprendre les situacions excepcionals mai no implica amagar la llum de l'ideal més ple ni proposar menys del que Jesús ofereix a l'ésser humà. Avui, més important que una pastoral dels fracassos és l'esforç pastoral per consolidar els matrimonis i així prevenir les ruptures» (AL 307).

211. Recuperar i promocionar el matrimoni com a vocació cristiana ens ha de portar a un seriós plantejament i a una delicada comprensió del conjunt de la vida familiar, de forma especial per tot el que es viu de desfeta dels vincles, de diversitat de formes de convivència, de fragilitat

en els compromisos presos. Quan el Sínode amb un gran realisme s'ha referit a distintes situacions de fragilitat o imperfecció, el papa Francesc diu al respecte: «vull recordar aquí una cosa que he volgut plantejar amb claredat a tota l'Església perquè no equivoquem el camí: "Dues lògiques recorren tota la història de l'Església: marginar i reintegrar [...]. El camí de l'Església, des del concili de Jerusalem endavant, és sempre el camí de Jesús, el de la misericòrdia i de la integració [...]. El camí de l'Església és el de no condemnar ningú per sempre i difondre la misericòrdia de Déu a totes les persones que la demanen amb cor sincer [...]. Perquè la caritat veritable sempre és immerescuda, incondicional i gratuïta". Aleshores, "cal evitar els judicis que no tenen en compte la complexitat de les diverses situacions, i cal estar atents a la manera en què les persones viuen i sofreixen a causa de la seva condició"» (AL 296).

Després de l'amor que ens uneix a Déu, l'amor conjugal és la màxima amistat

212. La constatació de la baixada que s'ha produït en el nombre de celebracions del sacrament del matrimoni a les nostres parròquies, a més de preocupar-nos, ens fa pensar en la gravetat d'aquesta crisi de vida cristiana. Certament que el fenomen s'emmarca en el conjunt d'una crisi més ampla que viu tota la societat a causa del creixement del secularisme, la indiferència religiosa, la pèrdua del sentit del sagrat i la dificultat d'assumir compromisos de llarga durada o per a tota la vida. Tanmateix, la pregunta és obligada: Què hem fet? Quin procés d'educació cristiana hi ha hagut? Com s'ha ajudat a madurar en la fe? Quina continuïtat ha quedat assegurada en els diferents moments de creixement cristià? Quina preparació per ajudar a entendre el matrimoni com a vocació a l'amor, com a signe visible de l'amor de Déu?

213. «Després de l'amor que ens uneix a Déu, l'amor conjugal és la "màxima amistat"». És una unió que té totes les característiques d'una bona amistat: recerca del bé de l'altre, reciprocitat, intimitat, tendresa, estabilitat, i una semblança entre els amics que es va construint amb la vida compartida. Però el matrimoni agrega a tot això una exclusivitat indissoluble, que s'expressa en el projecte estable de compartir i construir junts tota l'existència. Siguem sincers i reconeguem els senyals de la realitat: qui està enamorat no es planteja que aquesta relació pugui ser només per un temps;

qui viu intensament l'alegria de casar-se no està pensant en una cosa passada; els qui acompanyen la celebració d'una unió plena d'amor, encara que fràgil, esperen que pugui perdurar en el temps; els fills no sols volen que els seus pares s'estimin, sinó també que siguin fidels i continuïn sempre junts. Aquests i altres signes mostren que en la naturalesa mateixa de l'amor conjugal hi ha l'obertura a allò que és definitiu. La unió que cristal·litza en la promesa matrimonial per sempre, és més que una formalitat social o una tradició, perquè arrela en les inclinacions espontànies de la persona humana. I, per als creients, és una aliança davant de Déu que reclama fidelitat» (AL 123). El matrimoni cristià, idò, **és una vocació a recuperar i promoció-nar.**

En la prosperitat i en l'adversitat, en la salut i en la malaltia, tots els dies de la vida!

214. Quan amb un cert to lleuger, a vegades fins i tot despectiu, es parla de la família que anomenen tradicional, molts cristians s'han fet enrere cedint a les premisses d'una vida familiar que no té consistència i aleshores el resultat és evident. Optar per un compromís per a tota la vida no s'ha entès ni s'ha viscut com un acte de plena llibertat, sinó més aviat com un risc que no es vol córrer, també –es diu– com un temps de prova. Hi ha por, covardia, indecisió, aspectes propis d'una personalitat immadura que mai no farà res en la vida. No es tracta de la família tradicional en els termes en els quals se'n parla, sinó de la família cristiana, que té el seu referent en Déu que és Amor i vol ser-ne el signe visible, el seu sagrament, alhora que es proposa ser enmig del món una comunitat familiar estable, allà on aprenem de viure, d'estimar, de treballar, de relacionar-nos socialment, de servir, de donar-se; en definitiva, de ser la cèl·lula fonamental que fa possible que la societat existesqui i, en cristià, sigui l'Església domèstica en la qual tot el dinamisme eclesial s'hi fa present.

215. En el nou organigrama diocesà apareixen diferents serveis dirigits a la família i, en concret, als matrimonis cristians, des de la iniciació cristiana fins als moviments d'espiritualitat matrimonial i tot allò que en aquest sentit hi puguem fer i ajudi els esposos a viure el sentit cristià del seu matrimoni i de la família. En aquest sentit, haurem de pensar com hem de donar més resposta a aquesta espiritualitat proposant noves realitats d'atenció. Aprofitem-ho tot. Els preveres i diaques optem per acompanyar com a

consiliaris les famílies, fent-nos-hi presents i promocionant tot tipus de trobada, animats per una voluntat de formació i constant esperit de pregària. Hem de **fer que la família sigui realment el motor d'un nou tipus de societat**, on la relació humana i l'estimació, el diàleg, la comprensió i el perdó en siguin el fonament. També aquest és camí de santedat. També aquí el papa Francesc diu que li agrada veure la santedat «en els pares que crien amb tant d'amor els seus fills, en aquests homes i dones que treballen per dur el pa a casa seva...» (GE 7).

216. Referint-nos a la **preparació al matrimoni**, «tant la preparació pròxima com l'acompanyament més prolongat, han d'assegurar que els promesos no vegin el casament com el final del camí, sinó que assumeixin el matrimoni com una vocació que els llança cap endavant, amb la ferma i realista decisió de travessar junts totes les proves i moments difícils. La pastoral prematrimonial i la pastoral matrimonial han de ser primer de tot una pastoral del vincle, en què aportin elements que ajudin tant a madurar l'amor com a superar els moments durs [...] Tot això configura una **pedagogia de l'amor** que no pot ignorar la sensibilitat actual dels joves, en vistes a mobilitzar-los interiorment. Al seu torn, en la preparació dels nuvis, ha de ser possible indicar-los llocs i persones, consultories o famílies disponibles, on puguin acudir en cerca d'ajuda quan sorgesquin dificultats. Però no s'ha d'oblidar mai la proposta de la Reconciliació sacramental, que permet col·locar els pecats i els errors de la vida passada, i de la mateixa relació, sota l'influx del perdó misericordiós de Déu i de la seva força curativa» (AL 211). A la nostra diòcesi de Mallorca, ja estan constituïts aquests grups de preparació, seguiment i ajuda. Convé contactar amb el Secretariat de Pastoral familiar on hi ha tota la informació. Us aconsell aprofundir tot el capítol VI de l'exhortació *Amoris laetitia*, on trobareu l'aprofundiment sobre «algunes perspectives pastorals» que poden ajudar a un bon vademècum d'actuació en el moment actual.

Acompanyar, discernir i integrar la fragilitat humana

217. Mereix un tractament especial, per a la bona ajuda a la família que ha de dur a terme la comunitat cristiana, tot el que es refereix a l'acció pastoral **d'acompanyar, discernir i integrar la fragilitat**. La referència és tot el capítol VIII de l'esmentada exhortació apostòlica 'L'alegria de l'amor'. Hem de tenir present que «encara que sempre proposa la perfecció i invita a una resposta més plena a Déu, l'Església ha d'acompanyar amb atenció i cura els seus fills més fràgils, marcats per l'amor ferit i extraviat, donant-los de nou confiança i esperança,

com la llum del far d'un port o d'una torxa postada enmig de la gent per a il·luminar els qui han perdut el rumb o es troben enmig de la tempesta. No oblidem que, sovint, la tasca de l'Església s'assembla a la d'un hospital de campanya» (AL 291). El papa Francesc parla de la llei de gradualitat, a la qual ja es referia sant Joan Pau II, amb la consciència que l'ésser humà «coneix, estima i realitza el bé moral segons diverses etapes de creixement». Es tracta d'«una gradualitat en l'exercici prudencial dels actes lliures en subjectes que no estan en condicions sigui de comprendre, de valorar o de practicar plenament les exigències objectives de la llei. Perquè la llei és també do de Déu que indica el camí, do per a tots sense excepció que es pot viure amb la força de la gràcia, encara que cada ésser humà avança gradualment amb la progressiva integració dels dons de Déu i de les exigències del seu amor definitiu i absolut en tota la vida personal i social» (AL 295).

218. En plena comunió amb l'Església, vull manifestar el profund desig que les nostres comunitats parroquials i qualsevol organisme eclesial tinguin una **exquisida actitud d'acolliment i bon tracte en tot el que és l'àmbit familiar**, esposos i famílies. Més encara, ho dic de forma especial envers els qui passen per més dificultat per problemes de tot tipus i a causa de qualsevol tipus de ruptura. Aquest és un repte pastoral important i que demana respostes constants, la qual cosa exigeix que se'ns trobi, que procurem el tractament adequat i sapiguem orientar cap on es poden trobar camins de solució. Molts viuen situacions ben delicades que s'han de tractar amb el màxim respecte i discreció.

219. Si ens referim a la **participació en la vida de la comunitat**, ens diu el papa Francesc que «s'ha d'ajudar cadascú a trobar la seva pròpia manera de participar en la comunitat eclesial, perquè se senti objecte d'una misericòrdia "immerescuda, incondicional i gratuïta". Ningú no pot ser condemnat per sempre, perquè aquesta no és la lògica de l'Evangeli. No em referesc sols als divorciats en nova unió sinó a tots, en qualsevol circumstància en què es trobin. Òbviament, si algú ostenta un pecat objectiu com si fos part de l'ideal cristià, o vol imposar alguna cosa diferent de la que ensenya l'Església, no pot pretendre d'impartir catequesi o predicar, i en aquest sentit hi ha alguna cosa que el separa de la comunitat (cf. Mt 18,17). Necessita tornar a escoltar l'anunci de l'Evangeli i la invitació a la conversió. Però fins i tot per a ell pot haver-hi alguna manera de participar en la vida de la comunitat, sigui en tasques socials, en reunions de pregària o de la manera que suggeresqui la seva pròpia iniciativa, juntament amb el discerniment del pastor. A propòsit

de la manera de tractar les diverses situacions anomenades “irregulars”, els Pares sinodals van aconseguir un consens general, que sostinc: “respecte a un enfocament pastoral adreçat a les persones que han contret matrimoni civil, que són divorciats i tornats a casar, o que simplement conviuen, pertoca a l'Església revelar-los la divina pedagogia de la gràcia en les seves vides i ajudar-los a assolir la plenitud del disseny que Déu té per a ells”, sempre possible amb la força de l'Esperit Sant» (AL 297).

Per la complexitat del tema i perquè es pugui reflexionar i comentar de forma completa, em remet novament –com ja ho he fet abans– a la lectura detallada de tot el capítol VIII de l'exhortació *Amoris laetitia* i treure'n conseqüències ben concretes per a una correcta actuació pastoral, i ajudant a crear un corrent d'opinió que beneficiï a tothom en vista a una autèntica integració eclesial, ja que ningú no se n'ha de sentir exclòs.

1Co 13,1-8: El camí incomparable de l'amor

«Si jo parlàs els llenguatges dels homes i dels àngels, però no estimàs, no passaria de ser com les campanes que toquen o els címbals que dringuen.

Si tingués el do de profecia i penetràs tots els dissenys amagats de Déu i tot el coneixement, si tingués tanta fe que fos capaç de moure les muntanyes, però no estimàs, no seria res.

Si repartís tots els meus béns als pobres, fins i tot si em vengués a mi mateix per esclau i tingués un motiu de glòria, però no estimàs, de res no em serviria.

El qui estima és pacient, és bondadós; el qui estima no té enveja, no és presumit ni orgullós, no és groller ni egoista, no s'irrita ni es venja; no s'alegra de la mentida, sinó que troba el goig en la veritat; tot ho excusa, tot ho creu, tot ho espera, tot ho suporta.

L'amor no passarà mai!»

Qüestionari per a reflexionar personalment i/o en grup

1. Com a cristians, quin ambient percebem en el nostre entorn sobre la valoració de la família? Gaudeix de bona salut? Comentem-ho i facem-ne una descripció.
2. Quins problemes més greus estam constatant que no tenen solució i quins veim que en tenen? Què podem fer per ajudar? Quin paper és el de l'Església?
3. La família és la institució més valorada, per què? Quins són els principals valors que hi veim i hem de defensar?
4. En aquests moments, el matrimoni cristià està a la baixa quant a la seva dimensió sacramental. Són poques les parelles que celebren el matrimoni cristià. En veim les conseqüències, però, quines són les causes? Què cal fer —a nivell personal i comunitari— per a la seva recuperació i promoció?
5. Creim en la força de la gràcia de Déu que es rep en el sagrament del matrimoni? Com hem d'ajudar els esposos a entendre que casar-se per l'Església és voler ser signes visibles de l'amor de Déu enmig de la nostra societat, confiant plenament en l'ajuda que prové del sagrament?

Pregària

Ens unim a tota l'Església en la pregària amb què el papa Francesc conclou la seva exhortació apostòlica *Amoris laetitia* o 'L'alegria de l'amor' i que ens posa en consonància amb el model de família per als cristians, la Família de Natzaret.

Jesús, Maria i Josep,
en vosaltres contemplam
l'esplendor del veritable amor,
a vosaltres, confiats, ens adreçam.

Santa Família de Natzaret,
feis també de les nostres famílies
lloc de comunió i cenacle d'oració,
autèntiques escoles de l'Evangeli
i petites esglésies domèstiques.

Santa Família de Natzaret,
que mai més no hi hagi en les famílies
episodis de violència, de tancament i divisió;
que el qui hagi estat ferit o escandalitzat
sigui aviat consolat i guarit.

Santa Família de Natzaret,
feis prendre consciència a tothom
del caràcter sagrat i inviolable de la família,
de la seva bellesa en el projecte de Déu.

Jesús, Maria i Josep,
escoltau, acollíu la nostra súplica.
Amén.

—250—

—251—

EVANGELITZADORS AMB ESPERIT, que pregunten i treballen plens de confiança

«Anima't i vine, que Jesús et crida»
(Jo 1,35-51)

Llegir, meditar i pregar amb tot el text. A qui hem d'animar i dir-li «Jesús et crida»?

«Pau a vosaltres! Com el Pare m'ha enviat a mi,
també jo us envii a vosaltres. Llavors va alenar
damunt d'ells i els digué:
Rebeu l'Esperit Sant!»
(Jn 20,21-22)

L'enviament que nosaltres, els batiats, hem rebut, és la conseqüència del seu, rebut del Pare.

«Els Dotze se'n van anar i predicaven
a la gent que es convertissin.
Treien molts de dimonis i curaven molts de malalts,
ungint-los amb oli»
(Mc 6,12-13)

Cap on ens dirigim nosaltres? De quina manera ens podem organitzar?

L'Església ens demana que siguem evangelitzadors amb Esperit

220. Això vol dir «evangelitzadors que s'obren sense por a l'acció de l'Esperit» (EG 259), «**evangelitzadors que pregunen i treballen**» (EG 262). Aquesta proposta demana plena confiança en la fortalesa interior que –juntament amb els altres dons– l'Esperit ens regala i, amb aquests, ens enforteix i acompanya. «L'Esperit Sant, a més, infon la força per anunciar la novetat de l'Evangeli amb audàcia, en veu alta i en qualsevol temps i lloc, fins i tot a contracorrent» (EG 259). L'Esperit Sant ens ajuda en tot: des de fer possible la nostra relació amb Déu fins a capacitar-nos per a tractar-nos entre nosaltres d'una manera totalment nova. Són els signes de vida que posa al nostre abast i ens obre el cor a una transparència que farà possible el testimoni cristià tantes vegades anunciat com a fonamental en l'Església. És important aprofundir en el sentit dels set dons de l'Esperit Sant, que són la manifestació de la seva acció evangèlicament transformadora entre nosaltres: saviesa, enteniment, ciència, consell, fortalesa, pietat i temor o reverència pel Senyor.

221. El suggeriment encara és més concret quan ens diu que l'invoquem avui, «ben recolzats en la pregària, sense la qual tota acció corre el risc de quedar-se buida i l'anunci finalment mancat d'ànima. Jesús vol evangelitzadors que anunciïn la Bona Notícia no sols amb paraules sinó sobretot amb una vida que s'ha transfigurat a la presència de Déu». Aquest és el **presupost necessari per a llençar-nos amb confiança i il·lusió al treball pastoral**. Hi ha molt per fer. Les dificultats, les sabem, les que ens venen de dins i les que ens arriben de fora. També les personals que cadascú ha de vèncer i ha de reconvertir en virtuts. Jesús crida a qualsevol hora i ens vol disponibles i il·lusionats perquè compta amb nosaltres i espera una resposta generosa. Ens crida com aquells jornalers de la paràbola, cridats a treballar a la vinya, i als quals demana que el reconeixin just i generós a la vegada, evitant qualsevol tipus de competitivitat i gelosia per haver estat cridats a temps diferents i no haver treballat les mateixes hores (cf. Mt 20,1-16). De treball, n'hi ha per a tots i molt. El problema ve quan no volem treballar i cerquem totes les excuses del món. Aquesta reacció, a vegades també freqüent, Jesús la preveu en una altra paràbola, la que es refereix a l'**exigència del seguiment** (cf. Mt 9,57-62), on el demana de forma radical, sense excuses ni condicions. Per això, Jesús, al final diu: «Ningú que mira enrere quan ja té la mà a l'arada no és bo per al Regne de Déu». No vol adhesions a mitges i

ho espera tot d'aquell i d'aquella a qui crida a treballar.

222. Per això, posem-hi **esperit, audàcia, goig i perseverança**. Tenim davant un camp immens per a dedicar-nos-hi. Cadascú ha de saber quin és el seu lloc, la seva responsabilitat i no ha de fer falta esperar que algú li digui què ha de fer. Amb l'Evangeli a la mà i al cor ens podem arriscar del tot perquè Jesús ens ha promès que «estarà amb nosaltres cada dia fins a la fi del món» (cf. Mt 28,20) i que allò que promet ho compleix. Aquest és també un moment de sentir-nos encoratjats pels qui ens han precedit, tants testimonis, persones senzilles, homes i dones de casa, que han inundat la nostra terra mallorquina amb la seva santedat, fets testimonis d'amor. «És saludable –recorda el papa Francesc– recordar-se dels primers cristians i de tants germans al llarg de la història que van estar carregats de joia, plens de coratge, incansables en l'anunci i capaços d'una gran resistència activa» (EG 263).

223. No diguem que la nostra època és més difícil que altres, senzillament és diferent i és a nosaltres a qui toca donar resposta. «Urgeix recobrar un esperit contemplatiu, que ens permeti de redescobrir cada dia que som dipositaris d'un be que humanitza, que ajuda a portar una vida nova. No hi ha res millor per transmetre als altres» (EG 264). No podem viure nostàlgics ni amb enyorança d'altres temps i costums. El papa Francesc insisteix que «una pastoral en clau de missió pretén abandonar el còmode criteri del "sempre s'ha fet així"». Per això ens convida a «ser audaços i creatius en aquesta tasca de repensar els objectius, les estructures, l'estil i els mètodes evangelitzadors de les pròpies comunitats» (EG 33).

224. La feina és de tots i per a tots. Portem-ho a la reflexió, a l'intercanvi entre persones i dins els grups, a la pregària personal i compartida. Tants grups com hi ha de Revisió de vida, d'Estudi d'Evangeli, de *Lectio divina*, de catequesi d'adults i varietat de grups de joves de parròquies i moviments, grups de capellans i laics de Ciutat i Part Forana, comunitats de vida consagrada... Sentim-nos integrats en l'única Església de Jesús, allà on el baptisme ens confereix la mateixa dignitat de fills i filles de Déu, oberts a acollir a qualsevol persona vengui d'on vengui, ja que, segons l'Evangeli, ningú no és foraster entre nosaltres.

225. No ens posem etiquetes ni ens tanquem en grups selectes, pensant que som els bons i que els altres no ho fan bé, eliminem

prejudicis i desterrem actituds sectàries. Parlem bé els uns dels altres, edifiquem-nos mútuament. No diguem «jo som d'aquest o d'aquell altre», si ho féssim, dividiríem el Cos i en separaríem Jesucrist, que és el Cap que li dona vida, unitat i consistència, Ell, que també ha dit «Jo som el Cep i vosaltres les sarments» (cf. Jn 15,5). Cerquem-nos per compartir el goig que dona la fe i tantes activitats cristianes d'anunci, celebració i caritat que organitzam. Hem de vetlar perquè el nostre cristianisme sigui «cristià», és a dir, que tenguem Jesucrist en el centre de tot i que sigui només Ell el qui assenyali el nord de tot pensament i actuació. Tot allò que són mediacions tractem-ho com a mediacions, és a dir, com a mitjans que han de portar a Jesucrist i no substituir-lo. Ell ha de créixer, tota la resta ha de minvar (cf. Jn 3,30).

Edifiquem entre tots una Església encarnada i, per això, creïble

226. En aquests moments, se'ns demana que no quedem tranquils en espera passiva en els nostres temples, que fem l'esforç de **passar d'una pastoral de manteniment a una pastoral decididament missionera**, que és per a l'Església la font de les majors alegries. La total sintonia amb el papa Francesc em fa dir amb ell que «m'estim més una Església accidentada, ferida i tacada perquè surt al carrer, abans que una Església malalta pel tancament i la comoditat d'aferrar-se a les pròpies seguretats. No vull una Església preocupada per ser el centre i que acabi clausurada en una embolic d'obsessions i procediments. Si quelcom ha d'inquietar-nos santament i preocupar la nostra consciència, és que tants germans nostres visquin sense la força, la llum i el consol de l'amistat amb Jesucrist, sense una comunitat de fe que els contingui, sense un horitzó de sentit i de vida. Més que el temor a equivocar-nos, espero que ens mogui el temor a tancar-nos en les estructures que ens donen una falsa contenció, en les normes que ens tornen jutges implacables, en els costums on ens sentim tranquils, mentre a fora hi ha una multitud famolenta i Jesús ens repeteix sense cansar-se: "Doneu-los vosaltres de menjar!" (Mc 6,37)» (EG 49). Aquesta manera de veure les coses ens ha de desinstal·lar i ens ha d'ajudar a anar a l'essencial, deixant les inèrcies i comoditats que ens impedeixen apropar-nos a qui realment ens necessita i decidint-nos a viure el goig discret de ser Església samaritana.

227. Voler ser una Església així, samaritana, ens ha de marcar profundament i ha de projectar tot el nostre treball en qualsevol

espai i situació de la diòcesi. El darrer informe sobre Exclusió i desenvolupament social a les nostres Illes Balears 2018, arran de l'enquesta sobre Integració i Necessitats socials Einsfoessa, revela una situació que no podem deixar passar per alt perquè **s'hi observen taxes de desigualtat elevades**, sobretot a causa del creixement de les persones més riques i l'estancament dels ingressos de la població més pobre. Al mateix temps, creix el percentatge de població en situació d'integració plena i es redueixen tant la integració precària com l'exclusió moderada i severa. Pensem, com diu l'esmentat informe, que l'habitatge, el treball, la política i la salut són les dimensions que en més mesura generen situacions d'exclusió social. El perfil majoritari de l'exclusió a les nostres Illes és: llars no pobres, sostingudes per persones que treballen, de mitjana edat i de nacionalitat espanyola. Podríem allargar molt més aquestes dades de situació, per això em remet a l'estudi publicat, que és bo que les comunitats i els grups cristians coneguin. Això vol dir que, fidels al mandat de Jesús sobre l'amor fratern, haurem de respondre amb valentia a aquests reptes i a tants altres del moment actual, dels quals ja fa esment l'exhortació apostòlica *Evangelii gaudium*, quan diu de forma contundent:

- no a una economia de l'exclusió (EG 53-54),
- no a la nova idolatria del diner (EG 55-56),
- no a un diner que governa en lloc de servir (EG 57-58),
- no a la desigualtat que genera violència (EG 59-60),
- no a una cultura de l'aparença i espiritualitats sense Déu (EG 62-63),
- no a una reducció de la fe a l'àmbit privat i íntim (EG 64),
- no a un secularisme que desfà el sentit religiós i sagrat de la vida (EG 65),
- no a l'acció ni al pessimisme estèril (EG 81-86),
- no a l'individualisme egoista i a la globalització de la indiferència (EG 67),
- no a la mundanitat espiritual, una manera subtil de cercar els propis interessos i no els de Jesucrist (EG 93-97),
- no a la guerra entre nosaltres (EG 98-101).

228. Dient «no!» a tot això i a tot allò que s'hi assembla, volem dir que ens definim per un «sí!» ben clar i ferm a «les relacions noves que genera Jesucrist» (cf. EG 87-92), al mateix temps que **«l'Evangeli ens invita sempre a córrer el risc del trobament amb el rostre de l'altre**, amb la seva presència física que interpel·la, amb el seu dolor i els seus reclams, amb la seva alegria que contagia en un constant cos a cos. La veritable fe en el Fill de Déu fet carn és inseparable del do de si, de la pertinença a la comunitat, del servei, de la reconciliació amb la carn dels altres. El Fill de Déu, en la seva

encarnació, ens va invitar a la revolució de la tendresa» (EG 88). Eixamplem les dimensions del «sí!» i siguem creatius, il·luminats per la Paraula de Déu i atents als esdeveniments de cada dia i als signes dels temps, a través dels quals Déu també constantment parla.

Amb la consciència creixent de ser deixebles missioners, una església samaritana

229. L'arrel d'aquesta consciència la tenim en el baptisme com a entrada a l'Església, en la confirmació, que ens fa el do de l'Esperit, en l'Eucaristia, que és l'aliment que de forma constant ens manté espiritualment vius. Aquests sagraments de la iniciació cristiana són el punt de partida i ens hi hem de referir sempre, ja que estam davant la font de la vida del cristià. Cada home i dona batiats som protagonistes d'aquesta aventura des de l'inici, a la qual Jesús ens crida amb una invitació ben personalitzada a cada cristià. Hi ha una cosa certa que el papa Francesc ens diu: «Si un de debò ha fet una experiència de l'amor de Déu que el salva, no necessita gaire temps de preparació per sortir a anunciar-lo, no pot esperar que li donin molts cursos o llargues instruccions» (EG 120).

230. «Tot cristià és missioner en la mesura en què s'ha trobat amb l'amor de Déu en Crist Jesús; ja no deim que som «deixebles» i «missioners», sinó que som sempre «deixebles missioners». Si no n'estam prou convençuts, mirem els primers deixebles, els qui immediatament després de conèixer la mirada de Jesús, sortien a proclamar-lo joiosos: «Hem trobat el Messies!» (Jn 1,41). La samaritana, a penes va sortir del seu diàleg amb Jesús, va esdevenir missionera, i molts samaritans van creure en Jesús "per la paraula de la dona" (Jn 4,39). També sant Pau, a partir del seu trobament amb Jesucrist, "de seguida es va posar a predicar que Jesús era el Fill de Déu" (Ac 9,20). Què esperam nosaltres?» (EG 120). Hi ha tant per fer que les vint-i-quatre hores del dia no haurien de ser suficients.

La nostra terra, la nostra illa, és terra de missió. Avui ja no ho podem negar i tots els batiats hi som enviats, començant per l'àmbit reduït i senzill en el qual vivim i ens relacionam. Els nostres conciutadans necessiten respirar l'aire pur de l'Esperit i deixar-se remullar per la frescor de l'Evangeli mitjançant el nostre tracte i l'oferta que ha de fer la comunitat cristiana de cada lloc.

La Catedral –la Seu– i el Santuari de Lluc: dos «pous» diocesans a la vorera del camí

231. Per la seva mateixa identitat i vocació, la Catedral –la nostra Seu mallorquina– i el Santuari de la Mare de Déu de Lluc, són dos espais diocesans de referència no sols per a la comunitat cristiana i els seus pelegrinatges, sinó també per a molts dels nostres conciutadans, visitants i turistes. Llocs privilegiats d'acolliment i d'evangelització que tenen un atractiu especial per a convocar a la pregària, a la celebració de la fe, especialment de l'Eucaristia, el Perdó i els altres sagraments, meravellosos espais per acollir i acompanyar, on tots ens hi hem de poder trobar com a casa, un perquè és la Mare de les altres esglésies de Mallorca per ser la seu de la successió apostòlica, i l'altra perquè és la casa familiar de la Mare, santa Maria de Lluc. Són dos «pous» diocesans als quals s'hi acut per associar aquella set que necessita trobar aigua viva, encara que en un primer moment sigui difosa la recerca i una altra la set. S'ha de passar per un procés. En el fons, pot succeir el mateix que en la trobada de Jesús amb la dona samaritana en el pou de Jacob, a Sicar. El llarg diàleg amb Jesús, la superació dels prejudicis personals, ètnics i religiosos, i la progressiva actitud receptiva marcada per una nova set que va apareixent, van fer possible l'entusiasme i la valentia per a l'anunci. També entre nosaltres pot succeir el mateix. Entre molts d'altres llocs possibles a través dels quals Déu actua, fem d'aquests dos «santuaris», **espais sagrats i de santificació, llocs d'acolliment, de pregària i de misericòrdia.** Quan les persones hi són acollides –ens ho diu el papa Francesc–, esdevenen més disponibles a obrir el cor i a deixar-se'ls modelar per la Gràcia.

232. La bellesa arquitectònica de la Seu, en què la visita de les seves naus interiors i terrasses és tan valorada i mereix els majors elogis, testimoni indiscutible, amb la seva història de més de set-cents anys, amb la seva dimensió evangelitzadora i litúrgica, és un reclam que fa que molts s'interessin pel que significa i transmet. Sempre hi som convocats tots, ja que és l'església de tots i de forma especial en aquells moments en els quals tota la diòcesi –pastors i fel·les amb el bisbe– s'hi fa present, com és el cas de la Missa Crismal el dimecres sant a l'horabaixa. D'altra part, la devoció a la Mare de Déu, patrimoni ancestral del poble mallorquí, fa que tothom –fins i tot persones que no formen part de la comunitat cristiana– se sentin atretes i convidades a participar en la vida i els espais del Santuari de Lluc, dels valors de la mallorquinitat, dels quals gaudeix la convivència entre persones i pobles, i de la bellesa ecològica de l'entorn natural que canta la glòria de Déu, àmbit que

EVANGELITZADORS AMB ESPERIT,
que pregunten i treballen plens de confiança

és font de salut, d'oci, d'esport i oportunitat d'intercanvi cultural i espiritual, obert a promocionar sempre la «cultura de l'encontre». Aquesta **cultura de l'encontre** pot ajudar en moltes i noves iniciatives en relació amb les nostres esglésies i temples, sobretot en allò que tenen d'específic, original i peculiar. Iniciatives com «La nit de les esglésies» o «Una llum en la nit» poden ajudar a la descoberta del sentit de la nit en la litúrgia cristiana, el valor del silenci, de la pregària, de l'entrada en el propi interior, l'obertura al cor de l'Evangeli. Aquest és un ambient que s'estén també als carrers, places i espais urbans i rurals entorn dels espais religiosos, siguin enmig de la natura o de les poblacions i ciutats. Massa «enlluernats» per nombroses ofertes diàries del consum i l'aparença, ens pot anar bé trobar, viure i oferir espais de gratuïtat, on ens sentim «il·luminats» tant per la llum exterior com interior, i ens obrim al llenguatge del cor.

Qüestionari **per a reflexionar personalment i/o en grup**

1. Quina consciència tenc de ser «deixeble missioner»? Quins fets poden demostrar que tenc aquesta consciència?
2. Quina és la meua experiència d'encarnació en l'ambient on som enviat o, senzillament, allà on visc? Com hi som present? Què hi faig? Té sentit d'anunci? Quin?
3. Què faig perquè l'Església sigui creïble, una comunitat que comunica «confiança»? Examinem les relacions que hi ha entre uns i altres. Establim vincles? Quins?
4. Il·luminats per les paraules del papa Francesc, a què hem de dir «no!» amb més contundència i convicció? I, a què hem de dir «sí!» amb fermesa?
5. L'experiència cristiana, és alguna vegada motiu de conversa entre nosaltres? Si hi ha estat, què ens aporta? Si no hi ha estat, quina és la causa? Per què costa tant fer d'aquestes qüestions conversa normal? Què em puc i què ens podem proposar?

Pregària

Qui ho creu, Jesús, Saviesa de Déu,
que la saviesa d'aquest món no el pot salvar?
Segons l'Evangeli, ets el Camí!
Però, com hem de trobar-te per anar amb tu?
La sortida és trobar en nosaltres la saviesa,
l'empenta de no viure segons aquest món.

Ens ho diu així de bé la Paraula de Déu:
«La saviesa té un esperit intel·ligent, sant,
únic i variat, subtil, àgil, penetrant,
immaculat, clar, inofensiu, benèvol,
agut i sense traves, benefactor i humanitari,
segur, incommovible, tranquil,
capaç de tot, atent a tot.
Impregna tots els esperits,
sobretot els més subtils, intel·ligents i purs.»
On és el nostre esperit?

Deixa, Jesús, que assimili la saviesa del cor,
que em vulgui trobar amb Tu en el meu interior,
allà on ets foc que crema, amor que salva,
perquè el teu Esperit inflami el meu esperit.

Semblants a Tu, ja no hi ha distàncies,
la vida «espiritual» és un do, una conquesta,
foc que posa en marxa el camí de l'Evangeli,
paraula que acull, que proposa i acompanya,
companyia que mai no deixa tot sol ningú,
seqüència que al llarg de la nostra vida
és la projecció del Déu-amb-nosaltres,
l'Emmanuel. Vine, Senyor Jesús!

—263—

—264—

—265—

DRETS HUMANS I DEURES, LLIBERTAT RELIGIOSA
cultura de l'encontre, migrants i refugiats

Serem avaluats d'allò de què ja coneixem les preguntes:
Mt 25,31-46

Treballem la inclusió social dels pobres: entre nosaltres hi ha noves pobreses

233. Problemes de sempre i situacions noves demanen també noves actituds i noves actuacions. També noves pobreses. La **pobresa severa i invisible** que existeix entre nosaltres, a la nostra terra, ens està interpel·lant sobre la manera com plantejam i vivim pràcticament tota la gestió econòmica i la distribució dels béns. Els darrers informes preocupen molt i ens desinstallen d'una situació que voldríem que fos més còmoda i auguràs la superació d'una crisi que s'està estenent a nous escenaris i sembla que anirà a més. Hi ha nous afectats, persones i famílies senceres que pateixen carestia present i preveuen un futur gens esperançador. «De la nostra fe en Crist fet pobre –diu el papa Francesc– i sempre proper als pobres i exclosos, brota la preocupació pel desenvolupament integral dels més abandonats de la societat» (EG 186). Units a Déu escoltam un clam que no podem desoir, per això «cada cristià i cada comunitat són cridats a ser instruments de Déu per a l'alliberament i promoció dels pobres, de manera que puguin integrar-se plenament a la societat» (EG 187). Amb Càritas ens estam demanant «quins reptes ha d'abordat Càritas Mallorca els propers quatre anys?», la qual cosa vol dir voluntat i capacitat d'observació com la del bon samarità, que veu, s'acosta, es compadeix, ofereix els primers auxilis, es carrega l'home ferit i es fa càrrec de les despeses... Aquest és l'estil evangèlic que convé que apliquem a qualsevol situació de feblesa amb què ens trobem. Aquí no hi ha teoria, és la pràctica de l'amor amb qui necessita ser estimat.

Les benaventurances i el protocol del judici final

234. El papa Francesc ens convida a la reflexió i a la pregària que hauran d'acompanyar sempre la nostra acció, expressió del camí de santedat que anam recorrent junts, i diu: «La força del testimoni dels sants està en viure les benaventurances i el protocol del judici final. Són poques paraules, senzilles, però pràctiques i vàlides per a tots, perquè **el cristianisme és principalment per a ser practicat**, i si és també objecte de reflexió, també és vàlid quan ens ajuda a viure l'Evangeli en la vida de cada dia. Recoman vivament rellegir amb freqüència aquests grans textos bíblics, recordar-los, pregar amb ells, intentar fer-los carn. Ens faran bé, ens faran genuïnament feliços» (GE 109). Entrem en la bona intenció d'aquesta recomanació i –com a signe de comunió d'Església– facem-la realitat personalment i compartida

amb qui ho desitgi i li pugui fer bé. Està a les nostres mans posar fil a l'agulla i confiar, sempre confiar.

235. Des d'aquesta perspectiva, la resta del document *Gaudete et exsultate* comentat en un capítol anterior ens mostra aspectes concrets que haurem d'anar aprofundint, sobretot el capítol III que, sota el títol «A la llum del Mestre», **defineix la santedat des del concepte de felicitat que contenen les benaventurances**, ja que «feliç» o «benaventurat» equival a «sant» (cf. GE 63-94). Ho completarà amb el que anomena «el gran protocol» sobre el qual serem jutjats, l'avaluació final, referint-se a Mateu 25, 31-46 i aplicat especialment als «misericordiosos», «perquè tenia fam, i em donàreu menjar; tenia set, i em donàreu beure; era foraster, i em vaucollir; anava despullat, i em vaucostir; estava malalt, i em vaucositar; era a la presó, i vingueru a veure'm». La santedat va unida a aquesta forma d'actuar evangèlica proposada per Jesús, ja que Ell s'identifica amb cadascun d'aquests afectats, els més pobres.

A la defensa d'uns drets humans hi correspon el compliment d'uns deures

236. A finals de l'any 2018, concretament dia 10 de desembre, vàrem celebrar el **70è aniversari de la Declaració Universal dels Drets Humans**. Una data significativa, sens dubte, però molt interpel·lant pel que fa al seu compliment en els Estats que la van signar. Dels Drets Humans, tothom se n'omple la boca, tothom hi fa referència, però el pas de la inclusió dels «Drets» al «dret» de cada país ja és més difícil, començant pel primer tret que els configura a tots, que és el tret a la vida i tots els que directament se'n deriven. Al mateix temps això comporta un llistat de «deures», dels quals amb molta facilitat se'n defuig o no se'ls té en compte.

237. Vull esmentar de forma especial la referència que el papa Francesc fa a la situació dels qui són objecte de diverses formes de **tràfic de persones**, de les dones que sofreixen exclusió, mal tracte i violència, perquè sovint es troben amb menys possibilitats de defensar els seus drets... (cf. EG 212). Entre aquests febles, que l'Església vol cuidar amb predilecció, hi ha també els **infants per néixer**, que són els més indefensos i innocents de tots, a qui avui es vol negar la dignitat humana amb vista a fer-ne el que es vulgui, llevant-los la vida i promovent legislacions perquè ningú no pugui

impedir-ho [...]. Tanmateix, aquesta defensa de la vida per néixer està íntimament lligada a la defensa de qualsevol dret humà i suposa la convicció que un ésser humà és sempre sagrat i inviolable... Si aquesta convicció cau, no queden fonaments sòlids i permanents per a defensar els Drets Humans, que sempre estarien sotmesos a conveniències circumstancials dels poderosos de torn (cf. EG 213). Sempre haurem d'agrair i fer costat a les persones i les congregacions religioses que aquí, a la nostra terra, es dediquen –com santa Teresa de Calcuta– a acompanyar la situació tan delicada que viuen moltes dones i famílies davant la difícil decisió d'optar per l'avortament o per donar a llum una nova vida. Estarem sempre a favor del Dret a la vida, del qual deriven tots els altres Drets humans. Quan vaig ser a l'Àfrica, al nord d'un dels països més pobres i amb un índex de mortalitat infantil d'un 25%, la qual cosa et romp el cor quan contemples la precarietat amb què viuen, em vaig atrevir a preguntar-los «per què tenien tants de fills?», la resposta no es va fer esperar i va ser precisament una dona la que va respondre: «i ni això voleu que tinguem?». La interpel·lació als països rics és perenne i toca la fibra de la nostra generositat, sobre els fonaments de la nostra convivència i els valors que promovem.

238. Per la **relació directa que els Drets Humans tenen amb la Paraula de Déu** consignada a la Bíblia i, de forma definitiva, a l'Evangeli, els cristians tenim una especial responsabilitat en el seu compliment. Sant Joan XXIII és el qui posa els Drets Humans a la base de la seva carta encíclica *Pacem in Terris* –Pau a la Terra– i els desenvolupa amb detall. El mateix Concili Vaticà II hi dedica també bona part en els seus documents, especialment el que toca el dret a la llibertat religiosa. Com ho podem fer perquè aquest dret sigui reconegut fins i tot entre nosaltres? Les faltes de respecte al fet religiós, certes marginacions pel que fa a l'ensenyament religiós negant el dret que tenen els pares respecte de l'educació dels seus fills, el domini del laïcisme sobre la laïcitat quan no reconeix el dret de manifestació pública de la fe i confon –especialment entre certes autoritats civils– el que és la creença individual amb el dret que té el poble –tot el poble– de ser representat en els actes públics. No s'acaba d'entendre que, per part d'alguns polítics, la no-assistència a certs actes religiosos sigui fruit de la seva no-creença, quan el poder que tenen els l'ha concedit el poble i és a aquest poble a qui els toca representar. No hi són a títol personal, és un dret que té el poble de sentir-se representat amb aquest gest solidari de fer-s'hi presents. En certa manera, no ser-hi és un cert menyspreu que el poble no es mereix, ja que aquest aquí és majoritàriament cristià. L'autèntica laïcitat és la que respecta i promociona

tot allò que serveix el bé comú i que és assumida democràticament.

Contra tot abús i discriminació: màxima prevenció, protecció i educació

239. Actuant contra els Drets Humans, els abusos de poder, abusos a menors, abusos als més vulnerables, violència de gènere, abusos d'informació, discriminació i descart, etc., hem de dir que han estat, són notícia constant i mostren **la realitat d'una societat malalta**. Els diaris, telenotícies i xarxes socials cada dia en van plens i creen un estat de situació que en certs moments ja es fa angoixant. Davant tot això i en els casos que ens han afectat, una vegada més, la nostra contundent resposta és «tolerància zero». La nostra Església també se n'ha vist afectada en un percentatge mínim i inferior a d'altres col·lectius, però insistentment present en els mitjans informatius fins al punt que li ha afectat la credibilitat. Tot i que en la nostra realitat s'ha actuat immediatament i amb contundència, això no ens eximeix de sentir el pes de la vergonya ni de l'obligació moral d'haver de demanar perdó, com ja hem fet públicament en diverses ocasions i reiteram una vegada més. A més, aquesta exigència d'actuació ha estat de cada vegada més severa i, en tot el que ens afecta, s'estan duent a terme tots els protocols que l'Església ens marca, com l'atenció i acompanyament de les víctimes. Per això, pensant en les famílies, centres educatius, escolars i catequètics, contra tot abús i discriminació, la resposta és **assegurar la prevenció, la màxima protecció i una acurada i ferma educació** que posi la persona i la seva dignitat en el centre de tot.

240. El fonament el tenim en Jesús i a l'Evangeli. Els infants, quan són víctimes d'exclusió, són posats per Jesús en un lloc privilegiat i els acull, just en un moment en què no eren gens considerats, sinó més tost descartats. Jesús els valora i els posa com exemple: «Deixau que els infants venguin a mi. No els ho impediui, perquè el Regne de Déu és dels qui són com ells. Vos ho asseguro: qui no acull el Regne de Déu com l'acull un infant, no hi entrarà» (Mc 10,14-16). Jesús vetla tant per la dignitat dels infants que es posa duríssim quan algú atempta contra algun d'ells. Fixem-nos amb quina radicalitat arriba a dir que «al qui fa caure en pecat un d'aquests petits que creuen en mi, més li valdria que li lligassin al coll una mola de molí i el tirassin a la mar» (Mc 9,42). Així Jesús posa en relleu la gravetat de l'abús i posa la dignitat de la persona humana per damunt de tot. La crida va dirigida sempre als adults

i a purificar aquelles actituds que són la causa del mal. Quan Jesús demana als seus deixebles «Què discutieu pel camí?» i callen, intueix que pel camí havien discutit quin d'ells era el més important. Diu l'Evangelí que «aleshores s'assegué, va cridar els Dotze i els va dir: Si algú vol ser el primer, que es faci el darrer de tots i el servidor de tots. Llavors va agafar un infant, el posà enmig d'ells, el prengué en braços i els digué: Qui acull un d'aquests infants en nom meu, m'acull a mi, i qui m'acull a mi, no m'acull a mi, sinó el qui m'ha enviat» (Mc 9,33-37). El papa Francesc ha agraït recentment «l'apostolat de la prevenció» per cuidar dels menors per tal que ningú abusi d'ells ni els impedisqui arribar a Jesús, una iniciativa molt lloable i transportable als nostres ambients.

Oberts a l'acolliment i al diàleg per a fer realitat la cultura de l'encontre

241. El camí de curació de tantes situacions com constatam i patim, el volem fer en **comunió amb totes les persones de bona voluntat**, sabent que són tantes i tan valuoses les coses que ens uneixen i tot el que podem aprendre els uns dels altres. Ho intentarem fer obrint camins a través del diàleg en el si de les nostres comunitats i amb altres confessions cristianes, amb les quals al llarg de l'any ens trobam per pregar. De la mateixa manera, estam oberts per aprofundir en el **diàleg amb les altres religions**, especialment amb aquelles amb les quals compartim la fe en el Déu únic, com els germans del poble jueu i de l'islam. Crec que és l'hora de trobar-nos en un mateix camí, quan de fet convivim en una mateixa societat, compartim uns mateixos barris i els més petits i joves participen dels mateixos centres educatius. Podem i hem de llimar encara moltes diferències i superar moltes barreres i anar afavorint camins a favor de la igualtat, especialment amb els migrants i els qui acuden a la nostra terra i demanen refugi. Ja ho he dit en moltes ocasions, la nostra Església de Mallorca a través des seus membres ha de ser exquisidament acollidora seguint la indicació de Jesús «era foraster i em vau acollir» (Mt 25,35) o la pràctica dels primers cristians, fruit de l'obertura universal de Pentecostès, que es distingien per obrir totes les portes i eliminar qualsevol diferència entre les persones. Un acolliment que demana, al mateix temps, respecte i integració a la nostra cultura per tal de deixar-se enriquir amb tot el que els podem oferir, com també rebre tot allò que ve d'ells i ens dignifica a tots. Estam immersos en una nova època que demana **noves actituds i nous gestos**, però comptam amb un Evangelí que ens

ajuda a entrar-hi amb sintonia i normalitat.

242. El papa Francesc ens convida a acceptar que «la bellesa mateixa de l'Evangeli no sempre pot ser adequadament manifestada per nosaltres, però **hi ha un signe que no ha de faltar mai: l'opció pels darrers**, per aquells que la societat descarta i rebutja» (EG 195). El referent inequívoc el tenim en Jesús, tant que fins ell mateix «es va fer pobre» (2Co 8,9). Per això, «som cridats a descobrir Crist en ells, a prestar-los la nostra veu en les seves causes, però també ser els seus amics, a escoltar-los, a interpretar-los i recollir la misteriosa saviesa que Déu vol comunicar-nos a través d'ells» (EG 198). La millor manera d'acompanyar-los serà la nostra **proximitat real i cordial** envers ells, la qual cosa farà possible superar la pitjor discriminació que sofreixen: la falta d'atenció espiritual. «La immensa majoria dels pobres té una especial obertura a la fe; necessiten Déu i **no podem deixar d'oferir-los la seva amistat**, la seva benedicció, la seva Paraula, la celebració dels Sacraments i la proposta d'un camí de creixement i de maduració en la fe» (EG 200).

243. «L'opció preferencial pels pobres ha de traduir-se principalment en una atenció religiosa privilegiada i prioritària» (EG 200). La pregunta dirigida a Caïn després de matar el seu germà Abel «On és el teu germà?» (Gn 4,9) sempre farà saltar l'alarma que no deixa tranquil·les les consciències. Per la seva part, el papa Francesc, a Lampedusa, ja va dir que «hem caigut en la globalització de la indiferència, ens hem acostumat al sofriment dels altres fins el punt que ja no ens interessa o deim que no és assumpte nostre; hem perdut la capacitat de plorar». Ho ha anat repetint una i més vegades fent una crida a tots els països perquè tinguin el coratge d'acollir aquells que cerquen una vida millor i fugen de la violència, de la injustícia i de la fam. Entre nosaltres, a la nostra illa, també hem manifestat la voluntat d'acollir-los oferint-los les nostres dependències de la diòcesi, però encara no se'ns ha donat l'oportunitat, tot i que la gent està disposada i hi ha molt bona actitud receptiva. L'experiència de rebre Josefa, una al·lota camerunesa rescatada amb altres d'enmig de la mar i que vaig poder visitar a Son Espases, ens va ajudar a entendre més el drama dels refugiats i la urgència de ser solidaris amb la seva integració. Molt per sobre de les diferències ideològiques, polítiques i els interessos dels països dividits en partits que no es posen d'acord, **hi ha la qüestió de la dignitat de les persones i el deure humanitari** d'atendre els qui passen per situacions tan dramàtiques com ara la dels migrants i refugiats. No podem quedar passius ni deixar-nos infectar pel virus

de la indiferència. Cal actuar i oferir allò que tenim i, posant-ho a la seva disposició, podrem pal·liar el sofriment que els té desfets i sense motius d'esperança.

Tinguem presents els eixos estratègics
que proposa Càritas de Mallorca:

Eix 1. Atenció i acompanyament integral a les persones en situació d'exclusió o de vulnerabilitat. La persona humana és el centre de la nostra acció. Volem seguir millorant la qualitat de l'acompanyament, entenent que la promoció de la persona va més enllà de respostes merament assistencials. La nostra intervenció ha de ser integral i des de la mirada de Drets, fomentant la participació de les persones perquè siguin protagonistes del seu procés i no denúnciant la denúncia de les situacions d'injustícia.

Eix 2. Dinamització de l'Església de Mallorca en el seu compromís sociocaritatiu. Volem acompanyar l'acció de la caritat i la justícia social de la comunitat cristiana, i enfortir els vincles de les Càritas parroquials, participar del treball conjunt de la Diòcesi i promoure la renovació del voluntariat.

Eix 3. Ressituar-nos com a organització davant les noves realitats socials: analitzar, aprendre, innovar i adaptar l'entitat, potenciant la col·laboració entre els seus membres. L'avaluació contínua, la millora dels nostres programes i la sistematització de la feina realitzada és un repte que es pot veure facilitat pels procediments d'autorització i acreditació de serveis, per tal de complir les normatives actuals; juntament amb els de millora de la qualitat i transparència, que revertiran en una millora de l'atenció de les persones més vulnerables.

Eix 4. Millorar l'eficàcia de la comunicació, la sensibilització i incidència com a eina per a la transformació social. Consideram important sensibilitzar entorn a la mobilitat humana i la cooperació fraterna, reivindicant el dret a l'habitatge i a la feina decent, i proposar un consum responsable i l'opció per una economia social i solidària.

Qüestionari **per a reflexionar personalment i/o en grup**

1. Quines pobres detectam en l'entorn humà en el qual vivim o ens movem? Feim res per a posar-hi remei? Quina és la nostra opció de voluntariat allà on faci més falta?
2. Les benaventurances i el protocol exposat per Jesús en la paràbola del judici final, tenen vigència entre nosaltres? Quina?
3. Com vivim la defensa i la pràctica dels Drets humans? Quins drets són els que més defensam i quins els que menys? Hi ha consciència respecte del compliment dels deures corresponents?
4. Respecte dels abusos de menors i de les persones més vulnerables, quins mitjans –especialment educatius– poden assegurar la seva prevenció i protecció? Com hem d'assegurar una autèntica educació en l'amor i en els valors cristians que ajudi a vèncer qualsevol tipus d'abús i violència? Quin és el paper de la família i quin el dels centres educatius? Quins valors hem de proposar i introduir amb urgència?
5. Pensant en els pobres en general i concretant en les diferents situacions i formes de pobresa concreta i real, quines accions i quins gests són els més necessaris i urgents, avui, per a donar-hi una resposta eficaç? Com hem de col·laborar amb el Pla estratègic de Càritas per aquests propers anys i altres propostes provinents de Mans Unides, Missions, Pastoral de la Salut i altres entitats sensibles als més pobres? En quin dels camps hi puc participar com a voluntari/ària?

Pregar amb els Drets Humans

Senyor, que per la teva bondat has sembrat en els nostres cors
el desig de ser feliços, viure en llibertat i defensar la vida,
i ens crides a treballar a favor de la dignitat humana;
ajuda'ns a reconèixer els drets i els deures de tota persona,
a treballar per la unitat, la justícia, l'amor i la pau,
dona'ns un cor que vegi la teva imatge en cada ésser humà.

Senyor, que en Crist ressuscitat has renovat la humanitat
acompanyant-nos en el nostre esforç per a ser lliures i iguals;
que per la llum de la nostra raó ens comportem com a germans,
que superem tota discriminació de raça, sexe, color, llengua,
opinió política o qualsevol altra classe, origen nacional o social,
posició econòmica, naixement o qualsevol altra condició.

Fes, Senyor, que tots ens unim per a treballar a favor de la vida,
que ningú no estigui sotmès a esclavitud, servitud ni tortures,
ni arbitràriament detingut, empresonat o desterrat.
Que la justícia sigui exercida amb imparcialitat i independència,
reconeguts tots els drets i salvades totes les llibertats,
que ningú no sigui objecte d'ingerències arbitràries en la seva vida.

Que siguin reconeguts, Senyor, els drets a una nacionalitat,
a fundar una família, a la propietat individual i col·lectiva,
a la llibertat de pensament, de consciència i de religió,
com també la llibertat de manifestar-la individualment i col·lectiva,
tant en públic com en privat, per l'ensenyament i la pràctica,
el culte i l'observança, oberts a Tu, que ens parles i ens guies.

Que l'exercici de la caritat política, Senyor, sigui una realitat,
Per tal que tota persona pugui participar en el govern del seu país
i es garanteixi en tot moment i lloc la llibertat del vot.
També el dret a la seguretat social i a obtenir la satisfacció
dels drets econòmics, socials i culturals indispensables a
la seva dignitat i el lliure desenvolupament de la seva personalitat.

Tant en els moments difícils com favorables, ajuda'ns, Senyor,
a exercir el dret al treball i a la protecció contra l'atur,
que tota remuneració sigui justa i conforme a la dignitat humana.
De la mateixa manera, el dret al descans i a gaudir de temps lliure,
a un nivell de vida adequat que assegurí a cadascú i a la seva família
salut i benestar, alimentació, vestit, habitatge i atenció mèdica.

Ajuda'ns, Senyor, a encertar en la defensa del dret a l'educació,
promovent el desenvolupament de la persona humana i els seus drets,
afavorint la comprensió, la tolerància i l'amistat entre tots,
i desenvolupant tot el que ajudi al manteniment de la pau.
Que als pares se'ls reconegui el dret preferent d'escollir
el tipus d'educació que s'ha de donar als seus fills.

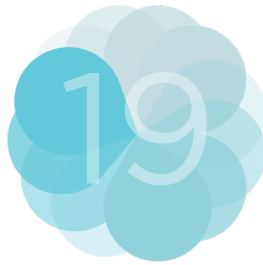
Senyor, fes que la vida cultural, artística i el progrés científic,
expressió del do de la intel·ligència humana i de la teva bellesa infinita,
promogui la dignitat dels homes i dones i del seu entorn.
Que sapiguem correspondre amb l'exercici dels nostres deures,
a la realització de tots els drets i llibertats proclamats,
acompanyats del teu Fill, Jesucrist, Camí, Veritat i Vida. Amén.

—278—

—279—

EL DESIG ÉS ARRIBAR A LA SANTEDAT,
participació de Déu-Amor, que és sant!

Estam davant l'objectiu de tot: «ser sants!». És la proposta de Jesús,
la nostra vocació. La invitació:

«Siau sants, com el vostre Pare del cel és sant!»
(Lv 11,45; 1Pe 1,16)

A més, la convicció:

«Déu ens escollí abans de crear el món perquè fóssim sants!»
(Ef 1,3-4)

Sants de la porta del costat, o la classe mitjana de la santedat

244. «Alegrau-vos i feis festa!». És el títol amb el qual el papa Francesc ens convida al camí de la santedat en la darrera exhortació apostòlica que convé llegir, meditar i fer pròpia. Hem de saber que a cadascú de nosaltres Déu «ens va elegir perquè fóssim sants» (Ef 1,4). Així ho diu la Paraula de Déu assenyalant l'origen, el camí i la meta de la nostra vida de seguidors de Jesús. Aquesta expressió «Alegrau-vos i feis festa!» la diu com a resum final de les benaventurances, justament quan ha dit «feliços els perseguits pel fet de ser justs... » (Mt 5,12). El Senyor ho demana tot i el que ofereix és la vida vertadera, la felicitat per a la qual hem estat creats. Ell ens vol sants i espera que no ens conformem amb una existència mediocre, aigualida, líquida. Al llarg de tota la Bíblia sempre ressona la crida a la santedat (cf. GE 1). **L'opció per la santedat potser sigui el millor compromís.**

245. El papa Francesc diu que li agrada **veure la santedat de l'Església en el poble de Déu pacient**: en els pares que crien amb tant d'amor els seus fills, en aquests homes i dones que treballen per a portar el pa a casa, en els malalts, en les religioses ancianes que segueixen somrient. Veu la santedat de l'Església en la constància per seguir endavant cada dia. Aquesta és moltes vegades la santedat «de la porta del costat», d'aquells que viuen a prop de nosaltres i són un reflex de la presència de Déu, o, per emprar una altra expressió, «la classe mitjana de la santedat». De fet, «la santedat és la caritat plenament viscuda [...] i cada sant és un missatge que l'Esperit Sant pren de la riquesa de Jesucrist i regala al seu poble» (GE, 21).

246. Deixem-nos estimular pels **signes de santedat** que el Senyor ens presenta a través dels membres més humils d'aquest poble que participa també de la funció profètica de Crist, difonent el seu testimoni sobretot amb la vida de fe i caritat. Segurament els esdeveniments decisius de la història del món han estat influïts per ànimes sobre les quals els llibres d'història no diuen res. Per això, podem dir que «la santedat és el rostre més bell de l'Església». L'encàrrec ens ve de Déu mateix quan ens diu «siau sants, perquè jo som sant» (Lv 11,45; 1Pe 1,16). La santedat és participació de la seva mateixa vida (cf. GE 7-9). Tanmateix, és cadascú que ha de descobrir i viure la seva manera pròpia de ser sant. **«Arribar a ser sant** –ens diu el papa Francesc– **és arribar a ser plenament tu mateix**, a ser aquest que Déu volgué somiar i crear, no una fotocòpia. La teva vida ha de ser un estímul

profètic que impulsí altres persones, que deixi una marca en aquest món, aquesta marca única que només tu podràs deixar-hi. En canvi, si copies, privaràs aquesta terra, i també el cel, d'això que ningú més que tu no podrà oferir» (ChV 162). Això ens ha d'ajudar a descobrir en les persones la seva originalitat, allò que les caracteritza en bé, allò que mostra amb autenticitat el rostre de Déu.

Estils femenins de santedat

247. Entre les formes més variades, destaca que el «**geni femení**» també es manifesta en estils femenins de santedat, indispensables per reflectir la santedat de Déu en el món. Precisament en èpoques en què les dones foren mes relegades, l'Esperit Sant va suscitar santes que, amb la seva fascinació, van provocar nous dinamismes espirituals i importants reformes en l'Església. Mirem-ho a nivell de l'Església universal amb santa Teresa d'Àvila, santa Catalina de Sena, santa Edith Stein o santa Teresa de Lisieux, santa Josefina Bakita, santa Teresa de Calcuta, però facem-nos càrrec que també ha estat així a la nostra Església de Mallorca amb santa Catalina Tomàs i les dones nascudes a la nostra illa que han estat beatificades com la beata Francinaina Cirer o les que estan en procés de ser-ho. Anem, però, més enllà i facem-ho amb una visió de fe i una actitud d'amor: mares i familiars, persones que hem conegut, coneixem i estimam, exemples d'amor i servei, amb una entrega generosa a la família i a tantes institucions solidàries. Al papa Francesc li interessa sobretot recordar tantes dones desconegudes i oblidades, cadascuna a la seva manera, que han sostingut i transformat famílies i comunitats amb la força del seu testimoni (cf. GE 12).

248. Serà bo que peguem una ullada a la realitat familiar i social que ens envolta i facem el gratificant esforç de descobrir-hi aquesta qualitat en tantes persones senzilles que sobresurten ja per la seva santedat. I, per què no hem de demanar a Déu que aquests mateixos ulls vegin que això també ens pot succeir a nosaltres si feim el possible per assemblem-nos a Jesucrist? Hi vull afegir aquí, també perquè ho tinguem present tant en la reflexió com en la pràctica pastoral, el pensament del papa Francesc respecte del paper de la dona en l'Església: «L'Església reconeix l'indispensable aportació de la dona en la societat, amb una sensibilitat, una intuïció i unes capacitats peculiars que solen ser més pròpies de les dones que dels homes. Per exemple, l'especial atenció femenina cap als altres, que s'expressa d'una

manera particular, encara que no exclusiva, en la maternitat» (EG 103).

249. Més encara, segueix dient que «reconec amb gust com moltes dones comparteixen responsabilitats pastorals junt amb els sacerdots, contribueixen a l'acompanyament de persones, de famílies o de grups i brinden noves aportacions a la reflexió teològica. Però encara **és necessari ampliar els espais per a una presència femenina més incisiva en l'Església.** Perquè "el geni femení és necessari en totes les expressions de la vida social; per això, s'ha de garantir la presència de les dones també en l'àmbit laboral" (DSE 295) i en els diversos llocs on es prenen les decisions importants, tant a l'Església com en les estructures socials» (EG 103). La decisió presa per la nostra diòcesi de Mallorca és fer possible de cada vegada més –com ja s'és-tà fent– l'encàrrec pastoral confiat a dones fins el màxim possible. En certs sectors sempre hi ha hagut molta presència i participació, però encara s'ha d'estendre a càrrecs de màxima responsabilitat.

Viure el moment present, omplint-lo d'amor

250. Us convid que dediqueu qualche estona a la lectura d'aquest preciós document, *Gaudete et exsultate*, i, si us és possible, el comenteu en grup. Feis-vos un poc de pla i que sigui tema habitual de conversa. **Mirem de fer passos concrets.** La santedat –com diu el papa Francesc– pot anar creixent a través de petits gests, per exemple, «mira, no xerraré malament de ningú!». Aquest és un pas en la santedat. Escoltar els fills amb paciència i afecte, aquesta és una altra ofrena que santifica. En moments d'angoixa, agafar el rosari i pregar amb fe, vet aquí un altre camí de santedat. Anar pel carrer i trobar un pobre, aturar-se a conversar-hi amb afecte, aquest es un altre pas important... (cf. GE 16).

251. Fins i tot, **en els moments més difícils es van forjant actituds pròpies de sants.** Conta el cardenal Francesc Xavier Nguyễn van Thuân que, quan estava tancat a la presó, va renunciar a desgastar-se esperant l'alliberació. La seva opció va ser «viure el moment present omplint-lo d'amor» i la manera com ho concretava era: «aprofit les ocasions que se'm presenten cada dia per a realitzar accions ordinàries de manera extraordinària». Ho podem comprovar cada dia, cada hora de la nostra actuació: en què i com invertim el temps, amb quina dedicació, amb quina qualitat humana farcida de valors evangèlics.

La voluntat de Déu és la nostra santificació

252. L'exhortació del papa Francesc pren un to molt directe que convé que prenguem a nivell personal, un tu a tu, quan diu que **«cada sant és una missió, un projecte del Pare per reflectir i encarnar, en un moment determinat de la historia, un aspecte de l'Evangelí»** (GE 19). Cadascú s'ha de sentir «enviat», «missioner» i entendre-ho com a un camí de santedat, perquè, com diu sant Pau, «aquesta és la voluntat de Déu: la vostra santificació» (1Te 4,3). Diu Francesc que «aquest és un toc d'atenció per a tots nosaltres. Tu també necessites concebre la totalitat de la vida com una missió. Intenta-ho escoltant Déu en la pregària i reconeixent els signes que Ell et dona. Pregunta-li sempre a l'Esperit què espera Jesús de tu cada moment de la teva existència i en cada opció que hagis de prendre, per a discernir el lloc que això ocupa en la teva missió. Deixa que forgi en tu aquest misteri personal que reflecteix Jesús en el món d'avui» (GE 23).

L'aire pur de la comunió i l'alè del bo a la missió

253. A la pregària primera, just a l'inici d'aquesta carta pastoral, hem demanat ser diligents en l'acció i constants en l'oració i, al mateix temps, ser humils en el servei. Això vol dir **ser persones equilibrades, que viuen i promouen una unitat de vida, que eviten l'activisme i la dispersió que provoca**. El papa Francesc diu que «no és sa estimar el silenci i defugir l'encontre amb l'altre, desitjar el descans i rebutjar l'activitat, cercar la pregària i menysprear el servei. Tot pot ésser acceptat i integrat com a part de la pròpia existència en aquest món, i s'incorpora al camí de la santificació. Som cridats a viure la contemplació també enmig de l'acció, i ens santifiquem en l'exercici responsable i generós de la pròpia missió» (GE 26). El fet és que l'activitat també santifica, sempre que no decaigui en activisme. Trobar l'equilibri entre els extrems serà una tasca sempre necessària. Les vicaries, delegacions, secretariats i serveis diocesans hauran de treballar en aquesta línia tan definida i animar les parròquies i tantes altres institucions de la nostra diòcesi de Mallorca perquè, vivint l'Evangelí, vagin assenyalant camins de santedat per allà on passen. No acabariem mai. Obrim portes i finestres perquè entri una nova alenada de l'Esperit que ho oregi tot i ens ajudi a respirar l'aire pur de la comunió i doni prou força d'alè del bo a la missió. Si hem de viure el moment present omplint-lo d'amor, deixem-nos impregnar del pensament del nostre concitadà Ramon Llull, símptoma de santedat, tot fent-ne poesia i pregària:

EL DESIG ÉS ARRIBAR A LA SANTEDAT,
participació de Déu-Amor, que és sant!

«Senyor,
ja que heu posat en el meu cor tanta alegria,
plagui-us d'estendre-me-la en tot el cos:
a la meva cara, als meus ulls, a les meves mans.
Noble Senyor!,
quan record la vida eterna i la contempl,
em trob ple i cobert d'alegria.
Tan ple n'estic que la mar no és més plena d'aigua.
Ah Senyor!,
és tanta l'alegria que Vós heu posat en mi
que la meva força se sent més forta i més gran
que la de les muntanyes.
Ni el ferro ni l'acer no són més forts que jo.
Ah Senyor!,
el meu gaudi d'alegria i de força,
com menys me l'atribuesc a mi,
més l'atribuesc a Vós:
car poc valdria si me l'atribuïa a mi.
Per això, plagui-us, Senyor,
que tot el bé l'entengui de Vós,
que sou el meu Creador i el meu Déu.»

Qüestionari **per a reflexionar personalment i/o en grup**

1. Demanem-nos si això de ser sants té atractiu per a la gent que ens envolta i per a nosaltres mateixos. En tenim potser un concepte equivocat? Què hem de fer per a viure el sentit de la santedat en les condicions normals en què vivim?
2. Ens atreu la vida dels sants? Sants de sempre, sants recents, els tenim com a models o referents per a la nostra vida cristiana? I, els qui són de la nostra terra? Quina devoció hi tenim? Ho és el nostre desig arribar a ser sants?
3. Facem l'esforç de llegir personalment i comentar en grup –ens pot ajudar molt fer-ho– l'exhortació apostòlica *Gaudete et exsultate* –Alegrau-vos i feis festa–sobre la crida a la santedat en el món actual. Deixem clar allò que en aquests moments ens anima a viure en cristià.
4. A quins gests senzills de cada dia hem de donar valor i categoria de camí de santedat?
5. Què hem de corregir per tal que no ens desviem del camí de santedat que el Senyor ens proposa i en el qual l'Església ens acompanya?

Pregària

Jesús, obre'ns a l'esperança del teu Regne,
on la mort i el pecat són vençuts
i la teva resurrecció és la garantia de Vida,
on viurem el goig de la santedat per sempre.

Mostra'ns a viure per aprendre a morir,
mostra'ns a estimar per a no defallir mai,
mostra'ns a esperar per actuar sempre.
També la professió de fe és de cada dia,
en els moments del goig que ens depassa
i en la grisor de l'angoixa que ens envaeix.

Dona'ns la força del qui sap respondre
quan se'ns demani raó del que esperam,
quan se'ns acabin els arguments,
quan ho vegem tot fosc, sense sortida,
quan enmig del dolor no brilli la confiança.

Dona'ns l'enteresa d'afirmar l'esperança
amb les raons que cada dia descobrim,
amb els sentiments que provenen de tu,
amb l'estimació i el goig que estenem.

Acompanya'ns en l'itinerari espiritual
que vol sentir-te al costat sempre viu,
disposats a donar raó de la teva persona
als qui ens interroguen esperant resposta.

Ens dones raons profundes per viure
i amb la teva mort, absurda com ella mateixa,
obres un camí de sentit a la nostra,
i ens fas participar de la teva santedat.

EL DESIG ÉS ARRIBAR A LA SANTEDAT,
participació de Déu-Amor, que és sant!

Vols que l'absurditat, la inutilitat, la perplexitat,
donin pas a un crit sincer d'esperança:
justament allà on tu ens dius que has vingut
perquè tinguem Vida i aquesta sigui a desdir.

Treballa amb nosaltres pel teu Esperit d'Amor
el projecte del Pare: la felicitat del teu Regne,
la que mai no s'acaba, Tu en tots per sempre!

—290—

EL DESIG ÉS ARRIBAR A LA SANTEDAT,
participació de Déu-Amor, que és sant!

[illegible]

LA PREGUNTA que cada dia espera resposta

En el fons, sempre és present la pregunta de Jesús a Pere i a cadascú de nosaltres:

«M'estimes?»
(Jn 21,13-19)

Una pregunta que també prové d'aquells amb qui Jesús s'identifica: els més pobres!

«Tot allò que fèieu a un d'aquests germans meus, a mi m'ho fèieu»
(Mt 25,31-46)

Llegim i aprofundim aquests texts de l'Evangeli. Facem-ne *Lectio divina* sols o en grup.

**A fer feina amb constància, alegres,
entusiastes, i no deixar de pregar!**

254. Començava aquesta carta dient que ho feia amb el cor obert i disponible al Senyor i amb una pregària que vol mostrar la confiança en Déu i en tots vosaltres, sempre demanant —és la tercera vegada que ho dic— que si-guem «actius i diligents en l'acció, humils en el servei i constants en l'oració», un *pack* ben necessari que ens acompanyi en tot el camí que estam empre-nent junts i que molts ja fa temps que fan. Tot agraint l'ajuda del Senyor i el seu testimoni, ens disposam a caminar junts, amb actitud de sinodalitat, que ens fa solidaris i ens anima a fer-nos costat els uns als altres, sempre amb la voluntat de començar per allò que és prioritari a l'Evangeli. **Anem a allò que és essencial** i que sempre constituirà el principal i primer anunci, tant si és des del testimoni silenciós, provocant interrogants irresistibles, com si és des de la paraula explícita dita amablement amb tota claredat: «Jesucrist t'estima, va donar la vida per salvar-te, i ara **es** viu al teu costat cada dia, per il·luminar-te, per enfortir-te, per alliberar-te» (EG 164).

**La pregunta de Jesús que sempre ressona,
va dirigida a cadascú: «m'estimes?»**

255. El dia en què vaig iniciar el meu servei episcopal entre vosaltres i en el marc incomparable de la Seu mallorquina, durant la lectura de l'Evan-geli va ressonar amb força la pregunta que Jesús dirigeix a l'apòstol sant Pere quan li diu «m'estimes?», pregunta que ens fèiem nostra disposats a donar-hi resposta. Vaig dir que no m'atrevia a respondre tot sol, sinó que ho havia de fer amb tots vosaltres. I vam respondre junts! Em vaig sentir molt acompanyat i compromès alhora en la missió que se m'encomanava. Ara **vos convid a fer memòria d'aquell moment entranyable** perquè no oblidem l'inici d'un camí que vam emprendre junts i ens sentim joiosament compromesos a seguir-lo, en plena comunió, estretament units al Senyor i entre nosaltres, amb qui formam un sol Cos.

256. Us deia en aquell moment i ho repetesc ara: «Avui, ben a l'inici d'aquesta nova etapa del meu servei pastoral entre vosaltres, vull escoltar Jesús, Ell, que em fa una pregunta molt directa i personal. M'ha dit «m'es-times?» Responde em fa respecte quan sé molt bé, d'una part, la distància que hi ha entre l'exigència radical i oblativa de la seva pregunta, que demana

un amor total i incondicional, i, de l'altra, la feblesa de la meva resposta.

257. Però a Jesús no l'he escoltat jo sol, l'he escoltat amb vosaltres i per a vosaltres. Intuec que vol transformar aquesta feblesa en confiança ferma i vol convertir la resposta en una correspondència en l'amor. I a partir d'aquí, com a Pere i els altres apòstols, sentir com encomana la missió de pastor: «Pastura les meves ovelles, pastura els meus anyells», és a dir, «Fes de pastor!». El pastor és el qui està atent a la pregunta i ha de ser humilment feel en la resposta. Tanmateix, amigues i amics estimats, permeteu-me que us digui que avui no vull ni puc respondre sol i que, per això, em veig amb l'obligació d'haver de respondre comptant amb tot el ramat, que sou vosaltres, ja que la pregunta, l'hem escoltada junts i va dirigida a tots. No tindria sentit una resposta limitada al pastor i que el ramat se n'inhibís i no s'hi sentís implicat. Per això, **per a respondre us necessit a tots vosaltres** i m'atrevesc a dir-vos que hem de respondre junts, a cor, a l'uníson, perquè serà junts que haurem de fer el mateix camí en aquesta Església de Mallorca preparant i organitzant tot el que l'Esperit ens demani portar a terme.

258. Com en el moment de l'ordenació sacerdotal, quan el bisbe estreny dins les seves les mans de l'ordenand, jo ara, fent-me present davant cadascú de vosaltres, us vull agafar les mans i estrènyer les vostres dins les meves que, pel fet que sou aquí, veig que estau ben disposats a respondre com a comunitat i comprometent-hi la vida. Per això, us deman: voleu respondre amb mi a la pregunta de Jesús que ens diu a cadascú «m'estimes?». Us ho repetesc, voleu respondre amb mi a aquesta pregunta de Jesús? Si ho faig amb vosaltres, us ho dic de cor, em veig amb coratge de respondre afirmativament, sol em costaria molt i com ho fa Pere, encara que ho faci des de la feblesa d'una forma d'estimar que no arriba a l'alçada de la de Jesús. **Us deman de forma amical i entranyable, que, moguts per la fe i l'amor, respongueu amb mi dins el vostre interior**, fent uns moments de silenci, allà on Déu segueix parlant, preguntant, animant i proposant deures. Serà el deure d'estimar Jesús i d'estimar-nos els uns als altres, i fent-ho de la mateixa manera com Ell ens estima.

259. La resposta ens implica a tots i m'implica a mi personalment en la relació entre pastor i ramat. Ja ho he dit en algunes ocasions, però crec que val la pena repetir el que el papa Francesc diu al respecte, tot reforçant l'estreta comunió que sempre hi ha d'haver entre el bisbe i l'Església que se li encomana servir: «El bisbe sempre ha de fomentar la comunió mis-

sionera en la seva Església diocesana, seguint l'ideal de les primeres comunitats cristianes, on els creients tenien un sol cor i una sola ànima (cf. Ac 4,32). Per això, de vegades estarà al davant per indicar el camí i cuidar l'esperança del poble, altres vegades estarà simplement enmig de tots amb la seva proximitat senzilla i misericordiosa, i en ocasions haurà de caminar al darrere del poble per ajudar els endarrerits i, sobretot, perquè el ramat mateix té el seu olfacte per trobar nous camins» (EG 31).

260. En això estam, cercar i trobar nous camins, els que avui hem de recórrer a la nostra terra perquè Jesús i l'Evangeli siguin coneguts, viscuts, celebrats i testimoniats per nosaltres, els cristians, sempre en bé de tot el poble, que tant ho necessita, encara que molts no ho esperin ni ho manifestin. El nostre servei pastoral va dirigit a tots i a totes sense exclusió de cap mena, i això ens ha de mantenir sempre en peu de feina. Per això, creis que hi pot haver comunió més consistent que la que prové de respondre junts a la pregunta de Jesús "m'estimes?" i dir-li com Pere "Senyor, tu ho saps tot, tu ho saps que t'estim!?" Fora d'això, què hi ha en el cristianisme que ens obligui més? Sabem però, sobretot, que l'amor a Jesús, no es pot separar de l'amor als germans, de l'amor a l'altre, sigui qui sigui. Ho sabem des de sempre, dos manaments fosos en un de sol i que no és possible un sense l'altre. Seríem uns mentiders, diu sant Joan, si els separàssim. Per això no volem viure de la mentida, de l'engany, ni dir una cosa davant per quedar bé i dir-ne una altra darrere, i seguir mantenint la façana de la hipocresia, cedint a la temptació de la mundanitat espiritual o deixar-se infectar per la postveritat. La pregunta de Jesús ens provoca i espera la nostra complicitat positiva, perquè vol que amb la resposta afirmativa arribem a desfer aquest mur que tant fa patir la gent senzilla, aquells qui parlen el llenguatge del Regne i amb els quals Jesús se n'alegra i en dona gràcies al Pare, perquè són, com he dit, els qui l'entenen i el segueixen.

261. La resposta afirmativa a la pregunta de Jesús, manifestant-li amor a ell i als altres, veig que només és possible si tenim un cor senzill i net, ple de l'esperit de les benaventurances, amarat d'aquella humilitat que creu en la veritat, la de Déu i la de l'home, ple d'aquella voluntat d'entrega que entén que en la pregunta de Jesús hi ha molt més que una simple amistat o l'acord d'una bona entesa que no vol problemes i no passa d'aquí. La pregunta de Jesús –la pregunta per l'amor– conté la radicalitat d'un amor oblatiu, conseqüència del servei "fins a donar la vida com a preu de rescat de molts", com diu Jesús d'Ell mateix, acceptant en Ell aquesta forma original d'estimar

fins a l'extrem. Parlar de l'amor en general és perillós i ambigu, pot quedar en pura demagogia o frases per a les revistes del cor, però parlar de l'amor de Jesús, tal com Ell el viu, ens obliga i ens compromet perquè no té edulcorants que el facin fingir o, el que seria pitjor, rebaixar o anul·lar.

262. D'altra part, Jesús sap bé que la resposta de Pere, com la nostra, no és del tot completa, no correspon a l'amor incondicional i total que li demana. Sap que encara haurà de recórrer un camí que no s'imagina. Per això Jesús li diu que arribarà un dia en què donarà glòria a Déu perquè serà testimoni, és a dir, màrtir, perquè haurà après a estimar com Jesús. **Avui hem d'aprendre la lliçó revisant com és el nostre amor.** No ens ha de fer gens de por fer aquest recorregut, que és el de la maduresa cristiana i que avui és tan absent, però al mateix temps tan urgent i necessari. Per això, en tot el que ens espera de deures per fer, no ens ha de preocupar tant el que farem (això és bo d'organitzar), sinó l'amor de donació amb què ho farem, que en això coneixeran que som deixebles de Jesús, si ens estimam els uns als altres tal com Ell ens ha estimat.

263. Encara que en certs moments se'ns negui l'actuació pública, se'ns relegui al silenci o ens afecti la indiferència, **sabem que existim per evangelitzar**, i això no ho podem fer si no sortim al carrer i si no deim una paraula clara i coratjosa en el cor de les de les comunitats parroquials, de les famílies i les institucions ciutadanes, especialment les educatives i les que atenen les capes més pobres. **No estam fets per callar**, si callàssim, aniríem contra la nostra identitat marcada per l'encàrrec de Jesús que ens diu: "Anau i parleu!". Perquè ens encomana aquesta missió, fer-ho és dir-li a Jesús, com ho va fer Pere en el moment en el qual li encomanava la primera missió de l'Església: "Tu ho saps bé, tu saps que t'estimo!" És l'amor el qui ens fa sortir i parlar, és l'amor el qui ens fa valents, és l'amor el qui ens fa feliços.» Però un amor com el vol Jesús, total, sense condicions i per sempre.

264. M'impresiona –parlant de l'amor– aquell preciós diàleg entre l'amic i l'Amat del paísà nostre, a qui voldríem veure canonitzat ben aviat, el beat Ramon Llull, i que pot ser transportat a la nostra vivència més profunda de fe, sempre amarada per l'amor. Recitem-lo les vegades que facin falta per adonar-nos que som objecte d'un Amor que ens depassa i ens abraça, un amor que és sempre referent i força interior per a viure segons Déu:

que cada dia espera resposta

«Preguntaren a l'amic de qui era. Respongué: -De l'amor.

-I de què ets? -D'amor.

-Qui t'ha engendrat? -L'amor.

-On nasqueres? -Dins l'amor.

-Qui t'ha criat? -L'amor.

-I de què vius? -D'amor.

-I com et dius? -Amor.

-I d'on vens? -De l'amor.

-I on vas? -A l'amor.

-I on ets? -Dins l'amor.

-Tens alguna cosa més que amor?

Contestà: -Sí, culpes i faltes contra el meu Amat.

-I el teu Amat et perdona?

Digué l'amic que el seu Amat era ple de misericòrdia i de justícia,
i que per aquest mateix motiu vivia entre el temor i l'esperança.»

Qüestionari per a reflexionar personalment i/o en grup

1. Què em diu aquest fragment de la pregària amb la qual he iniciat aquesta carta pensant en tots els agents de pastoral: «actius i diligents en l'acció, humils en el servei i constants en l'oració»? Vivim aquest equilibri d'acció, servei i pregària? Amb quin gest dels tres ens identifiquem més?
2. Al llarg de tota la carta, he pogut anar descobrint allò que és més essencial per a la vida d'un cristià? Què és? Com ho explicaria?
3. L'amor que Jesús em demana, és correspost de la mateixa manera amb el que jo li dono? Pensem amb qui s'identifica Jesús a l'hora de sentir-se estimat.
4. Puc explicar-me a mi mateix i també explicar-ho als altres què significa estimar com Jesús estima? Quins aspectes puc destacar com a originals o peculiars?
5. Quin és el testimoni més urgent que com a col·lectiu d'Església, aquí, a Mallorca, hem de donar? Quins passos personals hem de donar per arribar-hi fins a fer que siguin compartits per tota la comunitat dels cristians?

Pregària
Jesús, Senyor, aquí ens tens! t'estimam!

Ens has fet una pregunta que en tot moment espera resposta.
Vas al cor, a l'essencial, allà on només l'amor pot respondre.
Tu ens coneixes, saps molt bé de quin peu botam i com som,
Avui i aquí, ens tornes a demanar a cadascú: «m'estimes?»
T'ho vull dir ben clar: «Tu, Jesús, saps molt bé que t'estim».
Tanmateix, ara t'ho deim junts: «aquí ens tens! T'estimam!»

Havent escoltat la teva Paraula i havent-te rebut en l'Eucaristia,
sentim el goig de la teva presència i l'escalf de la teva tendresa.
En tot el que hem escoltat i pregat t'hem sentit molt a prop,
i hem pogut percebre la necessitat de donar-te a conèixer.
Dona'ns el teu Esperit que ens faci ser bons comunicadors,
amb la claredat de la paraula i amb la coherència dels fets.

No volem acabar de rompre la canya que està esquerdada,
ni apagar el ble que just està encès, ni que l'amor sigui fingit.
Ajuda'ns a vèncer el mal i fer el bé, a estimar-nos amb afecte.
Dona'ns, Senyor, un cor net i transparent, de benaventurança,
un cor net que ens faci capaços de veure't viu enmig nostre.

Dona'ns una mirada sàvia, plena dels dons de l'Esperit Sant,
una mirada evangèlica sobre el món i tot el que tu estimes.
Dona'ns una voluntat ferma que ens mantengui feels i actius,
molt clarividents a l'hora de discernir els signes dels temps,
manifestació de la teva Paraula i del teu pas entre nosaltres.

Tenim urgent necessitat de regeneració humana i espiritual,
que abasti el camp social, familiar, polític, econòmic, ecològic.
Una regeneració de totes les relacions humanes i institucionals,
que ens retorni l'esperança, la il·lusió, el goig de viure i d'actuar,
per tal de recuperar els angoixats, trists, decebutos i desanimats.

Per això, et demanam que ens obris el cor a la joia de l'Evangelí,
a la novetat de la teva acció en nosaltres i al servei dels germans.
Amb la tendresa de l'amor que ens uneix a persones i famílies,
posam la nostra Església de Mallorca sota l'empareda de la Mare,
i ho feim amb especial atenció envers els més pobres i exclosos,
per tal que, a través nostre, arribi a tots la força viva del teu amor.
Amén.

+ Sebastià Taltavull Anglada
Bisbe de Mallorca

Mallorca, 12 de setembre de 2019
Festa de la Mare de Déu de Lluc

—302—

que cada día espera resposta

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

—304—

ÍNDEX

Presentació	7
1. Des del baptisme i la confirmació som una missió enmig del poble	17
♦ Tots tenim una missió. Som missió! (1-2)	18
♦ L'espiritualitat que fa de la diòcesi la casa i l'escola de comunió (3-4)	19
♦ La proposta és la d'una espiritualitat de comunió per a viure la missió (5-10)	20
♦ Per una Església de tots, Poble de Déu! (11-13)	22
♦ Canvi d'època i signes dels temps (14-15)	24
2. Posem en pràctica els dons rebuts, saber rebre i voler donar	33
♦ Anem a l'Evangeli, anem a allò que és essencial! (16-17)	34
♦ Normalment, de què xerram entre nosaltres? (18-21)	34
♦ Podem amb la mateixa llengua beneir Déu i maleir els homes? (22-24)	36
♦ Assegurem aquest objectiu pastoral: l'amistat amb Jesús i l'amor fratern (25-26)	37
♦ Llegir i meditar la Paraula de Déu, l'Evangeli, des del cor i la vida diària (27-28)	38
♦ Què n'hem fet del nostre baptisme i de la confirmació? (29-32) ...	39
♦ Per a canviar el món, començar per un mateix i fer fructificar els dons rebuts (33-37)	41
3. Treballem en equip, creem comunió, no anem sols, relacionem-nos en xarxa	51
♦ Apuntem-nos a aquesta impostergerable renovació eclesial (38-42)	52
♦ Sentim-nos contents i feliços, cercant el bé i la felicitat dels altres (43-45)	54
♦ Deixem-nos acompanyar, aconsellar, no és bo que cadascú vagi pel seu compte (46-47)	55
♦ L'acompanyament de la família i de la comunitat cristiana (48-49)	56

4. Les estructures i els càrrecs estan orientats al servei de l'Evangeli i de les persones	65
♦ Les estructures serveixen quan hi ha una vida que les anima (50-53)	66
♦ Els càrrecs, orientats al servei, pensant que és prioritari el bé de la persona (54-55)	67
♦ Un dinamisme evangelitzador que actua per atracció (56-59)	68
♦ Evitar la mundanitat espiritual: temptació freqüent i oferta disfressada d'èxit (60-62)	70
♦ Bisbe, preveres i diaques: una vocació a l'amor i al servei del Poble de Déu (63)	72
5. És essencial entrar de manera progressiva en el misteri de Crist, trobar-se amb ell	79
♦ El goig inexpressable de viure l'encontre amb Crist (64-66)	80
♦ L'acció catequètica ha de promoure i conduir a la trobada amb Crist (67-68)	81
♦ Catequesi i comunitat familiar: mai l'una sense l'altra (69-70)	82
♦ Comunitat parroquial i família: família de famílies (71-72)	83
♦ Itinerari per a la trobada personal amb Jesús (73-76)	84
6. És urgent llegir, conèixer, estudiar la Paraula de Déu i pregar-hi	95
♦ Cerquem i dediquem temps per conèixer més l'Evangeli i aprendre'l bé (77-81)	96
♦ Anem a la font d'aigua bona, evitem les aigües contaminades (82-84)	98
♦ L'opció pastoral de crear grups de <i>Lectio divina</i> (85)	99
7. És essencial viure en comunitat l'Eucaristia i celebrar junts el Dia del Senyor	107
♦ Participem junts en l'Eucaristia, és el centre de tot, l'aliment imprescindible (86-87)	108
♦ El sagrament de la caritat, la veritat de l'amor, la dimensió social de l'Eucaristia (88-91)	109
♦ Perseguits per reunir-se i celebrar l'Eucaristia, una prova de	

valor i autenticitat (92-93)	111
♦ A la taula de l'Eucaristia hi tenim un plat preparat i un seient disponible (94-96)	112
♦ Laics i laiques disponibles a assumir càrrecs directius i d'acompanyament (97-98)	114
♦ La celebració de l'Eucaristia i la pràctica de l'adoració (99-101) ..	115
8. Vivim una nova època, un temps nou que demana conversió personal i pastoral	125
♦ Una lliçó de vida: voler canviar, una decisió personal i intransferible (102)	126
♦ Decidim-nos a corregir algunes inèrcies i deficiències (103-106) ...	126
♦ El sagrament del perdó i el necessari col·loqui sacramental (107-108)	128
♦ Amb actitud sinodal –caminar junts– viure un fervor apostòlic encomanadís (109-110)	129
♦ Davant la proliferació i creixement d'associacions, grups i moviments nous (111)	130
9. La parròquia és l'Església entre les cases, església domèstica, família de famílies	137
♦ Hem de creure en la validesa de la parròquia, treballem la pastoral de la proximitat (112-113)	138
♦ La parròquia és presencia eclesial en el territori, espai de celebració i caritat (114)	138
♦ A què ens hem de dedicar prioritàriament? (115-117)	139
♦ La parròquia encoratja i forma els seus membres, on cadascú hi exerceix la pròpia responsabilitat en bé de tots (118-120)	140
♦ El Consell parroquial, pluralitat de carismes i unitat de missió (121)	141
10. Orientacions pastorals per una església en sortida i samaritana ...	149
♦ Ni actituds prepotents que creen distància ni exigències de rebaixes que ens fan poc seriosos (122-126)	150
♦ Llencem-nos al carrer, propers a la gent, allà on l'Evangeli ha de ser descobert i anunciat (127-130)	152
♦ Arrelats a la nostra terra i en comunió diocesana, per això volem ser una Església missionera (131-133)	153

♦ Com ser una Església en moviment de sortida, compromesa i present entre la gent? (134-138)	155
11. La missió encomanada al laïcat té lloc en el cor de la nostra societat, entre la gent	163
♦ Jesús va dir als seus col·laboradors "anau!", no va dir mai "esperau que venguin" (139-140)	164
♦ L'estil evangèlic dels agents de pastoral i dels organismes diocesans (141)	164
♦ La doctrina social de l'Església, marc necessari de la formació laical (142-146)	165
♦ Els laics i laïques viuen la missió de l'Església enmig del món i immersos en els afers seculars (147-149)	167
12. Temps favorable per al discerniment, per a la purificació i la reforma que necessitam	177
♦ L'Esperit ens demana avançar en el camí d'una conversió personal i missionera (150-154)	178
♦ Acollir els preveres dispensats de l'exercici del ministeri i comptar-hi (155-157)	180
♦ Som una Església que existeix per al món, per encarnar-nos-hi del tot, com ho fa Jesús (158-160)	181
♦ Com ho fa el llevat, siguem presents en la cultura i l'ensenyament, la política i l'economia (161-166)	183
13. Escenaris de sempre i camps nous que han de ser atesos de forma urgent	193
♦ Nous temps demanen respostes noves! (167-170)	194
♦ El nostre compromís ecològic i la cura dels béns de la Creació (171-174)	195
♦ Recuperar la veritat i la bellesa de la llengua, de les festes populars i tradicions religioses (175-177)	198
♦ Pietat popular, manifestacions religioses, obrerries, confraries i germandats (178-180)	199
14. El clergat, pastors segons el cor de Déu, davant, enmig i darre-re el ramat, sempre al servei de tots, atents i vetllant	209

♦ Batiats, confirmats, elegits i cridats, ungits i enviats a ser bons pastors i bons sembradors de l'Evangelí (181-184)	210
♦ El presbiteri, espai de fraternitat, lloc de la comunió eclesial per a la revolució de la tendresa (185-187)	212
♦ L'exercici del ministeri, font d'espiritualitat sacerdotal (188-189)	214
♦ Aprofitem totes les ocasions de trobada de pregària, de formació, d'organització i de seure junts a taula (190-195)	215
15. Mirada d'afecte al nostre Seminari i a la Vida consagrada, i amb la implicació que vol Jesús	227
♦ Estimem el Seminari, és el cor de la diòcesi (196-200)	228
♦ Les vocacions, un diamant en brut (201-204)	230
♦ El do de la vida consagrada: una profecia de la radicalitat evangèlica (205-208)	233
16. L'alegria de l'amor: el matrimoni cristià	241
♦ Celebrar i viure el matrimoni cristià: una vocació a recuperar i a promocionar (209-211)	242
♦ Després de l'amor que ens uneix a Déu, l'amor conjugal és la màxima amistat (212-213)	243
♦ En la prosperitat i en l'adversitat, en la salut i en la malaltia, tots els dies de la vida! (214-216)	244
♦ Acompanyar, discernir i integrar la fragilitat humana (217-219)	245
17. Evangelitzadors amb Esperit, que pregunten i treballen plens de confiança	253
♦ L'Església ens demana que siguem evangelitzadors amb Esperit (220-225)	254
♦ Edifiquem entre tots una Església encarnada, i per això, creïble (226-228)	256
♦ Amb la consciència creixent de ser deixebles missioners, una Església samaritana (229-230)	258
♦ La Catedral –la Seu– i el Santuari de Lluc, dos «pous» diocesans a la vorera del camí (231-232)	259
18. Drets humans i deures, llibertat religiosa, cultura de l'encontre, migrants i refugiats	267

♦ Treballem la inclusió social dels pobres: entre nosaltres hi ha noves pobreses (233)	268
♦ Les benaventurances i el protocol del judici final (234-235)	268
♦ A la defensa d'uns drets humans hi correspon el compliment d'uns deures (236-238)	269
♦ Contra tot abús i discriminació: màxima prevenció, protecció i educació (239-240)	271
♦ Oberts a l'acolliment i al diàleg per a fer realitat la cultura de l'encontre (241-243)	272
19. El desig d'arribar a la santedat, participació del Déu-Amor, que és sant!	281
♦ Sants de la porta del costat o classe mitjana de la santedat (244-246)	282
♦ Estils femenins de santedat (247-249)	283
♦ Viure el moment present omplint-lo d'amor (250-251)	284
♦ La voluntat de Déu és la nostra santificació (252)	285
♦ L'aire pur de la comunió i l'alè del bo a la missió (253)	285
20. La pregunta que cada dia espera resposta	293
♦ A fer feina amb constància, alegres, entusiastes, i no deixar de pregar! (254)	294
♦ La pregunta de Jesús que sempre ressona, va dirigida a cadascú: "m'estimes?" (255-264)	294
Pregària: Jesús, Senyor, aquí em tens! t'estimam!	300

Anau a tots els pobles i feis-los deixebles meus,
batiant-los en el nom del Pare i del Fill i de l'Esperit Sant
i ensenyant-los a guardar tot allò que us he manat.
Jo som amb vosaltres dia rere dia fins a la fi del món.

Mt 28, 19-20

Bisbat de Mallorca